

Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen

Jaarstukken
2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Jaarverslag	
Bestuur	9
Juridische grondslagen en doelen	10
Programmaverantwoording	
Programma Storten	12
Programma Vuilverwerkingsbedrijf	15
Algemene dekkingsmiddelen	17
Onvoorzien	18
Paragrafen	
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	19
Onderhoud kapitaalgoederen	23
Financiering	24
Bedrijfsvoering	25
Verbonden partijen	26
JAARREKENING MET BIJLAGEN	
2. Jaarrekening	
Inleiding en kerngegevens	29
Balans per 31 december 2016	31
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
Toelichting op de balans	36
Langlopende financiële verplichtingen	41
Jaarrekening 2016: overzicht van baten en lasten	43
Toelichting op de baten en lasten	46
Incidentele baten en lasten	47
WNT	48
3. Bijlagen	
Bijlage 1: Investeringsstaat	50
Bijlage 2: Reserves en voorzieningen	52
Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten	55
Bijlage 4: Normenkader 2016	57

OVERIGE GEGEVENS

4. Overige gegevens

Bestemming resultaat	62
Gebeurtenissen na balansdatum	62
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	63
Vaststellingsbesluit	67

Voorwoord

Aan het Algemeen Bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen.

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening (gezamenlijk “Jaarstukken”) 2016 aan.

Het jaar 2016 heeft vooral in het teken gestaan van de voorbereiding van de eindafwerking (dient in 2017 te zijn afgerond) van het stortlichaam.

De gunning van de werkzaamheden staat gepland in het voorjaar van 2017. Oplevering van de werkzaamheden dient eind 2017 plaats te vinden.

Wij hebben in 2016 onderzoek laten doen naar de mogelijkheden van het plaatsen van zonnepanelen op het stortlichaam en op de vrijgekomen (door afgraving) 3ha grond achter op het terrein. De uitkomst van het onderzoek was positief. Wij zijn inmiddels met één partij in gesprek om te komen tot realisatie van een zonnepark. Wij zijn voornemens om met deze partij een intentieovereenkomst af te sluiten.

Er is een textielsorteercentrum gerealiseerd bij het werkvoorzieningsschap Abillity te Uithuizen. Dit is tot stand gekomen door inspanning van Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

De jaarrekening 2016 heeft een positief saldo van €41.317,00.

Voorgesteld wordt (blz. 62) om dit bedrag uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Met de deelnemende gemeenten dient nog een afrekening plaats te vinden met betrekking tot de transportkorting. Zie bladzijde 56 bijlage 3.

Wij leggen deze jaarstukken 2016 ter bespreking en vaststelling aan u voor.

Usquert, 23 maart 2017

Het Dagelijks Bestuur van het
Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Jaarverslag

Bestuur

Het algemeen bestuur (AB) van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat vanaf 2016 uit 8 leden. Uit iedere gemeente 1 raadslid en 1 lid van het college van burgemeester en wethouder. Het dagelijks bestuur (DB) wordt gevormd uit de in het algemeen bestuur zittende leden vanuit de colleges van burgemeester en wethouders.

De samenstelling van beide besturen ziet er als volgt uit:

Leden per gemeente

Functie

De Marne

K.P. Berghuis
J.P. van der Vis

Voorzitter, lid DB
Lid AB

Eemsmond

H.G.A. Sienot
L. Westerhuis

Plv. voorzitter, lid DB
Lid AB

Loppersum

B. Schollema
B.J. Huizing

Secretaris, lid DB
Lid AB

Winsum

H. Blok
N.R. Werkman

Lid DB
Lid AB

Juridische grondslagen en doelen

Het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten De Marne, Eemsum, Loppersum en Winsum. Deze samenwerking is vastgelegd door een gemeenschappelijke regeling.

De gemeenschappelijke regeling is voor het laatst gewijzigd in 2015 (inwerkingtreding 2016).

De visie van het Vuilverwerkingsbedrijf is vastgelegd in artikel 4 van de gemeenschappelijke regeling. De visie luidt:

Het samenwerkingsverband behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

In artikel 5 is de missie van het Vuilverwerkingsbedrijf vastgelegd. Artikel 5 luidt:

De behartiging van de in artikel 4 bedoelde (gemeenschappelijke) belangen omvat in ieder geval de volgende bevoegdheden en taken:

- het stichten en exploiteren van een afvalstoffenverwerkingsbedrijf,
- het streven naar samenwerking bij de inzameling en het transport van afvalstoffen,
- het verrichten van overige taken waartoe de deelnemende gemeenten krachtens de Wet milieubeheer en op grond hiervan vastgestelde verordeningen, bepalingen, richtlijnen e.d. zijn gehouden.
- het voeren van overleg met en het bepleiten van de belangen van de deelnemende gemeenten bij andere overheden en andere instellingen,
- het vervullen van een coördinerende en initiërende rol op het gebied van het afvalstoffenbeleid,
- het adviseren aan de deelnemende gemeenten inzake inzameling, transport en verwijdering van afvalstoffen.

In de vergadering van het algemeen bestuur van 26 november 2008 is besloten om een groot deel van bovengenoemde activiteiten onder te brengen in een nieuwe BV (Afvalbeheer Noord-Groningen BV). Op 1 januari 2010 is deze BV van start gegaan en zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen. De behartiging van de belangen als bedoeld in artikel 5 wordt gewaarborgd doordat het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder is in de BV en in die zin invloed heeft met betrekking tot bovengenoemde aandachtspunten.

Het stortlichaam en de gereserveerde gelden voor de eindafwerking zijn niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Dit geldt ook voor het aandeelhouderschap van Twence Holding BV.

Programmaverantwoording

Inleiding

Door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen is het aantal programma's teruggelopen van zeven naar twee.

De programma-indeling 2016 ziet er als volgt uit:

- Programma Storten
- Programma Vuilverwerkingsbedrijf

In het jaarverslag wordt per programma verantwoording afgelegd

Na de programma's is een hoofdstuk "Dekkingsmiddelen" opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de aanwezige dekkingsmiddelen en de onderbouwing daarvan.

Verder is toegevoegd een hoofdstuk Onvoorzien en de Paragrafen Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering en Verbonden partijen.

Programma: Storten

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

Een regionaal punt om afval te storten op aanwijzing van het Rijk, waarvoor gemeenten verplicht werden samen te werken in de jaren 1970. Sinds 1998 is de stort gesloten op basis van de Leemtewet en Stortverbod. Om toekomstige nadelige effecten te voorkomen moet de stort worden afgedekt.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

In 1997 is een raamovereenkomst afgesloten tussen o.a. de provincie en het Vuilverwerkingsbedrijf waarin is vastgelegd dat eindafwerking van de stort in 2009 afgerond dient te zijn.

In de nieuwe milieuvergunning van 2010 is vastgelegd dat de eindafwerking in 2017 dient te zijn afgerond. Daarna neemt de provincie de eeuwigdurende nazorg op zich. Het Vuilverwerkingsbedrijf blijft eigenaar van de ondergrond.

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Eindafwerking stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In 2015 beginnen de voorbereidende werkzaamheden voor de eindafwerking. De bestaande toestand van het stort wordt in beeld gebracht. Nadat de provincie heeft ingestemd met dit rapport kan worden begonnen met het opstellen van een calculatie voor de eindafwerking, waarbij keuzes moeten worden gemaakt over de wijze van eindafwerking en uitvoering er van. De eindafwerking dient in 2017 gereed te zijn waarna overdracht van het stort aan de provincie kan plaatsvinden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

De rapportage bestaande toestand is eind 2015 opgesteld. De provincie heeft ingestemd met de rapportage. De raming kosten eindafwerking is in het kader van de opstelling van de jaarrekening 2016 opnieuw beoordeeld en geactualiseerd. Begin juli 2016 hebben wij opdracht gegeven aan Tauw BV Deventer voor het opstellen van een afdichtingsplan met bestek. Tauw heeft na een tweetal besprekingen op het provinciehuis het afdichtingsplan met bestek opgeleverd. Beide stukken zijn voor goedkeuring toegestuurd aan de provincie. Verwachting is dat de provincie binnenkort het plan goedkeurt waarna de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd. Planning is dat het werk in het voorjaar van 2017 kan worden aanbesteed.

Met de belastingdienst heeft overleg plaats gevonden over de vraag of de omzetbelasting op de eindafwerking 100% kan worden verrekend. De belastingdienst heeft als standpunt ingenomen dat 100% verrekening niet kan omdat de opbouw van de voorziening eindafwerking niet voor 100% heeft plaatsgevonden uit gemeentelijke bijdragen waarover omzetbelasting is afgedragen (periode 1997 – 2002). Het overleg heeft er toe geleid dat 4,5% van de verrekenbare BTW niet kan worden verrekend.

Bovenstaande betekent dat het bedrag dat niet kan worden verrekend kostenverhogend door werkt in de kosten eindafwerking. Gaat om een bedrag van ongeveer € 58.000,00.

Nazorgfonds

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Na gereedkomen van de eindafwerking wordt het stort overgedragen aan de provincie. De kosten van onderhoud en toekomstige vervangingen komen dan voor rekening van de provincie. Voor dekking van de kosten is een nazorgfonds ingesteld bij de provincie. Op grond van de Overeenkomst Nazorgfonds uit 2000 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een bijdrage van € 1,2 miljoen in het provinciale fonds gestort. Dit was gebaseerd op een berekening van voor 2000 voor de dubbele eindafwerking van 8 ha. en enkele eindafwerking van 3 ha.

Omdat in 2008 duidelijk werd dat alles in de dubbele eindafwerking moest worden meegenomen zijn gesprekken opgestart met de provincie om duidelijkheid te krijgen wat de effecten van deze uitbreiding met 3 ha op de omvang van het fonds zijn en een eventuele bijdrage die het Vuilverwerkingsbedrijf daarin nog dient te doen. Het overleg hierover is begin 2011 met de provincie opgestart. Uit het overleg is naar voren gekomen dat verwacht mag worden dat de uitbreiding met 3 ha geen extra storting in het nazorgfonds zal vragen. Dit omdat de provincie rekent met langere afschrijvingstermijnen dan de berekening uit 2000.

De uiteindelijke herschikking van het afval – 3 hectare - zal ook gevolgen hebben voor de benodigde omvang van het nazorgfonds.

De uiteindelijke en exacte omvang van de bijdrage in het fonds wordt bepaald na afloop van de eindafwerking aan de hand van de werkelijk gemaakte kosten eindafwerking. Dan wordt duidelijk of er nog verrekend moet worden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Wij gaan na afloop van de eindafwerking in overleg met de provincie om te kijken of een deel van het ingebrachte vermogen ad € 1,2 miljoen kan terugvloeien naar het Vuilverwerkingsbedrijf.

Kosten onderhoud stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In de raamovereenkomst van 1997 is afgesproken dat wij de kosten onderhoud van het stortlichaam tot uiterlijk 2009 kunnen declareren bij Stainkoeln BV. Er werd in de overeenkomst van uit gegaan dat de eindafwerking in 2008 zou zijn afgerond en dat het stort daarna zou worden overgedragen aan de provincie inclusief het onderhoud van het stortlichaam t.l.v. het provinciaal nazorgfonds.

Nu de eindafwerking is opgeschort komt naar verwachting het onderhoud pas in 2018 in het nazorgfonds en dient het Vuilverwerkingsbedrijf tot en met 2017 het onderhoud zelf te bekostigen.

Deze kostenpost is/wordt onderdeel van de discussie met de provincie over mogelijke verdeling overschot binnen het nazorgfonds.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Zie de stand van zaken m.b.t. het nazorgfonds.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)			Realisatie 2016		
Lasten	€	137.000	Lasten	€	133.827
Baten	€	70.200	Baten	€	70.000
		-----			-----
Nadelig saldo	€	66.800	Nadelig saldo	€	63.827

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Programma: Vuilverwerkingsbedrijf

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

Per 1 januari 2010 is aan de doelstelling invulling gegeven door activiteiten onder te brengen in Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het Vuilverwerkingsbedrijf is voor 50% aandeelhouder. De andere 50% is in handen van Omrin (Afvalsturing Friesland).

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Leveringsplicht Twence Holding BV (Twence)

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Het Vuilverwerkingsbedrijf is contractueel verplicht om jaarlijks brandbaar afval te leveren aan Twence. Het contract loopt tot 2022. Dit contract is niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Afvalbeheer Noord-Groningen BV heeft zich wel verplicht om de verplichting voor het Vuilverwerkingsbedrijf jaarlijks uit te voeren.

In 2012 is met Twence overeenstemming bereikt over verlaging van de hoeveelheid contractueel te leveren tonnen van 13.000 ton naar gemiddeld 6.000 ton per jaar.

Stand van zaken rekening 2016:

Twence heeft in overleg met aandeelhouders een voorstel gedaan voor het tarieven en dividendbeleid vanaf 2018 – 2022, dat wordt voorgelegd ter besluitvorming in de AvA van december 2016. Het voorstel gaat uit van een lager verwerkingstarief voor aandeelhouders bij minder dividend en beëindiging van het superdividend. De Regio Twente is separaat gestart met een onderzoek naar de meerwaarde van het aandeelhouderschap, waarvan de resultaten worden ingebracht tijdens de AvA in april 2017. Voor de leveringsverplichtingen geldt de “deal” die is vastgelegd in een overeenkomst uit 2006.

Toekomstperspectief

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Afgewogen moet nog worden of er in Usquert in de toekomst GFT verwerking plaats kan gaan vinden. Het verwerken in Usquert vraagt behoorlijke investeringen waardoor de kostprijs per ton fors zal stijgen.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Op basis van extern onderzoek is besloten om geen GFT-afval te gaan verwerken in Usquert vanwege de kosten hiervan en de be- en verwerking van overig groen te hervatten bij voldoende ruimte op de locatie na realisatie van de eindafwerking.

Wij hebben besloten om een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de mogelijkheden van opwekken zonne-energie d.m.v. zonnepanelen. Het onderzoek is afgerond. Conclusie is dat er mogelijkheden zijn om een sluitende businesscase op te stellen voor het exploiteren van een zonnepark. Wij zijn na gesprekken met meerdere partijen in gesprek met één partij om de mogelijkheden verder in beeld te brengen.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)		Realisatie 2016	
Lasten	€ 257.994	Lasten	€ 310.970
Baten	€ 258.854	Baten	€ 281.082
	-----		-----
Batig saldo	€ 860	Nadelig saldo	€ 29.888

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de middelen die in 2016 zijn gebruikt om de lasten te kunnen dekken. Het gaat hierbij om:

- rente en dividend;
- bijdragen gemeenten.

Rente en dividend

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een financieringsoverschot.

Door de invoering van het schatkistbankieren moet dit financieringsoverschot worden belegd bij de Staat. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf is een maximum berekend van € 250.000,00. Dit bedrag mag binnen het bedrijf belegd worden. De rentebaten van de beleggingen bij de Staat zijn € 0,00.

In 2013 is besloten om het Afvalbeheer Noord-Groningen BV een lening van maximaal € 1 miljoen te verstrekken voor de financiering van de nieuwe milieustraat. Deze lening is weggezet tegen een rentepercentage van 2,5%. In 2016 is een rente ontvangen van afgerond € 22.000,00. De uiteindelijke omvang van de lening bedraagt € 992.618,00 af te lossen in 15 jaar. Laatste aflossing is in 2029.

In de primitieve begroting 2016 is een bedrag van € 350.000,00 opgenomen aan te ontvangen dividend Twence Holding BV (Twence). Hiervan wordt € 250.000,00 doorgestort naar de reserve risico Twence. De exploitatie wordt daardoor op begrotingsbasis met € 100.000,00 gunstig beïnvloed. In de voor- najaarsnota is de raming verhoogd van € 350.000,00 naar € 407.300,00 in verband met de uitkering superdividend Twence 2015.

Het samenwerkingsvoorstel tussen het Vuilverwerkingsbedrijf en Omrin gaat uit van een jaarlijkse winstuitkering uit Afvalbeheer Noord Groningen BV van € 104.000,00. In onze begroting 2016 hebben we daarom rekening gehouden met een winstuitkering van € 52.000,00.

In juni 2016 is door de aandeelhouders van Afvalbeheer Noord Groningen BV de jaarrekening 2015 vastgesteld. De jaarrekening 2015 van Afvalbeheer sluit met een batig saldo van € 98.000,00. Besloten is om vanuit de winst een bedrag van € 98.000,00 uit te keren aan de aandeelhouders. In de voorjaarsnota 2016 hebben wij daarom de raming van € 52.000,00 verlaagd naar € 49.000,00. Dit bedrag is in 2016 ontvangen.

De rente over de reserves ad € 27.780,00 is toegevoegd aan de exploitatie. De rente ad € 26.807,00 over de reserve risico deelneming in Twence Holding BV is vervolgens weer toegevoegd aan deze reserve.

Bijdragen gemeenten

Het uiteindelijk tekort wordt gedragen door de deelnemende gemeenten.

De totale bijdrage van gemeenten voor 2016 is geraamd op € 323.054,00. Bij de gemeenten is een bedrag van € 322.854,00 in rekening gebracht en is door de gemeenten betaald in 2016. Daarnaast geldt er een zogenaamde vereveningsregeling voor de vervoerskosten. Op grond van de aangeleverde hoeveelheden 2016 vindt verrekening tussen gemeenten plaats. Zie bijlage 3.

Onvoorzien

In de begroting 2016 is een post onvoorzien opgenomen met een omvang van € 2.000,00.
Deze post onvoorzien van € 2.000,00 is in de voor- en najaarsnota niet ingezet en valt vrij in de jaarrekening 2016.

Paragrafen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft in artikel 26 een aantal verplichte paragrafen voor.

In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die in het verleden versnipperd in de begroting staan nu worden gebundeld. Hierdoor krijgt het bestuur een beter totaalinzicht.

De volgende paragrafen dienen verplicht te worden opgenomen in de begroting tenzij een bepaald onderwerp bij de organisatie niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Het onderwerp “Grondbeleid” speelt niet bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Een paragraaf grondbeleid is dan ook niet opgenomen.

Verder is door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV het niet meer nodig om een paragraaf Lokale heffingen op te nemen.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de capaciteit aan om niet begrote kosten te dekken. Daarbij moet ook gekeken worden naar de risico's die er zijn in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat uit:

- jaarlijkse post onvoorzien op de begroting van € 2.000,00;
- een algemene reserve met een maximale omvang van € 200.000,00 (stand 31-12-2016 € 51.329,00);
- een reserve risico's deelneming in Twence met een omvang van € 1.717.146,00 per 31-12-2016;
- een reserve eindafwerking met een omvang van € 170.000,00 per 31-12-2016.

De reserves zijn in 2016 toegenomen.

Dit komt door o.a.:

- Bestemming positief resultaat 2015 naar: algemene reserve € 2.650,00 en reserve eindafwerking € 170.000,00.;
- toevoeging € 350.000,00 aan de reserve Twence;
- rentetoevoeging € 26.807,00 aan de reserve Twence;

Het beleid ten aanzien van bovenstaande is vastgelegd in de nota "Weerstandsvermogen en Risicomanagement". Deze nota is besproken en vastgesteld in het algemeen bestuur van 24 juni 2009.

De reserve Twence is ingesteld om de risico's die er zijn ten aanzien van de waarde aandelen Twence te dekken. Zie hierna.

Risico's

Hoe groter het aantal risico's hoe meer financiële mogelijkheden er moeten zijn om deze risico's in te dekken. Wij willen op deze plaats de volgende drie risico's benoemen.

Participatie Twence Holding B.V.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 31.000 aandelen Twence Holding BV (Twence) van € 1,00 per stuk. Totale waarde op onze balans € 31.000,00. Naast het formele aandelenbezit heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een agioreserve bij Twence met een boekwaarde op onze balans van € 3.095.360,56. Deze agioreserve is de veronderstelde meerwaarde van de aandelen boven de nominale waarde van € 1,00 per stuk. De agioreserve is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV. Hierbij wordt opgemerkt dat het superdividend ten laste van de agioreserve bij Twence wordt uitgekeerd.

De totale balanswaarde voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt € 3.126.360,56.

Het risico zit in de vraag wat de werkelijke waarde van de aandelen is bij verkoop van de aandelen voor zover ze verhandelbaar zijn. De statutenwijziging Twence in 2011 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf in een verslechterde positie gebracht. Een procedure hiertegen is gevoerd met als resultaat lagere verwerkingskosten. Over de waarde van de aandelen is geen overeenstemming bereikt. Besloten is om van het superdividend jaarlijks voor een bedrag van € 250.000,00 toe te voegen aan de reserve risico deelneming in Twence. Het risico is hiermee grotendeels afgedekt. Uitgangspunt daarbij is dat Twence tot en met 2018 besluit om overeenkomstig afspraken het superdividend uit te keren.

Door de onttrekking van een bedrag van € 849.698,00 (jaarrekening 2013) aan de reserve risico deelneming Twence werd het risico groter. Dit risico is afgedekt door het besluit om van het rentevoordeel i.v.m. vervroegde aflossing leningen (afgelost in december 2013) jaarlijks € 100.000,00 toe te voegen aan deze reserve. Berekend is dat door het jaarlijks toevoegen van het superdividend (t/m 2018), jaarlijks toevoegen van € 100.000,00 per jaar uit het rentevoordeel en het jaarlijks toevoegen van de rente er in 2022 (einde leveringsverplichting) er voldoende is gespaard om het risico volledig af te dekken.

Borgstelling Leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

De borgstelling bedraagt per 31-12-2016 € 362.999,00.

De borgstelling loopt tot 31-12-2019. De omvang van de borgstelling daalt jaarlijks.

Geldleningen

In de begroting 2014 zijn de leningen nog als risico opgenomen. Door de vervroegde aflossing van beide leningen in december 2013 is dit risico komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel (€ 160.000,00 minus € 100.000,00 storting in de reserve Twence is € 60.000,00 jaarlijks) dat met ingang van 2014 is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen. In de begroting 2017 (blz. 36) is rekening gehouden met het opnemen van een lening € 1,8 miljoen tegen 1% rente.

Nazorgfonds en eindafwerking

Op grond van de Leemtewet is het provinciaal Stortplan vastgesteld. Doel van dit plan is het aantal stortplaatsen in de provincie terug te brengen tot één (Stainkoeln). Onze stortplaats is gesloten in 1998.

In het Stortplan is ook vastgelegd, dat de provincie zorg draagt voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaatsen. Voor de financiering hiervan is een nazorgfonds opgericht. De overeenkomst hiervoor is getekend op 24 maart 2000.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft zijn deel in de kosten voor de eeuwigdurende nazorg ad. € 1.220.645,00 in april 2000 gestort in het nazorgfonds van de provincie Groningen. De provincie Groningen heeft ons bij brief van 27 maart 2007 bericht dat de omvang van het nazorgfonds voldoende is om de eeuwigdurende nazorg te kunnen betalen. Ook het eerder door ons geschetste risico van eventueel niet te verrekenen BTW speelt volgens de provincie geen rol meer omdat de provincie de BTW met de komst van het BTW-compensatiefonds kan verrekenen.

Overleg is gevoerd met de provincie over de vraag of de extra oppervlakte in de eindafwerking gevolgen heeft voor de omvang van het nazorgfonds. Dit is niet het geval.

Verder dient te worden opgemerkt dat stortplaatsbeheerders te allen tijde door de provincie kunnen worden aangesproken ingeval van onvoldoende middelen voor de nazorg. Een situatie die kan ontstaan bij tegenvallende rendementen uit beleggingen.

In 1997 is begonnen met het storten van bedragen in een eigen voorziening eindafwerking van de stortplaats in 2008. Jaarlijks is deze voorziening gevoed door middel van een storting ten laste van de exploitatie. In onze milieuvergunning is opgenomen dat de eindafwerking in 2017 gereed moet zijn.

Op grond van een door Tauw Deventer opgesteld bestek ten behoeve van het afdichtingsplan dat is opgesteld plus een berekening van bijkomende kosten komt de omvang van de voorziening per 31-12-2016 uit op € 4.898.173,00. De berekening heeft als uitgangspunt een eindafwerking door middel van Trisoplast met een levensduur van 75 jaar en een af te werken oppervlakte van ruim 8,6 hectare.

Er zijn een paar risico's te benoemen. In het kader van de overdracht van het stort aan de provincie zal het nodig zijn dat het Vuilverwerkingsbedrijf externe deskundigheid moet gaan inhuren. Hoe hoog de kosten hiervoor zijn is moeilijk te bepalen. Wij gaan voorlopig uit van een bedrag van € 50.000,00. Daarnaast is de kans aanwezig dat er in het kader van de veiligheid van de toegangsweg bepaalde voorzieningen moeten worden getroffen. De wegbeheerder heeft hier een verantwoordelijkheid, maar kan kosten in rekening gaan brengen bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Door de instelling van een reserve eindafwerking worden de risico's voldoende afgedekt.

De werkzaamheden zullen in de loop van 2017 worden aanbesteed. Dan pas wordt duidelijk wat de feitelijke kosten zullen zijn.

Als de overdracht van het stort aan de provincie wat langer gaat duren dan worden de kosten pre-nazorg wat hoger. In onze meerjarenraming houden wij er rekening mee dat de overdracht medio 2019 rond zal zijn.

Gelet op de risico's is bij het bestemmingsvoorstel resultaat 2015 voorgesteld om € 170.000,00 te reserveren om tegenvallers in het eindafwerkingstraject op te kunnen vangen. Dit bedrag is nog beschikbaar per 31-12-2017.

Dividend Afvalbeheer Noord-Groningen BV

Conform de samenwerkingsovereenkomst wordt in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 52.000,00 aan te ontvangen dividend van Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het halen van dit resultaat is afhankelijk van diverse factoren en is daardoor niet altijd zeker.

Verwacht wordt dat over 2016 Afvalbeheer onvoldoende resultaat zal halen om een bedrag van € 52.000,00 aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen keren in 2017.

De winstprognose voor 2016 bedraagt ongeveer € 70.000,00. Bij volledige uitkering in 2017 zal een dividend van € 35.000,00 worden ontvangen. Dit betekent een tekort in de exploitatie 2017 van € 17.000,00. Een dekkingsvoorstel wordt opgenomen in de voorjaarsnota 2017.

Financiële kengetallen

Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat met ingang van de jaarstukken 2015 in deze paragraaf vijf financiële kengetallen opgenomen dienen te worden. Deze kengetallen geven op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van het Vuilverwerkingsbedrijf.

Deze kengetallen hebben geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies.

Definities kengetallen

Hieronder wordt aangegeven welke vijf financiële kengetallen opgenomen moeten worden en wat de kengetallen inhouden.

Netto schuldquote

Het kengetal "netto schuldquote", ook wel bekend als de netto schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente/GR. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente/GR investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. In de berekening wordt niet meegenomen waarvoor de schulden zijn aangegaan.

Voor de berekening van de netto schuldquote wordt de netto schuld gedeeld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente/GR.

Voor de berekening van de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente/GR in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van structurele lasten en baten en het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves te delen door de totale baten.

Grondexploitatie en belastingcapaciteit

Zijn niet van toepassing voor het Vuilverwerkingsbedrijf.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf zien de financiële kengetallen er als volgt uit:

Kengetallen	Rekening	Rekening
	2015	2016
Netto schuldquote	-224	-317
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-316	-412
Solvabiliteitsrisico	24	28
Structurele exploitatieruimte	76	66
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.

Conclusie weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf is na verwerking van de rekeningcijfers 2016 toegenomen. De risico's die hiervoor zijn benoemd zijn goed afgedekt.

Conclusie kan worden getrokken dat de weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf goed is.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen dient te worden aangegeven hoe het beleid is ten aanzien van het onderhoud van de eigen kapitaalgoederen en de uit dit beleid voortvloeiende financiële gevolgen.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf gaat het om de kapitaalgoederen op de stortplaats te Usquert: gebouwen, terreinen en machines.

De gebouwen en infrastructuur zijn per 1 januari 2010 overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf blijft over het onderhoud van het stortlichaam, de groensingel, de sloten, het stortgasonttrekkingsstelsel, pompputten en de persleiding tot aan de aansluiting in Usquert.

Voor dit onderhoud is budget in de begroting opgenomen.

Door de aanleg van de nieuwe milieustraat, het stoppen met de verwerking van GFT en het rechtstreeks leveren van grijs afval aan de verwerker (geen overslag station meer in Usquert) is het contract met Afvalbeheer aangepast. De opstallen (m.u.v. het kantoorgebouw) zijn weer terug geleverd aan het Vuilverwerkingsbedrijf. Deze terug geleverde opstallen zijn in het voorjaar van 2015 gesloopt. Dit was nodig in het kader van de eindafwerking c.q. het afgraven van 3 ha afval.

Financiering

Door de invoering van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is het verplicht om een treasuryparagraaf (nu financieringsparagraaf) op te nemen.

De wet Fido geeft verder aan dat het verplicht is om een zogenaamd treasurystatuut vast te stellen. Het algemeen bestuur heeft op 26 juni 2002 het treasurystatuut voor het Vuilverwerkingsbedrijf vastgesteld. Dit statuut is in werking getreden op 26 juni 2002. Herziening van het statuut is noodzakelijk omdat de inhoud niet meer geheel aansluit bij de nieuwe organisatie per 1-1-2010. Aanpassing dient nog plaats te vinden.

De financieringsparagraaf is bedoeld om eventuele risico's op het gebied van de treasury te kunnen benoemen en kwantificeren.

Omdat niet alle genoemde onderdelen van toepassing zijn op een relatief kleine organisatie als het Vuilverwerkingsbedrijf zullen de relevante items kort worden toegelicht.

Financieringsmiddelen

De financieringsmiddelen van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaan uit:

- reserves en voorzieningen	:	omvang 31-12-2016	€ 6.836.649,00
- financieringsoverschotten	:	omvang 31-12-2016	€ 2.737.986,00
- langlopende leningen	:	omvang 31-12-2016	€ 0,00

Renterisico van de vaste schuld

De twee leningen zijn in december 2013 vervroegd afgelost. Hiermee is het renterisico van de vaste schuld komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel dat is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen.

Renterisico van de vlottende schuld (kasgeldlimiet)

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarvoor de gemeente c.q. de gemeenschappelijke regeling middelen mag aantrekken op de geldmarkt. De kortlopende middelen worden aangetrokken in de vorm van kasgeldleningen en door gebruikmaking van de rekening courant. De grootte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van de totale lasten van de begroting resp. rekening van het dienstjaar. Voor 2016 geldt voor de kasgeldlimiet een percentage van 8,5. De onderstaande tabel geeft de kasgeldlimiet weer ultimo het jaar 2016. De toegestane kasgeldlimiet voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt 8,2% van het begrotingssaldo 2016 ad € 770.301,00 is € 63.165,00.

	x € 1.000,--			
	kw1	kw2	kw3	kw4
Omvang begroting 2016 € 770.301,00	770	770	770	770
toegestane kasgeldlimiet				
- procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2

- in bedrag	63	63	63	63

	2015	2016
1. Toegestane kasgeldlimiet	63	63
2. Omvang vlottende korte schuld:		
- opgenomen gelden < 1 jaar	0	0
- schuld in rekening courant	0	0
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0
- overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0
3. Vlottende middelen:		
- contante gelden in kas	0	0
- tegoeden in rekening courant	231	326
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	2046	2.561
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-2.277	-2.887
Ruimte	2.340	2.950

In 2016 is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om rood te staan bij de bank. Kasgeldleningen zijn niet aangetrokken. Het gehele jaar 2016 zijn wij onder de berekende kasgeldlimiet gebleven.

Kredietrisico van uitgezette gelden

Het financieringsoverschot is met ingang van medio december 2013 belegd bij het Rijk.

De ruimte die vrij beschikbaar mag zijn (maximaal € 250.000,00) staat op de rekening courant bij de BNG.

De BNG voldoet ruimschoots aan de eisen van kredietwaardigheid.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt voor de bouw van de een nieuwe milieustraat. Het risico is afgedekt door het onderpand van de nieuwe milieustraat.

Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering dient inzicht te worden gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Door de inbreng van een groot deel van de bedrijfsactiviteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV blijft uitsluitend het beheer van het stortlichaam als activiteit binnen de GR.

Met Afvalbeheer Noord-Groningen-BV zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het beheer van het stortlichaam. De GR blijft verantwoordelijk voor de naleving van de vergunningen. De BV heeft het dagelijks toezicht en verzorgt het beheer. De kosten worden in rekening gebracht bij de GR.

Het Algemeen Bestuur vergadert minimaal 2x per jaar.

De financiële administratie wordt verzorgd door een extern bureau.

Vanuit Afvalbeheer Noord-Groningen BV wordt secretariële ondersteuning verleend aan de GR evenals ondersteuning met betrekking tot de eindafwerking.
Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen eigen medewerkers meer in dienst.

Verbonden partijen

Van een verbonden partij is sprake indien er een bestuurlijk en financieel belang is bij de partij.

Twence Holding BV (te Hengelo)

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf voldoet Twence Holding BV (verder Twence genoemd) aan bovenstaande beschrijving. Onder de paragraaf "Weerstandsvermogen" is ingegaan op de relatie met Twence.

Over Twence zijn de volgende getallen te geven over het jaar 2015
(bron: Jaarverslag 2015 Twence):

	2014	2015
Eigen vermogen	123 mln	123 mln
Rentabiliteit totale vermogen	5,2%	5,4%
Bedrijfsresultaat	9,1 mln	9,6 mln

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een belang van 31.000 aandelen van € 1 in Twence. Dit is 3,1% in het totaal. Doordat de aandelen Attero door Twence zijn ingekocht is dit belang gestegen naar 3,65%.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV (te Usquert)

Verder is het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder in Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 1 stem in de algemene vergadering van aandeelhouders. De andere stem is in handen van Afvalsturing Friesland (Omrin) te Leeuwarden, eigenaar van de overige 50% van de aandelen.

Het aandelenkapitaal van het Vuilverwerkingsbedrijf in Afvalbeheer Noord-Groningen BV bedraagt € 200.000,00.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV verzorgt de ontvangst en het (laten) verwerken van de diverse afvalstromen die binnen de 4 deelnemende gemeenten in het Vuilverwerkingsbedrijf vrijkomen.

Kengetallen 2015 van Afvalbeheer Noord-Groningen BV

	31-12-2014	31-12-2015
Geplaatst kapitaal	400.000,00	400.000,00
Algemene reserve	14.000,00	15.000,00
Resultaat	121.000,00	99.000,00
Voorziening onderhoud	0,00	0,00

De activiteiten van Afvalbeheer Noord-Groningen BV zijn op 1 januari 2010 gestart.

Jaarrekening

ALGEMEEN

Inleiding

Het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten” geeft aan dat de jaarrekening dient te bestaan uit de volgende onderdelen:

- de balans en de toelichting;
- de programmarekening en de toelichting.

Deze jaarrekening voldoet aan deze voorschriften.

Daarnaast worden een aantal kerngegevens gepresenteerd en zijn diverse bijlagen toegevoegd.

Kerngegevens

Deelnemende gemeenten

Omschrijving	Naar toestand 31.12.2015	Naar toestand 31.12.2016
Aantal inwoners:		
- gemeente De Marne	10.100	10.082
- gemeente Eemsum	15.815	15.656
- gemeente Loppersum	10.042	9.919
- gemeente Winsum	13.638	13.602
Totaal	49.595	49.259

Financiële structuur

	31-12-2015		31-12-2016	
	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner
Uitgaven	875.502	17,65	821.604	16,68
Bijdragen gemeenten	265.682	5,36	322.854	6,55
Vaste schuld	0	0	0	0
Boekwaarde geactiveerde investeringen	4.206.979	84,83	4.139.979	84,05
Eigen financieringsmiddelen	6.183.019	124,67	6.836.649	138,79

BALANS

Op de navolgende bladzijden wordt de balans per 31 december 2016 weergegeven.

Balans per 31 december 2016

ACTIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
- Investerings met economisch nut	0	0	0	0
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361		3.326.361	
- Verstrekte leningen	813.618		880.618	
	4.139.979	4.139.979	4.206.979	4.206.979
VLOTTENDE ACTIVA				
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137		4.285	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.502.135		1.952.135	
- Overige vorderingen	1.836		89.910	
	2.561.108	2.561.108	2.046.330	2.046.330
Liquide middelen				
- Banksaldi	325.843	325.843	231.446	231.446
Overlopende activa				
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240	1.240	1.240
Totaal activa		7.028.170		6.485.995

PASSIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	51.329		48.679	
- Bestemmingsreserve	1.887.146		1.340.340	
- Gerealiseerd resultaat	41.317		172.650	
	1.979.792	1.979.792	1.561.669	1.561.669
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	4.898.173	4.898.173	4.794.000	4.794.000
Vaste schulden met looptijd van één jaar of langer				
- Onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0	0	0
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar				
- Schulden aan openbare lichamen	24.249		0	
- Overige schulden	554		32.050	
	24.803	24.803	32.050	32.050
Overlopende passiva	125.402	125.402	98.276	98.276
<i>Totaal passiva</i>		7.028.170		6.485.995
Verstrekte borgstellingen		362.999		439.240

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Met ingang van 2003 wordt conform het besluit van het algemeen bestuur uitsluitend nog lineair afgeschreven.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa vindt plaats tegen nominale waarde van het geplaatste en gestorte kapitaal, dan wel de lagere marktwaarde. Verder wordt bij de waardering rekening gehouden met de agioreserve die is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV.

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

De vorderingen, liquide middelen en overlopende activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Algemene waarderingsgrondslag passiva

De passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld

Voorzieningen

Het hebben van een voorziening eindafwerking is gebaseerd op de “Raamovereenkomst aanbieding en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen” van 3 maart 1997. De benodigde omvang van de voorziening is o.a. gebaseerd op het opgestelde bestek eind 2016 voor de werkzaamheden eindafwerking.

.

Toelichting op de balans

In deze toelichting zijn alleen de belangrijkste wijzigingen op de balans opgenomen. In de bijlagen behorende bij deze jaarrekening zijn specificaties opgenomen. In deze specificaties staan de vermeerderingen, verminderingen, renteverrekening en afschrijvingen per post vermeld. Deze mutaties hebben plaatsgevonden conform de oorspronkelijke Algemeen Bestuursbesluiten.

Daar waar in onderstaand overzicht staat "Balans 2015" bedoelen we de stand van zaken per 31 december 2015. Met "Balans 2016" wordt bedoeld het saldo per 31 december 2016.

ACTIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Materiële vaste activa		
Investerings met economisch nut	0	0

Materiële vaste activa zijn uitgaven die een meerjarig nut hebben en in meerdere jaren worden afgeschreven. Op grond van de voorschriften moeten de materiële vaste activa worden uitgesplitst in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut. Onze materiële vaste activa vallen allemaal onder het begrip "Investerings met economisch nut". In 2014 zijn de activa volledig afgeschreven.

	Balans 2016	Balans 2015
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361	3.326.361
Verstrekte leningen	813.618	880.618

Financiële vaste activa zijn leningen en deelnemingen die de uitoefening van de werkzaamheden van de organisatie duurzaam dienen.

De kapitaalverstrekking betreft de aandelen Twence ad € 31.000,00, de agioreserve Twence ad € 3.095.361,00 en de deelneming in Afvalbeheer Noord Groningen BV voor € 200.000,00.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt t.b.v. de bouw van een nieuwe milieustraat. De hoofdsom bedraagt € 992.618,00. Afgelost is € 179.000,00. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tot en met 2029.

	Balans 2016	Balans 2015
Vorderingen		
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137	4.285
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een (1)	2.502.135	1.952.135
- Overige vorderingen	1.836	89.910

(1): rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen openbare lichamen per 31-12-2015 bestaat uit de afrekening omzetbelasting 4e kwartaal 2015. Per 31-12-2016 bestaat de vordering uit nog terug te ontvangen dividendbelasting op het dividend Twence Holding BV en Afvalbeheer Noord Groningen BV. Het bedrag is inmiddels ontvangen.

Bij het Rijk staat per 31-12-2016 een bedrag van ruim € 2,5 miljoen verplicht geparkeerd op grond van de regeling schatkistbankieren. Het Vuilverwerkingsbedrijf mag maximaal € 250.000,00 liquide hebben bij banken (BNG). Alles boven dit bedrag moet afgeroomd worden naar een rekening bij het Rijk.

De post overige vorderingen betreft een bijdrage van Afvalbeheer Noord Groningen BV in de aanslag zuiveringsheffing 2016 en een vordering op de gemeenten De Marne en Eemmond i.v.m. de vereveningsregeling transportkosten.

	Balans 2016	Balans 2015
Liquide middelen	325.843	231.446

Onder de liquide middelen worden de banksaldi opgenomen.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen contante middelen beschikbaar.

De specificatie per 31 december 2016 ziet er als volgt uit.

BNG rekening courant 325.843

Het saldo overschrijdt hiermee de grens (voor het Vuilverwerkingsbedrijf € 250.000,00) voor schatkistbankieren.

Eind 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd. Gemeenten dienen overtollige middelen te storten op een rekening bij de staat. Voor de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een drempel bedrag berekend van € 250.000,00. Het gemiddelde saldo per kwartaal mag niet boven dit drempelbedrag uitkomen.

In onderstaand overzicht zijn de gemiddelde bedragen opgenomen.

In het overzicht zien we dat het 2e kwartaal een behoorlijke overschrijding van de norm laat zien. In het 2e kwartaal is het dividend Twence Holding BV ontvangen en niet tijdig afgeroomd naar de rekening bij de staat. In het 4e kwartaal is de gemiddelde overschrijding meer verspreid over het kwartaal. Om gemiddeld op de norm te komen had er meer overgeheveld moeten worden (ruimer onder de norm).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2016					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	76	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	2	46	-	21
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	841			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	841			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	22.972	26.903	16.022	24.949
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende activa		
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240

Op deze post worden de betalingen verantwoord die in het rekeningjaar gedaan zijn en die betrekking hebben op het volgende jaar.

Het bedrag van € 1.240 heeft betrekking op vooruitbetaalde verzekeringspremie Centraal Beheer.

PASSIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Eigen vermogen		
- algemene reserve	51.329	48.679
- bestemmingsreserve	1.887.146	1.340.340
- gerealiseerd resultaat	41.317	172.650

De algemene reserve is door toevoeging van een deel van het resultaat 2015 weer gegroeid tot boven het bodembedrag van € 50.000,00.

De bestemmingsreserve bestaat uit de reserve risico's Twence ad € 1.717.146,00 en de reserve eindafwerking ad € 170.000,00. De reserve Twence is in 2016 gegroeid met een bedrag van € 376.807,00. Dit is de geraamde toevoeging van € 350.000,00 conform begroting. Daarnaast wordt jaarlijks ook de rente toegevoegd. De reserve eindafwerking is ontstaan uit het rekening resultaat 2015. Deze reserve is ingesteld om eventuele extra kosten die een indirect gevolg zijn van de eindafwerking te kunnen dekken. Bijvoorbeeld de kosten van overdracht (na eindafwerking) van het stort aan de provincie.

Het verloop in 2016 wordt in onderstaande overzicht per reserve weergegeven.

	Boekwaarde 01.01.2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig dienstjaar	Boekwaarde 31.12.2016
Reserves:					
1. Algemene reserve	48.679,16	0,00	0,00	2.650,31	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	376.806,79	0,00	0,00	1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	0,00	170.000,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	376.806,79	0,00	172.650,31	1.938.475,70

Het gerealiseerd resultaat betreft het rekeningsaldo na verrekening van de reserves.

Het algemeen bestuur neemt een besluit over bestemming van het batig saldo 2016.

	Balans 2016	Balans 2015
Voorzieningen	4.898.173	4.794.000

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs valt in te schatten

- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs valt in te schatten
- kosten die in een volgend dienstjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren

Voorzieningen moeten de benodigde omvang hebben van de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet kleiner of groter zijn dan de verplichtingen of risico's, waarvoor ze zijn ingesteld.

De omvang van de voorziening eindafwerking is eind 2016 bepaald op basis van een berekening kosten eindafwerking t.b.v. het afdichtingsplan.

De voorziening eindafwerking is ingesteld op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997 om de eindafwerking in 2008 te kunnen bekostigen. Eindafwerking heeft niet plaatsgevonden in 2009. In de milieuvergunning, die in 2010 is verstrekt, is uitstel verleend. De eindafwerking dient in 2017 te zijn afgerond.

Aan de voorziening is in 2016 een bedrag van € 114.120,00 toegevoegd. Deze toevoeging is gebaseerd op een nieuwe berekening kosten eindafwerking. Onttrokken is een bedrag van € 9.947,00 i.v.m. afrekening BTW over de jaren 2012 tot en met 2016. Dit is een gevolg van de afspraak met de belastingdienst met betrekking tot het verrekenpercentage BTW op de kosten eindafwerking.

De omvang van de voorziening is gebaseerd op een berekening eind 2016 door een extern bureau. De aanbesteding van de eindafwerking vindt in 2017 plaats. Daarna zal ook duidelijk worden of de benodigde omvang van de voorziening toereikend is.

Verloop voorziening eindafwerking:

Saldo 31-12-2015	€ 4.794.000
Storting ten laste van de exploitatie 2016	€ 114.120
Onttrekking i.v.m. kosten 2016	€ 9.947
Saldo 31-12-2016	€ 4.898.173

	Balans 2016	Balans 2015
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer		
- onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0

In verband met de invoering van het schatkistbankieren is besloten om beide leningen per 16 december 2013 vervroegd af te lossen.

	Balans 2016	Balans 2015
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar		
- schulden aan openbare lichamen	24.249	0
- overige schulden	554	32.050

De post schulden aan openbare lichamen betreft de nog af te dragen omzetbelasting 4e kwartaal 2016 € 13.815,00 en de BTW-suppletie eindafwerking 2012 - 2016 € 10.434,00.

De post overige schulden bestaat uit een paar kleine nog te betalen posten per 31-12-2016. Betaling heeft in 2017 plaatsgevonden.

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende passiva	125.402	98.276
Deze balanspost bestaat uit:		
- afrekening zuiveringsbeheer 2015	€ 10.817	
- advieswerkzaamheden eindafwerking	€ 9.375	
- administratieve ondersteuning december	€ 1.539	
- Deloitte, accountantscontrole 2016	€ 14.145	
- Afrekening transportkostenregeling 2016	€ 511	
- bijdrage aan Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de Milieustraat	€ 89.015	
Totaal	€ 125.402	

Verstrekte Borgstellingen

Betreft de borgstelling aan Twence Holding BV. Zie de toelichting op bladzijde 41.

Langlopende financiële verplichtingen

Er is sprake van een zestal langlopende financiële verplichtingen binnen het Vuilverwerkingsbedrijf.

Leveringsplicht Twence

Met Twence loopt een leveringsplicht (na vaststelling van de overeenkomst van 26 juli 2012) van ongeveer 7.000 ton huishoudelijk afval per jaar. Dit contract loopt tot en met 2022.

GFT-contract Sanog

Met het Samenwerkingsverband Noord Oost Groningen is in 2008 een contract afgesloten voor de verwerking van 3.500 ton GFT uit het SANOG-gebied door het Vuilverwerkingsbedrijf. Dit contract loopt vanaf 1-1-2009 tot en met 2017.

De nakoming van beide contracten (leveringsplicht Twence en contract met Sanog) vindt plaats door Afvalbeheer Noord Groningen BV. Dit is geregeld in de vastgestelde "Overname- en samenwerkingsovereenkomst" tussen beide partijen.

Bijdrage Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de nieuwe milieustraat

Door Afvalbeheer Noord Groningen (ANG) wordt een nieuwe milieustraat aangelegd. De financiering hiervan loopt via het Vuilverwerkingsbedrijf. Gaat om een bedrag van maximaal € 1 miljoen met een looptijd van 15 jaar. De lening is opeisbaar als ANG niet voldoet aan de eis van betaling van rente en aflossing. Daarnaast geldt dat de lening opeisbaar is bij liquidatie van ANG waarbij op grond van de huurovereenkomst met ANG de milieustraat overgaat naar het Vuilverwerkingsbedrijf. Vastgelegd is dat de kapitaallast van deze investering door Afvalbeheer wordt gedekt door een jaarlijkse bijdrage van het Vuilverwerkingsbedrijf.

De jaarlijkse bijdrage is gelijk aan de rente en aflossing die door ANG wordt betaald. De jaarlijkse bijdrage daalt jaarlijks. In de begroting 2017 is de bijdrage geraamd op € 87.340,00.

Huurovereenkomst en opstalrecht met Afvalbeheer Noord Groningen BV

In 2009 is met Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) is een huurovereenkomst en opstalrecht afgesloten voor de huur van de gronden en opstallen door ANG op het terrein van het Vuilverwerkingsbedrijf. Het contract heeft een geldigheidsduur voor onbepaalde tijd.

Borgstelling leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

Jaar	NWB 6,97%			Aandeel VVWNG ultimo van het jaar
	Stand begin bj	Aflossing bj	Stand einde bj	
2016	12.043.672	2.090.463	9.953.209	362.999
2017	9.953.209	2.238.707	7.714.502	281.352
2018	7.714.502	2.397.464	5.317.039	193.916
2019	5.317.039	2.567.478	2.749.560	100.278
2020	2.749.560	2.749.560	-	0

De verstrekte borgstelling loopt af in 2020.

Opstellen nazorgplan

Besloten is om aan Stainkoeln BV opdracht te verstrekken voor het opstellen van een nazorgplan voor het stortlichaam. Dit plan wordt opgesteld na afronding van de eindafwerking.

Het plan is onderdeel van de overdracht van het onderhoud van de stort aan de provincie.

De opdracht heeft een waarde van € 35.000,00.

JAARREKENING 2016: overzicht van baten en lasten

Hieronder is de jaarrekening 2016 opgenomen.

Op de volgende bladzijden wordt de jaarrekening meer gedetailleerd weergegeven conform de opzet in de begroting 2016.

Na de cijfers wordt op hoofdlijnen een toelichting op de cijfers gegeven.

Een onderbouwing van de cijfers ligt ter inzage op de administratie.

Programma	Primitieve begroting			Raming begrotingsjaar			Realisatie begrotingsjaar		
				na wijziging					
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Stort	82.000	82.000	0	137.000	70.200	-66.800	133.827	70.000	-63.827
Vuilverwerkingsbedrijf	309.494	258.854	-50.640	257.994	258.854	860	310.970	281.082	-29.888
Saldo kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma's	391.494	340.854	-50.640	394.994	329.054	-65.940	444.797	351.082	-93.715
Algemene dekkingsmiddelen:									
- dividend	0	402.000	402.000	0	456.300	456.300	0	456.313	456.313
- rente eigen financieringsmiddelen	0	27.127	27.127	0	27.127	27.127	0	27.780	27.780
- overige inkomsten	0	0	0	0	27.700	27.700	0	27.746	27.746
Onvoorzien	2.000	0	-2.000	68.700	0	-68.700	0	0	0
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	393.494	769.981	376.487	463.694	840.181	376.487	444.797	862.921	418.124
Toev./onttr. aan reserves	376.807	320	-376.487	376.807	320	-376.487	376.807	0	-376.807
Gerealiseerd resultaat	770.301	770.301	0	840.501	840.501	0	821.604	862.921	41.317

Lasten

Omschrijving	Geraamde lasten	Ramingen na	Ramingen na	Realisatie
	2016	voorjaarsnota 2016	najaarsnota 2016	rekening 2016
<u>Stort</u>				
Kosten onderhoud	70.000,00	85.000,00	73.000,00	71.304,07
Eindafwerking	12.000,00	30.000,00	64.000,00	62.523,21
Totaal lasten stortlichaam	82.000,00	115.000,00	137.000,00	133.827,28
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Onderhoud groensingel	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.776,18
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Kosten voeren administratie	20.000,00	20.000,00	23.000,00	22.485,00
Accountantkosten	9.000,00	13.000,00	13.000,00	21.540,00
Diverse kosten	0,00	12.000,00	17.000,00	19.129,66
Gebruik voorzieningen en secretariele ondersteuning BV	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.412,00
Toevoeging aan voorziening eindafwerking	171.367,00	95.867,00	95.867,00	114.120,00
Kapitaallasten	5.697,00	5.697,00	5.697,00	28.279,85
Bijdrage ANG voor nieuwe milieustraat	87.930,00	87.930,00	87.930,00	89.015,45
Totaal	309.494,00	249.994,00	257.994,00	310.970,80
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Onvoorzien	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Toevoeging rente aan de reserve Twence	26.807,00	26.807,00	26.807,00	26.806,79
Toevoeging aan de reserve Twence	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
Toevoeging aan de reserve Twence (aanvulling)	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Totaal mutaties in de reserves	376.807,00	376.807,00	376.807,00	376.806,79
<u>Saldo exploitatie 2016 lasten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	821.604,87

Baten

Omschrijving	Geraamde baten 2016	Ramingen na voorjaarsnota 2016	Ramingen na najaarsnota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Bijdragen deelnemende gemeenten	70.200,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
Bijdrage voorziening eindafwerking	11.800,00	0,00	0,00	0,00
Totaal storten	82.000,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV	0,00	0,00	0,00	22.015,45
Bijdragen deelnemende gemeenten obv tonnen brandbaar	176.744,00	176.744,00	176.744,00	176.744,00
Bijdragen deelnemende gemeenten obv percentage storten	76.110,00	76.110,00	76.110,00	76.110,00
Totaal Vuilverwerkingsbedrijf	258.854,00	258.854,00	258.854,00	281.082,11
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Dividend Twence: regulier	100.000,00	104.500,00	104.500,00	104.513,00
Dividend Twence: superdividend	250.000,00	302.800,00	302.800,00	302.800,00
Dividend BV	52.000,00	49.000,00	49.000,00	49.000,00
Overige opbrengsten	0,00	0,00	27.700,00	27.745,88
Rente eigen financieringsmiddelen	27.127,00	27.127,00	27.127,00	27.780,38
	429.127,00	483.427,00	511.127,00	511.839,26
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Beschikking over de rente reserve samenwerking en alg.res	320,00	320,00	320,00	0,00
Totaal mutaties in de reserves	320,00	320,00	320,00	0,00
<u>Saldo exploitatie 2016 baten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	862.921,37

TOELICHTING OP DE BATEN EN LASTEN

Algemene toelichting

De exploitatie 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

In de najaarsnota 2016 (behandeld in het algemeen bestuur van 15 december 2016) werd de verwachting uitgesproken dat er over 2016 een batig saldo zou ontstaan van € 68.700,00. Het feitelijk saldo 2016 bedraagt € 41.317,00. Een verschil van € 27.383,00.

Dit saldo is o.a. ontstaan door de volgende posten.

Toevoeging aan voorziening eindafwerking

Aan de voorziening eindafwerking is een bedrag van € 18.253,00 meer toegevoegd dan is geraamd. Voor het opstellen van het afdichtingsplan eind 2016 is een nieuwe berekening gemaakt en zijn bijkomende kosten in beeld gebracht. Uitkomst hiervan was dat er een extra storting van € 18.253,00 nodig is om de voorziening op peil te brengen. Verwachting is dat aanbesteding van het werk snel zal plaatsvinden, waarna getoetst kan worden of de voorziening werkelijk voldoende van omvang zal zijn.

Accountantskosten

In de jaarrekening is een bedrag van € 21.540,00 opgenomen voor accountantskosten. Dit bedrag bestaat uit de afrekening controle 2015 ad € 4.395,00 en de controlekosten 2016 (inclusief afrekening meerwerk) € 17.145,00. Het meerwerk bestaat voornamelijk uit de extra tijd die de accountant heeft moeten besteden voor de beoordeling van de omvang voorziening eindafwerking en de problematiek met betrekking aftrekbaarheid BTW eindafwerking en het vraagstuk van de vennootschapsbelasting. Door bovenstaande ontstaat er een overschrijding van € 8.540,00 op de accountantskosten.

Rechtmatigheid overschrijdingen

De geconstateerde overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid c.q. zijn conform besluitvorming. De overschrijdingen wijken wel af maar zijn daarmee niet als onrechtmatig aan te merken.

Kapitaallasten en rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV

Op begrotingsbasis is de te ontvangen rente van Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) meegenomen in de zogenaamde renteomslag. Dit is niet juist. De te ontvangen rente moet apart inzichtelijk worden gemaakt in de exploitatie. Dit hebben we aanpast in de jaarrekening. De kapitaallasten stijgen en aan de batenkant staat daar tegen over de rente ontvangst van ANG.

Toelichting op de posten vereveningsregeling

Via de regeling verrekenen gemeenten over 2016 een bedrag van € 6.212,66 met elkaar. Zie specificatie op blz. 55 en 56.

Incidentele baten en lasten

In de primitieve begroting 2016 zijn geen incidentele baten en lasten geraamd.

In de jaarrekening 2016 is een incidentele bate van € 27.746,00 opgenomen. Het gaat hier om een teruggave van Twence Holding BV vanwege te veel in rekening gebrachte afvalstoffenbelasting 2015.

WNT

In het kader van de WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector) moet van elke topfunctionaris en van elke andere functionaris, die in het betreffende jaar een totale bezoldiging heeft ontvangen hoger dan de maximale bezoldigingsnorm een toelichting in de programmarekening worden opgenomen.

Aangezien de bestuurders van het Vuilverwerkingsbedrijf onbezoldigd zijn behoeft geen informatie te worden verstrekt.

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkgever betaalde SV-premies	Belastbare kosten-vergoeding en	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging	Motivering
K.P. Berghuis	Lid DB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H.G.A. Sienot	Lid DB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B. Schollema	Lid DB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H. Blok	Lid DB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J.P. van der Vis	Lid AB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
L. Westerhuis	Lid AB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B.J. Huizing	Lid AB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
N.R. Werkman	Lid AB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

BIJLAGEN

Op de volgende bladzijden zijn de bijlagen met bijbehorende toelichting opgenomen.

Het gaat om de volgende bijlagen:

1. Investeringsstaat
2. Staat van reserves en voorzieningen
3. Bijdragen deelnemende gemeenten
4. Normenkader 2016

BIJLAGE 1 : INVESTERINGSSTAAT

Toelichting

1. In deze staat wordt verstaan onder:
  - a. alle onroerende en roerende bezittingen (inclusief voorraden), waarvan op de boekwaarde wordt of zal worden afgeschreven of waarvan de boekwaarde op een andere wijze wordt of zal worden gedekt;
  - b. alle deelnemingen; hiertoe wordt gerekend het bezit aan aandelen en schuldbrieven en verstrekt kapitaal aan de takken van dienst en de bedrijven;
  - c. alle verstrekte langlopende geldleningen (nominale waarde);
2. De geactiveerde kapitaaluitgaven zijn gerangschikt in de volgorde van de programma's zoals ze zijn opgenomen in de begroting/rekening.
3. Afschrijving vindt lineair plaats.
4. Het renteomslag percentage bedraagt 0,188%. Dit percentage is berekend op basis van de werkelijke rentekosten 2016. Op de lening afvalbeheer wordt een vast percentage van 2,5% berekend conform de overeenkomst die met Afvalbeheer Noord-Groningen BV is afgesloten.

INVESTERINGSSTAAT 2016														
Omschrijving	*	**	Aanschaffings- waarde per 1-1-2016	Investering 2016	Aanschaffings- waarde per 31-12-2016	Afgeschreven t/m 2015	Rente- perc.	Bedrag van de rente 2016	Afschrijving in 2016	Des-investering 2016	Kapitaallast 2016	Boekw aarde 01.01.2016	Boekw aarde 31.12.2016	Resterende afschrijvings- termijnen
4721.0000 Storten														
Meetput afvalwater 2005	M	M	17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72	0,000%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0 jaar
<i>Totaal 4721.0000</i>			17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
4721.0000 Vuilverwerkingsbedrijf														
Aandelen Twence	F		31.000,00	0,00	31.000,00	0,00	0,188%	58,38	0,00	0,00	58,38	31.000,00	31.000,00	
Deelneming in Twence	F		3.095.360,56	0,00	3.095.360,56	0,00	0,188%	5.829,35	0,00	0,00	5.829,35	3.095.360,56	3.095.360,56	
Deelneming in Afvalbeheer Noord-Groningen	F		200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	0,188%	376,66	0,00	0,00	376,66	200.000,00	200.000,00	
Lening aan Afvalbeheer Noord-Groningen	F		992.618,02	0,00	992.618,02	112.000,00	2,500%	22.015,45	67.000,00	0,00	22.015,45	880.618,02	813.618,02	
<i>Totaal 4721.0000</i>			4.318.978,58	0,00	4.318.978,58	112.000,00		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	
Totaal-generaal			4.336.847,30	0,00	4.336.847,30	129.868,72		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	

BIJLAGE 2 : RESERVES EN VOORZIENINGEN

Toelichting

1. In deze staat worden gespecificeerd opgenomen:
  - a. de algemene reserve;
  - b. de bestemmingsreserves;
  - c. de voorzieningen.
2. In de toelichting op de balans wordt aangegeven wat onder reserves en voorzieningen wordt verstaan.
3. Voor een toelichting op de reserves wordt verwezen naar de volgende bladzijde.
De voorzieningen zijn toegelicht in de toelichting op de balans.

STAAT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN 2016					
1	5	6	7	8	9
Naam reserve/voorziening	Saldo op	Rente 2016	Vermeerderingen	Verminderings	Saldo op
	01.01.2016	(2%)	2016	2016	31.12.2016
Nog te bestemmen resultaat 2015	172.650,00	0,00	0,00	172.650,00	0,00
Nog te bestemmen resultaat 2016	0,00	0,00	41.317,00	0,00	41.317,00
Reserves					
1. Algemene reserve	48.679,16	973,58	2.650,31	973,58	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	26.806,79	350.000,00		1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	170.000,00	0,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	27.780,37	522.650,31	973,58	1.938.475,70
Voorzieningen					
4. Voorziening dubieuze debiteuren	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Voorziening eindafwerking	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal voorzieningen	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal algemeen	6.183.018,60	27.780,37	636.770,31	10.920,58	6.836.648,70

Toelichting op de toevoegingen / onttrekkingen aan de reserves

1. Algemene Reserve

Door het algemeen bestuur is op 24 juni 2009 besloten om:

- het plafond van de algemene reserve bedraagt € 200.000,00
- voeding van de algemene reserve vindt plaats uit rekeningoverschotten
- tekorten op de jaarrekening worden in eerste instantie afgedekt uit de algemene reserve
- het bodembedrag van de algemene reserve bedraagt € 50.000,00

2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV (Twence).

Door het algemeen bestuur is besloten om deze reserve in te stellen. Tot en met 2011 werd jaarlijks maximaal € 100.000,00 uit de dividenduitkering gestort in deze reserve. Rente wordt tevens toegevoegd.

Door het Algemeen Bestuur is op 19-12-2012 besloten om met ingang van de dividend uitkering Twence jaarlijks tot en met 2018 € 250.000,00 dividend toe te voegen aan de reserve. Hiermee wordt het risico waarde aandelen Twence nagenoeg volledig afgedekt.

In 2013 is besloten om twee leningen van de BNG vervroegd af te lossen en de boeterente te dekken uit de reserve Twence en de algemene reserve. Verwerking via het rekeningsaldo 2013.

3. Reserve eindafwerking

Door het algemeen bestuur is op 16 juni 2016 besloten om van het rekeningresultaat 2015 een bedrag van € 170.000,00 te bestemmen als reserve eindafwerking.

4. Voorziening dubieuze debiteuren

De omvang en inhoud van de vorderingen per 31-12-2016 zijn hard en goed invorderbaar. Daarom is het niet nodig om een voorziening dubieuze debiteuren aan te houden.

5. Voorziening eindafwerking

Deze voorziening is noodzakelijk op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997.

Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten

De deelnemende gemeenten dienen nog onderling de transportkorting te verrekenen. Op begrotingsbasis heeft in 2016 een eerste verrekening plaatsgevonden.

Transportkorting

In artikel 40 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de kosten van transport die gemeenten hebben worden verevend. Deze "fictieve" kosten worden toegevoegd aan de werkelijke kosten die gemaakt zijn voor de programma's en daarna wordt het totaal op basis van aangeleverde tonnages verrekend naar de deelnemende gemeenten onder aftrek van de transportkorting. Het algemeen bestuur is belast met het opstellen van een regeling hiervoor.

In november 1991 heeft het algemeen bestuur de vereveningsregeling voor de transportkosten vastgesteld. Deze regeling geldt nog steeds.

Op grond van een door het bureau DHV opgestelde rapportage is een vergoeding vastgesteld van f. 0,47 per ton/kilometer. Deze vergoeding is berekend aan de hand van gegevens zoals:

- kosten per rij-uur, inclusief chauffeur en beladers
- kosten per gereden kilometer
- gemiddelde rijsnelheid
- gemiddelde vracht per rit

Door de invoering van de euro is het bedrag van f. 0,47 ingaande 2002 vastgesteld op € 0,22.

Het aantal kilometers voor uitvoering van de regeling is bepaald op:

- Gemeente Winsum	27
- Gemeente De Marne	44
- Gemeente Loppersum	36
- Gemeente Eemsmond	19

Hierna treft u de berekening van de transportkorting 2016 aan. Vanaf medio 2014 geldt de transportkorting alleen nog maar voor het onderdeel overig groen.

Transportkorting 2016						
Onderdeel: Overig groen						
Gemeenten	Tonnen 2015	Tonnen 2016	Procentueel aandeel	Bruto bijdrage	Transport korting	Betalen/ ontvangen
De Marne	1.595,000	1.531,000	21,86%	9.647,96	14.820,08	5.172,12
Eemsmond	1.892,000	2.537,000	36,22%	15.987,50	10.604,66	-5.382,84
Loppersum	728,000	643,000	9,18%	4.052,02	5.092,56	1.040,54
Winsum	2.170,000	2.294,000	32,75%	14.456,18	13.626,36	-829,82
Totaal	6.385,000	7.005,000	100,00%	44.143,66	44.143,66	0,00
		Overig groen	Totaal	Begroting	Verschil	
De Marne		5.172,12	5.172,12	5.300,00	-127,88	
Eemsmond		-5.382,84	-5.382,84	-5.000,00	-382,84	
Loppersum		1.040,54	1.040,54	700,00	340,54	
Winsum		-829,82	-829,82	-1.000,00	170,18	
Totaal		0,00	0,00	0,00	0,00	
Wijze van berekening van de transportkorting.						
De tonnen geven de werkelijk tonnen aan die geleverd zijn.						
Vervolgens bepaal je het procentueel aandeel per gemeente in de geleverde aantallen tonnen.						
In de kolom transportkorting komt de berekening te staan waarop de gemeente recht heeft conform afspraak 1991.						
Het totaal van de transportkorting geeft een last in de begroting.						
Deze last verdeel je weer op basis van de geleverde tonnen waardoor je de bruto bijdrage krijgt.						
Het verschil tussen de bruto bijdrage en de transportkorting geeft aan wat er verrekend moet worden.						
De Marne	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			127,88		
Eemsmond	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			382,84		
Loppersum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			340,54		
Winsum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			170,18		

BIJLAGE 4 : NORMENKADER 2016

Onderstaand is het normenkader 2016 opgenomen. Dit normenkader is voor onze accountant handvat om de controle op de rechtmatigheid uit te kunnen voeren.

Interne regelgeving (besluiten AB)	Externe regelgeving
Gemeenschappelijke regeling	Grondwet
Vereveningsregeling transportkosten	Burgerlijk Wetboek
Financiële verordening	Gemeentewet
Controleverordening	Besluit Begroting en Verantwoording
Organisatieverordening	Wet gemeenschappelijke regelingen
Treasurystatuut	Algemene Wet Bestuursrecht
	Fiscale wetgeving
	Ambtenarenwet
	Sociale verzekeringswetten
	Wet financiering decentrale overheden
	EU-aanbestedingsregels
	WNT (Wet Normering Topfunctionarissen)
	Wet Milieubeheer

Datum opmaak jaarrekening 2016: 8 februari 2017

Het dagelijks bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Overige gegevens

Bestemming resultaat

De jaarrekening 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

Op grond van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling kan een batig resultaat verrekend worden met de deelnemende gemeenten als het algemeen bestuur daar toe besluit.

Voorstel is om het batig saldo 2016 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum die hier genoemd zouden moeten worden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen te Usquert gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken (op pagina 27 tot en met 48) opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader welke is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 8.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgescreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Bijlagen 1 tot en met 4.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 2013 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016, waaronder de WNT.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader dat is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 3 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. H. Kuperus RA

Vaststellingsbesluit

Het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen;

Gelet op artikel 46 van de gemeenschappelijke regeling;

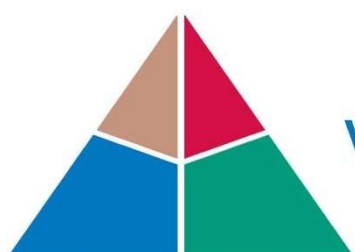
b e s l u i t :

- het jaarverslag en de jaarrekening over het dienstjaar 2016 vast te stellen;
- het batig saldo 2016 ad € 41.317,00 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen, gehouden op 15 juni 2017.

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen

Jaarstukken
2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Jaarverslag	
Bestuur	9
Juridische grondslagen en doelen	10
Programmaverantwoording	
Programma Storten	12
Programma Vuilverwerkingsbedrijf	15
Algemene dekkingsmiddelen	17
Onvoorzien	18
Paragrafen	
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	19
Onderhoud kapitaalgoederen	23
Financiering	24
Bedrijfsvoering	25
Verbonden partijen	26
JAARREKENING MET BIJLAGEN	
2. Jaarrekening	
Inleiding en kerngegevens	29
Balans per 31 december 2016	31
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
Toelichting op de balans	36
Langlopende financiële verplichtingen	41
Jaarrekening 2016: overzicht van baten en lasten	43
Toelichting op de baten en lasten	46
Incidentele baten en lasten	47
WNT	48
3. Bijlagen	
Bijlage 1: Investeringsstaat	50
Bijlage 2: Reserves en voorzieningen	52
Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten	55
Bijlage 4: Normenkader 2016	57

OVERIGE GEGEVENS

4. Overige gegevens

Bestemming resultaat	62
Gebeurtenissen na balansdatum	62
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	63
Vaststellingsbesluit	67

Voorwoord

Aan het Algemeen Bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen.

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening (gezamenlijk “Jaarstukken”) 2016 aan.

Het jaar 2016 heeft vooral in het teken gestaan van de voorbereiding van de eindafwerking (dient in 2017 te zijn afgerond) van het stortlichaam.

De gunning van de werkzaamheden staat gepland in het voorjaar van 2017. Oplevering van de werkzaamheden dient eind 2017 plaats te vinden.

Wij hebben in 2016 onderzoek laten doen naar de mogelijkheden van het plaatsen van zonnepanelen op het stortlichaam en op de vrijgekomen (door afgraving) 3ha grond achter op het terrein. De uitkomst van het onderzoek was positief. Wij zijn inmiddels met één partij in gesprek om te komen tot realisatie van een zonnepark. Wij zijn voornemens om met deze partij een intentieovereenkomst af te sluiten.

Er is een textielsorteercentrum gerealiseerd bij het werkvoorzieningsschap Abillity te Uithuizen. Dit is tot stand gekomen door inspanning van Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

De jaarrekening 2016 heeft een positief saldo van €41.317,00.

Voorgesteld wordt (blz. 62) om dit bedrag uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Met de deelnemende gemeenten dient nog een afrekening plaats te vinden met betrekking tot de transportkorting. Zie bladzijde 56 bijlage 3.

Wij leggen deze jaarstukken 2016 ter bespreking en vaststelling aan u voor.

Usquert, 23 maart 2017

Het Dagelijks Bestuur van het
Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Jaarverslag

Bestuur

Het algemeen bestuur (AB) van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat vanaf 2016 uit 8 leden. Uit iedere gemeente 1 raadslid en 1 lid van het college van burgemeester en wethouder. Het dagelijks bestuur (DB) wordt gevormd uit de in het algemeen bestuur zittende leden vanuit de colleges van burgemeester en wethouders.

De samenstelling van beide besturen ziet er als volgt uit:

Leden per gemeente

Functie

De Marne

K.P. Berghuis
J.P. van der Vis

Voorzitter, lid DB
Lid AB

Eemsmond

H.G.A. Sienot
L. Westerhuis

Plv. voorzitter, lid DB
Lid AB

Loppersum

B. Schollema
B.J. Huizing

Secretaris, lid DB
Lid AB

Winsum

H. Blok
N.R. Werkman

Lid DB
Lid AB

Juridische grondslagen en doelen

Het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten De Marne, Eemsum, Loppersum en Winsum. Deze samenwerking is vastgelegd door een gemeenschappelijke regeling.

De gemeenschappelijke regeling is voor het laatst gewijzigd in 2015 (inwerkingtreding 2016).

De visie van het Vuilverwerkingsbedrijf is vastgelegd in artikel 4 van de gemeenschappelijke regeling. De visie luidt:

Het samenwerkingsverband behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

In artikel 5 is de missie van het Vuilverwerkingsbedrijf vastgelegd. Artikel 5 luidt:

De behartiging van de in artikel 4 bedoelde (gemeenschappelijke) belangen omvat in ieder geval de volgende bevoegdheden en taken:

- het stichten en exploiteren van een afvalstoffenverwerkingsbedrijf,
- het streven naar samenwerking bij de inzameling en het transport van afvalstoffen,
- het verrichten van overige taken waartoe de deelnemende gemeenten krachtens de Wet milieubeheer en op grond hiervan vastgestelde verordeningen, bepalingen, richtlijnen e.d. zijn gehouden.
- het voeren van overleg met en het bepleiten van de belangen van de deelnemende gemeenten bij andere overheden en andere instellingen,
- het vervullen van een coördinerende en initiërende rol op het gebied van het afvalstoffenbeleid,
- het adviseren aan de deelnemende gemeenten inzake inzameling, transport en verwijdering van afvalstoffen.

In de vergadering van het algemeen bestuur van 26 november 2008 is besloten om een groot deel van bovengenoemde activiteiten onder te brengen in een nieuwe BV (Afvalbeheer Noord-Groningen BV). Op 1 januari 2010 is deze BV van start gegaan en zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen. De behartiging van de belangen als bedoeld in artikel 5 wordt gewaarborgd doordat het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder is in de BV en in die zin invloed heeft met betrekking tot bovengenoemde aandachtspunten.

Het stortlichaam en de gereserveerde gelden voor de eindafwerking zijn niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Dit geldt ook voor het aandeelhouderschap van Twence Holding BV.

Programmaverantwoording

Inleiding

Door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen is het aantal programma's teruggelopen van zeven naar twee.

De programma-indeling 2016 ziet er als volgt uit:

- Programma Storten
- Programma Vuilverwerkingsbedrijf

In het jaarverslag wordt per programma verantwoording afgelegd

Na de programma's is een hoofdstuk "Dekkingsmiddelen" opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de aanwezige dekkingsmiddelen en de onderbouwing daarvan.

Verder is toegevoegd een hoofdstuk Onvoorzien en de Paragrafen Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering en Verbonden partijen.

Programma: Storten

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

Een regionaal punt om afval te storten op aanwijzing van het Rijk, waarvoor gemeenten verplicht werden samen te werken in de jaren 1970. Sinds 1998 is de stort gesloten op basis van de Leemtewet en Stortverbod. Om toekomstige nadelige effecten te voorkomen moet de stort worden afgedekt.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

In 1997 is een raamovereenkomst afgesloten tussen o.a. de provincie en het Vuilverwerkingsbedrijf waarin is vastgelegd dat eindafwerking van de stort in 2009 afgerond dient te zijn.

In de nieuwe milieuvergunning van 2010 is vastgelegd dat de eindafwerking in 2017 dient te zijn afgerond. Daarna neemt de provincie de eeuwigdurende nazorg op zich. Het Vuilverwerkingsbedrijf blijft eigenaar van de ondergrond.

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Eindafwerking stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In 2015 beginnen de voorbereidende werkzaamheden voor de eindafwerking. De bestaande toestand van het stort wordt in beeld gebracht. Nadat de provincie heeft ingestemd met dit rapport kan worden begonnen met het opstellen van een calculatie voor de eindafwerking, waarbij keuzes moeten worden gemaakt over de wijze van eindafwerking en uitvoering er van. De eindafwerking dient in 2017 gereed te zijn waarna overdracht van het stort aan de provincie kan plaatsvinden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

De rapportage bestaande toestand is eind 2015 opgesteld. De provincie heeft ingestemd met de rapportage. De raming kosten eindafwerking is in het kader van de opstelling van de jaarrekening 2016 opnieuw beoordeeld en geactualiseerd. Begin juli 2016 hebben wij opdracht gegeven aan Tauw BV Deventer voor het opstellen van een afdichtingsplan met bestek. Tauw heeft na een tweetal besprekingen op het provinciehuis het afdichtingsplan met bestek opgeleverd. Beide stukken zijn voor goedkeuring toegestuurd aan de provincie. Verwachting is dat de provincie binnenkort het plan goedkeurt waarna de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd. Planning is dat het werk in het voorjaar van 2017 kan worden aanbesteed.

Met de belastingdienst heeft overleg plaats gevonden over de vraag of de omzetbelasting op de eindafwerking 100% kan worden verrekend. De belastingdienst heeft als standpunt ingenomen dat 100% verrekening niet kan omdat de opbouw van de voorziening eindafwerking niet voor 100% heeft plaatsgevonden uit gemeentelijke bijdragen waarover omzetbelasting is afgedragen (periode 1997 – 2002). Het overleg heeft er toe geleid dat 4,5% van de verrekenbare BTW niet kan worden verrekend.

Bovenstaande betekent dat het bedrag dat niet kan worden verrekend kostenverhogend door werkt in de kosten eindafwerking. Gaat om een bedrag van ongeveer € 58.000,00.

Nazorgfonds

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Na gereedkomen van de eindafwerking wordt het stort overgedragen aan de provincie. De kosten van onderhoud en toekomstige vervangingen komen dan voor rekening van de provincie. Voor dekking van de kosten is een nazorgfonds ingesteld bij de provincie. Op grond van de Overeenkomst Nazorgfonds uit 2000 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een bijdrage van € 1,2 miljoen in het provinciale fonds gestort. Dit was gebaseerd op een berekening van voor 2000 voor de dubbele eindafwerking van 8 ha. en enkele eindafwerking van 3 ha.

Omdat in 2008 duidelijk werd dat alles in de dubbele eindafwerking moest worden meegenomen zijn gesprekken opgestart met de provincie om duidelijkheid te krijgen wat de effecten van deze uitbreiding met 3 ha op de omvang van het fonds zijn en een eventuele bijdrage die het Vuilverwerkingsbedrijf daarin nog dient te doen. Het overleg hierover is begin 2011 met de provincie opgestart. Uit het overleg is naar voren gekomen dat verwacht mag worden dat de uitbreiding met 3 ha geen extra storting in het nazorgfonds zal vragen. Dit omdat de provincie rekent met langere afschrijvingstermijnen dan de berekening uit 2000.

De uiteindelijke herschikking van het afval – 3 hectare - zal ook gevolgen hebben voor de benodigde omvang van het nazorgfonds.

De uiteindelijke en exacte omvang van de bijdrage in het fonds wordt bepaald na afloop van de eindafwerking aan de hand van de werkelijk gemaakte kosten eindafwerking. Dan wordt duidelijk of er nog verrekend moet worden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Wij gaan na afloop van de eindafwerking in overleg met de provincie om te kijken of een deel van het ingebrachte vermogen ad € 1,2 miljoen kan terugvloeien naar het Vuilverwerkingsbedrijf.

Kosten onderhoud stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In de raamovereenkomst van 1997 is afgesproken dat wij de kosten onderhoud van het stortlichaam tot uiterlijk 2009 kunnen declareren bij Stainkoeln BV. Er werd in de overeenkomst van uit gegaan dat de eindafwerking in 2008 zou zijn afgerond en dat het stort daarna zou worden overgedragen aan de provincie inclusief het onderhoud van het stortlichaam t.l.v. het provinciaal nazorgfonds.

Nu de eindafwerking is opgeschort komt naar verwachting het onderhoud pas in 2018 in het nazorgfonds en dient het Vuilverwerkingsbedrijf tot en met 2017 het onderhoud zelf te bekostigen.

Deze kostenpost is/wordt onderdeel van de discussie met de provincie over mogelijke verdeling overschot binnen het nazorgfonds.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Zie de stand van zaken m.b.t. het nazorgfonds.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)			Realisatie 2016		
Lasten	€	137.000	Lasten	€	133.827
Baten	€	70.200	Baten	€	70.000
		-----			-----
Nadelig saldo	€	66.800	Nadelig saldo	€	63.827

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Programma: Vuilverwerkingsbedrijf

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

Per 1 januari 2010 is aan de doelstelling invulling gegeven door activiteiten onder te brengen in Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het Vuilverwerkingsbedrijf is voor 50% aandeelhouder. De andere 50% is in handen van Omrin (Afvalsturing Friesland).

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Leveringsplicht Twence Holding BV (Twence)

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Het Vuilverwerkingsbedrijf is contractueel verplicht om jaarlijks brandbaar afval te leveren aan Twence. Het contract loopt tot 2022. Dit contract is niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Afvalbeheer Noord-Groningen BV heeft zich wel verplicht om de verplichting voor het Vuilverwerkingsbedrijf jaarlijks uit te voeren.

In 2012 is met Twence overeenstemming bereikt over verlaging van de hoeveelheid contractueel te leveren tonnen van 13.000 ton naar gemiddeld 6.000 ton per jaar.

Stand van zaken rekening 2016:

Twence heeft in overleg met aandeelhouders een voorstel gedaan voor het tarieven en dividendbeleid vanaf 2018 – 2022, dat wordt voorgelegd ter besluitvorming in de AvA van december 2016. Het voorstel gaat uit van een lager verwerkingstarief voor aandeelhouders bij minder dividend en beëindiging van het superdividend. De Regio Twente is separaat gestart met een onderzoek naar de meerwaarde van het aandeelhouderschap, waarvan de resultaten worden ingebracht tijdens de AvA in april 2017. Voor de leveringsverplichtingen geldt de “deal” die is vastgelegd in een overeenkomst uit 2006.

Toekomstperspectief

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Afgewogen moet nog worden of er in Usquert in de toekomst GFT verwerking plaats kan gaan vinden. Het verwerken in Usquert vraagt behoorlijke investeringen waardoor de kostprijs per ton fors zal stijgen.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Op basis van extern onderzoek is besloten om geen GFT-afval te gaan verwerken in Usquert vanwege de kosten hiervan en de be- en verwerking van overig groen te hervatten bij voldoende ruimte op de locatie na realisatie van de eindafwerking.

Wij hebben besloten om een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de mogelijkheden van opwekken zonne-energie d.m.v. zonnepanelen. Het onderzoek is afgerond. Conclusie is dat er mogelijkheden zijn om een sluitende businesscase op te stellen voor het exploiteren van een zonnepark. Wij zijn na gesprekken met meerdere partijen in gesprek met één partij om de mogelijkheden verder in beeld te brengen.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)		Realisatie 2016	
Lasten	€ 257.994	Lasten	€ 310.970
Baten	€ 258.854	Baten	€ 281.082
	-----		-----
Batig saldo	€ 860	Nadelig saldo	€ 29.888

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de middelen die in 2016 zijn gebruikt om de lasten te kunnen dekken. Het gaat hierbij om:

- rente en dividend;
- bijdragen gemeenten.

Rente en dividend

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een financieringsoverschot.

Door de invoering van het schatkistbankieren moet dit financieringsoverschot worden belegd bij de Staat. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf is een maximum berekend van € 250.000,00. Dit bedrag mag binnen het bedrijf belegd worden. De rentebaten van de beleggingen bij de Staat zijn € 0,00.

In 2013 is besloten om het Afvalbeheer Noord-Groningen BV een lening van maximaal € 1 miljoen te verstrekken voor de financiering van de nieuwe milieustraat. Deze lening is weggezet tegen een rentepercentage van 2,5%. In 2016 is een rente ontvangen van afgerond € 22.000,00. De uiteindelijke omvang van de lening bedraagt € 992.618,00 af te lossen in 15 jaar. Laatste aflossing is in 2029.

In de primitieve begroting 2016 is een bedrag van € 350.000,00 opgenomen aan te ontvangen dividend Twence Holding BV (Twence). Hiervan wordt € 250.000,00 doorgestort naar de reserve risico Twence. De exploitatie wordt daardoor op begrotingsbasis met € 100.000,00 gunstig beïnvloed. In de voor- najaarsnota is de raming verhoogd van € 350.000,00 naar € 407.300,00 in verband met de uitkering superdividend Twence 2015.

Het samenwerkingsvoorstel tussen het Vuilverwerkingsbedrijf en Omrin gaat uit van een jaarlijkse winstuitkering uit Afvalbeheer Noord Groningen BV van € 104.000,00. In onze begroting 2016 hebben we daarom rekening gehouden met een winstuitkering van € 52.000,00.

In juni 2016 is door de aandeelhouders van Afvalbeheer Noord Groningen BV de jaarrekening 2015 vastgesteld. De jaarrekening 2015 van Afvalbeheer sluit met een batig saldo van € 98.000,00. Besloten is om vanuit de winst een bedrag van € 98.000,00 uit te keren aan de aandeelhouders. In de voorjaarsnota 2016 hebben wij daarom de raming van € 52.000,00 verlaagd naar € 49.000,00. Dit bedrag is in 2016 ontvangen.

De rente over de reserves ad € 27.780,00 is toegevoegd aan de exploitatie. De rente ad € 26.807,00 over de reserve risico deelneming in Twence Holding BV is vervolgens weer toegevoegd aan deze reserve.

Bijdragen gemeenten

Het uiteindelijk tekort wordt gedragen door de deelnemende gemeenten.

De totale bijdrage van gemeenten voor 2016 is geraamd op € 323.054,00. Bij de gemeenten is een bedrag van € 322.854,00 in rekening gebracht en is door de gemeenten betaald in 2016. Daarnaast geldt er een zogenaamde vereveningsregeling voor de vervoerskosten. Op grond van de aangeleverde hoeveelheden 2016 vindt verrekening tussen gemeenten plaats. Zie bijlage 3.

Onvoorzien

In de begroting 2016 is een post onvoorzien opgenomen met een omvang van € 2.000,00.
Deze post onvoorzien van € 2.000,00 is in de voor- en najaarsnota niet ingezet en valt vrij in de jaarrekening 2016.

Paragrafen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft in artikel 26 een aantal verplichte paragrafen voor.

In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die in het verleden versnipperd in de begroting staan nu worden gebundeld. Hierdoor krijgt het bestuur een beter totaalinzicht.

De volgende paragrafen dienen verplicht te worden opgenomen in de begroting tenzij een bepaald onderwerp bij de organisatie niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Het onderwerp “Grondbeleid” speelt niet bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Een paragraaf grondbeleid is dan ook niet opgenomen.

Verder is door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV het niet meer nodig om een paragraaf Lokale heffingen op te nemen.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de capaciteit aan om niet begrote kosten te dekken. Daarbij moet ook gekeken worden naar de risico's die er zijn in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat uit:

- jaarlijkse post onvoorzien op de begroting van € 2.000,00;
- een algemene reserve met een maximale omvang van € 200.000,00 (stand 31-12-2016 € 51.329,00);
- een reserve risico's deelneming in Twence met een omvang van € 1.717.146,00 per 31-12-2016;
- een reserve eindafwerking met een omvang van € 170.000,00 per 31-12-2016.

De reserves zijn in 2016 toegenomen.

Dit komt door o.a.:

- Bestemming positief resultaat 2015 naar: algemene reserve € 2.650,00 en reserve eindafwerking € 170.000,00.;
- toevoeging € 350.000,00 aan de reserve Twence;
- rentetoevoeging € 26.807,00 aan de reserve Twence;

Het beleid ten aanzien van bovenstaande is vastgelegd in de nota "Weerstandsvermogen en Risicomanagement". Deze nota is besproken en vastgesteld in het algemeen bestuur van 24 juni 2009.

De reserve Twence is ingesteld om de risico's die er zijn ten aanzien van de waarde aandelen Twence te dekken. Zie hierna.

Risico's

Hoe groter het aantal risico's hoe meer financiële mogelijkheden er moeten zijn om deze risico's in te dekken. Wij willen op deze plaats de volgende drie risico's benoemen.

Participatie Twence Holding B.V.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 31.000 aandelen Twence Holding BV (Twence) van € 1,00 per stuk. Totale waarde op onze balans € 31.000,00. Naast het formele aandelenbezit heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een agioreserve bij Twence met een boekwaarde op onze balans van € 3.095.360,56. Deze agioreserve is de veronderstelde meerwaarde van de aandelen boven de nominale waarde van € 1,00 per stuk. De agioreserve is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV. Hierbij wordt opgemerkt dat het superdividend ten laste van de agioreserve bij Twence wordt uitgekeerd.

De totale balanswaarde voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt € 3.126.360,56.

Het risico zit in de vraag wat de werkelijke waarde van de aandelen is bij verkoop van de aandelen voor zover ze verhandelbaar zijn. De statutenwijziging Twence in 2011 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf in een verslechterde positie gebracht. Een procedure hiertegen is gevoerd met als resultaat lagere verwerkingskosten. Over de waarde van de aandelen is geen overeenstemming bereikt. Besloten is om van het superdividend jaarlijks voor een bedrag van € 250.000,00 toe te voegen aan de reserve risico deelneming in Twence. Het risico is hiermee grotendeels afgedekt. Uitgangspunt daarbij is dat Twence tot en met 2018 besluit om overeenkomstig afspraken het superdividend uit te keren.

Door de onttrekking van een bedrag van € 849.698,00 (jaarrekening 2013) aan de reserve risico deelneming Twence werd het risico groter. Dit risico is afgedekt door het besluit om van het rentevoordeel i.v.m. vervroegde aflossing leningen (afgelost in december 2013) jaarlijks € 100.000,00 toe te voegen aan deze reserve. Berekend is dat door het jaarlijks toevoegen van het superdividend (t/m 2018), jaarlijks toevoegen van € 100.000,00 per jaar uit het rentevoordeel en het jaarlijks toevoegen van de rente er in 2022 (einde leveringsverplichting) er voldoende is gespaard om het risico volledig af te dekken.

Borgstelling Leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

De borgstelling bedraagt per 31-12-2016 € 362.999,00.

De borgstelling loopt tot 31-12-2019. De omvang van de borgstelling daalt jaarlijks.

Geldleningen

In de begroting 2014 zijn de leningen nog als risico opgenomen. Door de vervroegde aflossing van beide leningen in december 2013 is dit risico komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel (€ 160.000,00 minus € 100.000,00 storting in de reserve Twence is € 60.000,00 jaarlijks) dat met ingang van 2014 is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen. In de begroting 2017 (blz. 36) is rekening gehouden met het opnemen van een lening € 1,8 miljoen tegen 1% rente.

Nazorgfonds en eindafwerking

Op grond van de Leemtewet is het provinciaal Stortplan vastgesteld. Doel van dit plan is het aantal stortplaatsen in de provincie terug te brengen tot één (Stainkoeln). Onze stortplaats is gesloten in 1998.

In het Stortplan is ook vastgelegd, dat de provincie zorg draagt voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaatsen. Voor de financiering hiervan is een nazorgfonds opgericht. De overeenkomst hiervoor is getekend op 24 maart 2000.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft zijn deel in de kosten voor de eeuwigdurende nazorg ad. € 1.220.645,00 in april 2000 gestort in het nazorgfonds van de provincie Groningen. De provincie Groningen heeft ons bij brief van 27 maart 2007 bericht dat de omvang van het nazorgfonds voldoende is om de eeuwigdurende nazorg te kunnen betalen. Ook het eerder door ons geschetste risico van eventueel niet te verrekenen BTW speelt volgens de provincie geen rol meer omdat de provincie de BTW met de komst van het BTW-compensatiefonds kan verrekenen.

Overleg is gevoerd met de provincie over de vraag of de extra oppervlakte in de eindafwerking gevolgen heeft voor de omvang van het nazorgfonds. Dit is niet het geval.

Verder dient te worden opgemerkt dat stortplaatsbeheerders te allen tijde door de provincie kunnen worden aangesproken ingeval van onvoldoende middelen voor de nazorg. Een situatie die kan ontstaan bij tegenvallende rendementen uit beleggingen.

In 1997 is begonnen met het storten van bedragen in een eigen voorziening eindafwerking van de stortplaats in 2008. Jaarlijks is deze voorziening gevoed door middel van een storting ten laste van de exploitatie. In onze milieuvergunning is opgenomen dat de eindafwerking in 2017 gereed moet zijn.

Op grond van een door Tauw Deventer opgesteld bestek ten behoeve van het afdichtingsplan dat is opgesteld plus een berekening van bijkomende kosten komt de omvang van de voorziening per 31-12-2016 uit op € 4.898.173,00. De berekening heeft als uitgangspunt een eindafwerking door middel van Trisoplast met een levensduur van 75 jaar en een af te werken oppervlakte van ruim 8,6 hectare.

Er zijn een paar risico's te benoemen. In het kader van de overdracht van het stort aan de provincie zal het nodig zijn dat het Vuilverwerkingsbedrijf externe deskundigheid moet gaan inhuren. Hoe hoog de kosten hiervoor zijn is moeilijk te bepalen. Wij gaan voorlopig uit van een bedrag van € 50.000,00. Daarnaast is de kans aanwezig dat er in het kader van de veiligheid van de toegangsweg bepaalde voorzieningen moeten worden getroffen. De wegbeheerder heeft hier een verantwoordelijkheid, maar kan kosten in rekening gaan brengen bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Door de instelling van een reserve eindafwerking worden de risico's voldoende afgedekt.

De werkzaamheden zullen in de loop van 2017 worden aanbesteed. Dan pas wordt duidelijk wat de feitelijke kosten zullen zijn.

Als de overdracht van het stort aan de provincie wat langer gaat duren dan worden de kosten pre-nazorg wat hoger. In onze meerjarenraming houden wij er rekening mee dat de overdracht medio 2019 rond zal zijn.

Gelet op de risico's is bij het bestemmingsvoorstel resultaat 2015 voorgesteld om € 170.000,00 te reserveren om tegenvallers in het eindafwerkingstraject op te kunnen vangen. Dit bedrag is nog beschikbaar per 31-12-2017.

Dividend Afvalbeheer Noord-Groningen BV

Conform de samenwerkingsovereenkomst wordt in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 52.000,00 aan te ontvangen dividend van Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het halen van dit resultaat is afhankelijk van diverse factoren en is daardoor niet altijd zeker.

Verwacht wordt dat over 2016 Afvalbeheer onvoldoende resultaat zal halen om een bedrag van € 52.000,00 aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen keren in 2017.

De winstprognose voor 2016 bedraagt ongeveer € 70.000,00. Bij volledige uitkering in 2017 zal een dividend van € 35.000,00 worden ontvangen. Dit betekent een tekort in de exploitatie 2017 van € 17.000,00. Een dekkingsvoorstel wordt opgenomen in de voorjaarsnota 2017.

Financiële kengetallen

Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat met ingang van de jaarstukken 2015 in deze paragraaf vijf financiële kengetallen opgenomen dienen te worden. Deze kengetallen geven op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van het Vuilverwerkingsbedrijf.

Deze kengetallen hebben geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies.

Definities kengetallen

Hieronder wordt aangegeven welke vijf financiële kengetallen opgenomen moeten worden en wat de kengetallen inhouden.

Netto schuldquote

Het kengetal "netto schuldquote", ook wel bekend als de netto schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente/GR. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente/GR investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. In de berekening wordt niet meegenomen waarvoor de schulden zijn aangegaan.

Voor de berekening van de netto schuldquote wordt de netto schuld gedeeld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente/GR.

Voor de berekening van de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente/GR in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van structurele lasten en baten en het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves te delen door de totale baten.

Grondexploitatie en belastingcapaciteit

Zijn niet van toepassing voor het Vuilverwerkingsbedrijf.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf zien de financiële kengetallen er als volgt uit:

Kengetallen	Rekening	Rekening
	2015	2016
Netto schuldquote	-224	-317
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-316	-412
Solvabiliteitsrisico	24	28
Structurele exploitatieruimte	76	66
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.

Conclusie weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf is na verwerking van de rekeningcijfers 2016 toegenomen. De risico's die hiervoor zijn benoemd zijn goed afgedekt.

Conclusie kan worden getrokken dat de weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf goed is.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen dient te worden aangegeven hoe het beleid is ten aanzien van het onderhoud van de eigen kapitaalgoederen en de uit dit beleid voortvloeiende financiële gevolgen.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf gaat het om de kapitaalgoederen op de stortplaats te Usquert: gebouwen, terreinen en machines.

De gebouwen en infrastructuur zijn per 1 januari 2010 overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf blijft over het onderhoud van het stortlichaam, de groensingel, de sloten, het stortgasonttrekkingsstelsel, pompputten en de persleiding tot aan de aansluiting in Usquert.

Voor dit onderhoud is budget in de begroting opgenomen.

Door de aanleg van de nieuwe milieustraat, het stoppen met de verwerking van GFT en het rechtstreeks leveren van grijs afval aan de verwerker (geen overslag station meer in Usquert) is het contract met Afvalbeheer aangepast. De opstallen (m.u.v. het kantoorgebouw) zijn weer terug geleverd aan het Vuilverwerkingsbedrijf. Deze terug geleverde opstallen zijn in het voorjaar van 2015 gesloopt. Dit was nodig in het kader van de eindafwerking c.q. het afgraven van 3 ha afval.

Financiering

Door de invoering van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is het verplicht om een treasuryparagraaf (nu financieringsparagraaf) op te nemen.

De wet Fido geeft verder aan dat het verplicht is om een zogenaamd treasurystatuut vast te stellen. Het algemeen bestuur heeft op 26 juni 2002 het treasurystatuut voor het Vuilverwerkingsbedrijf vastgesteld. Dit statuut is in werking getreden op 26 juni 2002. Herziening van het statuut is noodzakelijk omdat de inhoud niet meer geheel aansluit bij de nieuwe organisatie per 1-1-2010. Aanpassing dient nog plaats te vinden.

De financieringsparagraaf is bedoeld om eventuele risico's op het gebied van de treasury te kunnen benoemen en kwantificeren.

Omdat niet alle genoemde onderdelen van toepassing zijn op een relatief kleine organisatie als het Vuilverwerkingsbedrijf zullen de relevante items kort worden toegelicht.

Financieringsmiddelen

De financieringsmiddelen van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaan uit:

- reserves en voorzieningen	:	omvang 31-12-2016	€ 6.836.649,00
- financieringsoverschotten	:	omvang 31-12-2016	€ 2.737.986,00
- langlopende leningen	:	omvang 31-12-2016	€ 0,00

Renterisico van de vaste schuld

De twee leningen zijn in december 2013 vervroegd afgelost. Hiermee is het renterisico van de vaste schuld komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel dat is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen.

Renterisico van de vlottende schuld (kasgeldlimiet)

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarvoor de gemeente c.q. de gemeenschappelijke regeling middelen mag aantrekken op de geldmarkt. De kortlopende middelen worden aangetrokken in de vorm van kasgeldleningen en door gebruikmaking van de rekening courant. De grootte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van de totale lasten van de begroting resp. rekening van het dienstjaar. Voor 2016 geldt voor de kasgeldlimiet een percentage van 8,5. De onderstaande tabel geeft de kasgeldlimiet weer ultimo het jaar 2016. De toegestane kasgeldlimiet voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt 8,2% van het begrotingssaldo 2016 ad € 770.301,00 is € 63.165,00.

	x € 1.000,--			
	kw1	kw2	kw3	kw4
Omvang begroting 2016 € 770.301,00	770	770	770	770
toegestane kasgeldlimiet				
- procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2

- in bedrag	63	63	63	63

	2015	2016
1. Toegestane kasgeldlimiet	63	63
2. Omvang vlottende korte schuld:		
- opgenomen gelden < 1 jaar	0	0
- schuld in rekening courant	0	0
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0
- overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0
3. Vlottende middelen:		
- contante gelden in kas	0	0
- tegoeden in rekening courant	231	326
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	2046	2.561
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-2.277	-2.887
Ruimte	2.340	2.950

In 2016 is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om rood te staan bij de bank. Kasgeldleningen zijn niet aangetrokken. Het gehele jaar 2016 zijn wij onder de berekende kasgeldlimiet gebleven.

Kredietrisico van uitgezette gelden

Het financieringsoverschot is met ingang van medio december 2013 belegd bij het Rijk.

De ruimte die vrij beschikbaar mag zijn (maximaal € 250.000,00) staat op de rekening courant bij de BNG.

De BNG voldoet ruimschoots aan de eisen van kredietwaardigheid.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt voor de bouw van de een nieuwe milieustraat. Het risico is afgedekt door het onderpand van de nieuwe milieustraat.

Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering dient inzicht te worden gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Door de inbreng van een groot deel van de bedrijfsactiviteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV blijft uitsluitend het beheer van het stortlichaam als activiteit binnen de GR.

Met Afvalbeheer Noord-Groningen-BV zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het beheer van het stortlichaam. De GR blijft verantwoordelijk voor de naleving van de vergunningen. De BV heeft het dagelijks toezicht en verzorgt het beheer. De kosten worden in rekening gebracht bij de GR.

Het Algemeen Bestuur vergadert minimaal 2x per jaar.

De financiële administratie wordt verzorgd door een extern bureau.

Vanuit Afvalbeheer Noord-Groningen BV wordt secretariële ondersteuning verleend aan de GR evenals ondersteuning met betrekking tot de eindafwerking.
Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen eigen medewerkers meer in dienst.

Verbonden partijen

Van een verbonden partij is sprake indien er een bestuurlijk en financieel belang is bij de partij.

Twence Holding BV (te Hengelo)

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf voldoet Twence Holding BV (verder Twence genoemd) aan bovenstaande beschrijving. Onder de paragraaf "Weerstandsvermogen" is ingegaan op de relatie met Twence.

Over Twence zijn de volgende getallen te geven over het jaar 2015
(bron: Jaarverslag 2015 Twence):

	2014	2015
Eigen vermogen	123 mln	123 mln
Rentabiliteit totale vermogen	5,2%	5,4%
Bedrijfsresultaat	9,1 mln	9,6 mln

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een belang van 31.000 aandelen van € 1 in Twence. Dit is 3,1% in het totaal. Doordat de aandelen Attero door Twence zijn ingekocht is dit belang gestegen naar 3,65%.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV (te Usquert)

Verder is het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder in Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 1 stem in de algemene vergadering van aandeelhouders. De andere stem is in handen van Afvalsturing Friesland (Omrin) te Leeuwarden, eigenaar van de overige 50% van de aandelen.

Het aandelenkapitaal van het Vuilverwerkingsbedrijf in Afvalbeheer Noord-Groningen BV bedraagt € 200.000,00.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV verzorgt de ontvangst en het (laten) verwerken van de diverse afvalstromen die binnen de 4 deelnemende gemeenten in het Vuilverwerkingsbedrijf vrijkomen.

Kengetallen 2015 van Afvalbeheer Noord-Groningen BV

	31-12-2014	31-12-2015
Geplaatst kapitaal	400.000,00	400.000,00
Algemene reserve	14.000,00	15.000,00
Resultaat	121.000,00	99.000,00
Voorziening onderhoud	0,00	0,00

De activiteiten van Afvalbeheer Noord-Groningen BV zijn op 1 januari 2010 gestart.

Jaarrekening

ALGEMEEN

Inleiding

Het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten” geeft aan dat de jaarrekening dient te bestaan uit de volgende onderdelen:

- de balans en de toelichting;
- de programmarekening en de toelichting.

Deze jaarrekening voldoet aan deze voorschriften.

Daarnaast worden een aantal kerngegevens gepresenteerd en zijn diverse bijlagen toegevoegd.

Kerngegevens

Deelnemende gemeenten

Omschrijving	Naar toestand 31.12.2015	Naar toestand 31.12.2016
Aantal inwoners:		
- gemeente De Marne	10.100	10.082
- gemeente Eemsum	15.815	15.656
- gemeente Loppersum	10.042	9.919
- gemeente Winsum	13.638	13.602
Totaal	49.595	49.259

Financiële structuur

	31-12-2015		31-12-2016	
	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner
Uitgaven	875.502	17,65	821.604	16,68
Bijdragen gemeenten	265.682	5,36	322.854	6,55
Vaste schuld	0	0	0	0
Boekwaarde geactiveerde investeringen	4.206.979	84,83	4.139.979	84,05
Eigen financieringsmiddelen	6.183.019	124,67	6.836.649	138,79

BALANS

Op de navolgende bladzijden wordt de balans per 31 december 2016 weergegeven.

Balans per 31 december 2016

ACTIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
- Investerings met economisch nut	0	0	0	0
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361		3.326.361	
- Verstrekte leningen	813.618		880.618	
	4.139.979	4.139.979	4.206.979	4.206.979
VLOTTENDE ACTIVA				
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137		4.285	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.502.135		1.952.135	
- Overige vorderingen	1.836		89.910	
	2.561.108	2.561.108	2.046.330	2.046.330
Liquide middelen				
- Banksaldi	325.843	325.843	231.446	231.446
Overlopende activa				
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240	1.240	1.240
Totaal activa		7.028.170		6.485.995

PASSIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	51.329		48.679	
- Bestemmingsreserve	1.887.146		1.340.340	
- Gerealiseerd resultaat	41.317		172.650	
	1.979.792	1.979.792	1.561.669	1.561.669
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	4.898.173	4.898.173	4.794.000	4.794.000
Vaste schulden met looptijd van één jaar of langer				
- Onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0	0	0
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar				
- Schulden aan openbare lichamen	24.249		0	
- Overige schulden	554		32.050	
	24.803	24.803	32.050	32.050
Overlopende passiva	125.402	125.402	98.276	98.276
<i>Totaal passiva</i>		7.028.170		6.485.995
Verstrekte borgstellingen		362.999		439.240

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Met ingang van 2003 wordt conform het besluit van het algemeen bestuur uitsluitend nog lineair afgeschreven.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa vindt plaats tegen nominale waarde van het geplaatste en gestorte kapitaal, dan wel de lagere marktwaarde. Verder wordt bij de waardering rekening gehouden met de agioreserve die is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV.

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

De vorderingen, liquide middelen en overlopende activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Algemene waarderingsgrondslag passiva

De passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld

Voorzieningen

Het hebben van een voorziening eindafwerking is gebaseerd op de “Raamovereenkomst aanbieding en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen” van 3 maart 1997. De benodigde omvang van de voorziening is o.a. gebaseerd op het opgestelde bestek eind 2016 voor de werkzaamheden eindafwerking.

.

Toelichting op de balans

In deze toelichting zijn alleen de belangrijkste wijzigingen op de balans opgenomen. In de bijlagen behorende bij deze jaarrekening zijn specificaties opgenomen. In deze specificaties staan de vermeerderingen, verminderingen, renteverrekening en afschrijvingen per post vermeld. Deze mutaties hebben plaatsgevonden conform de oorspronkelijke Algemeen Bestuursbesluiten.

Daar waar in onderstaand overzicht staat "Balans 2015" bedoelen we de stand van zaken per 31 december 2015. Met "Balans 2016" wordt bedoeld het saldo per 31 december 2016.

ACTIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Materiële vaste activa		
Investerings met economisch nut	0	0

Materiële vaste activa zijn uitgaven die een meerjarig nut hebben en in meerdere jaren worden afgeschreven. Op grond van de voorschriften moeten de materiële vaste activa worden uitgesplitst in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut. Onze materiële vaste activa vallen allemaal onder het begrip "Investerings met economisch nut". In 2014 zijn de activa volledig afgeschreven.

	Balans 2016	Balans 2015
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361	3.326.361
Verstrekte leningen	813.618	880.618

Financiële vaste activa zijn leningen en deelnemingen die de uitoefening van de werkzaamheden van de organisatie duurzaam dienen.

De kapitaalverstrekking betreft de aandelen Twence ad € 31.000,00, de agioreserve Twence ad € 3.095.361,00 en de deelneming in Afvalbeheer Noord Groningen BV voor € 200.000,00.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt t.b.v. de bouw van een nieuwe milieustraat. De hoofdsom bedraagt € 992.618,00. Afgelost is € 179.000,00. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tot en met 2029.

	Balans 2016	Balans 2015
Vorderingen		
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137	4.285
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een (1)	2.502.135	1.952.135
- Overige vorderingen	1.836	89.910

(1): rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen openbare lichamen per 31-12-2015 bestaat uit de afrekening omzetbelasting 4e kwartaal 2015. Per 31-12-2016 bestaat de vordering uit nog terug te ontvangen dividendbelasting op het dividend Twence Holding BV en Afvalbeheer Noord Groningen BV. Het bedrag is inmiddels ontvangen.

Bij het Rijk staat per 31-12-2016 een bedrag van ruim € 2,5 miljoen verplicht geparkeerd op grond van de regeling schatkistbankieren. Het Vuilverwerkingsbedrijf mag maximaal € 250.000,00 liquide hebben bij banken (BNG). Alles boven dit bedrag moet afgeroomd worden naar een rekening bij het Rijk.

De post overige vorderingen betreft een bijdrage van Afvalbeheer Noord Groningen BV in de aanslag zuiveringsheffing 2016 en een vordering op de gemeenten De Marne en Eemmond i.v.m. de vereveningsregeling transportkosten.

	Balans 2016	Balans 2015
Liquide middelen	325.843	231.446

Onder de liquide middelen worden de banksaldi opgenomen.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen contante middelen beschikbaar.

De specificatie per 31 december 2016 ziet er als volgt uit.

BNG rekening courant 325.843

Het saldo overschrijdt hiermee de grens (voor het Vuilverwerkingsbedrijf € 250.000,00) voor schatkistbankieren.

Eind 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd. Gemeenten dienen overtollige middelen te storten op een rekening bij de staat. Voor de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een drempel bedrag berekend van € 250.000,00. Het gemiddelde saldo per kwartaal mag niet boven dit drempelbedrag uitkomen.

In onderstaand overzicht zijn de gemiddelde bedragen opgenomen.

In het overzicht zien we dat het 2e kwartaal een behoorlijke overschrijding van de norm laat zien. In het 2e kwartaal is het dividend Twence Holding BV ontvangen en niet tijdig afgeroomd naar de rekening bij de staat. In het 4e kwartaal is de gemiddelde overschrijding meer verspreid over het kwartaal. Om gemiddeld op de norm te komen had er meer overgeheveld moeten worden (ruimer onder de norm).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2016					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	76	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	2	46	-	21
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	841			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	841			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	22.972	26.903	16.022	24.949
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende activa		
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240

Op deze post worden de betalingen verantwoord die in het rekeningjaar gedaan zijn en die betrekking hebben op het volgende jaar.

Het bedrag van € 1.240 heeft betrekking op vooruitbetaalde verzekeringspremie Centraal Beheer.

PASSIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Eigen vermogen		
- algemene reserve	51.329	48.679
- bestemmingsreserve	1.887.146	1.340.340
- gerealiseerd resultaat	41.317	172.650

De algemene reserve is door toevoeging van een deel van het resultaat 2015 weer gegroeid tot boven het bodembedrag van € 50.000,00.

De bestemmingsreserve bestaat uit de reserve risico's Twence ad € 1.717.146,00 en de reserve eindafwerking ad € 170.000,00. De reserve Twence is in 2016 gegroeid met een bedrag van € 376.807,00. Dit is de geraamde toevoeging van € 350.000,00 conform begroting. Daarnaast wordt jaarlijks ook de rente toegevoegd. De reserve eindafwerking is ontstaan uit het rekening resultaat 2015. Deze reserve is ingesteld om eventuele extra kosten die een indirect gevolg zijn van de eindafwerking te kunnen dekken. Bijvoorbeeld de kosten van overdracht (na eindafwerking) van het stort aan de provincie.

Het verloop in 2016 wordt in onderstaande overzicht per reserve weergegeven.

	Boekwaarde 01.01.2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig dienstjaar	Boekwaarde 31.12.2016
Reserves:					
1. Algemene reserve	48.679,16	0,00	0,00	2.650,31	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	376.806,79	0,00	0,00	1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	0,00	170.000,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	376.806,79	0,00	172.650,31	1.938.475,70

Het gerealiseerd resultaat betreft het rekeningsaldo na verrekening van de reserves.

Het algemeen bestuur neemt een besluit over bestemming van het batig saldo 2016.

	Balans 2016	Balans 2015
Voorzieningen	4.898.173	4.794.000

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs valt in te schatten

- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs valt in te schatten
- kosten die in een volgend dienstjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren

Voorzieningen moeten de benodigde omvang hebben van de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet kleiner of groter zijn dan de verplichtingen of risico's, waarvoor ze zijn ingesteld.

De omvang van de voorziening eindafwerking is eind 2016 bepaald op basis van een berekening kosten eindafwerking t.b.v. het afdichtingsplan.

De voorziening eindafwerking is ingesteld op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997 om de eindafwerking in 2008 te kunnen bekostigen. Eindafwerking heeft niet plaatsgevonden in 2009. In de milieuvergunning, die in 2010 is verstrekt, is uitstel verleend. De eindafwerking dient in 2017 te zijn afgerond.

Aan de voorziening is in 2016 een bedrag van € 114.120,00 toegevoegd. Deze toevoeging is gebaseerd op een nieuwe berekening kosten eindafwerking. Onttrokken is een bedrag van € 9.947,00 i.v.m. afrekening BTW over de jaren 2012 tot en met 2016. Dit is een gevolg van de afspraak met de belastingdienst met betrekking tot het verrekenpercentage BTW op de kosten eindafwerking.

De omvang van de voorziening is gebaseerd op een berekening eind 2016 door een extern bureau. De aanbesteding van de eindafwerking vindt in 2017 plaats. Daarna zal ook duidelijk worden of de benodigde omvang van de voorziening toereikend is.

Verloop voorziening eindafwerking:

Saldo 31-12-2015	€ 4.794.000
Storting ten laste van de exploitatie 2016	€ 114.120
Onttrekking i.v.m. kosten 2016	€ 9.947
Saldo 31-12-2016	€ 4.898.173

	Balans 2016	Balans 2015
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer		
- onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0

In verband met de invoering van het schatkistbankieren is besloten om beide leningen per 16 december 2013 vervroegd af te lossen.

	Balans 2016	Balans 2015
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar		
- schulden aan openbare lichamen	24.249	0
- overige schulden	554	32.050

De post schulden aan openbare lichamen betreft de nog af te dragen omzetbelasting 4e kwartaal 2016 € 13.815,00 en de BTW-suppletie eindafwerking 2012 - 2016 € 10.434,00.

De post overige schulden bestaat uit een paar kleine nog te betalen posten per 31-12-2016. Betaling heeft in 2017 plaatsgevonden.

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende passiva	125.402	98.276
Deze balanspost bestaat uit:		
- afrekening zuiveringsbeheer 2015	€ 10.817	
- advieswerkzaamheden eindafwerking	€ 9.375	
- administratieve ondersteuning december	€ 1.539	
- Deloitte, accountantscontrole 2016	€ 14.145	
- Afrekening transportkostenregeling 2016	€ 511	
- bijdrage aan Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de Milieustraat	€ 89.015	
Totaal	€ 125.402	

Verstrekte Borgstellingen

Betreft de borgstelling aan Twence Holding BV. Zie de toelichting op bladzijde 41.

Langlopende financiële verplichtingen

Er is sprake van een zestal langlopende financiële verplichtingen binnen het Vuilverwerkingsbedrijf.

Leveringsplicht Twence

Met Twence loopt een leveringsplicht (na vaststelling van de overeenkomst van 26 juli 2012) van ongeveer 7.000 ton huishoudelijk afval per jaar. Dit contract loopt tot en met 2022.

GFT-contract Sanog

Met het Samenwerkingsverband Noord Oost Groningen is in 2008 een contract afgesloten voor de verwerking van 3.500 ton GFT uit het SANOG-gebied door het Vuilverwerkingsbedrijf. Dit contract loopt vanaf 1-1-2009 tot en met 2017.

De nakoming van beide contracten (leveringsplicht Twence en contract met Sanog) vindt plaats door Afvalbeheer Noord Groningen BV. Dit is geregeld in de vastgestelde "Overname- en samenwerkingsovereenkomst" tussen beide partijen.

Bijdrage Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de nieuwe milieustraat

Door Afvalbeheer Noord Groningen (ANG) wordt een nieuwe milieustraat aangelegd. De financiering hiervan loopt via het Vuilverwerkingsbedrijf. Gaat om een bedrag van maximaal € 1 miljoen met een looptijd van 15 jaar. De lening is opeisbaar als ANG niet voldoet aan de eis van betaling van rente en aflossing. Daarnaast geldt dat de lening opeisbaar is bij liquidatie van ANG waarbij op grond van de huurovereenkomst met ANG de milieustraat overgaat naar het Vuilverwerkingsbedrijf. Vastgelegd is dat de kapitaallast van deze investering door Afvalbeheer wordt gedekt door een jaarlijkse bijdrage van het Vuilverwerkingsbedrijf.

De jaarlijkse bijdrage is gelijk aan de rente en aflossing die door ANG wordt betaald. De jaarlijkse bijdrage daalt jaarlijks. In de begroting 2017 is de bijdrage geraamd op € 87.340,00.

Huurovereenkomst en opstalrecht met Afvalbeheer Noord Groningen BV

In 2009 is met Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) is een huurovereenkomst en opstalrecht afgesloten voor de huur van de gronden en opstallen door ANG op het terrein van het Vuilverwerkingsbedrijf. Het contract heeft een geldigheidsduur voor onbepaalde tijd.

Borgstelling leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

Jaar	NWB 6,97%			Aandeel VVWNG ultimo van het jaar
	Stand begin bj	Aflossing bj	Stand einde bj	
2016	12.043.672	2.090.463	9.953.209	362.999
2017	9.953.209	2.238.707	7.714.502	281.352
2018	7.714.502	2.397.464	5.317.039	193.916
2019	5.317.039	2.567.478	2.749.560	100.278
2020	2.749.560	2.749.560	-	0

De verstrekte borgstelling loopt af in 2020.

Opstellen nazorgplan

Besloten is om aan Stainkoeln BV opdracht te verstrekken voor het opstellen van een nazorgplan voor het stortlichaam. Dit plan wordt opgesteld na afronding van de eindafwerking.

Het plan is onderdeel van de overdracht van het onderhoud van de stort aan de provincie.

De opdracht heeft een waarde van € 35.000,00.

JAARREKENING 2016: overzicht van baten en lasten

Hieronder is de jaarrekening 2016 opgenomen.

Op de volgende bladzijden wordt de jaarrekening meer gedetailleerd weergegeven conform de opzet in de begroting 2016.

Na de cijfers wordt op hoofdlijnen een toelichting op de cijfers gegeven.

Een onderbouwing van de cijfers ligt ter inzage op de administratie.

Programma	Primitieve begroting			Raming begrotingsjaar			Realisatie begrotingsjaar		
				na wijziging					
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Stort	82.000	82.000	0	137.000	70.200	-66.800	133.827	70.000	-63.827
Vuilverwerkingsbedrijf	309.494	258.854	-50.640	257.994	258.854	860	310.970	281.082	-29.888
Saldo kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma's	391.494	340.854	-50.640	394.994	329.054	-65.940	444.797	351.082	-93.715
Algemene dekkingsmiddelen:									
- dividend	0	402.000	402.000	0	456.300	456.300	0	456.313	456.313
- rente eigen financieringsmiddelen	0	27.127	27.127	0	27.127	27.127	0	27.780	27.780
- overige inkomsten	0	0	0	0	27.700	27.700	0	27.746	27.746
Onvoorzien	2.000	0	-2.000	68.700	0	-68.700	0	0	0
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	393.494	769.981	376.487	463.694	840.181	376.487	444.797	862.921	418.124
Toev./onttr. aan reserves	376.807	320	-376.487	376.807	320	-376.487	376.807	0	-376.807
Gerealiseerd resultaat	770.301	770.301	0	840.501	840.501	0	821.604	862.921	41.317

Lasten

Omschrijving	Geraamde lasten 2016	Ramingen na voorjaars nota 2016	Ramingen na najaars nota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Kosten onderhoud	70.000,00	85.000,00	73.000,00	71.304,07
Eindafwerking	12.000,00	30.000,00	64.000,00	62.523,21
Totaal lasten stortlichaam	82.000,00	115.000,00	137.000,00	133.827,28
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Onderhoud groensingel	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.776,18
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Kosten voeren administratie	20.000,00	20.000,00	23.000,00	22.485,00
Accountantkosten	9.000,00	13.000,00	13.000,00	21.540,00
Diverse kosten	0,00	12.000,00	17.000,00	19.129,66
Gebruik voorzieningen en secretariele ondersteuning BV	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.412,00
Toevoeging aan voorziening eindafwerking	171.367,00	95.867,00	95.867,00	114.120,00
Kapitaallasten	5.697,00	5.697,00	5.697,00	28.279,85
Bijdrage ANG voor nieuwe milieustraat	87.930,00	87.930,00	87.930,00	89.015,45
Totaal	309.494,00	249.994,00	257.994,00	310.970,80
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Onvoorzien	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Toevoeging rente aan de reserve Twence	26.807,00	26.807,00	26.807,00	26.806,79
Toevoeging aan de reserve Twence	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
Toevoeging aan de reserve Twence (aanvulling)	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Totaal mutaties in de reserves	376.807,00	376.807,00	376.807,00	376.806,79
<u>Saldo exploitatie 2016 lasten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	821.604,87

Baten

Omschrijving	Geraamde baten 2016	Ramingen na voorjaarsnota 2016	Ramingen na najaarsnota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Bijdragen deelnemende gemeenten	70.200,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
Bijdrage voorziening eindafwerking	11.800,00	0,00	0,00	0,00
Totaal storten	82.000,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV	0,00	0,00	0,00	22.015,45
Bijdragen deelnemende gemeenten obv tonnen brandbaar	176.744,00	176.744,00	176.744,00	176.744,00
Bijdragen deelnemende gemeenten obv percentage storten	76.110,00	76.110,00	76.110,00	76.110,00
Totaal Vuilverwerkingsbedrijf	258.854,00	258.854,00	258.854,00	281.082,11
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Dividend Twence: regulier	100.000,00	104.500,00	104.500,00	104.513,00
Dividend Twence: superdividend	250.000,00	302.800,00	302.800,00	302.800,00
Dividend BV	52.000,00	49.000,00	49.000,00	49.000,00
Overige opbrengsten	0,00	0,00	27.700,00	27.745,88
Rente eigen financieringsmiddelen	27.127,00	27.127,00	27.127,00	27.780,38
	429.127,00	483.427,00	511.127,00	511.839,26
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Beschikking over de rente reserve samenwerking en alg.res	320,00	320,00	320,00	0,00
Totaal mutaties in de reserves	320,00	320,00	320,00	0,00
<u>Saldo exploitatie 2016 baten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	862.921,37

TOELICHTING OP DE BATEN EN LASTEN

Algemene toelichting

De exploitatie 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

In de najaarsnota 2016 (behandeld in het algemeen bestuur van 15 december 2016) werd de verwachting uitgesproken dat er over 2016 een batig saldo zou ontstaan van € 68.700,00. Het feitelijk saldo 2016 bedraagt € 41.317,00. Een verschil van € 27.383,00.

Dit saldo is o.a. ontstaan door de volgende posten.

Toevoeging aan voorziening eindafwerking

Aan de voorziening eindafwerking is een bedrag van € 18.253,00 meer toegevoegd dan is geraamd. Voor het opstellen van het afdichtingsplan eind 2016 is een nieuwe berekening gemaakt en zijn bijkomende kosten in beeld gebracht. Uitkomst hiervan was dat er een extra storting van € 18.253,00 nodig is om de voorziening op peil te brengen. Verwachting is dat aanbesteding van het werk snel zal plaatsvinden, waarna getoetst kan worden of de voorziening werkelijk voldoende van omvang zal zijn.

Accountantskosten

In de jaarrekening is een bedrag van € 21.540,00 opgenomen voor accountantskosten.

Dit bedrag bestaat uit de afrekening controle 2015 ad € 4.395,00 en de controlekosten 2016 (inclusief afrekening meerwerk) € 17.145,00. Het meerwerk bestaat voornamelijk uit de extra tijd die de accountant heeft moeten besteden voor de beoordeling van de omvang voorziening eindafwerking en de problematiek met betrekking aftrekbaarheid BTW eindafwerking en het vraagstuk van de vennootschapsbelasting.

Door bovenstaande ontstaat er een overschrijding van € 8.540,00 op de accountantskosten.

Rechtmatigheid overschrijdingen

De geconstateerde overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid c.q. zijn conform besluitvorming. De overschrijdingen wijken wel af maar zijn daarmee niet als onrechtmatig aan te merken.

Kapitaallasten en rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV

Op begrotingsbasis is de te ontvangen rente van Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) meegenomen in de zogenaamde renteomslag. Dit is niet juist. De te ontvangen rente moet apart inzichtelijk worden gemaakt in de exploitatie. Dit hebben we aanpast in de jaarrekening. De kapitaallasten stijgen en aan de batenkant staat daar tegen over de rente ontvangst van ANG.

Toelichting op de posten vereveningsregeling

Via de regeling verrekenen gemeenten over 2016 een bedrag van € 6.212,66 met elkaar. Zie specificatie op blz. 55 en 56.

Incidentele baten en lasten

In de primitieve begroting 2016 zijn geen incidentele baten en lasten geraamd.

In de jaarrekening 2016 is een incidentele bate van € 27.746,00 opgenomen. Het gaat hier om een teruggave van Twence Holding BV vanwege te veel in rekening gebrachte afvalstoffenbelasting 2015.

WNT

In het kader van de WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector) moet van elke topfunctionaris en van elke andere functionaris, die in het betreffende jaar een totale bezoldiging heeft ontvangen hoger dan de maximale bezoldigingsnorm een toelichting in de programmarekening worden opgenomen.

Aangezien de bestuurders van het Vuilverwerkingsbedrijf onbezoldigd zijn behoeft geen informatie te worden verstrekt.

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkgever betaalde SV-premies	Belastbare kosten-vergoeding en	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging	Motivering
K.P. Berghuis	Lid DB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H.G.A. Sienot	Lid DB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B. Schollema	Lid DB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H. Blok	Lid DB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J.P. van der Vis	Lid AB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
L. Westerhuis	Lid AB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B.J. Huizing	Lid AB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
N.R. Werkman	Lid AB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

BIJLAGEN

Op de volgende bladzijden zijn de bijlagen met bijbehorende toelichting opgenomen.

Het gaat om de volgende bijlagen:

1. Investeringsstaat
2. Staat van reserves en voorzieningen
3. Bijdragen deelnemende gemeenten
4. Normenkader 2016

BIJLAGE 1 : INVESTERINGSSTAAT

Toelichting

1. In deze staat wordt verstaan onder:
  - a. alle onroerende en roerende bezittingen (inclusief voorraden), waarvan op de boekwaarde wordt of zal worden afgeschreven of waarvan de boekwaarde op een andere wijze wordt of zal worden gedekt;
  - b. alle deelnemingen; hiertoe wordt gerekend het bezit aan aandelen en schuldbrieven en verstrekt kapitaal aan de takken van dienst en de bedrijven;
  - c. alle verstrekte langlopende geldleningen (nominale waarde);
2. De geactiveerde kapitaaluitgaven zijn gerangschikt in de volgorde van de programma's zoals ze zijn opgenomen in de begroting/rekening.
3. Afschrijving vindt lineair plaats.
4. Het renteomslag percentage bedraagt 0,188%. Dit percentage is berekend op basis van de werkelijke rentekosten 2016. Op de lening afvalbeheer wordt een vast percentage van 2,5% berekend conform de overeenkomst die met Afvalbeheer Noord-Groningen BV is afgesloten.

INVESTERINGSSTAAT 2016														
Omschrijving	*	**	Aanschaffings- waarde per 1-1-2016	Investering 2016	Aanschaffings- waarde per 31-12-2016	Afgeschreven t/m 2015	Rente- perc.	Bedrag van de rente 2016	Afschrijving in 2016	Des-investering 2016	Kapitaallast 2016	Boekw aarde 01.01.2016	Boekw aarde 31.12.2016	Resterende afschrijvings- termijnen
4721.0000 Storten														
Meetput afvalwater 2005	M	M	17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72	0,000%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0 jaar
<i>Totaal 4721.0000</i>			17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
4721.0000 Vuilverwerkingsbedrijf														
Aandelen Twence	F		31.000,00	0,00	31.000,00	0,00	0,188%	58,38	0,00	0,00	58,38	31.000,00	31.000,00	
Deelneming in Twence	F		3.095.360,56	0,00	3.095.360,56	0,00	0,188%	5.829,35	0,00	0,00	5.829,35	3.095.360,56	3.095.360,56	
Deelneming in Afvalbeheer Noord-Groningen	F		200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	0,188%	376,66	0,00	0,00	376,66	200.000,00	200.000,00	
Lening aan Afvalbeheer Noord-Groningen	F		992.618,02	0,00	992.618,02	112.000,00	2,500%	22.015,45	67.000,00	0,00	22.015,45	880.618,02	813.618,02	
<i>Totaal 4721.0000</i>			4.318.978,58	0,00	4.318.978,58	112.000,00		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	
Totaal-generaal			4.336.847,30	0,00	4.336.847,30	129.868,72		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	

BIJLAGE 2 : RESERVES EN VOORZIENINGEN

Toelichting

1. In deze staat worden gespecificeerd opgenomen:
  - a. de algemene reserve;
  - b. de bestemmingsreserves;
  - c. de voorzieningen.
2. In de toelichting op de balans wordt aangegeven wat onder reserves en voorzieningen wordt verstaan.
3. Voor een toelichting op de reserves wordt verwezen naar de volgende bladzijde.
De voorzieningen zijn toegelicht in de toelichting op de balans.

STAAT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN 2016					
1	5	6	7	8	9
Naam reserve/voorziening	Saldo op	Rente 2016	Vermeerderingen	Verminderings	Saldo op
	01.01.2016	(2%)	2016	2016	31.12.2016
Nog te bestemmen resultaat 2015	172.650,00	0,00	0,00	172.650,00	0,00
Nog te bestemmen resultaat 2016	0,00	0,00	41.317,00	0,00	41.317,00
Reserves					
1. Algemene reserve	48.679,16	973,58	2.650,31	973,58	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	26.806,79	350.000,00		1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	170.000,00	0,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	27.780,37	522.650,31	973,58	1.938.475,70
Voorzieningen					
4. Voorziening dubieuze debiteuren	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Voorziening eindafwerking	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal voorzieningen	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal algemeen	6.183.018,60	27.780,37	636.770,31	10.920,58	6.836.648,70

Toelichting op de toevoegingen / onttrekkingen aan de reserves

1. Algemene Reserve

Door het algemeen bestuur is op 24 juni 2009 besloten om:

- het plafond van de algemene reserve bedraagt € 200.000,00
- voeding van de algemene reserve vindt plaats uit rekeningoverschotten
- tekorten op de jaarrekening worden in eerste instantie afgedekt uit de algemene reserve
- het bodembedrag van de algemene reserve bedraagt € 50.000,00

2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV (Twence).

Door het algemeen bestuur is besloten om deze reserve in te stellen. Tot en met 2011 werd jaarlijks maximaal € 100.000,00 uit de dividenduitkering gestort in deze reserve. Rente wordt tevens toegevoegd.

Door het Algemeen Bestuur is op 19-12-2012 besloten om met ingang van de dividend uitkering Twence jaarlijks tot en met 2018 € 250.000,00 dividend toe te voegen aan de reserve. Hiermee wordt het risico waarde aandelen Twence nagenoeg volledig afgedekt.

In 2013 is besloten om twee leningen van de BNG vervroegd af te lossen en de boeterente te dekken uit de reserve Twence en de algemene reserve. Verwerking via het rekeningsaldo 2013.

3. Reserve eindafwerking

Door het algemeen bestuur is op 16 juni 2016 besloten om van het rekeningresultaat 2015 een bedrag van € 170.000,00 te bestemmen als reserve eindafwerking.

4. Voorziening dubieuze debiteuren

De omvang en inhoud van de vorderingen per 31-12-2016 zijn hard en goed invorderbaar. Daarom is het niet nodig om een voorziening dubieuze debiteuren aan te houden.

5. Voorziening eindafwerking

Deze voorziening is noodzakelijk op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997.

Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten

De deelnemende gemeenten dienen nog onderling de transportkorting te verrekenen. Op begrotingsbasis heeft in 2016 een eerste verrekening plaatsgevonden.

Transportkorting

In artikel 40 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de kosten van transport die gemeenten hebben worden verevend. Deze "fictieve" kosten worden toegevoegd aan de werkelijke kosten die gemaakt zijn voor de programma's en daarna wordt het totaal op basis van aangeleverde tonnages verrekend naar de deelnemende gemeenten onder aftrek van de transportkorting. Het algemeen bestuur is belast met het opstellen van een regeling hiervoor.

In november 1991 heeft het algemeen bestuur de vereveningsregeling voor de transportkosten vastgesteld. Deze regeling geldt nog steeds.

Op grond van een door het bureau DHV opgestelde rapportage is een vergoeding vastgesteld van f. 0,47 per ton/kilometer. Deze vergoeding is berekend aan de hand van gegevens zoals:

- kosten per rij-uur, inclusief chauffeur en beladers
- kosten per gereden kilometer
- gemiddelde rijsnelheid
- gemiddelde vracht per rit

Door de invoering van de euro is het bedrag van f. 0,47 ingaande 2002 vastgesteld op € 0,22.

Het aantal kilometers voor uitvoering van de regeling is bepaald op:

- Gemeente Winsum	27
- Gemeente De Marne	44
- Gemeente Loppersum	36
- Gemeente Eemsmond	19

Hierna treft u de berekening van de transportkorting 2016 aan. Vanaf medio 2014 geldt de transportkorting alleen nog maar voor het onderdeel overig groen.

Transportkorting 2016						
Onderdeel: Overig groen						
Gemeenten	Tonnen 2015	Tonnen 2016	Procentueel aandeel	Bruto bijdrage	Transport korting	Betalen/ ontvangen
De Marne	1.595,000	1.531,000	21,86%	9.647,96	14.820,08	5.172,12
Eemsumond	1.892,000	2.537,000	36,22%	15.987,50	10.604,66	-5.382,84
Loppersum	728,000	643,000	9,18%	4.052,02	5.092,56	1.040,54
Winsum	2.170,000	2.294,000	32,75%	14.456,18	13.626,36	-829,82
Totaal	6.385,000	7.005,000	100,00%	44.143,66	44.143,66	0,00
		Overig groen	Totaal	Begroting	Verschil	
De Marne		5.172,12	5.172,12	5.300,00	-127,88	
Eemsumond		-5.382,84	-5.382,84	-5.000,00	-382,84	
Loppersum		1.040,54	1.040,54	700,00	340,54	
Winsum		-829,82	-829,82	-1.000,00	170,18	
Totaal		0,00	0,00	0,00	0,00	
Wijze van berekening van de transportkorting.						
De tonnen geven de werkelijk tonnen aan die geleverd zijn.						
Vervolgens bepaal je het procentueel aandeel per gemeente in de geleverde aantallen tonnen.						
In de kolom transportkorting komt de berekening te staan waarop de gemeente recht heeft conform afspraak 1991.						
Het totaal van de transportkorting geeft een last in de begroting.						
Deze last verdeel je weer op basis van de geleverde tonnen waardoor je de bruto bijdrage krijgt.						
Het verschil tussen de bruto bijdrage en de transportkorting geeft aan wat er verrekend moet worden.						
De Marne	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			127,88		
Eemsumond	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			382,84		
Loppersum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			340,54		
Winsum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			170,18		

BIJLAGE 4 : NORMENKADER 2016

Onderstaand is het normenkader 2016 opgenomen. Dit normenkader is voor onze accountant handvat om de controle op de rechtmatigheid uit te kunnen voeren.

Interne regelgeving (besluiten AB)	Externe regelgeving
Gemeenschappelijke regeling	Grondwet
Vereveningsregeling transportkosten	Burgerlijk Wetboek
Financiële verordening	Gemeentewet
Controleverordening	Besluit Begroting en Verantwoording
Organisatieverordening	Wet gemeenschappelijke regelingen
Treasurystatuut	Algemene Wet Bestuursrecht
	Fiscale wetgeving
	Ambtenarenwet
	Sociale verzekeringswetten
	Wet financiering decentrale overheden
	EU-aanbestedingsregels
	WNT (Wet Normering Topfunctionarissen)
	Wet Milieubeheer

Datum opmaak jaarrekening 2016: 8 februari 2017

Het dagelijks bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Overige gegevens

Bestemming resultaat

De jaarrekening 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

Op grond van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling kan een batig resultaat verrekend worden met de deelnemende gemeenten als het algemeen bestuur daar toe besluit.

Voorstel is om het batig saldo 2016 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum die hier genoemd zouden moeten worden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen te Usquert gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken (op pagina 27 tot en met 48) opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader welke is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 8.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgescreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Bijlagen 1 tot en met 4.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 2013 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016, waaronder de WNT.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader dat is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 3 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. H. Kuperus RA

Vaststellingsbesluit

Het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen;

Gelet op artikel 46 van de gemeenschappelijke regeling;

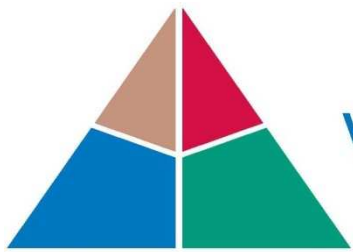
b e s l u i t :

- het jaarverslag en de jaarrekening over het dienstjaar 2016 vast te stellen;
- het batig saldo 2016 ad € 41.317,00 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen, gehouden op 15 juni 2017.

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen

Jaarstukken
2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Jaarverslag	
Bestuur	9
Juridische grondslagen en doelen	10
Programmaverantwoording	
Programma Storten	12
Programma Vuilverwerkingsbedrijf	15
Algemene dekkingsmiddelen	17
Onvoorzien	18
Paragrafen	
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	19
Onderhoud kapitaalgoederen	23
Financiering	24
Bedrijfsvoering	25
Verbonden partijen	26
JAARREKENING MET BIJLAGEN	
2. Jaarrekening	
Inleiding en kerngegevens	29
Balans per 31 december 2016	31
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
Toelichting op de balans	36
Langlopende financiële verplichtingen	41
Jaarrekening 2016: overzicht van baten en lasten	43
Toelichting op de baten en lasten	46
Incidentele baten en lasten	47
WNT	48
3. Bijlagen	
Bijlage 1: Investeringsstaat	50
Bijlage 2: Reserves en voorzieningen	52
Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten	55
Bijlage 4: Normenkader 2016	57

OVERIGE GEGEVENS

4. Overige gegevens

Bestemming resultaat	62
Gebeurtenissen na balansdatum	62
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	63
Vaststellingsbesluit	67

Voorwoord

Aan het Algemeen Bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen.

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening (gezamenlijk “Jaarstukken”) 2016 aan.

Het jaar 2016 heeft vooral in het teken gestaan van de voorbereiding van de eindafwerking (dient in 2017 te zijn afgerond) van het stortlichaam.

De gunning van de werkzaamheden staat gepland in het voorjaar van 2017. Oplevering van de werkzaamheden dient eind 2017 plaats te vinden.

Wij hebben in 2016 onderzoek laten doen naar de mogelijkheden van het plaatsen van zonnepanelen op het stortlichaam en op de vrijgekomen (door afgraving) 3ha grond achter op het terrein. De uitkomst van het onderzoek was positief. Wij zijn inmiddels met één partij in gesprek om te komen tot realisatie van een zonnepark. Wij zijn voornemens om met deze partij een intentieovereenkomst af te sluiten.

Er is een textielsorteercentrum gerealiseerd bij het werkvoorzieningsschap Abillity te Uithuizen. Dit is tot stand gekomen door inspanning van Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

De jaarrekening 2016 heeft een positief saldo van €41.317,00.

Voorgesteld wordt (blz. 62) om dit bedrag uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Met de deelnemende gemeenten dient nog een afrekening plaats te vinden met betrekking tot de transportkorting. Zie bladzijde 56 bijlage 3.

Wij leggen deze jaarstukken 2016 ter bespreking en vaststelling aan u voor.

Usquert, 23 maart 2017

Het Dagelijks Bestuur van het
Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Jaarverslag

Bestuur

Het algemeen bestuur (AB) van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat vanaf 2016 uit 8 leden. Uit iedere gemeente 1 raadslid en 1 lid van het college van burgemeester en wethouder. Het dagelijks bestuur (DB) wordt gevormd uit de in het algemeen bestuur zittende leden vanuit de colleges van burgemeester en wethouders.

De samenstelling van beide besturen ziet er als volgt uit:

Leden per gemeente

Functie

De Marne

K.P. Berghuis
J.P. van der Vis

Voorzitter, lid DB
Lid AB

Eemsmond

H.G.A. Sienot
L. Westerhuis

Plv. voorzitter, lid DB
Lid AB

Loppersum

B. Schollema
B.J. Huizing

Secretaris, lid DB
Lid AB

Winsum

H. Blok
N.R. Werkman

Lid DB
Lid AB

Juridische grondslagen en doelen

Het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten De Marne, Eemsmond, Loppersum en Winsum. Deze samenwerking is vastgelegd door een gemeenschappelijke regeling.

De gemeenschappelijke regeling is voor het laatst gewijzigd in 2015 (inwerkingtreding 2016).

De visie van het Vuilverwerkingsbedrijf is vastgelegd in artikel 4 van de gemeenschappelijke regeling. De visie luidt:

Het samenwerkingsverband behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

In artikel 5 is de missie van het Vuilverwerkingsbedrijf vastgelegd. Artikel 5 luidt:

De behartiging van de in artikel 4 bedoelde (gemeenschappelijke) belangen omvat in ieder geval de volgende bevoegdheden en taken:

- het stichten en exploiteren van een afvalstoffenverwerkingsbedrijf,
- het streven naar samenwerking bij de inzameling en het transport van afvalstoffen,
- het verrichten van overige taken waartoe de deelnemende gemeenten krachtens de Wet milieubeheer en op grond hiervan vastgestelde verordeningen, bepalingen, richtlijnen e.d. zijn gehouden.
- het voeren van overleg met en het bepleiten van de belangen van de deelnemende gemeenten bij andere overheden en andere instellingen,
- het vervullen van een coördinerende en initiërende rol op het gebied van het afvalstoffenbeleid,
- het adviseren aan de deelnemende gemeenten inzake inzameling, transport en verwijdering van afvalstoffen.

In de vergadering van het algemeen bestuur van 26 november 2008 is besloten om een groot deel van bovengenoemde activiteiten onder te brengen in een nieuwe BV (Afvalbeheer Noord-Groningen BV). Op 1 januari 2010 is deze BV van start gegaan en zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen. De behartiging van de belangen als bedoeld in artikel 5 wordt gewaarborgd doordat het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder is in de BV en in die zin invloed heeft met betrekking tot bovengenoemde aandachtspunten.

Het stortlichaam en de gereserveerde gelden voor de eindafwerking zijn niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Dit geldt ook voor het aandeelhouderschap van Twence Holding BV.

Programmaverantwoording

Inleiding

Door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen is het aantal programma's teruggelopen van zeven naar twee.

De programma-indeling 2016 ziet er als volgt uit:

- Programma Storten
- Programma Vuilverwerkingsbedrijf

In het jaarverslag wordt per programma verantwoording afgelegd

Na de programma's is een hoofdstuk "Dekkingsmiddelen" opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de aanwezige dekkingsmiddelen en de onderbouwing daarvan.

Verder is toegevoegd een hoofdstuk Onvoorzien en de Paragrafen Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering en Verbonden partijen.

Programma: Storten

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

Een regionaal punt om afval te storten op aanwijzing van het Rijk, waarvoor gemeenten verplicht werden samen te werken in de jaren 1970. Sinds 1998 is de stort gesloten op basis van de Leemtewet en Stortverbod. Om toekomstige nadelige effecten te voorkomen moet de stort worden afgedekt.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

In 1997 is een raamovereenkomst afgesloten tussen o.a. de provincie en het Vuilverwerkingsbedrijf waarin is vastgelegd dat eindafwerking van de stort in 2009 afgerond dient te zijn.

In de nieuwe milieuvergunning van 2010 is vastgelegd dat de eindafwerking in 2017 dient te zijn afgerond. Daarna neemt de provincie de eeuwigdurende nazorg op zich. Het Vuilverwerkingsbedrijf blijft eigenaar van de ondergrond.

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Eindafwerking stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In 2015 beginnen de voorbereidende werkzaamheden voor de eindafwerking. De bestaande toestand van het stort wordt in beeld gebracht. Nadat de provincie heeft ingestemd met dit rapport kan worden begonnen met het opstellen van een calculatie voor de eindafwerking, waarbij keuzes moeten worden gemaakt over de wijze van eindafwerking en uitvoering er van. De eindafwerking dient in 2017 gereed te zijn waarna overdracht van het stort aan de provincie kan plaatsvinden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

De rapportage bestaande toestand is eind 2015 opgesteld. De provincie heeft ingestemd met de rapportage. De raming kosten eindafwerking is in het kader van de opstelling van de jaarrekening 2016 opnieuw beoordeeld en geactualiseerd. Begin juli 2016 hebben wij opdracht gegeven aan Tauw BV Deventer voor het opstellen van een afdichtingsplan met bestek. Tauw heeft na een tweetal besprekingen op het provinciehuis het afdichtingsplan met bestek opgeleverd. Beide stukken zijn voor goedkeuring toegestuurd aan de provincie. Verwachting is dat de provincie binnenkort het plan goedkeurt waarna de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd. Planning is dat het werk in het voorjaar van 2017 kan worden aanbesteed.

Met de belastingdienst heeft overleg plaats gevonden over de vraag of de omzetbelasting op de eindafwerking 100% kan worden verrekend. De belastingdienst heeft als standpunt ingenomen dat 100% verrekening niet kan omdat de opbouw van de voorziening eindafwerking niet voor 100% heeft plaatsgevonden uit gemeentelijke bijdragen waarover omzetbelasting is afgedragen (periode 1997 – 2002). Het overleg heeft er toe geleid dat 4,5% van de verrekenbare BTW niet kan worden verrekend.

Bovenstaande betekent dat het bedrag dat niet kan worden verrekend kostenverhogend door werkt in de kosten eindafwerking. Gaat om een bedrag van ongeveer € 58.000,00.

Nazorgfonds

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Na gereedkomen van de eindafwerking wordt het stort overgedragen aan de provincie. De kosten van onderhoud en toekomstige vervangingen komen dan voor rekening van de provincie. Voor dekking van de kosten is een nazorgfonds ingesteld bij de provincie. Op grond van de Overeenkomst Nazorgfonds uit 2000 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een bijdrage van € 1,2 miljoen in het provinciale fonds gestort. Dit was gebaseerd op een berekening van voor 2000 voor de dubbele eindafwerking van 8 ha. en enkele eindafwerking van 3 ha.

Omdat in 2008 duidelijk werd dat alles in de dubbele eindafwerking moest worden meegenomen zijn gesprekken opgestart met de provincie om duidelijkheid te krijgen wat de effecten van deze uitbreiding met 3 ha op de omvang van het fonds zijn en een eventuele bijdrage die het Vuilverwerkingsbedrijf daarin nog dient te doen. Het overleg hierover is begin 2011 met de provincie opgestart. Uit het overleg is naar voren gekomen dat verwacht mag worden dat de uitbreiding met 3 ha geen extra storting in het nazorgfonds zal vragen. Dit omdat de provincie rekent met langere afschrijvingstermijnen dan de berekening uit 2000.

De uiteindelijke herschikking van het afval – 3 hectare - zal ook gevolgen hebben voor de benodigde omvang van het nazorgfonds.

De uiteindelijke en exacte omvang van de bijdrage in het fonds wordt bepaald na afloop van de eindafwerking aan de hand van de werkelijk gemaakte kosten eindafwerking. Dan wordt duidelijk of er nog verrekend moet worden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Wij gaan na afloop van de eindafwerking in overleg met de provincie om te kijken of een deel van het ingebrachte vermogen ad € 1,2 miljoen kan terugvloeien naar het Vuilverwerkingsbedrijf.

Kosten onderhoud stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In de raamovereenkomst van 1997 is afgesproken dat wij de kosten onderhoud van het stortlichaam tot uiterlijk 2009 kunnen declareren bij Stainkoeln BV. Er werd in de overeenkomst van uit gegaan dat de eindafwerking in 2008 zou zijn afgerond en dat het stort daarna zou worden overgedragen aan de provincie inclusief het onderhoud van het stortlichaam t.l.v. het provinciaal nazorgfonds.

Nu de eindafwerking is opgeschort komt naar verwachting het onderhoud pas in 2018 in het nazorgfonds en dient het Vuilverwerkingsbedrijf tot en met 2017 het onderhoud zelf te bekostigen.

Deze kostenpost is/wordt onderdeel van de discussie met de provincie over mogelijke verdeling overschot binnen het nazorgfonds.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Zie de stand van zaken m.b.t. het nazorgfonds.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)			Realisatie 2016		
Lasten	€	137.000	Lasten	€	133.827
Baten	€	70.200	Baten	€	70.000
		-----			-----
Nadelig saldo	€	66.800	Nadelig saldo	€	63.827

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Programma: Vuilverwerkingsbedrijf

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

Per 1 januari 2010 is aan de doelstelling invulling gegeven door activiteiten onder te brengen in Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het Vuilverwerkingsbedrijf is voor 50% aandeelhouder. De andere 50% is in handen van Omrin (Afvalsturing Friesland).

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Leveringsplicht Twence Holding BV (Twence)

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Het Vuilverwerkingsbedrijf is contractueel verplicht om jaarlijks brandbaar afval te leveren aan Twence. Het contract loopt tot 2022. Dit contract is niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Afvalbeheer Noord-Groningen BV heeft zich wel verplicht om de verplichting voor het Vuilverwerkingsbedrijf jaarlijks uit te voeren.

In 2012 is met Twence overeenstemming bereikt over verlaging van de hoeveelheid contractueel te leveren tonnen van 13.000 ton naar gemiddeld 6.000 ton per jaar.

Stand van zaken rekening 2016:

Twence heeft in overleg met aandeelhouders een voorstel gedaan voor het tarieven en dividendbeleid vanaf 2018 – 2022, dat wordt voorgelegd ter besluitvorming in de AvA van december 2016. Het voorstel gaat uit van een lager verwerkingstarief voor aandeelhouders bij minder dividend en beëindiging van het superdividend. De Regio Twente is separaat gestart met een onderzoek naar de meerwaarde van het aandeelhouderschap, waarvan de resultaten worden ingebracht tijdens de AvA in april 2017. Voor de leveringsverplichtingen geldt de “deal” die is vastgelegd in een overeenkomst uit 2006.

Toekomstperspectief

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Afgewogen moet nog worden of er in Usquert in de toekomst GFT verwerking plaats kan gaan vinden. Het verwerken in Usquert vraagt behoorlijke investeringen waardoor de kostprijs per ton fors zal stijgen.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Op basis van extern onderzoek is besloten om geen GFT-afval te gaan verwerken in Usquert vanwege de kosten hiervan en de be- en verwerking van overig groen te hervatten bij voldoende ruimte op de locatie na realisatie van de eindafwerking.

Wij hebben besloten om een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de mogelijkheden van opwekken zonne-energie d.m.v. zonnepanelen. Het onderzoek is afgerond. Conclusie is dat er mogelijkheden zijn om een sluitende businesscase op te stellen voor het exploiteren van een zonnepark. Wij zijn na gesprekken met meerdere partijen in gesprek met één partij om de mogelijkheden verder in beeld te brengen.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)		Realisatie 2016	
Lasten	€ 257.994	Lasten	€ 310.970
Baten	€ 258.854	Baten	€ 281.082
	-----		-----
Batig saldo	€ 860	Nadelig saldo	€ 29.888

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de middelen die in 2016 zijn gebruikt om de lasten te kunnen dekken. Het gaat hierbij om:

- rente en dividend;
- bijdragen gemeenten.

Rente en dividend

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een financieringsoverschot.

Door de invoering van het schatkistbankieren moet dit financieringsoverschot worden belegd bij de Staat. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf is een maximum berekend van € 250.000,00. Dit bedrag mag binnen het bedrijf belegd worden. De rentebaten van de beleggingen bij de Staat zijn € 0,00.

In 2013 is besloten om het Afvalbeheer Noord-Groningen BV een lening van maximaal € 1 miljoen te verstrekken voor de financiering van de nieuwe milieustraat. Deze lening is weggezet tegen een rentepercentage van 2,5%. In 2016 is een rente ontvangen van afgerond € 22.000,00. De uiteindelijke omvang van de lening bedraagt € 992.618,00 af te lossen in 15 jaar. Laatste aflossing is in 2029.

In de primitieve begroting 2016 is een bedrag van € 350.000,00 opgenomen aan te ontvangen dividend Twence Holding BV (Twence). Hiervan wordt € 250.000,00 doorgestort naar de reserve risico Twence. De exploitatie wordt daardoor op begrotingsbasis met € 100.000,00 gunstig beïnvloed. In de voor- najaarsnota is de raming verhoogd van € 350.000,00 naar € 407.300,00 in verband met de uitkering superdividend Twence 2015.

Het samenwerkingsvoorstel tussen het Vuilverwerkingsbedrijf en Omrin gaat uit van een jaarlijkse winstuitkering uit Afvalbeheer Noord Groningen BV van € 104.000,00. In onze begroting 2016 hebben we daarom rekening gehouden met een winstuitkering van € 52.000,00.

In juni 2016 is door de aandeelhouders van Afvalbeheer Noord Groningen BV de jaarrekening 2015 vastgesteld. De jaarrekening 2015 van Afvalbeheer sluit met een batig saldo van € 98.000,00. Besloten is om vanuit de winst een bedrag van € 98.000,00 uit te keren aan de aandeelhouders. In de voorjaarsnota 2016 hebben wij daarom de raming van € 52.000,00 verlaagd naar € 49.000,00. Dit bedrag is in 2016 ontvangen.

De rente over de reserves ad € 27.780,00 is toegevoegd aan de exploitatie. De rente ad € 26.807,00 over de reserve risico deelneming in Twence Holding BV is vervolgens weer toegevoegd aan deze reserve.

Bijdragen gemeenten

Het uiteindelijk tekort wordt gedragen door de deelnemende gemeenten.

De totale bijdrage van gemeenten voor 2016 is geraamd op € 323.054,00. Bij de gemeenten is een bedrag van € 322.854,00 in rekening gebracht en is door de gemeenten betaald in 2016. Daarnaast geldt er een zogenaamde vereveningsregeling voor de vervoerskosten. Op grond van de aangeleverde hoeveelheden 2016 vindt verrekening tussen gemeenten plaats. Zie bijlage 3.

Onvoorzien

In de begroting 2016 is een post onvoorzien opgenomen met een omvang van € 2.000,00.
Deze post onvoorzien van € 2.000,00 is in de voor- en najaarsnota niet ingezet en valt vrij in de jaarrekening 2016.

Paragrafen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft in artikel 26 een aantal verplichte paragrafen voor.

In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die in het verleden versnipperd in de begroting staan nu worden gebundeld. Hierdoor krijgt het bestuur een beter totaalinzicht.

De volgende paragrafen dienen verplicht te worden opgenomen in de begroting tenzij een bepaald onderwerp bij de organisatie niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Het onderwerp “Grondbeleid” speelt niet bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Een paragraaf grondbeleid is dan ook niet opgenomen.

Verder is door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV het niet meer nodig om een paragraaf Lokale heffingen op te nemen.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de capaciteit aan om niet begrote kosten te dekken. Daarbij moet ook gekeken worden naar de risico's die er zijn in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat uit:

- jaarlijkse post onvoorzien op de begroting van €2.000,00;
- een algemene reserve met een maximale omvang van € 200.000,00 (stand 31-12-2016 € 51.329,00);
- een reserve risico's deelneming in Twence met een omvang van € 1.717.146,00 per 31-12-2016;
- een reserve eindafwerking met een omvang van € 170.000,00 per 31-12-2016.

De reserves zijn in 2016 toegenomen.

Dit komt door o.a.:

- Bestemming positief resultaat 2015 naar: algemene reserve € 2.650,00 en reserve eindafwerking € 170.000,00.;
- toevoeging € 350.000,00 aan de reserve Twence;
- rentetoevoeging € 26.807,00 aan de reserve Twence;

Het beleid ten aanzien van bovenstaande is vastgelegd in de nota "Weerstandsvermogen en Risicomanagement". Deze nota is besproken en vastgesteld in het algemeen bestuur van 24 juni 2009.

De reserve Twence is ingesteld om de risico's die er zijn ten aanzien van de waarde aandelen Twence te dekken. Zie hierna.

Risico's

Hoe groter het aantal risico's hoe meer financiële mogelijkheden er moeten zijn om deze risico's in te dekken. Wij willen op deze plaats de volgende drie risico's benoemen.

Participatie Twence Holding B.V.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 31.000 aandelen Twence Holding BV (Twence) van € 1,00 per stuk. Totale waarde op onze balans € 31.000,00. Naast het formele aandelenbezit heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een agioreserve bij Twence met een boekwaarde op onze balans van € 3.095.360,56. Deze agioreserve is de veronderstelde meerwaarde van de aandelen boven de nominale waarde van € 1,00 per stuk. De agioreserve is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV. Hierbij wordt opgemerkt dat het superdividend ten laste van de agioreserve bij Twence wordt uitgekeerd.

De totale balanswaarde voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt € 3.126.360,56.

Het risico zit in de vraag wat de werkelijke waarde van de aandelen is bij verkoop van de aandelen voor zover ze verhandelbaar zijn. De statutenwijziging Twence in 2011 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf in een verslechterde positie gebracht. Een procedure hiertegen is gevoerd met als resultaat lagere verwerkingskosten. Over de waarde van de aandelen is geen overeenstemming bereikt. Besloten is om van het superdividend jaarlijks voor een bedrag van € 250.000,00 toe te voegen aan de reserve risico deelneming in Twence. Het risico is hiermee grotendeels afgedekt. Uitgangspunt daarbij is dat Twence tot en met 2018 besluit om overeenkomstig afspraken het superdividend uit te keren.

Door de onttrekking van een bedrag van € 849.698,00 (jaarrekening 2013) aan de reserve risico deelneming Twence werd het risico groter. Dit risico is afgedekt door het besluit om van het rentevoordeel i.v.m. vervroegde aflossing leningen (afgelost in december 2013) jaarlijks € 100.000,00 toe te voegen aan deze reserve. Berekend is dat door het jaarlijks toevoegen van het superdividend (t/m 2018), jaarlijks toevoegen van € 100.000,00 per jaar uit het rentevoordeel en het jaarlijks toevoegen van de rente er in 2022 (einde leveringsverplichting) er voldoende is gespaard om het risico volledig af te dekken.

Borgstelling Leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

De borgstelling bedraagt per 31-12-2016 € 362.999,00.

De borgstelling loopt tot 31-12-2019. De omvang van de borgstelling daalt jaarlijks.

Geldleningen

In de begroting 2014 zijn de leningen nog als risico opgenomen. Door de vervroegde aflossing van beide leningen in december 2013 is dit risico komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel (€ 160.000,00 minus € 100.000,00 storting in de reserve Twence is € 60.000,00 jaarlijks) dat met ingang van 2014 is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen. In de begroting 2017 (blz. 36) is rekening gehouden met het opnemen van een lening € 1,8 miljoen tegen 1% rente.

Nazorgfonds en eindafwerking

Op grond van de Leemtewet is het provinciaal Stortplan vastgesteld. Doel van dit plan is het aantal stortplaatsen in de provincie terug te brengen tot één (Stainkoeln). Onze stortplaats is gesloten in 1998.

In het Stortplan is ook vastgelegd, dat de provincie zorg draagt voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaatsen. Voor de financiering hiervan is een nazorgfonds opgericht. De overeenkomst hiervoor is getekend op 24 maart 2000.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft zijn deel in de kosten voor de eeuwigdurende nazorg ad. € 1.220.645,00 in april 2000 gestort in het nazorgfonds van de provincie Groningen. De provincie Groningen heeft ons bij brief van 27 maart 2007 bericht dat de omvang van het nazorgfonds voldoende is om de eeuwigdurende nazorg te kunnen betalen. Ook het eerder door ons geschetste risico van eventueel niet te verrekenen BTW speelt volgens de provincie geen rol meer omdat de provincie de BTW met de komst van het BTW-compensatiefonds kan verrekenen.

Overleg is gevoerd met de provincie over de vraag of de extra oppervlakte in de eindafwerking gevolgen heeft voor de omvang van het nazorgfonds. Dit is niet het geval.

Verder dient te worden opgemerkt dat stortplaatsbeheerders te allen tijde door de provincie kunnen worden aangesproken ingeval van onvoldoende middelen voor de nazorg. Een situatie die kan ontstaan bij tegenvallende rendementen uit beleggingen.

In 1997 is begonnen met het storten van bedragen in een eigen voorziening eindafwerking van de stortplaats in 2008. Jaarlijks is deze voorziening gevoed door middel van een storting ten laste van de exploitatie. In onze milieuvergunning is opgenomen dat de eindafwerking in 2017 gereed moet zijn.

Op grond van een door Tauw Deventer opgesteld bestek ten behoeve van het afdichtingsplan dat is opgesteld plus een berekening van bijkomende kosten komt de omvang van de voorziening per 31-12-2016 uit op € 4.898.173,00. De berekening heeft als uitgangspunt een eindafwerking door middel van Trisoplast met een levensduur van 75 jaar en een af te werken oppervlakte van ruim 8,6 hectare.

Er zijn een paar risico's te benoemen. In het kader van de overdracht van het stort aan de provincie zal het nodig zijn dat het Vuilverwerkingsbedrijf externe deskundigheid moet gaan inhuren. Hoe hoog de kosten hiervoor zijn is moeilijk te bepalen. Wij gaan voorlopig uit van een bedrag van € 50.000,00. Daarnaast is de kans aanwezig dat er in het kader van de veiligheid van de toegangsweg bepaalde voorzieningen moeten worden getroffen. De wegbeheerder heeft hier een verantwoordelijkheid, maar kan kosten in rekening gaan brengen bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Door de instelling van een reserve eindafwerking worden de risico's voldoende afgedekt.

De werkzaamheden zullen in de loop van 2017 worden aanbesteed. Dan pas wordt duidelijk wat de feitelijke kosten zullen zijn.

Als de overdracht van het stort aan de provincie wat langer gaat duren dan worden de kosten pre-nazorg wat hoger. In onze meerjarenraming houden wij er rekening mee dat de overdracht medio 2019 rond zal zijn.

Gelet op de risico's is bij het bestemmingsvoorstel resultaat 2015 voorgesteld om € 170.000,00 te reserveren om tegenvallers in het eindafwerkingstraject op te kunnen vangen. Dit bedrag is nog beschikbaar per 31-12-2017.

Dividend Afvalbeheer Noord-Groningen BV

Conform de samenwerkingsovereenkomst wordt in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 52.000,00 aan te ontvangen dividend van Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het halen van dit resultaat is afhankelijk van diverse factoren en is daardoor niet altijd zeker.

Verwacht wordt dat over 2016 Afvalbeheer onvoldoende resultaat zal halen om een bedrag van € 52.000,00 aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen keren in 2017.

De winstprognose voor 2016 bedraagt ongeveer € 70.000,00. Bij volledige uitkering in 2017 zal een dividend van € 35.000,00 worden ontvangen. Dit betekent een tekort in de exploitatie 2017 van € 17.000,00. Een dekkingsvoorstel wordt opgenomen in de voorjaarsnota 2017.

Financiële kengetallen

Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat met ingang van de jaarstukken 2015 in deze paragraaf vijf financiële kengetallen opgenomen dienen te worden. Deze kengetallen geven op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van het Vuilverwerkingsbedrijf.

Deze kengetallen hebben geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies.

Definities kengetallen

Hieronder wordt aangegeven welke vijf financiële kengetallen opgenomen moeten worden en wat de kengetallen inhouden.

Netto schuldquote

Het kengetal "netto schuldquote", ook wel bekend als de netto schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente/GR. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente/GR investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. In de berekening wordt niet meegenomen waarvoor de schulden zijn aangegaan.

Voor de berekening van de netto schuldquote wordt de netto schuld gedeeld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente/GR.

Voor de berekening van de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente/GR in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van structurele lasten en baten en het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves te delen door de totale baten.

Grondexploitatie en belastingcapaciteit

Zijn niet van toepassing voor het Vuilverwerkingsbedrijf.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf zien de financiële kengetallen er als volgt uit:

Kengetallen	Rekening	Rekening
	2015	2016
Netto schuldquote	-224	-317
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-316	-412
Solvabiliteitsrisico	24	28
Structurele exploitatieruimte	76	66
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.

Conclusie weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf is na verwerking van de rekeningcijfers 2016 toegenomen. De risico's die hiervoor zijn benoemd zijn goed afgedekt.

Conclusie kan worden getrokken dat de weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf goed is.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen dient te worden aangegeven hoe het beleid is ten aanzien van het onderhoud van de eigen kapitaalgoederen en de uit dit beleid voortvloeiende financiële gevolgen.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf gaat het om de kapitaalgoederen op de stortplaats te Usquert: gebouwen, terreinen en machines.

De gebouwen en infrastructuur zijn per 1 januari 2010 overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf blijft over het onderhoud van het stortlichaam, de groensingel, de sloten, het stortgasonttrekkingsstelsel, pompputten en de persleiding tot aan de aansluiting in Usquert.

Voor dit onderhoud is budget in de begroting opgenomen.

Door de aanleg van de nieuwe milieustraat, het stoppen met de verwerking van GFT en het rechtstreeks leveren van grijs afval aan de verwerker (geen overslag station meer in Usquert) is het contract met Afvalbeheer aangepast. De opstallen (m.u.v. het kantoorgebouw) zijn weer terug geleverd aan het Vuilverwerkingsbedrijf. Deze terug geleverde opstallen zijn in het voorjaar van 2015 gesloopt. Dit was nodig in het kader van de eindafwerking c.q. het afgraven van 3 ha afval.

Financiering

Door de invoering van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is het verplicht om een treasuryparagraaf (nu financieringsparagraaf) op te nemen.

De wet Fido geeft verder aan dat het verplicht is om een zogenaamd treasurystatuut vast te stellen. Het algemeen bestuur heeft op 26 juni 2002 het treasurystatuut voor het Vuilverwerkingsbedrijf vastgesteld. Dit statuut is in werking getreden op 26 juni 2002. Herziening van het statuut is noodzakelijk omdat de inhoud niet meer geheel aansluit bij de nieuwe organisatie per 1-1-2010. Aanpassing dient nog plaats te vinden.

De financieringsparagraaf is bedoeld om eventuele risico's op het gebied van de treasury te kunnen benoemen en kwantificeren.

Omdat niet alle genoemde onderdelen van toepassing zijn op een relatief kleine organisatie als het Vuilverwerkingsbedrijf zullen de relevante items kort worden toegelicht.

Financieringsmiddelen

De financieringsmiddelen van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaan uit:

- reserves en voorzieningen	:	omvang 31-12-2016	€ 6.836.649,00
- financieringsoverschotten	:	omvang 31-12-2016	€ 2.737.986,00
- langlopende leningen	:	omvang 31-12-2016	€ 0,00

Renterisico van de vaste schuld

De twee leningen zijn in december 2013 vervroegd afgelost. Hiermee is het renterisico van de vaste schuld komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel dat is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen.

Renterisico van de vlottende schuld (kasgeldlimiet)

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarvoor de gemeente c.q. de gemeenschappelijke regeling middelen mag aantrekken op de geldmarkt. De kortlopende middelen worden aangetrokken in de vorm van kasgeldleningen en door gebruikmaking van de rekening courant. De grootte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van de totale lasten van de begroting resp. rekening van het dienstjaar. Voor 2016 geldt voor de kasgeldlimiet een percentage van 8,5. De onderstaande tabel geeft de kasgeldlimiet weer ultimo het jaar 2016. De toegestane kasgeldlimiet voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt 8,2% van het begrotingssaldo 2016 ad € 770.301,00 is € 63.165,00.

	x € 1.000,--			
	kw1	kw2	kw3	kw4
Omvang begroting 2016 € 770.301,00	770	770	770	770
toegestane kasgeldlimiet				
- procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2

- in bedrag	63	63	63	63

	2015	2016
1. Toegestane kasgeldlimiet	63	63
2. Omvang vlottende korte schuld:		
- opgenomen gelden < 1 jaar	0	0
- schuld in rekening courant	0	0
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0
- overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0
3. Vlottende middelen:		
- contante gelden in kas	0	0
- tegoeden in rekening courant	231	326
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	2046	2.561
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-2.277	-2.887
Ruimte	2.340	2.950

In 2016 is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om rood te staan bij de bank. Kasgeldleningen zijn niet aangetrokken. Het gehele jaar 2016 zijn wij onder de berekende kasgeldlimiet gebleven.

Kredietrisico van uitgezette gelden

Het financieringsoverschot is met ingang van medio december 2013 belegd bij het Rijk.

De ruimte die vrij beschikbaar mag zijn (maximaal € 250.000,00) staat op de rekening courant bij de BNG.

De BNG voldoet ruimschoots aan de eisen van kredietwaardigheid.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt voor de bouw van de een nieuwe milieustraat. Het risico is afgedekt door het onderpand van de nieuwe milieustraat.

Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering dient inzicht te worden gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Door de inbreng van een groot deel van de bedrijfsactiviteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV blijft uitsluitend het beheer van het stortlichaam als activiteit binnen de GR.

Met Afvalbeheer Noord-Groningen-BV zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het beheer van het stortlichaam. De GR blijft verantwoordelijk voor de naleving van de vergunningen. De BV heeft het dagelijks toezicht en verzorgt het beheer. De kosten worden in rekening gebracht bij de GR.

Het Algemeen Bestuur vergadert minimaal 2x per jaar.

De financiële administratie wordt verzorgd door een extern bureau.

Vanuit Afvalbeheer Noord-Groningen BV wordt secretariële ondersteuning verleend aan de GR evenals ondersteuning met betrekking tot de eindafwerking.
Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen eigen medewerkers meer in dienst.

Verbonden partijen

Van een verbonden partij is sprake indien er een bestuurlijk en financieel belang is bij de partij.

Twence Holding BV (te Hengelo)

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf voldoet Twence Holding BV (verder Twence genoemd) aan bovenstaande beschrijving. Onder de paragraaf "Weerstandsvermogen" is ingegaan op de relatie met Twence.

Over Twence zijn de volgende getallen te geven over het jaar 2015
(bron: Jaarverslag 2015 Twence):

	2014	2015
Eigen vermogen	123 mln	123 mln
Rentabiliteit totale vermogen	5,2%	5,4%
Bedrijfsresultaat	9,1 mln	9,6 mln

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een belang van 31.000 aandelen van € 1 in Twence. Dit is 3,1% in het totaal. Doordat de aandelen Attero door Twence zijn ingekocht is dit belang gestegen naar 3,65%.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV (te Usquert)

Verder is het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder in Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 1 stem in de algemene vergadering van aandeelhouders. De andere stem is in handen van Afvalsturing Friesland (Omrin) te Leeuwarden, eigenaar van de overige 50% van de aandelen.

Het aandelenkapitaal van het Vuilverwerkingsbedrijf in Afvalbeheer Noord-Groningen BV bedraagt € 200.000,00.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV verzorgt de ontvangst en het (laten) verwerken van de diverse afvalstromen die binnen de 4 deelnemende gemeenten in het Vuilverwerkingsbedrijf vrijkomen.

Kengetallen 2015 van Afvalbeheer Noord-Groningen BV

	31-12-2014	31-12-2015
Geplaatst kapitaal	400.000,00	400.000,00
Algemene reserve	14.000,00	15.000,00
Resultaat	121.000,00	99.000,00
Voorziening onderhoud	0,00	0,00

De activiteiten van Afvalbeheer Noord-Groningen BV zijn op 1 januari 2010 gestart.

Jaarrekening

ALGEMEEN

Inleiding

Het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten” geeft aan dat de jaarrekening dient te bestaan uit de volgende onderdelen:

- de balans en de toelichting;
- de programmarekening en de toelichting.

Deze jaarrekening voldoet aan deze voorschriften.

Daarnaast worden een aantal kerngegevens gepresenteerd en zijn diverse bijlagen toegevoegd.

Kerngegevens

Deelnemende gemeenten

Omschrijving	Naar toestand 31.12.2015	Naar toestand 31.12.2016
Aantal inwoners:		
- gemeente De Marne	10.100	10.082
- gemeente Eemsum	15.815	15.656
- gemeente Loppersum	10.042	9.919
- gemeente Winsum	13.638	13.602
Totaal	49.595	49.259

Financiële structuur

	31-12-2015		31-12-2016	
	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner
Uitgaven	875.502	17,65	821.604	16,68
Bijdragen gemeenten	265.682	5,36	322.854	6,55
Vaste schuld	0	0	0	0
Boekwaarde geactiveerde investeringen	4.206.979	84,83	4.139.979	84,05
Eigen financieringsmiddelen	6.183.019	124,67	6.836.649	138,79

BALANS

Op de navolgende bladzijden wordt de balans per 31 december 2016 weergegeven.

Balans per 31 december 2016

ACTIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
- Investerings met economisch nut	0	0	0	0
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361		3.326.361	
- Verstrekte leningen	813.618		880.618	
	4.139.979	4.139.979	4.206.979	4.206.979
VLOTTENDE ACTIVA				
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137		4.285	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.502.135		1.952.135	
- Overige vorderingen	1.836		89.910	
	2.561.108	2.561.108	2.046.330	2.046.330
Liquide middelen				
- Banksaldi	325.843	325.843	231.446	231.446
Overlopende activa				
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240	1.240	1.240
Totaal activa		7.028.170		6.485.995

PASSIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	51.329		48.679	
- Bestemmingsreserve	1.887.146		1.340.340	
- Gerealiseerd resultaat	41.317		172.650	
	1.979.792	1.979.792	1.561.669	1.561.669
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	4.898.173	4.898.173	4.794.000	4.794.000
Vaste schulden met looptijd van één jaar of langer				
- Onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0	0	0
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar				
- Schulden aan openbare lichamen	24.249		0	
- Overige schulden	554		32.050	
	24.803	24.803	32.050	32.050
Overlopende passiva	125.402	125.402	98.276	98.276
<i>Totaal passiva</i>		7.028.170		6.485.995
Verstrekte borgstellingen		362.999		439.240

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Met ingang van 2003 wordt conform het besluit van het algemeen bestuur uitsluitend nog lineair afgeschreven.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa vindt plaats tegen nominale waarde van het geplaatste en gestorte kapitaal, dan wel de lagere marktwaarde. Verder wordt bij de waardering rekening gehouden met de agioreserve die is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV.

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

De vorderingen, liquide middelen en overlopende activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Algemene waarderingsgrondslag passiva

De passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld

Voorzieningen

Het hebben van een voorziening eindafwerking is gebaseerd op de “Raamovereenkomst aanbieding en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen” van 3 maart 1997. De benodigde omvang van de voorziening is o.a. gebaseerd op het opgestelde bestek eind 2016 voor de werkzaamheden eindafwerking.

.

Toelichting op de balans

In deze toelichting zijn alleen de belangrijkste wijzigingen op de balans opgenomen. In de bijlagen behorende bij deze jaarrekening zijn specificaties opgenomen. In deze specificaties staan de vermeerderingen, verminderingen, renteverrekening en afschrijvingen per post vermeld. Deze mutaties hebben plaatsgevonden conform de oorspronkelijke Algemeen Bestuursbesluiten.

Daar waar in onderstaand overzicht staat "Balans 2015" bedoelen we de stand van zaken per 31 december 2015. Met "Balans 2016" wordt bedoeld het saldo per 31 december 2016.

ACTIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Materiële vaste activa		
Investerings met economisch nut	0	0

Materiële vaste activa zijn uitgaven die een meerjarig nut hebben en in meerdere jaren worden afgeschreven. Op grond van de voorschriften moeten de materiële vaste activa worden uitgesplitst in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut. Onze materiële vaste activa vallen allemaal onder het begrip "Investerings met economisch nut". In 2014 zijn de activa volledig afgeschreven.

	Balans 2016	Balans 2015
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361	3.326.361
Verstrekte leningen	813.618	880.618

Financiële vaste activa zijn leningen en deelnemingen die de uitoefening van de werkzaamheden van de organisatie duurzaam dienen.

De kapitaalverstrekking betreft de aandelen Twence ad € 31.000,00, de agioreserve Twence ad € 3.095.361,00 en de deelneming in Afvalbeheer Noord Groningen BV voor € 200.000,00.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt t.b.v. de bouw van een nieuwe milieustraat. De hoofdsom bedraagt € 992.618,00. Afgelost is € 179.000,00. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tot en met 2029.

	Balans 2016	Balans 2015
Vorderingen		
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137	4.285
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een (1)	2.502.135	1.952.135
- Overige vorderingen	1.836	89.910

(1): rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen openbare lichamen per 31-12-2015 bestaat uit de afrekening omzetbelasting 4e kwartaal 2015. Per 31-12-2016 bestaat de vordering uit nog terug te ontvangen dividendbelasting op het dividend Twence Holding BV en Afvalbeheer Noord Groningen BV. Het bedrag is inmiddels ontvangen.

Bij het Rijk staat per 31-12-2016 een bedrag van ruim € 2,5 miljoen verplicht geparkeerd op grond van de regeling schatkistbankieren. Het Vuilverwerkingsbedrijf mag maximaal € 250.000,00 liquide hebben bij banken (BNG). Alles boven dit bedrag moet afgeroomd worden naar een rekening bij het Rijk.

De post overige vorderingen betreft een bijdrage van Afvalbeheer Noord Groningen BV in de aanslag zuiveringsheffing 2016 en een vordering op de gemeenten De Marne en Eemmond i.v.m. de vereveningsregeling transportkosten.

	Balans 2016	Balans 2015
Liquide middelen	325.843	231.446

Onder de liquide middelen worden de banksaldi opgenomen.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen contante middelen beschikbaar.

De specificatie per 31 december 2016 ziet er als volgt uit.

BNG rekening courant 325.843

Het saldo overschrijdt hiermee de grens (voor het Vuilverwerkingsbedrijf € 250.000,00) voor schatkistbankieren.

Eind 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd. Gemeenten dienen overtollige middelen te storten op een rekening bij de staat. Voor de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een drempel bedrag berekend van € 250.000,00. Het gemiddelde saldo per kwartaal mag niet boven dit drempelbedrag uitkomen.

In onderstaand overzicht zijn de gemiddelde bedragen opgenomen.

In het overzicht zien we dat het 2e kwartaal een behoorlijke overschrijding van de norm laat zien. In het 2e kwartaal is het dividend Twence Holding BV ontvangen en niet tijdig afgeroomd naar de rekening bij de staat. In het 4e kwartaal is de gemiddelde overschrijding meer verspreid over het kwartaal. Om gemiddeld op de norm te komen had er meer overgeheveld moeten worden (ruimer onder de norm).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2016					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	76	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	2	46	-	21
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	841			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	841			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	22.972	26.903	16.022	24.949
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende activa		
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240

Op deze post worden de betalingen verantwoord die in het rekeningjaar gedaan zijn en die betrekking hebben op het volgende jaar.

Het bedrag van € 1.240 heeft betrekking op vooruitbetaalde verzekeringspremie Centraal Beheer.

PASSIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Eigen vermogen		
- algemene reserve	51.329	48.679
- bestemmingsreserve	1.887.146	1.340.340
- gerealiseerd resultaat	41.317	172.650

De algemene reserve is door toevoeging van een deel van het resultaat 2015 weer gegroeid tot boven het bodembedrag van € 50.000,00.

De bestemmingsreserve bestaat uit de reserve risico's Twence ad € 1.717.146,00 en de reserve eindafwerking ad € 170.000,00. De reserve Twence is in 2016 gegroeid met een bedrag van € 376.807,00. Dit is de geraamde toevoeging van € 350.000,00 conform begroting. Daarnaast wordt jaarlijks ook de rente toegevoegd. De reserve eindafwerking is ontstaan uit het rekening resultaat 2015. Deze reserve is ingesteld om eventuele extra kosten die een indirect gevolg zijn van de eindafwerking te kunnen dekken. Bijvoorbeeld de kosten van overdracht (na eindafwerking) van het stort aan de provincie.

Het verloop in 2016 wordt in onderstaande overzicht per reserve weergegeven.

	Boekwaarde 01.01.2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig dienstjaar	Boekwaarde 31.12.2016
Reserves:					
1. Algemene reserve	48.679,16	0,00	0,00	2.650,31	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	376.806,79	0,00	0,00	1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	0,00	170.000,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	376.806,79	0,00	172.650,31	1.938.475,70

Het gerealiseerd resultaat betreft het rekeningsaldo na verrekening van de reserves.

Het algemeen bestuur neemt een besluit over bestemming van het batig saldo 2016.

	Balans 2016	Balans 2015
Voorzieningen	4.898.173	4.794.000

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs valt in te schatten

- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs valt in te schatten
- kosten die in een volgend dienstjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren

Voorzieningen moeten de benodigde omvang hebben van de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet kleiner of groter zijn dan de verplichtingen of risico's, waarvoor ze zijn ingesteld.

De omvang van de voorziening eindafwerking is eind 2016 bepaald op basis van een berekening kosten eindafwerking t.b.v. het afdichtingsplan.

De voorziening eindafwerking is ingesteld op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997 om de eindafwerking in 2008 te kunnen bekostigen. Eindafwerking heeft niet plaatsgevonden in 2009. In de milieuvergunning, die in 2010 is verstrekt, is uitstel verleend. De eindafwerking dient in 2017 te zijn afgerond.

Aan de voorziening is in 2016 een bedrag van € 114.120,00 toegevoegd. Deze toevoeging is gebaseerd op een nieuwe berekening kosten eindafwerking. Onttrokken is een bedrag van € 9.947,00 i.v.m. afrekening BTW over de jaren 2012 tot en met 2016. Dit is een gevolg van de afspraak met de belastingdienst met betrekking tot het verrekenpercentage BTW op de kosten eindafwerking.

De omvang van de voorziening is gebaseerd op een berekening eind 2016 door een extern bureau. De aanbesteding van de eindafwerking vindt in 2017 plaats. Daarna zal ook duidelijk worden of de benodigde omvang van de voorziening toereikend is.

Verloop voorziening eindafwerking:

Saldo 31-12-2015	€ 4.794.000
Storting ten laste van de exploitatie 2016	€ 114.120
Onttrekking i.v.m. kosten 2016	€ 9.947
Saldo 31-12-2016	€ 4.898.173

	Balans 2016	Balans 2015
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer		
- onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0

In verband met de invoering van het schatkistbankieren is besloten om beide leningen per 16 december 2013 vervroegd af te lossen.

	Balans 2016	Balans 2015
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar		
- schulden aan openbare lichamen	24.249	0
- overige schulden	554	32.050

De post schulden aan openbare lichamen betreft de nog af te dragen omzetbelasting 4e kwartaal 2016 € 13.815,00 en de BTW-suppletie eindafwerking 2012 - 2016 € 10.434,00.

De post overige schulden bestaat uit een paar kleine nog te betalen posten per 31-12-2016. Betaling heeft in 2017 plaatsgevonden.

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende passiva	125.402	98.276

Deze balanspost bestaat uit:

- afrekening zuiveringsbeheer 2015	€ 10.817
- advieswerkzaamheden eindafwerking	€ 9.375
- administratieve ondersteuning december	€ 1.539
- Deloitte, accountantscontrole 2016	€ 14.145
- Afrekening transportkostenregeling 2016	€ 511
- bijdrage aan Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de Milieustraat	€ 89.015
Totaal	€ 125.402

Verstrekte Borgstellingen

Betreft de borgstelling aan Twence Holding BV. Zie de toelichting op bladzijde 41.

Langlopende financiële verplichtingen

Er is sprake van een zestal langlopende financiële verplichtingen binnen het Vuilverwerkingsbedrijf.

Leveringsplicht Twence

Met Twence loopt een leveringsplicht (na vaststelling van de overeenkomst van 26 juli 2012) van ongeveer 7.000 ton huishoudelijk afval per jaar. Dit contract loopt tot en met 2022.

GFT-contract Sanog

Met het Samenwerkingsverband Noord Oost Groningen is in 2008 een contract afgesloten voor de verwerking van 3.500 ton GFT uit het SANOG-gebied door het Vuilverwerkingsbedrijf. Dit contract loopt vanaf 1-1-2009 tot en met 2017.

De nakoming van beide contracten (leveringsplicht Twence en contract met Sanog) vindt plaats door Afvalbeheer Noord Groningen BV. Dit is geregeld in de vastgestelde "Overname- en samenwerkingsovereenkomst" tussen beide partijen.

Bijdrage Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de nieuwe milieustraat

Door Afvalbeheer Noord Groningen (ANG) wordt een nieuwe milieustraat aangelegd. De financiering hiervan loopt via het Vuilverwerkingsbedrijf. Gaat om een bedrag van maximaal € 1 miljoen met een looptijd van 15 jaar. De lening is opeisbaar als ANG niet voldoet aan de eis van betaling van rente en aflossing. Daarnaast geldt dat de lening opeisbaar is bij liquidatie van ANG waarbij op grond van de huurovereenkomst met ANG de milieustraat overgaat naar het Vuilverwerkingsbedrijf. Vastgelegd is dat de kapitaallast van deze investering door Afvalbeheer wordt gedekt door een jaarlijkse bijdrage van het Vuilverwerkingsbedrijf.

De jaarlijkse bijdrage is gelijk aan de rente en aflossing die door ANG wordt betaald. De jaarlijkse bijdrage daalt jaarlijks. In de begroting 2017 is de bijdrage geraamd op € 87.340,00.

Huurovereenkomst en opstalrecht met Afvalbeheer Noord Groningen BV

In 2009 is met Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) is een huurovereenkomst en opstalrecht afgesloten voor de huur van de gronden en opstallen door ANG op het terrein van het Vuilverwerkingsbedrijf. Het contract heeft een geldigheidsduur voor onbepaalde tijd.

Borgstelling leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

Jaar	NWB 6,97%			Aandeel VVWNG ultimo van het jaar
	Stand begin bj	Aflossing bj	Stand einde bj	
2016	12.043.672	2.090.463	9.953.209	362.999
2017	9.953.209	2.238.707	7.714.502	281.352
2018	7.714.502	2.397.464	5.317.039	193.916
2019	5.317.039	2.567.478	2.749.560	100.278
2020	2.749.560	2.749.560	-	0

De verstrekte borgstelling loopt af in 2020.

Opstellen nazorgplan

Besloten is om aan Stainkoeln BV opdracht te verstrekken voor het opstellen van een nazorgplan voor het stortlichaam. Dit plan wordt opgesteld na afronding van de eindafwerking.

Het plan is onderdeel van de overdracht van het onderhoud van de stort aan de provincie.

De opdracht heeft een waarde van € 35.000,00.

JAARREKENING 2016: overzicht van baten en lasten

Hieronder is de jaarrekening 2016 opgenomen.

Op de volgende bladzijden wordt de jaarrekening meer gedetailleerd weergegeven conform de opzet in de begroting 2016.

Na de cijfers wordt op hoofdlijnen een toelichting op de cijfers gegeven.

Een onderbouwing van de cijfers ligt ter inzage op de administratie.

Programma	Primitieve begroting			Raming begrotingsjaar			Realisatie begrotingsjaar		
				na wijziging					
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Stort	82.000	82.000	0	137.000	70.200	-66.800	133.827	70.000	-63.827
Vuilverwerkingsbedrijf	309.494	258.854	-50.640	257.994	258.854	860	310.970	281.082	-29.888
Saldo kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma's	391.494	340.854	-50.640	394.994	329.054	-65.940	444.797	351.082	-93.715
Algemene dekkingsmiddelen:									
- dividend	0	402.000	402.000	0	456.300	456.300	0	456.313	456.313
- rente eigen financieringsmiddelen	0	27.127	27.127	0	27.127	27.127	0	27.780	27.780
- overige inkomsten	0	0	0	0	27.700	27.700	0	27.746	27.746
Onvoorzien	2.000	0	-2.000	68.700	0	-68.700	0	0	0
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	393.494	769.981	376.487	463.694	840.181	376.487	444.797	862.921	418.124
Toev./onttr. aan reserves	376.807	320	-376.487	376.807	320	-376.487	376.807	0	-376.807
Gerealiseerd resultaat	770.301	770.301	0	840.501	840.501	0	821.604	862.921	41.317

Lasten

Omschrijving	Geraamde lasten	Ramingen na	Ramingen na	Realisatie
	2016	voorjaars nota 2016	najaars nota 2016	rekening 2016
<u>Stort</u>				
Kosten onderhoud	70.000,00	85.000,00	73.000,00	71.304,07
Eindafwerking	12.000,00	30.000,00	64.000,00	62.523,21
Totaal lasten stortlichaam	82.000,00	115.000,00	137.000,00	133.827,28
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Onderhoud groensingel	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.776,18
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Kosten voeren administratie	20.000,00	20.000,00	23.000,00	22.485,00
Accountantkosten	9.000,00	13.000,00	13.000,00	21.540,00
Diverse kosten	0,00	12.000,00	17.000,00	19.129,66
Gebruik voorzieningen en secretariale ondersteuning BV	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.412,00
Toevoeging aan voorziening eindafwerking	171.367,00	95.867,00	95.867,00	114.120,00
Kapitaallasten	5.697,00	5.697,00	5.697,00	28.279,85
Bijdrage ANG voor nieuwe milieustraat	87.930,00	87.930,00	87.930,00	89.015,45
Totaal	309.494,00	249.994,00	257.994,00	310.970,80
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Onvoorzien	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Toevoeging rente aan de reserve Twence	26.807,00	26.807,00	26.807,00	26.806,79
Toevoeging aan de reserve Twence	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
Toevoeging aan de reserve Twence (aanvulling)	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Totaal mutaties in de reserves	376.807,00	376.807,00	376.807,00	376.806,79
<u>Saldo exploitatie 2016 lasten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	821.604,87

Baten

Omschrijving	Geraamde baten 2016	Ramingen na voorjaarsnota 2016	Ramingen na najaarsnota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Bijdragen deelnemende gemeenten	70.200,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
Bijdrage voorziening eindafwerking	11.800,00	0,00	0,00	0,00
Totaal storten	82.000,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV	0,00	0,00	0,00	22.015,45
Bijdragen deelnemende gemeenten obv tonnen brandbaar	176.744,00	176.744,00	176.744,00	176.744,00
Bijdragen deelnemende gemeenten obv percentage storten	76.110,00	76.110,00	76.110,00	76.110,00
Totaal Vuilverwerkingsbedrijf	258.854,00	258.854,00	258.854,00	281.082,11
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Dividend Twence: regulier	100.000,00	104.500,00	104.500,00	104.513,00
Dividend Twence: superdividend	250.000,00	302.800,00	302.800,00	302.800,00
Dividend BV	52.000,00	49.000,00	49.000,00	49.000,00
Overige opbrengsten	0,00	0,00	27.700,00	27.745,88
Rente eigen financieringsmiddelen	27.127,00	27.127,00	27.127,00	27.780,38
	429.127,00	483.427,00	511.127,00	511.839,26
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Beschikking over de rente reserve samenwerking en alg.res	320,00	320,00	320,00	0,00
Totaal mutaties in de reserves	320,00	320,00	320,00	0,00
<u>Saldo exploitatie 2016 baten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	862.921,37

TOELICHTING OP DE BATEN EN LASTEN

Algemene toelichting

De exploitatie 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

In de najaarsnota 2016 (behandeld in het algemeen bestuur van 15 december 2016) werd de verwachting uitgesproken dat er over 2016 een batig saldo zou ontstaan van € 68.700,00. Het feitelijk saldo 2016 bedraagt € 41.317,00. Een verschil van € 27.383,00.

Dit saldo is o.a. ontstaan door de volgende posten.

Toevoeging aan voorziening eindafwerking

Aan de voorziening eindafwerking is een bedrag van € 18.253,00 meer toegevoegd dan is geraamd. Voor het opstellen van het afdichtingsplan eind 2016 is een nieuwe berekening gemaakt en zijn bijkomende kosten in beeld gebracht. Uitkomst hiervan was dat er een extra storting van € 18.253,00 nodig is om de voorziening op peil te brengen. Verwachting is dat aanbesteding van het werk snel zal plaatsvinden, waarna getoetst kan worden of de voorziening werkelijk voldoende van omvang zal zijn.

Accountantskosten

In de jaarrekening is een bedrag van € 21.540,00 opgenomen voor accountantskosten. Dit bedrag bestaat uit de afrekening controle 2015 ad € 4.395,00 en de controlekosten 2016 (inclusief afrekening meerwerk) € 17.145,00. Het meerwerk bestaat voornamelijk uit de extra tijd die de accountant heeft moeten besteden voor de beoordeling van de omvang voorziening eindafwerking en de problematiek met betrekking aftrekbaarheid BTW eindafwerking en het vraagstuk van de vennootschapsbelasting. Door bovenstaande ontstaat er een overschrijding van € 8.540,00 op de accountantskosten.

Rechtmatigheid overschrijdingen

De geconstateerde overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid c.q. zijn conform besluitvorming. De overschrijdingen wijken wel af maar zijn daarmee niet als onrechtmatig aan te merken.

Kapitaallasten en rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV

Op begrotingsbasis is de te ontvangen rente van Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) meegenomen in de zogenaamde renteomslag. Dit is niet juist. De te ontvangen rente moet apart inzichtelijk worden gemaakt in de exploitatie. Dit hebben we aanpast in de jaarrekening. De kapitaallasten stijgen en aan de batenkant staat daar tegen over de rente ontvangst van ANG.

Toelichting op de posten vereveningsregeling

Via de regeling verrekenen gemeenten over 2016 een bedrag van € 6.212,66 met elkaar. Zie specificatie op blz. 55 en 56.

Incidentele baten en lasten

In de primitieve begroting 2016 zijn geen incidentele baten en lasten geraamd.

In de jaarrekening 2016 is een incidentele bate van € 27.746,00 opgenomen. Het gaat hier om een teruggave van Twence Holding BV vanwege te veel in rekening gebrachte afvalstoffenbelasting 2015.

WNT

In het kader van de WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector) moet van elke topfunctionaris en van elke andere functionaris, die in het betreffende jaar een totale bezoldiging heeft ontvangen hoger dan de maximale bezoldigingsnorm een toelichting in de programmarekening worden opgenomen.

Aangezien de bestuurders van het Vuilverwerkingsbedrijf onbezoldigd zijn behoeft geen informatie te worden verstrekt.

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkgever betaalde SV-premies	Belastbare kosten-vergoeding en	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging	Motivering
K.P. Berghuis	Lid DB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H.G.A. Sienot	Lid DB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B. Schollema	Lid DB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H. Blok	Lid DB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J.P. van der Vis	Lid AB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
L. Westerhuis	Lid AB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B.J. Huizing	Lid AB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
N.R. Werkman	Lid AB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

BIJLAGEN

Op de volgende bladzijden zijn de bijlagen met bijbehorende toelichting opgenomen.

Het gaat om de volgende bijlagen:

1. Investeringsstaat
2. Staat van reserves en voorzieningen
3. Bijdragen deelnemende gemeenten
4. Normenkader 2016

BIJLAGE 1 : INVESTERINGSSTAAT

Toelichting

1. In deze staat wordt verstaan onder:
  - a. alle onroerende en roerende bezittingen (inclusief voorraden), waarvan op de boekwaarde wordt of zal worden afgeschreven of waarvan de boekwaarde op een andere wijze wordt of zal worden gedekt;
  - b. alle deelnemingen; hiertoe wordt gerekend het bezit aan aandelen en schuldbrieven en verstrekt kapitaal aan de takken van dienst en de bedrijven;
  - c. alle verstrekte langlopende geldleningen (nominale waarde);
2. De geactiveerde kapitaaluitgaven zijn gerangschikt in de volgorde van de programma's zoals ze zijn opgenomen in de begroting/rekening.
3. Afschrijving vindt lineair plaats.
4. Het renteomslag percentage bedraagt 0,188%. Dit percentage is berekend op basis van de werkelijke rentekosten 2016. Op de lening afvalbeheer wordt een vast percentage van 2,5% berekend conform de overeenkomst die met Afvalbeheer Noord-Groningen BV is afgesloten.

INVESTERINGSSTAAT 2016														
Omschrijving	*	**	Aanschaffings- waarde per 1-1-2016	Investering 2016	Aanschaffings- waarde per 31-12-2016	Afgeschreven t/m 2015	Rente- perc.	Bedrag van de rente 2016	Afschrijving in 2016	Des-investering 2016	Kapitaallast 2016	Boekw aarde 01.01.2016	Boekw aarde 31.12.2016	Resterende afschrijvings- termijnen
4721.0000 Storten														
Meetput afvalw ater 2005	M	M	17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72	0,000%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0 jaar
<i>Totaal 4721.0000</i>			17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
4721.0000 Vuilverwerkingsbedrijf														
Aandelen Tw ence	F		31.000,00	0,00	31.000,00	0,00	0,188%	58,38	0,00	0,00	58,38	31.000,00	31.000,00	
Deelneming in Tw ence	F		3.095.360,56	0,00	3.095.360,56	0,00	0,188%	5.829,35	0,00	0,00	5.829,35	3.095.360,56	3.095.360,56	
Deelname in Afvalbeheer Noord-Groninge	F		200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	0,188%	376,66	0,00	0,00	376,66	200.000,00	200.000,00	
Lening aan Afvalbeheer Noord-Groningen	F		992.618,02	0,00	992.618,02	112.000,00	2,500%	22.015,45	67.000,00	0,00	22.015,45	880.618,02	813.618,02	
<i>Totaal 4721.0000</i>			4.318.978,58	0,00	4.318.978,58	112.000,00		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	
Totaal-generaal			4.336.847,30	0,00	4.336.847,30	129.868,72		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	

BIJLAGE 2 : RESERVES EN VOORZIENINGEN

Toelichting

1. In deze staat worden gespecificeerd opgenomen:
  - a. de algemene reserve;
  - b. de bestemmingsreserves;
  - c. de voorzieningen.
2. In de toelichting op de balans wordt aangegeven wat onder reserves en voorzieningen wordt verstaan.
3. Voor een toelichting op de reserves wordt verwezen naar de volgende bladzijde.
De voorzieningen zijn toegelicht in de toelichting op de balans.

STAAT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN 2016					
1	5	6	7	8	9
Naam reserve/voorziening	Saldo op	Rente 2016	Vermeerderingen	Verminderings	Saldo op
	01.01.2016	(2%)	2016	2016	31.12.2016
Nog te bestemmen resultaat 2015	172.650,00	0,00	0,00	172.650,00	0,00
Nog te bestemmen resultaat 2016	0,00	0,00	41.317,00	0,00	41.317,00
Reserves					
1. Algemene reserve	48.679,16	973,58	2.650,31	973,58	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	26.806,79	350.000,00		1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	170.000,00	0,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	27.780,37	522.650,31	973,58	1.938.475,70
Voorzieningen					
4. Voorziening dubieuze debiteuren	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Voorziening eindafwerking	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal voorzieningen	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal generaal	6.183.018,60	27.780,37	636.770,31	10.920,58	6.836.648,70

Toelichting op de toevoegingen / onttrekkingen aan de reserves

1. Algemene Reserve

Door het algemeen bestuur is op 24 juni 2009 besloten om:

- het plafond van de algemene reserve bedraagt € 200.000,00
- voeding van de algemene reserve vindt plaats uit rekeningoverschotten
- tekorten op de jaarrekening worden in eerste instantie afgedekt uit de algemene reserve
- het bodembedrag van de algemene reserve bedraagt € 50.000,00

2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV (Twence).

Door het algemeen bestuur is besloten om deze reserve in te stellen. Tot en met 2011 werd jaarlijks maximaal € 100.000,00 uit de dividenduitkering gestort in deze reserve. Rente wordt tevens toegevoegd.

Door het Algemeen Bestuur is op 19-12-2012 besloten om met ingang van de dividend uitkering Twence jaarlijks tot en met 2018 € 250.000,00 dividend toe te voegen aan de reserve. Hiermee wordt het risico waarde aandelen Twence nagenoeg volledig afgedekt.

In 2013 is besloten om twee leningen van de BNG vervroegd af te lossen en de boeterente te dekken uit de reserve Twence en de algemene reserve. Verwerking via het rekeningsaldo 2013.

3. Reserve eindafwerking

Door het algemeen bestuur is op 16 juni 2016 besloten om van het rekeningresultaat 2015 een bedrag van € 170.000,00 te bestemmen als reserve eindafwerking.

4. Voorziening dubieuze debiteuren

De omvang en inhoud van de vorderingen per 31-12-2016 zijn hard en goed invorderbaar. Daarom is het niet nodig om een voorziening dubieuze debiteuren aan te houden.

5. Voorziening eindafwerking

Deze voorziening is noodzakelijk op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997.

Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten

De deelnemende gemeenten dienen nog onderling de transportkorting te verrekenen. Op begrotingsbasis heeft in 2016 een eerste verrekening plaatsgevonden.

Transportkorting

In artikel 40 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de kosten van transport die gemeenten hebben worden verevend. Deze "fictieve" kosten worden toegevoegd aan de werkelijke kosten die gemaakt zijn voor de programma's en daarna wordt het totaal op basis van aangeleverde tonnages verrekend naar de deelnemende gemeenten onder aftrek van de transportkorting. Het algemeen bestuur is belast met het opstellen van een regeling hiervoor.

In november 1991 heeft het algemeen bestuur de vereveningsregeling voor de transportkosten vastgesteld. Deze regeling geldt nog steeds.

Op grond van een door het bureau DHV opgestelde rapportage is een vergoeding vastgesteld van f. 0,47 per ton/kilometer. Deze vergoeding is berekend aan de hand van gegevens zoals:

- kosten per rij-uur, inclusief chauffeur en beladers
- kosten per gereden kilometer
- gemiddelde rij snelheid
- gemiddelde vracht per rit

Door de invoering van de euro is het bedrag van f. 0,47 ingaande 2002 vastgesteld op € 0,22.

Het aantal kilometers voor uitvoering van de regeling is bepaald op:

- Gemeente Winsum	27
- Gemeente De Marne	44
- Gemeente Loppersum	36
- Gemeente Eemsmond	19

Hierna treft u de berekening van de transportkorting 2016 aan. Vanaf medio 2014 geldt de transportkorting alleen nog maar voor het onderdeel overig groen.

Transportkorting 2016						
Onderdeel: Overig groen						
Gemeenten	Tonnen 2015	Tonnen 2016	Procentueel aandeel	Bruto bijdrage	Transport korting	Betalen/ ontvangen
De Marne	1.595,000	1.531,000	21,86%	9.647,96	14.820,08	5.172,12
Eemsumond	1.892,000	2.537,000	36,22%	15.987,50	10.604,66	-5.382,84
Loppersum	728,000	643,000	9,18%	4.052,02	5.092,56	1.040,54
Winsum	2.170,000	2.294,000	32,75%	14.456,18	13.626,36	-829,82
Totaal	6.385,000	7.005,000	100,00%	44.143,66	44.143,66	0,00
		Overig groen	Totaal	Begroting	Verschil	
De Marne		5.172,12	5.172,12	5.300,00	-127,88	
Eemsumond		-5.382,84	-5.382,84	-5.000,00	-382,84	
Loppersum		1.040,54	1.040,54	700,00	340,54	
Winsum		-829,82	-829,82	-1.000,00	170,18	
Totaal		0,00	0,00	0,00	0,00	
Wijze van berekening van de transportkorting.						
De tonnen geven de werkelijk tonnen aan die geleverd zijn.						
Vervolgens bepaal je het procentueel aandeel per gemeente in de geleverde aantallen tonnen.						
In de kolom transportkorting komt de berekening te staan waarop de gemeente recht heeft conform afspraak 1991.						
Het totaal van de transportkorting geeft een last in de begroting.						
Deze last verdeel je weer op basis van de geleverde tonnen waardoor je de bruto bijdrage krijgt.						
Het verschil tussen de bruto bijdrage en de transportkorting geeft aan wat er verrekend moet worden.						
De Marne	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			127,88		
Eemsumond	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			382,84		
Loppersum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			340,54		
Winsum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			170,18		

BIJLAGE 4 : NORMENKADER 2016

Onderstaand is het normenkader 2016 opgenomen. Dit normenkader is voor onze accountant handvat om de controle op de rechtmatigheid uit te kunnen voeren.

Interne regelgeving (besluiten AB)	Externe regelgeving
Gemeenschappelijke regeling	Grondwet
Vereveningsregeling transportkosten	Burgerlijk Wetboek
Financiële verordening	Gemeentewet
Controleverordening	Besluit Begroting en Verantwoording
Organisatieverordening	Wet gemeenschappelijke regelingen
Treasurystatuut	Algemene Wet Bestuursrecht
	Fiscale wetgeving
	Ambtenarenwet
	Sociale verzekeringswetten
	Wet financiering decentrale overheden
	EU-aanbestedingsregels
	WNT (Wet Normering Topfunctionarissen)
	Wet Milieubeheer

Datum opmaak jaarrekening 2016: 8 februari 2017

Het dagelijks bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Overige gegevens

Bestemming resultaat

De jaarrekening 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

Op grond van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling kan een batig resultaat verrekend worden met de deelnemende gemeenten als het algemeen bestuur daar toe besluit.

Voorstel is om het batig saldo 2016 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum die hier genoemd zouden moeten worden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen te Usquert gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken (op pagina 27 tot en met 48) opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader welke is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 8.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgescreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Bijlagen 1 tot en met 4.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 2013 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016, waaronder de WNT.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader dat is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 3 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. H. Kuperus RA

Vaststellingsbesluit

Het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen;

Gelet op artikel 46 van de gemeenschappelijke regeling;

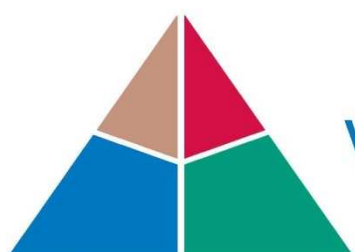
b e s l u i t :

- het jaarverslag en de jaarrekening over het dienstjaar 2016 vast te stellen;
- het batig saldo 2016 ad € 41.317,00 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen, gehouden op 15 juni 2017.

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen

Jaarstukken
2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Jaarverslag	
Bestuur	9
Juridische grondslagen en doelen	10
Programmaverantwoording	
Programma Storten	12
Programma Vuilverwerkingsbedrijf	15
Algemene dekkingsmiddelen	17
Onvoorzien	18
Paragrafen	
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	19
Onderhoud kapitaalgoederen	23
Financiering	24
Bedrijfsvoering	25
Verbonden partijen	26
JAARREKENING MET BIJLAGEN	
2. Jaarrekening	
Inleiding en kerngegevens	29
Balans per 31 december 2016	31
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
Toelichting op de balans	36
Langlopende financiële verplichtingen	41
Jaarrekening 2016: overzicht van baten en lasten	43
Toelichting op de baten en lasten	46
Incidentele baten en lasten	47
WNT	48
3. Bijlagen	
Bijlage 1: Investeringsstaat	50
Bijlage 2: Reserves en voorzieningen	52
Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten	55
Bijlage 4: Normenkader 2016	57

OVERIGE GEGEVENS

4. Overige gegevens

Bestemming resultaat	62
Gebeurtenissen na balansdatum	62
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	63
Vaststellingsbesluit	67

Voorwoord

Aan het Algemeen Bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen.

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening (gezamenlijk “Jaarstukken”) 2016 aan.

Het jaar 2016 heeft vooral in het teken gestaan van de voorbereiding van de eindafwerking (dient in 2017 te zijn afgerond) van het stortlichaam.

De gunning van de werkzaamheden staat gepland in het voorjaar van 2017. Oplevering van de werkzaamheden dient eind 2017 plaats te vinden.

Wij hebben in 2016 onderzoek laten doen naar de mogelijkheden van het plaatsen van zonnepanelen op het stortlichaam en op de vrijgekomen (door afgraving) 3ha grond achter op het terrein. De uitkomst van het onderzoek was positief. Wij zijn inmiddels met één partij in gesprek om te komen tot realisatie van een zonnepark. Wij zijn voornemens om met deze partij een intentieovereenkomst af te sluiten.

Er is een textielsorteercentrum gerealiseerd bij het werkvoorzieningsschap Abillity te Uithuizen. Dit is tot stand gekomen door inspanning van Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

De jaarrekening 2016 heeft een positief saldo van €41.317,00.

Voorgesteld wordt (blz. 62) om dit bedrag uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Met de deelnemende gemeenten dient nog een afrekening plaats te vinden met betrekking tot de transportkorting. Zie bladzijde 56 bijlage 3.

Wij leggen deze jaarstukken 2016 ter bespreking en vaststelling aan u voor.

Usquert, 23 maart 2017

Het Dagelijks Bestuur van het
Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Jaarverslag

Bestuur

Het algemeen bestuur (AB) van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat vanaf 2016 uit 8 leden. Uit iedere gemeente 1 raadslid en 1 lid van het college van burgemeester en wethouder. Het dagelijks bestuur (DB) wordt gevormd uit de in het algemeen bestuur zittende leden vanuit de colleges van burgemeester en wethouders.

De samenstelling van beide besturen ziet er als volgt uit:

Leden per gemeente

Functie

De Marne

K.P. Berghuis
J.P. van der Vis

Voorzitter, lid DB
Lid AB

Eemsmond

H.G.A. Sienot
L. Westerhuis

Plv. voorzitter, lid DB
Lid AB

Loppersum

B. Schollema
B.J. Huizing

Secretaris, lid DB
Lid AB

Winsum

H. Blok
N.R. Werkman

Lid DB
Lid AB

Juridische grondslagen en doelen

Het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten De Marne, Eemsmond, Loppersum en Winsum. Deze samenwerking is vastgelegd door een gemeenschappelijke regeling.

De gemeenschappelijke regeling is voor het laatst gewijzigd in 2015 (inwerkingtreding 2016).

De visie van het Vuilverwerkingsbedrijf is vastgelegd in artikel 4 van de gemeenschappelijke regeling. De visie luidt:

Het samenwerkingsverband behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

In artikel 5 is de missie van het Vuilverwerkingsbedrijf vastgelegd. Artikel 5 luidt:

De behartiging van de in artikel 4 bedoelde (gemeenschappelijke) belangen omvat in ieder geval de volgende bevoegdheden en taken:

- het stichten en exploiteren van een afvalstoffenverwerkingsbedrijf,
- het streven naar samenwerking bij de inzameling en het transport van afvalstoffen,
- het verrichten van overige taken waartoe de deelnemende gemeenten krachtens de Wet milieubeheer en op grond hiervan vastgestelde verordeningen, bepalingen, richtlijnen e.d. zijn gehouden.
- het voeren van overleg met en het bepleiten van de belangen van de deelnemende gemeenten bij andere overheden en andere instellingen,
- het vervullen van een coördinerende en initiërende rol op het gebied van het afvalstoffenbeleid,
- het adviseren aan de deelnemende gemeenten inzake inzameling, transport en verwijdering van afvalstoffen.

In de vergadering van het algemeen bestuur van 26 november 2008 is besloten om een groot deel van bovengenoemde activiteiten onder te brengen in een nieuwe BV (Afvalbeheer Noord-Groningen BV). Op 1 januari 2010 is deze BV van start gegaan en zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen. De behartiging van de belangen als bedoeld in artikel 5 wordt gewaarborgd doordat het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder is in de BV en in die zin invloed heeft met betrekking tot bovengenoemde aandachtspunten.

Het stortlichaam en de gereserveerde gelden voor de eindafwerking zijn niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Dit geldt ook voor het aandeelhouderschap van Twence Holding BV.

Programmaverantwoording

Inleiding

Door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen is het aantal programma's teruggelopen van zeven naar twee.

De programma-indeling 2016 ziet er als volgt uit:

- Programma Storten
- Programma Vuilverwerkingsbedrijf

In het jaarverslag wordt per programma verantwoording afgelegd

Na de programma's is een hoofdstuk "Dekkingsmiddelen" opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de aanwezige dekkingsmiddelen en de onderbouwing daarvan.

Verder is toegevoegd een hoofdstuk Onvoorzien en de Paragrafen Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering en Verbonden partijen.

Programma: Storten

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

Een regionaal punt om afval te storten op aanwijzing van het Rijk, waarvoor gemeenten verplicht werden samen te werken in de jaren 1970. Sinds 1998 is de stort gesloten op basis van de Leemtewet en Stortverbod. Om toekomstige nadelige effecten te voorkomen moet de stort worden afgedekt.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

In 1997 is een raamovereenkomst afgesloten tussen o.a. de provincie en het Vuilverwerkingsbedrijf waarin is vastgelegd dat eindafwerking van de stort in 2009 afgerond dient te zijn.

In de nieuwe milieuvergunning van 2010 is vastgelegd dat de eindafwerking in 2017 dient te zijn afgerond. Daarna neemt de provincie de eeuwigdurende nazorg op zich. Het Vuilverwerkingsbedrijf blijft eigenaar van de ondergrond.

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Eindafwerking stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In 2015 beginnen de voorbereidende werkzaamheden voor de eindafwerking. De bestaande toestand van het stort wordt in beeld gebracht. Nadat de provincie heeft ingestemd met dit rapport kan worden begonnen met het opstellen van een calculatie voor de eindafwerking, waarbij keuzes moeten worden gemaakt over de wijze van eindafwerking en uitvoering er van. De eindafwerking dient in 2017 gereed te zijn waarna overdracht van het stort aan de provincie kan plaatsvinden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

De rapportage bestaande toestand is eind 2015 opgesteld. De provincie heeft ingestemd met de rapportage. De raming kosten eindafwerking is in het kader van de opstelling van de jaarrekening 2016 opnieuw beoordeeld en geactualiseerd. Begin juli 2016 hebben wij opdracht gegeven aan Tauw BV Deventer voor het opstellen van een afdichtingsplan met bestek. Tauw heeft na een tweetal besprekingen op het provinciehuis het afdichtingsplan met bestek opgeleverd. Beide stukken zijn voor goedkeuring toegestuurd aan de provincie. Verwachting is dat de provincie binnenkort het plan goedkeurt waarna de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd. Planning is dat het werk in het voorjaar van 2017 kan worden aanbesteed.

Met de belastingdienst heeft overleg plaats gevonden over de vraag of de omzetbelasting op de eindafwerking 100% kan worden verrekend. De belastingdienst heeft als standpunt ingenomen dat 100% verrekening niet kan omdat de opbouw van de voorziening eindafwerking niet voor 100% heeft plaatsgevonden uit gemeentelijke bijdragen waarover omzetbelasting is afgedragen (periode 1997 – 2002). Het overleg heeft er toe geleid dat 4,5% van de verrekenbare BTW niet kan worden verrekend.

Bovenstaande betekent dat het bedrag dat niet kan worden verrekend kostenverhogend door werkt in de kosten eindafwerking. Gaat om een bedrag van ongeveer € 58.000,00.

Nazorgfonds

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Na gereedkomen van de eindafwerking wordt het stort overgedragen aan de provincie. De kosten van onderhoud en toekomstige vervangingen komen dan voor rekening van de provincie. Voor dekking van de kosten is een nazorgfonds ingesteld bij de provincie. Op grond van de Overeenkomst Nazorgfonds uit 2000 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een bijdrage van € 1,2 miljoen in het provinciale fonds gestort. Dit was gebaseerd op een berekening van voor 2000 voor de dubbele eindafwerking van 8 ha. en enkele eindafwerking van 3 ha.

Omdat in 2008 duidelijk werd dat alles in de dubbele eindafwerking moest worden meegenomen zijn gesprekken opgestart met de provincie om duidelijkheid te krijgen wat de effecten van deze uitbreiding met 3 ha op de omvang van het fonds zijn en een eventuele bijdrage die het Vuilverwerkingsbedrijf daarin nog dient te doen. Het overleg hierover is begin 2011 met de provincie opgestart. Uit het overleg is naar voren gekomen dat verwacht mag worden dat de uitbreiding met 3 ha geen extra storting in het nazorgfonds zal vragen. Dit omdat de provincie rekent met langere afschrijvingstermijnen dan de berekening uit 2000.

De uiteindelijke herschikking van het afval – 3 hectare - zal ook gevolgen hebben voor de benodigde omvang van het nazorgfonds.

De uiteindelijke en exacte omvang van de bijdrage in het fonds wordt bepaald na afloop van de eindafwerking aan de hand van de werkelijk gemaakte kosten eindafwerking. Dan wordt duidelijk of er nog verrekend moet worden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Wij gaan na afloop van de eindafwerking in overleg met de provincie om te kijken of een deel van het ingebrachte vermogen ad € 1,2 miljoen kan terugvloeien naar het Vuilverwerkingsbedrijf.

Kosten onderhoud stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In de raamovereenkomst van 1997 is afgesproken dat wij de kosten onderhoud van het stortlichaam tot uiterlijk 2009 kunnen declareren bij Stainkoeln BV. Er werd in de overeenkomst van uit gegaan dat de eindafwerking in 2008 zou zijn afgerond en dat het stort daarna zou worden overgedragen aan de provincie inclusief het onderhoud van het stortlichaam t.l.v. het provinciaal nazorgfonds.

Nu de eindafwerking is opgeschort komt naar verwachting het onderhoud pas in 2018 in het nazorgfonds en dient het Vuilverwerkingsbedrijf tot en met 2017 het onderhoud zelf te bekostigen.

Deze kostenpost is/wordt onderdeel van de discussie met de provincie over mogelijke verdeling overschot binnen het nazorgfonds.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Zie de stand van zaken m.b.t. het nazorgfonds.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)			Realisatie 2016		
Lasten	€	137.000	Lasten	€	133.827
Baten	€	70.200	Baten	€	70.000
		-----			-----
Nadelig saldo	€	66.800	Nadelig saldo	€	63.827

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Programma: Vuilverwerkingsbedrijf

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

Per 1 januari 2010 is aan de doelstelling invulling gegeven door activiteiten onder te brengen in Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het Vuilverwerkingsbedrijf is voor 50% aandeelhouder. De andere 50% is in handen van Omrin (Afvalsturing Friesland).

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Leveringsplicht Twence Holding BV (Twence)

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Het Vuilverwerkingsbedrijf is contractueel verplicht om jaarlijks brandbaar afval te leveren aan Twence. Het contract loopt tot 2022. Dit contract is niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Afvalbeheer Noord-Groningen BV heeft zich wel verplicht om de verplichting voor het Vuilverwerkingsbedrijf jaarlijks uit te voeren.

In 2012 is met Twence overeenstemming bereikt over verlaging van de hoeveelheid contractueel te leveren tonnen van 13.000 ton naar gemiddeld 6.000 ton per jaar.

Stand van zaken rekening 2016:

Twence heeft in overleg met aandeelhouders een voorstel gedaan voor het tarieven en dividendbeleid vanaf 2018 – 2022, dat wordt voorgelegd ter besluitvorming in de AvA van december 2016. Het voorstel gaat uit van een lager verwerkingstarief voor aandeelhouders bij minder dividend en beëindiging van het superdividend. De Regio Twente is separaat gestart met een onderzoek naar de meerwaarde van het aandeelhouderschap, waarvan de resultaten worden ingebracht tijdens de AvA in april 2017. Voor de leveringsverplichtingen geldt de “deal” die is vastgelegd in een overeenkomst uit 2006.

Toekomstperspectief

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Afgewogen moet nog worden of er in Usquert in de toekomst GFT verwerking plaats kan gaan vinden. Het verwerken in Usquert vraagt behoorlijke investeringen waardoor de kostprijs per ton fors zal stijgen.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Op basis van extern onderzoek is besloten om geen GFT-afval te gaan verwerken in Usquert vanwege de kosten hiervan en de be- en verwerking van overig groen te hervatten bij voldoende ruimte op de locatie na realisatie van de eindafwerking.

Wij hebben besloten om een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de mogelijkheden van opwekken zonne-energie d.m.v. zonnepanelen. Het onderzoek is afgerond. Conclusie is dat er mogelijkheden zijn om een sluitende businesscase op te stellen voor het exploiteren van een zonnepark. Wij zijn na gesprekken met meerdere partijen in gesprek met één partij om de mogelijkheden verder in beeld te brengen.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)		Realisatie 2016	
Lasten	€ 257.994	Lasten	€ 310.970
Baten	€ 258.854	Baten	€ 281.082
	-----		-----
Batig saldo	€ 860	Nadelig saldo	€ 29.888

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de middelen die in 2016 zijn gebruikt om de lasten te kunnen dekken. Het gaat hierbij om:

- rente en dividend;
- bijdragen gemeenten.

Rente en dividend

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een financieringsoverschot.

Door de invoering van het schatkistbankieren moet dit financieringsoverschot worden belegd bij de Staat. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf is een maximum berekend van € 250.000,00. Dit bedrag mag binnen het bedrijf belegd worden. De rentebaten van de beleggingen bij de Staat zijn € 0,00.

In 2013 is besloten om het Afvalbeheer Noord-Groningen BV een lening van maximaal € 1 miljoen te verstrekken voor de financiering van de nieuwe milieustraat. Deze lening is weggezet tegen een rentepercentage van 2,5%. In 2016 is een rente ontvangen van afgerond € 22.000,00. De uiteindelijke omvang van de lening bedraagt € 992.618,00 af te lossen in 15 jaar. Laatste aflossing is in 2029.

In de primitieve begroting 2016 is een bedrag van € 350.000,00 opgenomen aan te ontvangen dividend Twence Holding BV (Twence). Hiervan wordt € 250.000,00 doorgestort naar de reserve risico Twence. De exploitatie wordt daardoor op begrotingsbasis met € 100.000,00 gunstig beïnvloed. In de voor- najaarsnota is de raming verhoogd van € 350.000,00 naar € 407.300,00 in verband met de uitkering superdividend Twence 2015.

Het samenwerkingsvoorstel tussen het Vuilverwerkingsbedrijf en Omrin gaat uit van een jaarlijkse winstuitkering uit Afvalbeheer Noord Groningen BV van € 104.000,00. In onze begroting 2016 hebben we daarom rekening gehouden met een winstuitkering van € 52.000,00.

In juni 2016 is door de aandeelhouders van Afvalbeheer Noord Groningen BV de jaarrekening 2015 vastgesteld. De jaarrekening 2015 van Afvalbeheer sluit met een batig saldo van € 98.000,00. Besloten is om vanuit de winst een bedrag van € 98.000,00 uit te keren aan de aandeelhouders. In de voorjaarsnota 2016 hebben wij daarom de raming van € 52.000,00 verlaagd naar € 49.000,00. Dit bedrag is in 2016 ontvangen.

De rente over de reserves ad € 27.780,00 is toegevoegd aan de exploitatie. De rente ad € 26.807,00 over de reserve risico deelneming in Twence Holding BV is vervolgens weer toegevoegd aan deze reserve.

Bijdragen gemeenten

Het uiteindelijk tekort wordt gedragen door de deelnemende gemeenten.

De totale bijdrage van gemeenten voor 2016 is geraamd op € 323.054,00. Bij de gemeenten is een bedrag van € 322.854,00 in rekening gebracht en is door de gemeenten betaald in 2016. Daarnaast geldt er een zogenaamde vereveningsregeling voor de vervoerskosten. Op grond van de aangeleverde hoeveelheden 2016 vindt verrekening tussen gemeenten plaats. Zie bijlage 3.

Onvoorzien

In de begroting 2016 is een post onvoorzien opgenomen met een omvang van € 2.000,00.
Deze post onvoorzien van € 2.000,00 is in de voor- en najaarsnota niet ingezet en valt vrij in de jaarrekening 2016.

Paragrafen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft in artikel 26 een aantal verplichte paragrafen voor.

In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die in het verleden versnipperd in de begroting staan nu worden gebundeld. Hierdoor krijgt het bestuur een beter totaalinzicht.

De volgende paragrafen dienen verplicht te worden opgenomen in de begroting tenzij een bepaald onderwerp bij de organisatie niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Het onderwerp “Grondbeleid” speelt niet bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Een paragraaf grondbeleid is dan ook niet opgenomen.

Verder is door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV het niet meer nodig om een paragraaf Lokale heffingen op te nemen.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de capaciteit aan om niet begrote kosten te dekken. Daarbij moet ook gekeken worden naar de risico's die er zijn in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat uit:

- jaarlijkse post onvoorzien op de begroting van €2.000,00;
- een algemene reserve met een maximale omvang van € 200.000,00 (stand 31-12-2016 € 51.329,00);
- een reserve risico's deelneming in Twence met een omvang van € 1.717.146,00 per 31-12-2016;
- een reserve eindafwerking met een omvang van € 170.000,00 per 31-12-2016.

De reserves zijn in 2016 toegenomen.

Dit komt door o.a.:

- Bestemming positief resultaat 2015 naar: algemene reserve € 2.650,00 en reserve eindafwerking € 170.000,00.;
- toevoeging € 350.000,00 aan de reserve Twence;
- rentetoevoeging € 26.807,00 aan de reserve Twence;

Het beleid ten aanzien van bovenstaande is vastgelegd in de nota "Weerstandsvermogen en Risicomanagement". Deze nota is besproken en vastgesteld in het algemeen bestuur van 24 juni 2009.

De reserve Twence is ingesteld om de risico's die er zijn ten aanzien van de waarde aandelen Twence te dekken. Zie hierna.

Risico's

Hoe groter het aantal risico's hoe meer financiële mogelijkheden er moeten zijn om deze risico's in te dekken. Wij willen op deze plaats de volgende drie risico's benoemen.

Participatie Twence Holding B.V.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 31.000 aandelen Twence Holding BV (Twence) van € 1,00 per stuk. Totale waarde op onze balans € 31.000,00. Naast het formele aandelenbezit heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een agioreserve bij Twence met een boekwaarde op onze balans van € 3.095.360,56. Deze agioreserve is de veronderstelde meerwaarde van de aandelen boven de nominale waarde van € 1,00 per stuk. De agioreserve is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV. Hierbij wordt opgemerkt dat het superdividend ten laste van de agioreserve bij Twence wordt uitgekeerd.

De totale balanswaarde voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt € 3.126.360,56.

Het risico zit in de vraag wat de werkelijke waarde van de aandelen is bij verkoop van de aandelen voor zover ze verhandelbaar zijn. De statutenwijziging Twence in 2011 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf in een verslechterde positie gebracht. Een procedure hiertegen is gevoerd met als resultaat lagere verwerkingskosten. Over de waarde van de aandelen is geen overeenstemming bereikt. Besloten is om van het superdividend jaarlijks voor een bedrag van € 250.000,00 toe te voegen aan de reserve risico deelneming in Twence. Het risico is hiermee grotendeels afgedekt. Uitgangspunt daarbij is dat Twence tot en met 2018 besluit om overeenkomstig afspraken het superdividend uit te keren.

Door de onttrekking van een bedrag van € 849.698,00 (jaarrekening 2013) aan de reserve risico deelneming Twence werd het risico groter. Dit risico is afgedekt door het besluit om van het rentevoordeel i.v.m. vervroegde aflossing leningen (afgelost in december 2013) jaarlijks € 100.000,00 toe te voegen aan deze reserve. Berekend is dat door het jaarlijks toevoegen van het superdividend (t/m 2018), jaarlijks toevoegen van € 100.000,00 per jaar uit het rentevoordeel en het jaarlijks toevoegen van de rente er in 2022 (einde leveringsverplichting) er voldoende is gespaard om het risico volledig af te dekken.

Borgstelling Leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

De borgstelling bedraagt per 31-12-2016 € 362.999,00.

De borgstelling loopt tot 31-12-2019. De omvang van de borgstelling daalt jaarlijks.

Geldleningen

In de begroting 2014 zijn de leningen nog als risico opgenomen. Door de vervroegde aflossing van beide leningen in december 2013 is dit risico komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel (€ 160.000,00 minus € 100.000,00 storting in de reserve Twence is € 60.000,00 jaarlijks) dat met ingang van 2014 is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen. In de begroting 2017 (blz. 36) is rekening gehouden met het opnemen van een lening € 1,8 miljoen tegen 1% rente.

Nazorgfonds en eindafwerking

Op grond van de Leemtewet is het provinciaal Stortplan vastgesteld. Doel van dit plan is het aantal stortplaatsen in de provincie terug te brengen tot één (Stainkoeln). Onze stortplaats is gesloten in 1998.

In het Stortplan is ook vastgelegd, dat de provincie zorg draagt voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaatsen. Voor de financiering hiervan is een nazorgfonds opgericht. De overeenkomst hiervoor is getekend op 24 maart 2000.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft zijn deel in de kosten voor de eeuwigdurende nazorg ad. € 1.220.645,00 in april 2000 gestort in het nazorgfonds van de provincie Groningen. De provincie Groningen heeft ons bij brief van 27 maart 2007 bericht dat de omvang van het nazorgfonds voldoende is om de eeuwigdurende nazorg te kunnen betalen. Ook het eerder door ons geschetste risico van eventueel niet te verrekenen BTW speelt volgens de provincie geen rol meer omdat de provincie de BTW met de komst van het BTW-compensatiefonds kan verrekenen.

Overleg is gevoerd met de provincie over de vraag of de extra oppervlakte in de eindafwerking gevolgen heeft voor de omvang van het nazorgfonds. Dit is niet het geval.

Verder dient te worden opgemerkt dat stortplaatsbeheerders te allen tijde door de provincie kunnen worden aangesproken ingeval van onvoldoende middelen voor de nazorg. Een situatie die kan ontstaan bij tegenvallende rendementen uit beleggingen.

In 1997 is begonnen met het storten van bedragen in een eigen voorziening eindafwerking van de stortplaats in 2008. Jaarlijks is deze voorziening gevoed door middel van een storting ten laste van de exploitatie. In onze milieuvergunning is opgenomen dat de eindafwerking in 2017 gereed moet zijn.

Op grond van een door Tauw Deventer opgesteld bestek ten behoeve van het afdichtingsplan dat is opgesteld plus een berekening van bijkomende kosten komt de omvang van de voorziening per 31-12-2016 uit op € 4.898.173,00. De berekening heeft als uitgangspunt een eindafwerking door middel van Trisoplast met een levensduur van 75 jaar en een af te werken oppervlakte van ruim 8,6 hectare.

Er zijn een paar risico's te benoemen. In het kader van de overdracht van het stort aan de provincie zal het nodig zijn dat het Vuilverwerkingsbedrijf externe deskundigheid moet gaan inhuren. Hoe hoog de kosten hiervoor zijn is moeilijk te bepalen. Wij gaan voorlopig uit van een bedrag van € 50.000,00. Daarnaast is de kans aanwezig dat er in het kader van de veiligheid van de toegangsweg bepaalde voorzieningen moeten worden getroffen. De wegbeheerder heeft hier een verantwoordelijkheid, maar kan kosten in rekening gaan brengen bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Door de instelling van een reserve eindafwerking worden de risico's voldoende afgedekt.

De werkzaamheden zullen in de loop van 2017 worden aanbesteed. Dan pas wordt duidelijk wat de feitelijke kosten zullen zijn.

Als de overdracht van het stort aan de provincie wat langer gaat duren dan worden de kosten pre-nazorg wat hoger. In onze meerjarenraming houden wij er rekening mee dat de overdracht medio 2019 rond zal zijn.

Gelet op de risico's is bij het bestemmingsvoorstel resultaat 2015 voorgesteld om € 170.000,00 te reserveren om tegenvallers in het eindafwerkingstraject op te kunnen vangen. Dit bedrag is nog beschikbaar per 31-12-2017.

Dividend Afvalbeheer Noord-Groningen BV

Conform de samenwerkingsovereenkomst wordt in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 52.000,00 aan te ontvangen dividend van Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het halen van dit resultaat is afhankelijk van diverse factoren en is daardoor niet altijd zeker.

Verwacht wordt dat over 2016 Afvalbeheer onvoldoende resultaat zal halen om een bedrag van € 52.000,00 aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen keren in 2017.

De winstprognose voor 2016 bedraagt ongeveer € 70.000,00. Bij volledige uitkering in 2017 zal een dividend van € 35.000,00 worden ontvangen. Dit betekent een tekort in de exploitatie 2017 van € 17.000,00. Een dekkingsvoorstel wordt opgenomen in de voorjaarsnota 2017.

Financiële kengetallen

Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat met ingang van de jaarstukken 2015 in deze paragraaf vijf financiële kengetallen opgenomen dienen te worden. Deze kengetallen geven op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van het Vuilverwerkingsbedrijf.

Deze kengetallen hebben geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies.

Definities kengetallen

Hieronder wordt aangegeven welke vijf financiële kengetallen opgenomen moeten worden en wat de kengetallen inhouden.

Netto schuldquote

Het kengetal "netto schuldquote", ook wel bekend als de netto schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente/GR. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente/GR investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. In de berekening wordt niet meegenomen waarvoor de schulden zijn aangegaan.

Voor de berekening van de netto schuldquote wordt de netto schuld gedeeld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente/GR.

Voor de berekening van de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente/GR in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van structurele lasten en baten en het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves te delen door de totale baten.

Grondexploitatie en belastingcapaciteit

Zijn niet van toepassing voor het Vuilverwerkingsbedrijf.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf zien de financiële kengetallen er als volgt uit:

Kengetallen	Rekening	Rekening
	2015	2016
Netto schuldquote	-224	-317
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-316	-412
Solvabiliteitsrisico	24	28
Structurele exploitatieruimte	76	66
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.

Conclusie weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf is na verwerking van de rekeningcijfers 2016 toegenomen. De risico's die hiervoor zijn benoemd zijn goed afgedekt.

Conclusie kan worden getrokken dat de weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf goed is.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen dient te worden aangegeven hoe het beleid is ten aanzien van het onderhoud van de eigen kapitaalgoederen en de uit dit beleid voortvloeiende financiële gevolgen.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf gaat het om de kapitaalgoederen op de stortplaats te Usquert: gebouwen, terreinen en machines.

De gebouwen en infrastructuur zijn per 1 januari 2010 overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf blijft over het onderhoud van het stortlichaam, de groensingel, de sloten, het stortgasonttrekkingsstelsel, pompputten en de persleiding tot aan de aansluiting in Usquert.

Voor dit onderhoud is budget in de begroting opgenomen.

Door de aanleg van de nieuwe milieustraat, het stoppen met de verwerking van GFT en het rechtstreeks leveren van grijs afval aan de verwerker (geen overslag station meer in Usquert) is het contract met Afvalbeheer aangepast. De opstallen (m.u.v. het kantoorgebouw) zijn weer terug geleverd aan het Vuilverwerkingsbedrijf. Deze terug geleverde opstallen zijn in het voorjaar van 2015 gesloopt. Dit was nodig in het kader van de eindafwerking c.q. het afgraven van 3 ha afval.

Financiering

Door de invoering van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is het verplicht om een treasuryparagraaf (nu financieringsparagraaf) op te nemen.

De wet Fido geeft verder aan dat het verplicht is om een zogenaamd treasurystatuut vast te stellen. Het algemeen bestuur heeft op 26 juni 2002 het treasurystatuut voor het Vuilverwerkingsbedrijf vastgesteld. Dit statuut is in werking getreden op 26 juni 2002. Herziening van het statuut is noodzakelijk omdat de inhoud niet meer geheel aansluit bij de nieuwe organisatie per 1-1-2010. Aanpassing dient nog plaats te vinden.

De financieringsparagraaf is bedoeld om eventuele risico's op het gebied van de treasury te kunnen benoemen en kwantificeren.

Omdat niet alle genoemde onderdelen van toepassing zijn op een relatief kleine organisatie als het Vuilverwerkingsbedrijf zullen de relevante items kort worden toegelicht.

Financieringsmiddelen

De financieringsmiddelen van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaan uit:

- reserves en voorzieningen	:	omvang 31-12-2016	€ 6.836.649,00
- financieringsoverschotten	:	omvang 31-12-2016	€ 2.737.986,00
- langlopende leningen	:	omvang 31-12-2016	€ 0,00

Renterisico van de vaste schuld

De twee leningen zijn in december 2013 vervroegd afgelost. Hiermee is het renterisico van de vaste schuld komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel dat is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen.

Renterisico van de vlottende schuld (kasgeldlimiet)

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarvoor de gemeente c.q. de gemeenschappelijke regeling middelen mag aantrekken op de geldmarkt. De kortlopende middelen worden aangetrokken in de vorm van kasgeldleningen en door gebruikmaking van de rekening courant. De grootte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van de totale lasten van de begroting resp. rekening van het dienstjaar. Voor 2016 geldt voor de kasgeldlimiet een percentage van 8,5. De onderstaande tabel geeft de kasgeldlimiet weer ultimo het jaar 2016. De toegestane kasgeldlimiet voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt 8,2% van het begrotingssaldo 2016 ad € 770.301,00 is € 63.165,00.

	x € 1.000,--			
	kw1	kw2	kw3	kw4
Omvang begroting 2016 € 770.301,00	770	770	770	770
toegestane kasgeldlimiet				
- procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2

- in bedrag	63	63	63	63

	2015	2016
1. Toegestane kasgeldlimiet	63	63
2. Omvang vlottende korte schuld:		
- opgenomen gelden < 1 jaar	0	0
- schuld in rekening courant	0	0
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0
- overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0
3. Vlottende middelen:		
- contante gelden in kas	0	0
- tegoeden in rekening courant	231	326
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	2046	2.561
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-2.277	-2.887
Ruimte	2.340	2.950

In 2016 is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om rood te staan bij de bank. Kasgeldleningen zijn niet aangetrokken. Het gehele jaar 2016 zijn wij onder de berekende kasgeldlimiet gebleven.

Kredietrisico van uitgezette gelden

Het financieringsoverschot is met ingang van medio december 2013 belegd bij het Rijk.

De ruimte die vrij beschikbaar mag zijn (maximaal € 250.000,00) staat op de rekening courant bij de BNG.

De BNG voldoet ruimschoots aan de eisen van kredietwaardigheid.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt voor de bouw van de een nieuwe milieustraat. Het risico is afgedekt door het onderpand van de nieuwe milieustraat.

Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering dient inzicht te worden gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Door de inbreng van een groot deel van de bedrijfsactiviteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV blijft uitsluitend het beheer van het stortlichaam als activiteit binnen de GR.

Met Afvalbeheer Noord-Groningen-BV zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het beheer van het stortlichaam. De GR blijft verantwoordelijk voor de naleving van de vergunningen. De BV heeft het dagelijks toezicht en verzorgt het beheer. De kosten worden in rekening gebracht bij de GR.

Het Algemeen Bestuur vergadert minimaal 2x per jaar.

De financiële administratie wordt verzorgd door een extern bureau.

Vanuit Afvalbeheer Noord-Groningen BV wordt secretariële ondersteuning verleend aan de GR evenals ondersteuning met betrekking tot de eindafwerking.
Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen eigen medewerkers meer in dienst.

Verbonden partijen

Van een verbonden partij is sprake indien er een bestuurlijk en financieel belang is bij de partij.

Twence Holding BV (te Hengelo)

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf voldoet Twence Holding BV (verder Twence genoemd) aan bovenstaande beschrijving. Onder de paragraaf "Weerstandsvermogen" is ingegaan op de relatie met Twence.

Over Twence zijn de volgende getallen te geven over het jaar 2015
(bron: Jaarverslag 2015 Twence):

	2014	2015
Eigen vermogen	123 mln	123 mln
Rentabiliteit totale vermogen	5,2%	5,4%
Bedrijfsresultaat	9,1 mln	9,6 mln

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een belang van 31.000 aandelen van € 1 in Twence. Dit is 3,1% in het totaal. Doordat de aandelen Attero door Twence zijn ingekocht is dit belang gestegen naar 3,65%.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV (te Usquert)

Verder is het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder in Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 1 stem in de algemene vergadering van aandeelhouders. De andere stem is in handen van Afvalsturing Friesland (Omrin) te Leeuwarden, eigenaar van de overige 50% van de aandelen.

Het aandelenkapitaal van het Vuilverwerkingsbedrijf in Afvalbeheer Noord-Groningen BV bedraagt € 200.000,00.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV verzorgt de ontvangst en het (laten) verwerken van de diverse afvalstromen die binnen de 4 deelnemende gemeenten in het Vuilverwerkingsbedrijf vrijkomen.

Kengetallen 2015 van Afvalbeheer Noord-Groningen BV

	31-12-2014	31-12-2015
Geplaatst kapitaal	400.000,00	400.000,00
Algemene reserve	14.000,00	15.000,00
Resultaat	121.000,00	99.000,00
Voorziening onderhoud	0,00	0,00

De activiteiten van Afvalbeheer Noord-Groningen BV zijn op 1 januari 2010 gestart.

Jaarrekening

ALGEMEEN

Inleiding

Het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten” geeft aan dat de jaarrekening dient te bestaan uit de volgende onderdelen:

- de balans en de toelichting;
- de programmarekening en de toelichting.

Deze jaarrekening voldoet aan deze voorschriften.

Daarnaast worden een aantal kerngegevens gepresenteerd en zijn diverse bijlagen toegevoegd.

Kerngegevens

Deelnemende gemeenten

Omschrijving	Naar toestand 31.12.2015	Naar toestand 31.12.2016
Aantal inwoners:		
- gemeente De Marne	10.100	10.082
- gemeente Eemsum	15.815	15.656
- gemeente Loppersum	10.042	9.919
- gemeente Winsum	13.638	13.602
Totaal	49.595	49.259

Financiële structuur

	31-12-2015		31-12-2016	
	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner
Uitgaven	875.502	17,65	821.604	16,68
Bijdragen gemeenten	265.682	5,36	322.854	6,55
Vaste schuld	0	0	0	0
Boekwaarde geactiveerde investeringen	4.206.979	84,83	4.139.979	84,05
Eigen financieringsmiddelen	6.183.019	124,67	6.836.649	138,79

BALANS

Op de navolgende bladzijden wordt de balans per 31 december 2016 weergegeven.

Balans per 31 december 2016

ACTIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
- Investerings met economisch nut	0	0	0	0
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361		3.326.361	
- Verstrekte leningen	813.618		880.618	
	4.139.979	4.139.979	4.206.979	4.206.979
VLOTTENDE ACTIVA				
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137		4.285	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.502.135		1.952.135	
- Overige vorderingen	1.836		89.910	
	2.561.108	2.561.108	2.046.330	2.046.330
Liquide middelen				
- Banksaldi	325.843	325.843	231.446	231.446
Overlopende activa				
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240	1.240	1.240
Totaal activa		7.028.170		6.485.995

PASSIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	51.329		48.679	
- Bestemmingsreserve	1.887.146		1.340.340	
- Gerealiseerd resultaat	41.317		172.650	
	1.979.792	1.979.792	1.561.669	1.561.669
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	4.898.173	4.898.173	4.794.000	4.794.000
Vaste schulden met looptijd van één jaar of langer				
- Onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0	0	0
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar				
- Schulden aan openbare lichamen	24.249		0	
- Overige schulden	554		32.050	
	24.803	24.803	32.050	32.050
Overlopende passiva	125.402	125.402	98.276	98.276
<i>Totaal passiva</i>		7.028.170		6.485.995
Verstrekte borgstellingen		362.999		439.240

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Met ingang van 2003 wordt conform het besluit van het algemeen bestuur uitsluitend nog lineair afgeschreven.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa vindt plaats tegen nominale waarde van het geplaatste en gestorte kapitaal, dan wel de lagere marktwaarde. Verder wordt bij de waardering rekening gehouden met de agioreserve die is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV.

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

De vorderingen, liquide middelen en overlopende activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Algemene waarderingsgrondslag passiva

De passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld

Voorzieningen

Het hebben van een voorziening eindafwerking is gebaseerd op de “Raamovereenkomst aanbieding en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen” van 3 maart 1997. De benodigde omvang van de voorziening is o.a. gebaseerd op het opgestelde bestek eind 2016 voor de werkzaamheden eindafwerking.

.

Toelichting op de balans

In deze toelichting zijn alleen de belangrijkste wijzigingen op de balans opgenomen. In de bijlagen behorende bij deze jaarrekening zijn specificaties opgenomen. In deze specificaties staan de vermeerderingen, verminderingen, renteverrekening en afschrijvingen per post vermeld. Deze mutaties hebben plaatsgevonden conform de oorspronkelijke Algemeen Bestuursbesluiten.

Daar waar in onderstaand overzicht staat "Balans 2015" bedoelen we de stand van zaken per 31 december 2015. Met "Balans 2016" wordt bedoeld het saldo per 31 december 2016.

ACTIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Materiële vaste activa		
Investerings met economisch nut	0	0

Materiële vaste activa zijn uitgaven die een meerjarig nut hebben en in meerdere jaren worden afgeschreven. Op grond van de voorschriften moeten de materiële vaste activa worden uitgesplitst in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut. Onze materiële vaste activa vallen allemaal onder het begrip "Investerings met economisch nut". In 2014 zijn de activa volledig afgeschreven.

	Balans 2016	Balans 2015
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361	3.326.361
Verstrekte leningen	813.618	880.618

Financiële vaste activa zijn leningen en deelnemingen die de uitoefening van de werkzaamheden van de organisatie duurzaam dienen.

De kapitaalverstrekking betreft de aandelen Twence ad € 31.000,00, de agioreserve Twence ad € 3.095.361,00 en de deelneming in Afvalbeheer Noord Groningen BV voor € 200.000,00.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt t.b.v. de bouw van een nieuwe milieustraat. De hoofdsom bedraagt € 992.618,00. Afgelost is € 179.000,00. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tot en met 2029.

	Balans 2016	Balans 2015
Vorderingen		
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137	4.285
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een (1)	2.502.135	1.952.135
- Overige vorderingen	1.836	89.910

(1): rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen openbare lichamen per 31-12-2015 bestaat uit de afrekening omzetbelasting 4e kwartaal 2015. Per 31-12-2016 bestaat de vordering uit nog terug te ontvangen dividendbelasting op het dividend Twence Holding BV en Afvalbeheer Noord Groningen BV. Het bedrag is inmiddels ontvangen.

Bij het Rijk staat per 31-12-2016 een bedrag van ruim € 2,5 miljoen verplicht geparkeerd op grond van de regeling schatkistbankieren. Het Vuilverwerkingsbedrijf mag maximaal € 250.000,00 liquide hebben bij banken (BNG). Alles boven dit bedrag moet afgeroomd worden naar een rekening bij het Rijk.

De post overige vorderingen betreft een bijdrage van Afvalbeheer Noord Groningen BV in de aanslag zuiveringsheffing 2016 en een vordering op de gemeenten De Marne en Eemmond i.v.m. de vereveningsregeling transportkosten.

	Balans 2016	Balans 2015
Liquide middelen	325.843	231.446

Onder de liquide middelen worden de banksaldi opgenomen.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen contante middelen beschikbaar.

De specificatie per 31 december 2016 ziet er als volgt uit.

BNG rekening courant 325.843

Het saldo overschrijdt hiermee de grens (voor het Vuilverwerkingsbedrijf € 250.000,00) voor schatkistbankieren.

Eind 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd. Gemeenten dienen overtollige middelen te storten op een rekening bij de staat. Voor de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een drempel bedrag berekend van € 250.000,00. Het gemiddelde saldo per kwartaal mag niet boven dit drempelbedrag uitkomen.

In onderstaand overzicht zijn de gemiddelde bedragen opgenomen.

In het overzicht zien we dat het 2e kwartaal een behoorlijke overschrijding van de norm laat zien. In het 2e kwartaal is het dividend Twence Holding BV ontvangen en niet tijdig afgeroomd naar de rekening bij de staat. In het 4e kwartaal is de gemiddelde overschrijding meer verspreid over het kwartaal. Om gemiddeld op de norm te komen had er meer overgeheveld moeten worden (ruimer onder de norm).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2016					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	76	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	2	46	-	21
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	841			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	841			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	22.972	26.903	16.022	24.949
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende activa		
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240

Op deze post worden de betalingen verantwoord die in het rekeningjaar gedaan zijn en die betrekking hebben op het volgende jaar.

Het bedrag van € 1.240 heeft betrekking op vooruitbetaalde verzekeringspremie Centraal Beheer.

PASSIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Eigen vermogen		
- algemene reserve	51.329	48.679
- bestemmingsreserve	1.887.146	1.340.340
- gerealiseerd resultaat	41.317	172.650

De algemene reserve is door toevoeging van een deel van het resultaat 2015 weer gegroeid tot boven het bodembedrag van € 50.000,00.

De bestemmingsreserve bestaat uit de reserve risico's Twence ad € 1.717.146,00 en de reserve eindafwerking ad € 170.000,00. De reserve Twence is in 2016 gegroeid met een bedrag van € 376.807,00. Dit is de geraamde toevoeging van € 350.000,00 conform begroting. Daarnaast wordt jaarlijks ook de rente toegevoegd. De reserve eindafwerking is ontstaan uit het rekening resultaat 2015. Deze reserve is ingesteld om eventuele extra kosten die een indirect gevolg zijn van de eindafwerking te kunnen dekken. Bijvoorbeeld de kosten van overdracht (na eindafwerking) van het stort aan de provincie.

Het verloop in 2016 wordt in onderstaande overzicht per reserve weergegeven.

	Boekwaarde 01.01.2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig dienstjaar	Boekwaarde 31.12.2016
Reserves:					
1. Algemene reserve	48.679,16	0,00	0,00	2.650,31	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	376.806,79	0,00	0,00	1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	0,00	170.000,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	376.806,79	0,00	172.650,31	1.938.475,70

Het gerealiseerd resultaat betreft het rekeningsaldo na verrekening van de reserves.

Het algemeen bestuur neemt een besluit over bestemming van het batig saldo 2016.

	Balans 2016	Balans 2015
Voorzieningen	4.898.173	4.794.000

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs valt in te schatten

- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs valt in te schatten
- kosten die in een volgend dienstjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren

Voorzieningen moeten de benodigde omvang hebben van de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet kleiner of groter zijn dan de verplichtingen of risico's, waarvoor ze zijn ingesteld.

De omvang van de voorziening eindafwerking is eind 2016 bepaald op basis van een berekening kosten eindafwerking t.b.v. het afdichtingsplan.

De voorziening eindafwerking is ingesteld op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997 om de eindafwerking in 2008 te kunnen bekostigen. Eindafwerking heeft niet plaatsgevonden in 2009. In de milieuvergunning, die in 2010 is verstrekt, is uitstel verleend. De eindafwerking dient in 2017 te zijn afgerond.

Aan de voorziening is in 2016 een bedrag van € 114.120,00 toegevoegd. Deze toevoeging is gebaseerd op een nieuwe berekening kosten eindafwerking. Onttrokken is een bedrag van € 9.947,00 i.v.m. afrekening BTW over de jaren 2012 tot en met 2016. Dit is een gevolg van de afspraak met de belastingdienst met betrekking tot het verrekenpercentage BTW op de kosten eindafwerking.

De omvang van de voorziening is gebaseerd op een berekening eind 2016 door een extern bureau. De aanbesteding van de eindafwerking vindt in 2017 plaats. Daarna zal ook duidelijk worden of de benodigde omvang van de voorziening toereikend is.

Verloop voorziening eindafwerking:

Saldo 31-12-2015	€ 4.794.000
Storting ten laste van de exploitatie 2016	€ 114.120
Onttrekking i.v.m. kosten 2016	€ 9.947
Saldo 31-12-2016	€ 4.898.173

	Balans 2016	Balans 2015
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer		
- onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0

In verband met de invoering van het schatkistbankieren is besloten om beide leningen per 16 december 2013 vervroegd af te lossen.

	Balans 2016	Balans 2015
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar		
- schulden aan openbare lichamen	24.249	0
- overige schulden	554	32.050

De post schulden aan openbare lichamen betreft de nog af te dragen omzetbelasting 4e kwartaal 2016 € 13.815,00 en de BTW-suppletie eindafwerking 2012 - 2016 € 10.434,00.

De post overige schulden bestaat uit een paar kleine nog te betalen posten per 31-12-2016. Betaling heeft in 2017 plaatsgevonden.

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende passiva	125.402	98.276
Deze balanspost bestaat uit:		
- afrekening zuiveringsbeheer 2015	€ 10.817	
- advieswerkzaamheden eindafwerking	€ 9.375	
- administratieve ondersteuning december	€ 1.539	
- Deloitte, accountantscontrole 2016	€ 14.145	
- Afrekening transportkostenregeling 2016	€ 511	
- bijdrage aan Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de Milieustraat	€ 89.015	
Totaal	€ 125.402	

Verstrekte Borgstellingen

Betreft de borgstelling aan Twence Holding BV. Zie de toelichting op bladzijde 41.

Langlopende financiële verplichtingen

Er is sprake van een zestal langlopende financiële verplichtingen binnen het Vuilverwerkingsbedrijf.

Leveringsplicht Twence

Met Twence loopt een leveringsplicht (na vaststelling van de overeenkomst van 26 juli 2012) van ongeveer 7.000 ton huishoudelijk afval per jaar. Dit contract loopt tot en met 2022.

GFT-contract Sanog

Met het Samenwerkingsverband Noord Oost Groningen is in 2008 een contract afgesloten voor de verwerking van 3.500 ton GFT uit het SANOG-gebied door het Vuilverwerkingsbedrijf. Dit contract loopt vanaf 1-1-2009 tot en met 2017.

De nakoming van beide contracten (leveringsplicht Twence en contract met Sanog) vindt plaats door Afvalbeheer Noord Groningen BV. Dit is geregeld in de vastgestelde "Overname- en samenwerkingsovereenkomst" tussen beide partijen.

Bijdrage Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de nieuwe milieustraat

Door Afvalbeheer Noord Groningen (ANG) wordt een nieuwe milieustraat aangelegd. De financiering hiervan loopt via het Vuilverwerkingsbedrijf. Gaat om een bedrag van maximaal € 1 miljoen met een looptijd van 15 jaar. De lening is opeisbaar als ANG niet voldoet aan de eis van betaling van rente en aflossing. Daarnaast geldt dat de lening opeisbaar is bij liquidatie van ANG waarbij op grond van de huurovereenkomst met ANG de milieustraat overgaat naar het Vuilverwerkingsbedrijf. Vastgelegd is dat de kapitaallast van deze investering door Afvalbeheer wordt gedekt door een jaarlijkse bijdrage van het Vuilverwerkingsbedrijf.

De jaarlijkse bijdrage is gelijk aan de rente en aflossing die door ANG wordt betaald. De jaarlijkse bijdrage daalt jaarlijks. In de begroting 2017 is de bijdrage geraamd op € 87.340,00.

Huurovereenkomst en opstalrecht met Afvalbeheer Noord Groningen BV

In 2009 is met Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) is een huurovereenkomst en opstalrecht afgesloten voor de huur van de gronden en opstallen door ANG op het terrein van het Vuilverwerkingsbedrijf. Het contract heeft een geldigheidsduur voor onbepaalde tijd.

Borgstelling leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

Jaar	NWB 6,97%			Aandeel VVWNG ultimo van het jaar
	Stand begin bj	Aflossing bj	Stand einde bj	
2016	12.043.672	2.090.463	9.953.209	362.999
2017	9.953.209	2.238.707	7.714.502	281.352
2018	7.714.502	2.397.464	5.317.039	193.916
2019	5.317.039	2.567.478	2.749.560	100.278
2020	2.749.560	2.749.560	-	0

De verstrekte borgstelling loopt af in 2020.

Opstellen nazorgplan

Besloten is om aan Stainkoeln BV opdracht te verstrekken voor het opstellen van een nazorgplan voor het stortlichaam. Dit plan wordt opgesteld na afronding van de eindafwerking.

Het plan is onderdeel van de overdracht van het onderhoud van de stort aan de provincie.

De opdracht heeft een waarde van € 35.000,00.

JAARREKENING 2016: overzicht van baten en lasten

Hieronder is de jaarrekening 2016 opgenomen.

Op de volgende bladzijden wordt de jaarrekening meer gedetailleerd weergegeven conform de opzet in de begroting 2016.

Na de cijfers wordt op hoofdlijnen een toelichting op de cijfers gegeven.

Een onderbouwing van de cijfers ligt ter inzage op de administratie.

Programma	Primitieve begroting			Raming begrotingsjaar			Realisatie begrotingsjaar		
				na wijziging					
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Stort	82.000	82.000	0	137.000	70.200	-66.800	133.827	70.000	-63.827
Vuilverwerkingsbedrijf	309.494	258.854	-50.640	257.994	258.854	860	310.970	281.082	-29.888
Saldo kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma's	391.494	340.854	-50.640	394.994	329.054	-65.940	444.797	351.082	-93.715
Algemene dekkingsmiddelen:									
- dividend	0	402.000	402.000	0	456.300	456.300	0	456.313	456.313
- rente eigen financieringsmiddelen	0	27.127	27.127	0	27.127	27.127	0	27.780	27.780
- overige inkomsten	0	0	0	0	27.700	27.700	0	27.746	27.746
Onvoorzien	2.000	0	-2.000	68.700	0	-68.700	0	0	0
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	393.494	769.981	376.487	463.694	840.181	376.487	444.797	862.921	418.124
Toev./onttr. aan reserves	376.807	320	-376.487	376.807	320	-376.487	376.807	0	-376.807
Gerealiseerd resultaat	770.301	770.301	0	840.501	840.501	0	821.604	862.921	41.317

Lasten

Omschrijving	Geraamde lasten 2016	Ramingen na voorjaars nota 2016	Ramingen na najaars nota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Kosten onderhoud	70.000,00	85.000,00	73.000,00	71.304,07
Eindafwerking	12.000,00	30.000,00	64.000,00	62.523,21
Totaal lasten stortlichaam	82.000,00	115.000,00	137.000,00	133.827,28
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Onderhoud groensingel	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.776,18
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Kosten voeren administratie	20.000,00	20.000,00	23.000,00	22.485,00
Accountantkosten	9.000,00	13.000,00	13.000,00	21.540,00
Diverse kosten	0,00	12.000,00	17.000,00	19.129,66
Gebruik voorzieningen en secretariale ondersteuning BV	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.412,00
Toevoeging aan voorziening eindafwerking	171.367,00	95.867,00	95.867,00	114.120,00
Kapitaallasten	5.697,00	5.697,00	5.697,00	28.279,85
Bijdrage ANG voor nieuwe milieustraat	87.930,00	87.930,00	87.930,00	89.015,45
Totaal	309.494,00	249.994,00	257.994,00	310.970,80
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Onvoorzien	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Toevoeging rente aan de reserve Twence	26.807,00	26.807,00	26.807,00	26.806,79
Toevoeging aan de reserve Twence	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
Toevoeging aan de reserve Twence (aanvulling)	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Totaal mutaties in de reserves	376.807,00	376.807,00	376.807,00	376.806,79
<u>Saldo exploitatie 2016 lasten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	821.604,87

Baten

Omschrijving	Geraamde baten 2016	Ramingen na voorjaarsnota 2016	Ramingen na najaarsnota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Bijdragen deelnemende gemeenten	70.200,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
Bijdrage voorziening eindafwerking	11.800,00	0,00	0,00	0,00
Totaal storten	82.000,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV	0,00	0,00	0,00	22.015,45
Bijdragen deelnemende gemeenten obv tonnen brandbaar	176.744,00	176.744,00	176.744,00	176.744,00
Bijdragen deelnemende gemeenten obv percentage storten	76.110,00	76.110,00	76.110,00	76.110,00
Totaal Vuilverwerkingsbedrijf	258.854,00	258.854,00	258.854,00	281.082,11
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Dividend Twence: regulier	100.000,00	104.500,00	104.500,00	104.513,00
Dividend Twence: superdividend	250.000,00	302.800,00	302.800,00	302.800,00
Dividend BV	52.000,00	49.000,00	49.000,00	49.000,00
Overige opbrengsten	0,00	0,00	27.700,00	27.745,88
Rente eigen financieringsmiddelen	27.127,00	27.127,00	27.127,00	27.780,38
	429.127,00	483.427,00	511.127,00	511.839,26
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Beschikking over de rente reserve samenwerking en alg.res	320,00	320,00	320,00	0,00
Totaal mutaties in de reserves	320,00	320,00	320,00	0,00
<u>Saldo exploitatie 2016 baten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	862.921,37

TOELICHTING OP DE BATEN EN LASTEN

Algemene toelichting

De exploitatie 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

In de najaarsnota 2016 (behandeld in het algemeen bestuur van 15 december 2016) werd de verwachting uitgesproken dat er over 2016 een batig saldo zou ontstaan van € 68.700,00. Het feitelijk saldo 2016 bedraagt € 41.317,00. Een verschil van € 27.383,00.

Dit saldo is o.a. ontstaan door de volgende posten.

Toevoeging aan voorziening eindafwerking

Aan de voorziening eindafwerking is een bedrag van € 18.253,00 meer toegevoegd dan is geraamd. Voor het opstellen van het afdichtingsplan eind 2016 is een nieuwe berekening gemaakt en zijn bijkomende kosten in beeld gebracht. Uitkomst hiervan was dat er een extra storting van € 18.253,00 nodig is om de voorziening op peil te brengen. Verwachting is dat aanbesteding van het werk snel zal plaatsvinden, waarna getoetst kan worden of de voorziening werkelijk voldoende van omvang zal zijn.

Accountantskosten

In de jaarrekening is een bedrag van € 21.540,00 opgenomen voor accountantskosten.

Dit bedrag bestaat uit de afrekening controle 2015 ad € 4.395,00 en de controlekosten 2016 (inclusief afrekening meerwerk) € 17.145,00. Het meerwerk bestaat voornamelijk uit de extra tijd die de accountant heeft moeten besteden voor de beoordeling van de omvang voorziening eindafwerking en de problematiek met betrekking aftrekbaarheid BTW eindafwerking en het vraagstuk van de vennootschapsbelasting.

Door bovenstaande ontstaat er een overschrijding van € 8.540,00 op de accountantskosten.

Rechtmatigheid overschrijdingen

De geconstateerde overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid c.q. zijn conform besluitvorming. De overschrijdingen wijken wel af maar zijn daarmee niet als onrechtmatig aan te merken.

Kapitaallasten en rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV

Op begrotingsbasis is de te ontvangen rente van Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) meegenomen in de zogenaamde renteomslag. Dit is niet juist. De te ontvangen rente moet apart inzichtelijk worden gemaakt in de exploitatie. Dit hebben we aanpast in de jaarrekening. De kapitaallasten stijgen en aan de batenkant staat daar tegen over de rente ontvangst van ANG.

Toelichting op de posten vereveningsregeling

Via de regeling verrekenen gemeenten over 2016 een bedrag van € 6.212,66 met elkaar.

Zie specificatie op blz. 55 en 56.

Incidentele baten en lasten

In de primitieve begroting 2016 zijn geen incidentele baten en lasten geraamd.

In de jaarrekening 2016 is een incidentele bate van € 27.746,00 opgenomen. Het gaat hier om een teruggave van Twence Holding BV vanwege te veel in rekening gebrachte afvalstoffenbelasting 2015.

WNT

In het kader van de WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector) moet van elke topfunctionaris en van elke andere functionaris, die in het betreffende jaar een totale bezoldiging heeft ontvangen hoger dan de maximale bezoldigingsnorm een toelichting in de programmarekening worden opgenomen.

Aangezien de bestuurders van het Vuilverwerkingsbedrijf onbezoldigd zijn behoeft geen informatie te worden verstrekt.

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkgever betaalde SV-premies	Belastbare kosten-vergoeding en	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging	Motivering
K.P. Berghuis	Lid DB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H.G.A. Sienot	Lid DB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B. Schollema	Lid DB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H. Blok	Lid DB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J.P. van der Vis	Lid AB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
L. Westerhuis	Lid AB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B.J. Huizing	Lid AB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
N.R. Werkman	Lid AB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

BIJLAGEN

Op de volgende bladzijden zijn de bijlagen met bijbehorende toelichting opgenomen.

Het gaat om de volgende bijlagen:

1. Investeringsstaat
2. Staat van reserves en voorzieningen
3. Bijdragen deelnemende gemeenten
4. Normenkader 2016

BIJLAGE 1 : INVESTERINGSSTAAT

Toelichting

1. In deze staat wordt verstaan onder:
  - a. alle onroerende en roerende bezittingen (inclusief voorraden), waarvan op de boekwaarde wordt of zal worden afgeschreven of waarvan de boekwaarde op een andere wijze wordt of zal worden gedekt;
  - b. alle deelnemingen; hiertoe wordt gerekend het bezit aan aandelen en schuldbrieven en verstrekt kapitaal aan de takken van dienst en de bedrijven;
  - c. alle verstrekte langlopende geldleningen (nominale waarde);
2. De geactiveerde kapitaaluitgaven zijn gerangschikt in de volgorde van de programma's zoals ze zijn opgenomen in de begroting/rekening.
3. Afschrijving vindt lineair plaats.
4. Het renteomslag percentage bedraagt 0,188%. Dit percentage is berekend op basis van de werkelijke rentekosten 2016. Op de lening afvalbeheer wordt een vast percentage van 2,5% berekend conform de overeenkomst die met Afvalbeheer Noord-Groningen BV is afgesloten.

INVESTERINGSSTAAT 2016														
Omschrijving	*	**	Aanschaffings- waarde per 1-1-2016	Investering 2016	Aanschaffings- waarde per 31-12-2016	Afgeschreven t/m 2015	Rente- perc.	Bedrag van de rente 2016	Afschrijving in 2016	Des-investering 2016	Kapitaallast 2016	Boekw aarde 01.01.2016	Boekw aarde 31.12.2016	Resterende afschrijvings- termijnen
4721.0000 Storten														
Meetput afvalwater 2005	M	M	17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72	0,000%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0 jaar
<i>Totaal 4721.0000</i>			17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
4721.0000 Vuilverwerkingsbedrijf														
Aandelen Twence	F		31.000,00	0,00	31.000,00	0,00	0,188%	58,38	0,00	0,00	58,38	31.000,00	31.000,00	
Deelneming in Twence	F		3.095.360,56	0,00	3.095.360,56	0,00	0,188%	5.829,35	0,00	0,00	5.829,35	3.095.360,56	3.095.360,56	
Deelneming in Afvalbeheer Noord-Groningen	F		200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	0,188%	376,66	0,00	0,00	376,66	200.000,00	200.000,00	
Lening aan Afvalbeheer Noord-Groningen	F		992.618,02	0,00	992.618,02	112.000,00	2,500%	22.015,45	67.000,00	0,00	22.015,45	880.618,02	813.618,02	
<i>Totaal 4721.0000</i>			4.318.978,58	0,00	4.318.978,58	112.000,00		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	
Totaal-generaal			4.336.847,30	0,00	4.336.847,30	129.868,72		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	

BIJLAGE 2 : RESERVES EN VOORZIENINGEN

Toelichting

1. In deze staat worden gespecificeerd opgenomen:
  - a. de algemene reserve;
  - b. de bestemmingsreserves;
  - c. de voorzieningen.
2. In de toelichting op de balans wordt aangegeven wat onder reserves en voorzieningen wordt verstaan.
3. Voor een toelichting op de reserves wordt verwezen naar de volgende bladzijde.
De voorzieningen zijn toegelicht in de toelichting op de balans.

STAAT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN 2016					
1	5	6	7	8	9
Naam reserve/voorziening	Saldo op	Rente 2016	Vermeerderingen	Verminderings	Saldo op
	01.01.2016	(2%)	2016	2016	31.12.2016
Nog te bestemmen resultaat 2015	172.650,00	0,00	0,00	172.650,00	0,00
Nog te bestemmen resultaat 2016	0,00	0,00	41.317,00	0,00	41.317,00
Reserves					
1. Algemene reserve	48.679,16	973,58	2.650,31	973,58	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	26.806,79	350.000,00		1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	170.000,00	0,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	27.780,37	522.650,31	973,58	1.938.475,70
Voorzieningen					
4. Voorziening dubieuze debiteuren	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Voorziening eindafwerking	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal voorzieningen	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal generaal	6.183.018,60	27.780,37	636.770,31	10.920,58	6.836.648,70

Toelichting op de toevoegingen / onttrekkingen aan de reserves

1. Algemene Reserve

Door het algemeen bestuur is op 24 juni 2009 besloten om:

- het plafond van de algemene reserve bedraagt € 200.000,00
- voeding van de algemene reserve vindt plaats uit rekeningoverschotten
- tekorten op de jaarrekening worden in eerste instantie afgedekt uit de algemene reserve
- het bodembedrag van de algemene reserve bedraagt € 50.000,00

2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV (Twence).

Door het algemeen bestuur is besloten om deze reserve in te stellen. Tot en met 2011 werd jaarlijks maximaal € 100.000,00 uit de dividenduitkering gestort in deze reserve. Rente wordt tevens toegevoegd.

Door het Algemeen Bestuur is op 19-12-2012 besloten om met ingang van de dividend uitkering Twence jaarlijks tot en met 2018 € 250.000,00 dividend toe te voegen aan de reserve. Hiermee wordt het risico waarde aandelen Twence nagenoeg volledig afgedekt.

In 2013 is besloten om twee leningen van de BNG vervroegd af te lossen en de boeterente te dekken uit de reserve Twence en de algemene reserve. Verwerking via het rekeningsaldo 2013.

3. Reserve eindafwerking

Door het algemeen bestuur is op 16 juni 2016 besloten om van het rekeningresultaat 2015 een bedrag van € 170.000,00 te bestemmen als reserve eindafwerking.

4. Voorziening dubieuze debiteuren

De omvang en inhoud van de vorderingen per 31-12-2016 zijn hard en goed invorderbaar. Daarom is het niet nodig om een voorziening dubieuze debiteuren aan te houden.

5. Voorziening eindafwerking

Deze voorziening is noodzakelijk op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997.

Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten

De deelnemende gemeenten dienen nog onderling de transportkorting te verrekenen. Op begrotingsbasis heeft in 2016 een eerste verrekening plaatsgevonden.

Transportkorting

In artikel 40 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de kosten van transport die gemeenten hebben worden verevend. Deze "fictieve" kosten worden toegevoegd aan de werkelijke kosten die gemaakt zijn voor de programma's en daarna wordt het totaal op basis van aangeleverde tonnages verrekend naar de deelnemende gemeenten onder aftrek van de transportkorting. Het algemeen bestuur is belast met het opstellen van een regeling hiervoor.

In november 1991 heeft het algemeen bestuur de vereveningsregeling voor de transportkosten vastgesteld. Deze regeling geldt nog steeds.

Op grond van een door het bureau DHV opgestelde rapportage is een vergoeding vastgesteld van f. 0,47 per ton/kilometer. Deze vergoeding is berekend aan de hand van gegevens zoals:

- kosten per rij-uur, inclusief chauffeur en beladers
- kosten per gereden kilometer
- gemiddelde rijsnelheid
- gemiddelde vracht per rit

Door de invoering van de euro is het bedrag van f. 0,47 ingaande 2002 vastgesteld op € 0,22.

Het aantal kilometers voor uitvoering van de regeling is bepaald op:

- Gemeente Winsum	27
- Gemeente De Marne	44
- Gemeente Loppersum	36
- Gemeente Eemsmond	19

Hierna treft u de berekening van de transportkorting 2016 aan. Vanaf medio 2014 geldt de transportkorting alleen nog maar voor het onderdeel overig groen.

Transportkorting 2016						
Onderdeel: Overig groen						
Gemeenten	Tonnen 2015	Tonnen 2016	Procentueel aandeel	Bruto bijdrage	Transport korting	Betalen/ ontvangen
De Marne	1.595,000	1.531,000	21,86%	9.647,96	14.820,08	5.172,12
Eemsmond	1.892,000	2.537,000	36,22%	15.987,50	10.604,66	-5.382,84
Loppersum	728,000	643,000	9,18%	4.052,02	5.092,56	1.040,54
Winsum	2.170,000	2.294,000	32,75%	14.456,18	13.626,36	-829,82
Totaal	6.385,000	7.005,000	100,00%	44.143,66	44.143,66	0,00
		Overig groen	Totaal	Begroting	Verschil	
De Marne		5.172,12	5.172,12	5.300,00	-127,88	
Eemsmond		-5.382,84	-5.382,84	-5.000,00	-382,84	
Loppersum		1.040,54	1.040,54	700,00	340,54	
Winsum		-829,82	-829,82	-1.000,00	170,18	
Totaal		0,00	0,00	0,00	0,00	
Wijze van berekening van de transportkorting.						
De tonnen geven de werkelijk tonnen aan die geleverd zijn.						
Vervolgens bepaal je het procentueel aandeel per gemeente in de geleverde aantallen tonnen.						
In de kolom transportkorting komt de berekening te staan waarop de gemeente recht heeft conform afspraak 1991.						
Het totaal van de transportkorting geeft een last in de begroting.						
Deze last verdeel je weer op basis van de geleverde tonnen waardoor je de bruto bijdrage krijgt.						
Het verschil tussen de bruto bijdrage en de transportkorting geeft aan wat er verrekend moet worden.						
De Marne	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			127,88		
Eemsmond	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			382,84		
Loppersum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			340,54		
Winsum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			170,18		

BIJLAGE 4 : NORMENKADER 2016

Onderstaand is het normenkader 2016 opgenomen. Dit normenkader is voor onze accountant handvat om de controle op de rechtmatigheid uit te kunnen voeren.

Interne regelgeving (besluiten AB)	Externe regelgeving
Gemeenschappelijke regeling	Grondwet
Vereveningsregeling transportkosten	Burgerlijk Wetboek
Financiële verordening	Gemeentewet
Controleverordening	Besluit Begroting en Verantwoording
Organisatieverordening	Wet gemeenschappelijke regelingen
Treasurystatuut	Algemene Wet Bestuursrecht
	Fiscale wetgeving
	Ambtenarenwet
	Sociale verzekeringswetten
	Wet financiering decentrale overheden
	EU-aanbestedingsregels
	WNT (Wet Normering Topfunctionarissen)
	Wet Milieubeheer

Datum opmaak jaarrekening 2016: 8 februari 2017

Het dagelijks bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Overige gegevens

Bestemming resultaat

De jaarrekening 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

Op grond van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling kan een batig resultaat verrekend worden met de deelnemende gemeenten als het algemeen bestuur daar toe besluit.

Voorstel is om het batig saldo 2016 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum die hier genoemd zouden moeten worden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen te Usquert gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken (op pagina 27 tot en met 48) opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader welke is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 8.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgescreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Bijlagen 1 tot en met 4.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 2013 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016, waaronder de WNT.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader dat is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 3 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. H. Kuperus RA

Vaststellingsbesluit

Het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen;

Gelet op artikel 46 van de gemeenschappelijke regeling;

b e s l u i t :

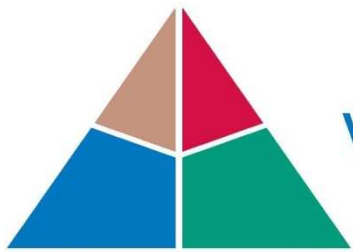
- het jaarverslag en de jaarrekening over het dienstjaar 2016 vast te stellen;
- het batig saldo 2016 ad € 41.317,00 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen, gehouden op 15 juni 2017.

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen

Jaarstukken
2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Jaarverslag	
Bestuur	9
Juridische grondslagen en doelen	10
Programmaverantwoording	
Programma Storten	12
Programma Vuilverwerkingsbedrijf	15
Algemene dekkingsmiddelen	17
Onvoorzien	18
Paragrafen	
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	19
Onderhoud kapitaalgoederen	23
Financiering	24
Bedrijfsvoering	25
Verbonden partijen	26
JAARREKENING MET BIJLAGEN	
2. Jaarrekening	
Inleiding en kerngegevens	29
Balans per 31 december 2016	31
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
Toelichting op de balans	36
Langlopende financiële verplichtingen	41
Jaarrekening 2016: overzicht van baten en lasten	43
Toelichting op de baten en lasten	46
Incidentele baten en lasten	47
WNT	48
3. Bijlagen	
Bijlage 1: Investeringsstaat	50
Bijlage 2: Reserves en voorzieningen	52
Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten	55
Bijlage 4: Normenkader 2016	57

OVERIGE GEGEVENS

4. Overige gegevens

Bestemming resultaat	62
Gebeurtenissen na balansdatum	62
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	63
Vaststellingsbesluit	67

Voorwoord

Aan het Algemeen Bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen.

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening (gezamenlijk “Jaarstukken”) 2016 aan.

Het jaar 2016 heeft vooral in het teken gestaan van de voorbereiding van de eindafwerking (dient in 2017 te zijn afgerond) van het stortlichaam.

De gunning van de werkzaamheden staat gepland in het voorjaar van 2017. Oplevering van de werkzaamheden dient eind 2017 plaats te vinden.

Wij hebben in 2016 onderzoek laten doen naar de mogelijkheden van het plaatsen van zonnepanelen op het stortlichaam en op de vrijgekomen (door afgraving) 3ha grond achter op het terrein. De uitkomst van het onderzoek was positief. Wij zijn inmiddels met één partij in gesprek om te komen tot realisatie van een zonnepark. Wij zijn voornemens om met deze partij een intentieovereenkomst af te sluiten.

Er is een textielsorteercentrum gerealiseerd bij het werkvoorzieningsschap Abillity te Uithuizen. Dit is tot stand gekomen door inspanning van Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

De jaarrekening 2016 heeft een positief saldo van €41.317,00.

Voorgesteld wordt (blz. 62) om dit bedrag uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Met de deelnemende gemeenten dient nog een afrekening plaats te vinden met betrekking tot de transportkorting. Zie bladzijde 56 bijlage 3.

Wij leggen deze jaarstukken 2016 ter bespreking en vaststelling aan u voor.

Usquert, 23 maart 2017

Het Dagelijks Bestuur van het
Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Jaarverslag

Bestuur

Het algemeen bestuur (AB) van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat vanaf 2016 uit 8 leden. Uit iedere gemeente 1 raadslid en 1 lid van het college van burgemeester en wethouder. Het dagelijks bestuur (DB) wordt gevormd uit de in het algemeen bestuur zittende leden vanuit de colleges van burgemeester en wethouders.

De samenstelling van beide besturen ziet er als volgt uit:

Leden per gemeente

Functie

De Marne

K.P. Berghuis
J.P. van der Vis

Voorzitter, lid DB
Lid AB

Eemsmond

H.G.A. Sienot
L. Westerhuis

Plv. voorzitter, lid DB
Lid AB

Loppersum

B. Schollema
B.J. Huizing

Secretaris, lid DB
Lid AB

Winsum

H. Blok
N.R. Werkman

Lid DB
Lid AB

Juridische grondslagen en doelen

Het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten De Marne, Eemsmond, Loppersum en Winsum. Deze samenwerking is vastgelegd door een gemeenschappelijke regeling.

De gemeenschappelijke regeling is voor het laatst gewijzigd in 2015 (inwerkingtreding 2016).

De visie van het Vuilverwerkingsbedrijf is vastgelegd in artikel 4 van de gemeenschappelijke regeling. De visie luidt:

Het samenwerkingsverband behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

In artikel 5 is de missie van het Vuilverwerkingsbedrijf vastgelegd. Artikel 5 luidt:

De behartiging van de in artikel 4 bedoelde (gemeenschappelijke) belangen omvat in ieder geval de volgende bevoegdheden en taken:

- het stichten en exploiteren van een afvalstoffenverwerkingsbedrijf,
- het streven naar samenwerking bij de inzameling en het transport van afvalstoffen,
- het verrichten van overige taken waartoe de deelnemende gemeenten krachtens de Wet milieubeheer en op grond hiervan vastgestelde verordeningen, bepalingen, richtlijnen e.d. zijn gehouden.
- het voeren van overleg met en het bepleiten van de belangen van de deelnemende gemeenten bij andere overheden en andere instellingen,
- het vervullen van een coördinerende en initiërende rol op het gebied van het afvalstoffenbeleid,
- het adviseren aan de deelnemende gemeenten inzake inzameling, transport en verwijdering van afvalstoffen.

In de vergadering van het algemeen bestuur van 26 november 2008 is besloten om een groot deel van bovengenoemde activiteiten onder te brengen in een nieuwe BV (Afvalbeheer Noord-Groningen BV). Op 1 januari 2010 is deze BV van start gegaan en zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen. De behartiging van de belangen als bedoeld in artikel 5 wordt gewaarborgd doordat het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder is in de BV en in die zin invloed heeft met betrekking tot bovengenoemde aandachtspunten.

Het stortlichaam en de gereserveerde gelden voor de eindafwerking zijn niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Dit geldt ook voor het aandeelhouderschap van Twence Holding BV.

Programmaverantwoording

Inleiding

Door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen is het aantal programma's teruggelopen van zeven naar twee.

De programma-indeling 2016 ziet er als volgt uit:

- Programma Storten
- Programma Vuilverwerkingsbedrijf

In het jaarverslag wordt per programma verantwoording afgelegd

Na de programma's is een hoofdstuk "Dekkingsmiddelen" opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de aanwezige dekkingsmiddelen en de onderbouwing daarvan.

Verder is toegevoegd een hoofdstuk Onvoorzien en de Paragrafen Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering en Verbonden partijen.

Programma: Storten

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

Een regionaal punt om afval te storten op aanwijzing van het Rijk, waarvoor gemeenten verplicht werden samen te werken in de jaren 1970. Sinds 1998 is de stort gesloten op basis van de Leemtewet en Stortverbod. Om toekomstige nadelige effecten te voorkomen moet de stort worden afgedekt.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

In 1997 is een raamovereenkomst afgesloten tussen o.a. de provincie en het Vuilverwerkingsbedrijf waarin is vastgelegd dat eindafwerking van de stort in 2009 afgerond dient te zijn.

In de nieuwe milieuvergunning van 2010 is vastgelegd dat de eindafwerking in 2017 dient te zijn afgerond. Daarna neemt de provincie de eeuwigdurende nazorg op zich. Het Vuilverwerkingsbedrijf blijft eigenaar van de ondergrond.

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Eindafwerking stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In 2015 beginnen de voorbereidende werkzaamheden voor de eindafwerking. De bestaande toestand van het stort wordt in beeld gebracht. Nadat de provincie heeft ingestemd met dit rapport kan worden begonnen met het opstellen van een calculatie voor de eindafwerking, waarbij keuzes moeten worden gemaakt over de wijze van eindafwerking en uitvoering er van. De eindafwerking dient in 2017 gereed te zijn waarna overdracht van het stort aan de provincie kan plaatsvinden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

De rapportage bestaande toestand is eind 2015 opgesteld. De provincie heeft ingestemd met de rapportage. De raming kosten eindafwerking is in het kader van de opstelling van de jaarrekening 2016 opnieuw beoordeeld en geactualiseerd. Begin juli 2016 hebben wij opdracht gegeven aan Tauw BV Deventer voor het opstellen van een afdichtingsplan met bestek. Tauw heeft na een tweetal besprekingen op het provinciehuis het afdichtingsplan met bestek opgeleverd. Beide stukken zijn voor goedkeuring toegestuurd aan de provincie. Verwachting is dat de provincie binnenkort het plan goedkeurt waarna de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd. Planning is dat het werk in het voorjaar van 2017 kan worden aanbesteed.

Met de belastingdienst heeft overleg plaats gevonden over de vraag of de omzetbelasting op de eindafwerking 100% kan worden verrekend. De belastingdienst heeft als standpunt ingenomen dat 100% verrekening niet kan omdat de opbouw van de voorziening eindafwerking niet voor 100% heeft plaatsgevonden uit gemeentelijke bijdragen waarover omzetbelasting is afgedragen (periode 1997 – 2002). Het overleg heeft er toe geleid dat 4,5% van de verrekenbare BTW niet kan worden verrekend.

Bovenstaande betekent dat het bedrag dat niet kan worden verrekend kostenverhogend door werkt in de kosten eindafwerking. Gaat om een bedrag van ongeveer € 58.000,00.

Nazorgfonds

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Na gereedkomen van de eindafwerking wordt het stort overgedragen aan de provincie. De kosten van onderhoud en toekomstige vervangingen komen dan voor rekening van de provincie. Voor dekking van de kosten is een nazorgfonds ingesteld bij de provincie. Op grond van de Overeenkomst Nazorgfonds uit 2000 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een bijdrage van € 1,2 miljoen in het provinciale fonds gestort. Dit was gebaseerd op een berekening van voor 2000 voor de dubbele eindafwerking van 8 ha. en enkele eindafwerking van 3 ha.

Omdat in 2008 duidelijk werd dat alles in de dubbele eindafwerking moest worden meegenomen zijn gesprekken opgestart met de provincie om duidelijkheid te krijgen wat de effecten van deze uitbreiding met 3 ha op de omvang van het fonds zijn en een eventuele bijdrage die het Vuilverwerkingsbedrijf daarin nog dient te doen. Het overleg hierover is begin 2011 met de provincie opgestart. Uit het overleg is naar voren gekomen dat verwacht mag worden dat de uitbreiding met 3 ha geen extra storting in het nazorgfonds zal vragen. Dit omdat de provincie rekent met langere afschrijvingstermijnen dan de berekening uit 2000.

De uiteindelijke herschikking van het afval – 3 hectare - zal ook gevolgen hebben voor de benodigde omvang van het nazorgfonds.

De uiteindelijke en exacte omvang van de bijdrage in het fonds wordt bepaald na afloop van de eindafwerking aan de hand van de werkelijk gemaakte kosten eindafwerking. Dan wordt duidelijk of er nog verrekend moet worden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Wij gaan na afloop van de eindafwerking in overleg met de provincie om te kijken of een deel van het ingebrachte vermogen ad € 1,2 miljoen kan terugvloeien naar het Vuilverwerkingsbedrijf.

Kosten onderhoud stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In de raamovereenkomst van 1997 is afgesproken dat wij de kosten onderhoud van het stortlichaam tot uiterlijk 2009 kunnen declareren bij Stainkoeln BV. Er werd in de overeenkomst van uit gegaan dat de eindafwerking in 2008 zou zijn afgerond en dat het stort daarna zou worden overgedragen aan de provincie inclusief het onderhoud van het stortlichaam t.l.v. het provinciaal nazorgfonds.

Nu de eindafwerking is opgeschort komt naar verwachting het onderhoud pas in 2018 in het nazorgfonds en dient het Vuilverwerkingsbedrijf tot en met 2017 het onderhoud zelf te bekostigen.

Deze kostenpost is/wordt onderdeel van de discussie met de provincie over mogelijke verdeling overschot binnen het nazorgfonds.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Zie de stand van zaken m.b.t. het nazorgfonds.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)			Realisatie 2016		
Lasten	€	137.000	Lasten	€	133.827
Baten	€	70.200	Baten	€	70.000
		-----			-----
Nadelig saldo	€	66.800	Nadelig saldo	€	63.827

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Programma: Vuilverwerkingsbedrijf

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

Per 1 januari 2010 is aan de doelstelling invulling gegeven door activiteiten onder te brengen in Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het Vuilverwerkingsbedrijf is voor 50% aandeelhouder. De andere 50% is in handen van Omrin (Afvalsturing Friesland).

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Leveringsplicht Twence Holding BV (Twence)

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Het Vuilverwerkingsbedrijf is contractueel verplicht om jaarlijks brandbaar afval te leveren aan Twence. Het contract loopt tot 2022. Dit contract is niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Afvalbeheer Noord-Groningen BV heeft zich wel verplicht om de verplichting voor het Vuilverwerkingsbedrijf jaarlijks uit te voeren.

In 2012 is met Twence overeenstemming bereikt over verlaging van de hoeveelheid contractueel te leveren tonnen van 13.000 ton naar gemiddeld 6.000 ton per jaar.

Stand van zaken rekening 2016:

Twence heeft in overleg met aandeelhouders een voorstel gedaan voor het tarieven en dividendbeleid vanaf 2018 – 2022, dat wordt voorgelegd ter besluitvorming in de AvA van december 2016. Het voorstel gaat uit van een lager verwerkingstarief voor aandeelhouders bij minder dividend en beëindiging van het superdividend. De Regio Twente is separaat gestart met een onderzoek naar de meerwaarde van het aandeelhouderschap, waarvan de resultaten worden ingebracht tijdens de AvA in april 2017. Voor de leveringsverplichtingen geldt de “deal” die is vastgelegd in een overeenkomst uit 2006.

Toekomstperspectief

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Afgewogen moet nog worden of er in Usquert in de toekomst GFT verwerking plaats kan gaan vinden. Het verwerken in Usquert vraagt behoorlijke investeringen waardoor de kostprijs per ton fors zal stijgen.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Op basis van extern onderzoek is besloten om geen GFT-afval te gaan verwerken in Usquert vanwege de kosten hiervan en de be- en verwerking van overig groen te hervatten bij voldoende ruimte op de locatie na realisatie van de eindafwerking.

Wij hebben besloten om een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de mogelijkheden van opwekken zonne-energie d.m.v. zonnepanelen. Het onderzoek is afgerond. Conclusie is dat er mogelijkheden zijn om een sluitende businesscase op te stellen voor het exploiteren van een zonnepark. Wij zijn na gesprekken met meerdere partijen in gesprek met één partij om de mogelijkheden verder in beeld te brengen.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)		Realisatie 2016	
Lasten	€ 257.994	Lasten	€ 310.970
Baten	€ 258.854	Baten	€ 281.082
	-----		-----
Batig saldo	€ 860	Nadelig saldo	€ 29.888

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de middelen die in 2016 zijn gebruikt om de lasten te kunnen dekken. Het gaat hierbij om:

- rente en dividend;
- bijdragen gemeenten.

Rente en dividend

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een financieringsoverschot.

Door de invoering van het schatkistbankieren moet dit financieringsoverschot worden belegd bij de Staat. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf is een maximum berekend van € 250.000,00. Dit bedrag mag binnen het bedrijf belegd worden. De rentebaten van de beleggingen bij de Staat zijn € 0,00.

In 2013 is besloten om het Afvalbeheer Noord-Groningen BV een lening van maximaal € 1 miljoen te verstrekken voor de financiering van de nieuwe milieustraat. Deze lening is weggezet tegen een rentepercentage van 2,5%. In 2016 is een rente ontvangen van afgerond € 22.000,00. De uiteindelijke omvang van de lening bedraagt € 992.618,00 af te lossen in 15 jaar. Laatste aflossing is in 2029.

In de primitieve begroting 2016 is een bedrag van € 350.000,00 opgenomen aan te ontvangen dividend Twence Holding BV (Twence). Hiervan wordt € 250.000,00 doorgestort naar de reserve risico Twence. De exploitatie wordt daardoor op begrotingsbasis met € 100.000,00 gunstig beïnvloed. In de voor- najaarsnota is de raming verhoogd van € 350.000,00 naar € 407.300,00 in verband met de uitkering superdividend Twence 2015.

Het samenwerkingsvoorstel tussen het Vuilverwerkingsbedrijf en Omrin gaat uit van een jaarlijkse winstuitkering uit Afvalbeheer Noord Groningen BV van € 104.000,00. In onze begroting 2016 hebben we daarom rekening gehouden met een winstuitkering van € 52.000,00.

In juni 2016 is door de aandeelhouders van Afvalbeheer Noord Groningen BV de jaarrekening 2015 vastgesteld. De jaarrekening 2015 van Afvalbeheer sluit met een batig saldo van € 98.000,00. Besloten is om vanuit de winst een bedrag van € 98.000,00 uit te keren aan de aandeelhouders. In de voorjaarsnota 2016 hebben wij daarom de raming van € 52.000,00 verlaagd naar € 49.000,00. Dit bedrag is in 2016 ontvangen.

De rente over de reserves ad € 27.780,00 is toegevoegd aan de exploitatie. De rente ad € 26.807,00 over de reserve risico deelneming in Twence Holding BV is vervolgens weer toegevoegd aan deze reserve.

Bijdragen gemeenten

Het uiteindelijk tekort wordt gedragen door de deelnemende gemeenten.

De totale bijdrage van gemeenten voor 2016 is geraamd op € 323.054,00. Bij de gemeenten is een bedrag van € 322.854,00 in rekening gebracht en is door de gemeenten betaald in 2016. Daarnaast geldt er een zogenaamde vereveningsregeling voor de vervoerskosten. Op grond van de aangeleverde hoeveelheden 2016 vindt verrekening tussen gemeenten plaats. Zie bijlage 3.

Onvoorzien

In de begroting 2016 is een post onvoorzien opgenomen met een omvang van € 2.000,00.
Deze post onvoorzien van € 2.000,00 is in de voor- en najaarsnota niet ingezet en valt vrij in de jaarrekening 2016.

Paragrafen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft in artikel 26 een aantal verplichte paragrafen voor.

In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die in het verleden versnipperd in de begroting staan nu worden gebundeld. Hierdoor krijgt het bestuur een beter totaalinzicht.

De volgende paragrafen dienen verplicht te worden opgenomen in de begroting tenzij een bepaald onderwerp bij de organisatie niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Het onderwerp “Grondbeleid” speelt niet bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Een paragraaf grondbeleid is dan ook niet opgenomen.

Verder is door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV het niet meer nodig om een paragraaf Lokale heffingen op te nemen.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de capaciteit aan om niet begrote kosten te dekken. Daarbij moet ook gekeken worden naar de risico's die er zijn in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat uit:

- jaarlijkse post onvoorzien op de begroting van € 2.000,00;
- een algemene reserve met een maximale omvang van € 200.000,00 (stand 31-12-2016 € 51.329,00);
- een reserve risico's deelneming in Twence met een omvang van € 1.717.146,00 per 31-12-2016;
- een reserve eindafwerking met een omvang van € 170.000,00 per 31-12-2016.

De reserves zijn in 2016 toegenomen.

Dit komt door o.a.:

- Bestemming positief resultaat 2015 naar: algemene reserve € 2.650,00 en reserve eindafwerking € 170.000,00.;
- toevoeging € 350.000,00 aan de reserve Twence;
- rentetoevoeging € 26.807,00 aan de reserve Twence;

Het beleid ten aanzien van bovenstaande is vastgelegd in de nota "Weerstandsvermogen en Risicomanagement". Deze nota is besproken en vastgesteld in het algemeen bestuur van 24 juni 2009.

De reserve Twence is ingesteld om de risico's die er zijn ten aanzien van de waarde aandelen Twence te dekken. Zie hierna.

Risico's

Hoe groter het aantal risico's hoe meer financiële mogelijkheden er moeten zijn om deze risico's in te dekken. Wij willen op deze plaats de volgende drie risico's benoemen.

Participatie Twence Holding B.V.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 31.000 aandelen Twence Holding BV (Twence) van € 1,00 per stuk. Totale waarde op onze balans € 31.000,00. Naast het formele aandelenbezit heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een agioreserve bij Twence met een boekwaarde op onze balans van € 3.095.360,56. Deze agioreserve is de veronderstelde meerwaarde van de aandelen boven de nominale waarde van € 1,00 per stuk. De agioreserve is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV. Hierbij wordt opgemerkt dat het superdividend ten laste van de agioreserve bij Twence wordt uitgekeerd.

De totale balanswaarde voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt € 3.126.360,56.

Het risico zit in de vraag wat de werkelijke waarde van de aandelen is bij verkoop van de aandelen voor zover ze verhandelbaar zijn. De statutenwijziging Twence in 2011 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf in een verslechterde positie gebracht. Een procedure hiertegen is gevoerd met als resultaat lagere verwerkingskosten. Over de waarde van de aandelen is geen overeenstemming bereikt. Besloten is om van het superdividend jaarlijks voor een bedrag van € 250.000,00 toe te voegen aan de reserve risico deelneming in Twence. Het risico is hiermee grotendeels afgedekt. Uitgangspunt daarbij is dat Twence tot en met 2018 besluit om overeenkomstig afspraken het superdividend uit te keren.

Door de onttrekking van een bedrag van € 849.698,00 (jaarrekening 2013) aan de reserve risico deelneming Twence werd het risico groter. Dit risico is afgedekt door het besluit om van het rentevoordeel i.v.m. vervroegde aflossing leningen (afgelost in december 2013) jaarlijks € 100.000,00 toe te voegen aan deze reserve. Berekend is dat door het jaarlijks toevoegen van het superdividend (t/m 2018), jaarlijks toevoegen van € 100.000,00 per jaar uit het rentevoordeel en het jaarlijks toevoegen van de rente er in 2022 (einde leveringsverplichting) er voldoende is gespaard om het risico volledig af te dekken.

Borgstelling Leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

De borgstelling bedraagt per 31-12-2016 € 362.999,00.

De borgstelling loopt tot 31-12-2019. De omvang van de borgstelling daalt jaarlijks.

Geldleningen

In de begroting 2014 zijn de leningen nog als risico opgenomen. Door de vervroegde aflossing van beide leningen in december 2013 is dit risico komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel (€ 160.000,00 minus € 100.000,00 storting in de reserve Twence is € 60.000,00 jaarlijks) dat met ingang van 2014 is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen. In de begroting 2017 (blz. 36) is rekening gehouden met het opnemen van een lening € 1,8 miljoen tegen 1% rente.

Nazorgfonds en eindafwerking

Op grond van de Leemtewet is het provinciaal Stortplan vastgesteld. Doel van dit plan is het aantal stortplaatsen in de provincie terug te brengen tot één (Stainkoeln). Onze stortplaats is gesloten in 1998.

In het Stortplan is ook vastgelegd, dat de provincie zorg draagt voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaatsen. Voor de financiering hiervan is een nazorgfonds opgericht. De overeenkomst hiervoor is getekend op 24 maart 2000.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft zijn deel in de kosten voor de eeuwigdurende nazorg ad. € 1.220.645,00 in april 2000 gestort in het nazorgfonds van de provincie Groningen. De provincie Groningen heeft ons bij brief van 27 maart 2007 bericht dat de omvang van het nazorgfonds voldoende is om de eeuwigdurende nazorg te kunnen betalen. Ook het eerder door ons geschetste risico van eventueel niet te verrekenen BTW speelt volgens de provincie geen rol meer omdat de provincie de BTW met de komst van het BTW-compensatiefonds kan verrekenen.

Overleg is gevoerd met de provincie over de vraag of de extra oppervlakte in de eindafwerking gevolgen heeft voor de omvang van het nazorgfonds. Dit is niet het geval.

Verder dient te worden opgemerkt dat stortplaatsbeheerders te allen tijde door de provincie kunnen worden aangesproken ingeval van onvoldoende middelen voor de nazorg. Een situatie die kan ontstaan bij tegenvallende rendementen uit beleggingen.

In 1997 is begonnen met het storten van bedragen in een eigen voorziening eindafwerking van de stortplaats in 2008. Jaarlijks is deze voorziening gevoed door middel van een storting ten laste van de exploitatie. In onze milieuvergunning is opgenomen dat de eindafwerking in 2017 gereed moet zijn.

Op grond van een door Tauw Deventer opgesteld bestek ten behoeve van het afdichtingsplan dat is opgesteld plus een berekening van bijkomende kosten komt de omvang van de voorziening per 31-12-2016 uit op € 4.898.173,00. De berekening heeft als uitgangspunt een eindafwerking door middel van Trisoplast met een levensduur van 75 jaar en een af te werken oppervlakte van ruim 8,6 hectare.

Er zijn een paar risico's te benoemen. In het kader van de overdracht van het stort aan de provincie zal het nodig zijn dat het Vuilverwerkingsbedrijf externe deskundigheid moet gaan inhuren. Hoe hoog de kosten hiervoor zijn is moeilijk te bepalen. Wij gaan voorlopig uit van een bedrag van € 50.000,00. Daarnaast is de kans aanwezig dat er in het kader van de veiligheid van de toegangsweg bepaalde voorzieningen moeten worden getroffen. De wegbeheerder heeft hier een verantwoordelijkheid, maar kan kosten in rekening gaan brengen bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Door de instelling van een reserve eindafwerking worden de risico's voldoende afgedekt.

De werkzaamheden zullen in de loop van 2017 worden aanbesteed. Dan pas wordt duidelijk wat de feitelijke kosten zullen zijn.

Als de overdracht van het stort aan de provincie wat langer gaat duren dan worden de kosten pre-nazorg wat hoger. In onze meerjarenraming houden wij er rekening mee dat de overdracht medio 2019 rond zal zijn.

Gelet op de risico's is bij het bestemmingsvoorstel resultaat 2015 voorgesteld om € 170.000,00 te reserveren om tegenvallers in het eindafwerkingstraject op te kunnen vangen. Dit bedrag is nog beschikbaar per 31-12-2017.

Dividend Afvalbeheer Noord-Groningen BV

Conform de samenwerkingsovereenkomst wordt in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 52.000,00 aan te ontvangen dividend van Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het halen van dit resultaat is afhankelijk van diverse factoren en is daardoor niet altijd zeker.

Verwacht wordt dat over 2016 Afvalbeheer onvoldoende resultaat zal halen om een bedrag van € 52.000,00 aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen keren in 2017.

De winstprognose voor 2016 bedraagt ongeveer € 70.000,00. Bij volledige uitkering in 2017 zal een dividend van € 35.000,00 worden ontvangen. Dit betekent een tekort in de exploitatie 2017 van € 17.000,00. Een dekkingsvoorstel wordt opgenomen in de voorjaarsnota 2017.

Financiële kengetallen

Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat met ingang van de jaarstukken 2015 in deze paragraaf vijf financiële kengetallen opgenomen dienen te worden. Deze kengetallen geven op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van het Vuilverwerkingsbedrijf.

Deze kengetallen hebben geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies.

Definities kengetallen

Hieronder wordt aangegeven welke vijf financiële kengetallen opgenomen moeten worden en wat de kengetallen inhouden.

Netto schuldquote

Het kengetal "netto schuldquote", ook wel bekend als de netto schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente/GR. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente/GR investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. In de berekening wordt niet meegenomen waarvoor de schulden zijn aangegaan.

Voor de berekening van de netto schuldquote wordt de netto schuld gedeeld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente/GR.

Voor de berekening van de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente/GR in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van structurele lasten en baten en het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves te delen door de totale baten.

Grondexploitatie en belastingcapaciteit

Zijn niet van toepassing voor het Vuilverwerkingsbedrijf.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf zien de financiële kengetallen er als volgt uit:

Kengetallen	Rekening	Rekening
	2015	2016
Netto schuldquote	-224	-317
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-316	-412
Solvabiliteitsrisico	24	28
Structurele exploitatieruimte	76	66
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.

Conclusie weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf is na verwerking van de rekeningcijfers 2016 toegenomen. De risico's die hiervoor zijn benoemd zijn goed afgedekt.

Conclusie kan worden getrokken dat de weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf goed is.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen dient te worden aangegeven hoe het beleid is ten aanzien van het onderhoud van de eigen kapitaalgoederen en de uit dit beleid voortvloeiende financiële gevolgen.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf gaat het om de kapitaalgoederen op de stortplaats te Usquert: gebouwen, terreinen en machines.

De gebouwen en infrastructuur zijn per 1 januari 2010 overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf blijft over het onderhoud van het stortlichaam, de groensingel, de sloten, het stortgasonttrekkingsstelsel, pompputten en de persleiding tot aan de aansluiting in Usquert.

Voor dit onderhoud is budget in de begroting opgenomen.

Door de aanleg van de nieuwe milieustraat, het stoppen met de verwerking van GFT en het rechtstreeks leveren van grijs afval aan de verwerker (geen overslag station meer in Usquert) is het contract met Afvalbeheer aangepast. De opstallen (m.u.v. het kantoorgebouw) zijn weer terug geleverd aan het Vuilverwerkingsbedrijf. Deze terug geleverde opstallen zijn in het voorjaar van 2015 gesloopt. Dit was nodig in het kader van de eindafwerking c.q. het afgraven van 3 ha afval.

Financiering

Door de invoering van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is het verplicht om een treasuryparagraaf (nu financieringsparagraaf) op te nemen.

De wet Fido geeft verder aan dat het verplicht is om een zogenaamd treasurystatuut vast te stellen. Het algemeen bestuur heeft op 26 juni 2002 het treasurystatuut voor het Vuilverwerkingsbedrijf vastgesteld. Dit statuut is in werking getreden op 26 juni 2002. Herziening van het statuut is noodzakelijk omdat de inhoud niet meer geheel aansluit bij de nieuwe organisatie per 1-1-2010. Aanpassing dient nog plaats te vinden.

De financieringsparagraaf is bedoeld om eventuele risico's op het gebied van de treasury te kunnen benoemen en kwantificeren.

Omdat niet alle genoemde onderdelen van toepassing zijn op een relatief kleine organisatie als het Vuilverwerkingsbedrijf zullen de relevante items kort worden toegelicht.

Financieringsmiddelen

De financieringsmiddelen van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaan uit:

- reserves en voorzieningen	:	omvang 31-12-2016	€ 6.836.649,00
- financieringsoverschotten	:	omvang 31-12-2016	€ 2.737.986,00
- langlopende leningen	:	omvang 31-12-2016	€ 0,00

Renterisico van de vaste schuld

De twee leningen zijn in december 2013 vervroegd afgelost. Hiermee is het renterisico van de vaste schuld komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel dat is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen.

Renterisico van de vlottende schuld (kasgeldlimiet)

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarvoor de gemeente c.q. de gemeenschappelijke regeling middelen mag aantrekken op de geldmarkt. De kortlopende middelen worden aangetrokken in de vorm van kasgeldleningen en door gebruikmaking van de rekening courant. De grootte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van de totale lasten van de begroting resp. rekening van het dienstjaar. Voor 2016 geldt voor de kasgeldlimiet een percentage van 8,5. De onderstaande tabel geeft de kasgeldlimiet weer ultimo het jaar 2016. De toegestane kasgeldlimiet voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt 8,2% van het begrotingssaldo 2016 ad € 770.301,00 is € 63.165,00.

	x € 1.000,--			
	kw1	kw2	kw3	kw4
Omvang begroting 2016 € 770.301,00	770	770	770	770
toegestane kasgeldlimiet				
- procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2

- in bedrag	63	63	63	63

	2015	2016
1. Toegestane kasgeldlimiet	63	63
2. Omvang vlottende korte schuld:		
- opgenomen gelden < 1 jaar	0	0
- schuld in rekening courant	0	0
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0
- overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0
3. Vlottende middelen:		
- contante gelden in kas	0	0
- tegoeden in rekening courant	231	326
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	2046	2.561
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-2.277	-2.887
Ruimte	2.340	2.950

In 2016 is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om rood te staan bij de bank. Kasgeldleningen zijn niet aangetrokken. Het gehele jaar 2016 zijn wij onder de berekende kasgeldlimiet gebleven.

Kredietrisico van uitgezette gelden

Het financieringsoverschot is met ingang van medio december 2013 belegd bij het Rijk.

De ruimte die vrij beschikbaar mag zijn (maximaal € 250.000,00) staat op de rekening courant bij de BNG.

De BNG voldoet ruimschoots aan de eisen van kredietwaardigheid.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt voor de bouw van de een nieuwe milieustraat. Het risico is afgedekt door het onderpand van de nieuwe milieustraat.

Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering dient inzicht te worden gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Door de inbreng van een groot deel van de bedrijfsactiviteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV blijft uitsluitend het beheer van het stortlichaam als activiteit binnen de GR.

Met Afvalbeheer Noord-Groningen-BV zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het beheer van het stortlichaam. De GR blijft verantwoordelijk voor de naleving van de vergunningen. De BV heeft het dagelijks toezicht en verzorgt het beheer. De kosten worden in rekening gebracht bij de GR.

Het Algemeen Bestuur vergadert minimaal 2x per jaar.

De financiële administratie wordt verzorgd door een extern bureau.

Vanuit Afvalbeheer Noord-Groningen BV wordt secretariële ondersteuning verleend aan de GR evenals ondersteuning met betrekking tot de eindafwerking.
Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen eigen medewerkers meer in dienst.

Verbonden partijen

Van een verbonden partij is sprake indien er een bestuurlijk en financieel belang is bij de partij.

Twence Holding BV (te Hengelo)

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf voldoet Twence Holding BV (verder Twence genoemd) aan bovenstaande beschrijving. Onder de paragraaf "Weerstandsvermogen" is ingegaan op de relatie met Twence.

Over Twence zijn de volgende getallen te geven over het jaar 2015
(bron: Jaarverslag 2015 Twence):

	2014	2015
Eigen vermogen	123 mln	123 mln
Rentabiliteit totale vermogen	5,2%	5,4%
Bedrijfsresultaat	9,1 mln	9,6 mln

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een belang van 31.000 aandelen van € 1 in Twence. Dit is 3,1% in het totaal. Doordat de aandelen Attero door Twence zijn ingekocht is dit belang gestegen naar 3,65%.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV (te Usquert)

Verder is het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder in Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 1 stem in de algemene vergadering van aandeelhouders. De andere stem is in handen van Afvalsturing Friesland (Omrin) te Leeuwarden, eigenaar van de overige 50% van de aandelen.

Het aandelenkapitaal van het Vuilverwerkingsbedrijf in Afvalbeheer Noord-Groningen BV bedraagt € 200.000,00.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV verzorgt de ontvangst en het (laten) verwerken van de diverse afvalstromen die binnen de 4 deelnemende gemeenten in het Vuilverwerkingsbedrijf vrijkomen.

Kengetallen 2015 van Afvalbeheer Noord-Groningen BV

	31-12-2014	31-12-2015
Geplaatst kapitaal	400.000,00	400.000,00
Algemene reserve	14.000,00	15.000,00
Resultaat	121.000,00	99.000,00
Voorziening onderhoud	0,00	0,00

De activiteiten van Afvalbeheer Noord-Groningen BV zijn op 1 januari 2010 gestart.

Jaarrekening

ALGEMEEN

Inleiding

Het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten” geeft aan dat de jaarrekening dient te bestaan uit de volgende onderdelen:

- de balans en de toelichting;
- de programmarekening en de toelichting.

Deze jaarrekening voldoet aan deze voorschriften.

Daarnaast worden een aantal kerngegevens gepresenteerd en zijn diverse bijlagen toegevoegd.

Kerngegevens

Deelnemende gemeenten

Omschrijving	Naar toestand 31.12.2015	Naar toestand 31.12.2016
Aantal inwoners:		
- gemeente De Marne	10.100	10.082
- gemeente Eemsum	15.815	15.656
- gemeente Loppersum	10.042	9.919
- gemeente Winsum	13.638	13.602
Totaal	49.595	49.259

Financiële structuur

	31-12-2015		31-12-2016	
	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner
Uitgaven	875.502	17,65	821.604	16,68
Bijdragen gemeenten	265.682	5,36	322.854	6,55
Vaste schuld	0	0	0	0
Boekwaarde geactiveerde investeringen	4.206.979	84,83	4.139.979	84,05
Eigen financieringsmiddelen	6.183.019	124,67	6.836.649	138,79

BALANS

Op de navolgende bladzijden wordt de balans per 31 december 2016 weergegeven.

Balans per 31 december 2016

ACTIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
- Investerings met economisch nut	0	0	0	0
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361		3.326.361	
- Verstrekte leningen	813.618		880.618	
	4.139.979	4.139.979	4.206.979	4.206.979
VLOTTENDE ACTIVA				
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137		4.285	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.502.135		1.952.135	
- Overige vorderingen	1.836		89.910	
	2.561.108	2.561.108	2.046.330	2.046.330
Liquide middelen				
- Banksaldi	325.843	325.843	231.446	231.446
Overlopende activa				
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240	1.240	1.240
Totaal activa		7.028.170		6.485.995

PASSIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	51.329		48.679	
- Bestemmingsreserve	1.887.146		1.340.340	
- Gerealiseerd resultaat	41.317		172.650	
	1.979.792	1.979.792	1.561.669	1.561.669
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	4.898.173	4.898.173	4.794.000	4.794.000
Vaste schulden met looptijd van één jaar of langer				
- Onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0	0	0
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar				
- Schulden aan openbare lichamen	24.249		0	
- Overige schulden	554		32.050	
	24.803	24.803	32.050	32.050
Overlopende passiva	125.402	125.402	98.276	98.276
<i>Totaal passiva</i>		7.028.170		6.485.995
Verstrekte borgstellingen		362.999		439.240

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Met ingang van 2003 wordt conform het besluit van het algemeen bestuur uitsluitend nog lineair afgeschreven.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa vindt plaats tegen nominale waarde van het geplaatste en gestorte kapitaal, dan wel de lagere marktwaarde. Verder wordt bij de waardering rekening gehouden met de agioreserve die is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV.

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

De vorderingen, liquide middelen en overlopende activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Algemene waarderingsgrondslag passiva

De passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld

Voorzieningen

Het hebben van een voorziening eindafwerking is gebaseerd op de “Raamovereenkomst aanbieding en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen” van 3 maart 1997. De benodigde omvang van de voorziening is o.a. gebaseerd op het opgestelde bestek eind 2016 voor de werkzaamheden eindafwerking.

.

Toelichting op de balans

In deze toelichting zijn alleen de belangrijkste wijzigingen op de balans opgenomen. In de bijlagen behorende bij deze jaarrekening zijn specificaties opgenomen. In deze specificaties staan de vermeerderingen, verminderingen, renteverrekening en afschrijvingen per post vermeld. Deze mutaties hebben plaatsgevonden conform de oorspronkelijke Algemeen Bestuursbesluiten.

Daar waar in onderstaand overzicht staat "Balans 2015" bedoelen we de stand van zaken per 31 december 2015. Met "Balans 2016" wordt bedoeld het saldo per 31 december 2016.

ACTIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Materiële vaste activa		
Investerings met economisch nut	0	0

Materiële vaste activa zijn uitgaven die een meerjarig nut hebben en in meerdere jaren worden afgeschreven. Op grond van de voorschriften moeten de materiële vaste activa worden uitgesplitst in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut. Onze materiële vaste activa vallen allemaal onder het begrip "Investerings met economisch nut". In 2014 zijn de activa volledig afgeschreven.

	Balans 2016	Balans 2015
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361	3.326.361
Verstrekte leningen	813.618	880.618

Financiële vaste activa zijn leningen en deelnemingen die de uitoefening van de werkzaamheden van de organisatie duurzaam dienen.

De kapitaalverstrekking betreft de aandelen Twence ad € 31.000,00, de agioreserve Twence ad € 3.095.361,00 en de deelneming in Afvalbeheer Noord Groningen BV voor € 200.000,00.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt t.b.v. de bouw van een nieuwe milieustraat. De hoofdsom bedraagt € 992.618,00. Afgelost is € 179.000,00. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tot en met 2029.

	Balans 2016	Balans 2015
Vorderingen		
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137	4.285
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een (1)	2.502.135	1.952.135
- Overige vorderingen	1.836	89.910

(1): rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen openbare lichamen per 31-12-2015 bestaat uit de afrekening omzetbelasting 4e kwartaal 2015. Per 31-12-2016 bestaat de vordering uit nog terug te ontvangen dividendbelasting op het dividend Twence Holding BV en Afvalbeheer Noord Groningen BV. Het bedrag is inmiddels ontvangen.

Bij het Rijk staat per 31-12-2016 een bedrag van ruim € 2,5 miljoen verplicht geparkeerd op grond van de regeling schatkistbankieren. Het Vuilverwerkingsbedrijf mag maximaal € 250.000,00 liquide hebben bij banken (BNG). Alles boven dit bedrag moet afgeroomd worden naar een rekening bij het Rijk.

De post overige vorderingen betreft een bijdrage van Afvalbeheer Noord Groningen BV in de aanslag zuiveringsheffing 2016 en een vordering op de gemeenten De Marne en Eemmond i.v.m. de vereveningsregeling transportkosten.

	Balans 2016	Balans 2015
Liquide middelen	325.843	231.446

Onder de liquide middelen worden de banksaldi opgenomen.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen contante middelen beschikbaar.

De specificatie per 31 december 2016 ziet er als volgt uit.

BNG rekening courant 325.843

Het saldo overschrijdt hiermee de grens (voor het Vuilverwerkingsbedrijf € 250.000,00) voor schatkistbankieren.

Eind 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd. Gemeenten dienen overtollige middelen te storten op een rekening bij de staat. Voor de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een drempel bedrag berekend van € 250.000,00. Het gemiddelde saldo per kwartaal mag niet boven dit drempelbedrag uitkomen.

In onderstaand overzicht zijn de gemiddelde bedragen opgenomen.

In het overzicht zien we dat het 2e kwartaal een behoorlijke overschrijding van de norm laat zien. In het 2e kwartaal is het dividend Twence Holding BV ontvangen en niet tijdig afgeroomd naar de rekening bij de staat. In het 4e kwartaal is de gemiddelde overschrijding meer verspreid over het kwartaal. Om gemiddeld op de norm te komen had er meer overgeheveld moeten worden (ruimer onder de norm).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2016					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	76	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	2	46	-	21
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	841			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	841			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	22.972	26.903	16.022	24.949
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende activa		
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240

Op deze post worden de betalingen verantwoord die in het rekeningjaar gedaan zijn en die betrekking hebben op het volgende jaar.

Het bedrag van € 1.240 heeft betrekking op vooruitbetaalde verzekeringspremie Centraal Beheer.

PASSIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Eigen vermogen		
- algemene reserve	51.329	48.679
- bestemmingsreserve	1.887.146	1.340.340
- gerealiseerd resultaat	41.317	172.650

De algemene reserve is door toevoeging van een deel van het resultaat 2015 weer gegroeid tot boven het bodembedrag van € 50.000,00.

De bestemmingsreserve bestaat uit de reserve risico's Twence ad € 1.717.146,00 en de reserve eindafwerking ad € 170.000,00. De reserve Twence is in 2016 gegroeid met een bedrag van € 376.807,00. Dit is de geraamde toevoeging van € 350.000,00 conform begroting. Daarnaast wordt jaarlijks ook de rente toegevoegd. De reserve eindafwerking is ontstaan uit het rekening resultaat 2015. Deze reserve is ingesteld om eventuele extra kosten die een indirect gevolg zijn van de eindafwerking te kunnen dekken. Bijvoorbeeld de kosten van overdracht (na eindafwerking) van het stort aan de provincie.

Het verloop in 2016 wordt in onderstaande overzicht per reserve weergegeven.

	Boekwaarde 01.01.2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig dienstjaar	Boekwaarde 31.12.2016
Reserves:					
1. Algemene reserve	48.679,16	0,00	0,00	2.650,31	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	376.806,79	0,00	0,00	1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	0,00	170.000,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	376.806,79	0,00	172.650,31	1.938.475,70

Het gerealiseerd resultaat betreft het rekeningsaldo na verrekening van de reserves.

Het algemeen bestuur neemt een besluit over bestemming van het batig saldo 2016.

	Balans 2016	Balans 2015
Voorzieningen	4.898.173	4.794.000

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs valt in te schatten

- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs valt in te schatten
- kosten die in een volgend dienstjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren

Voorzieningen moeten de benodigde omvang hebben van de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet kleiner of groter zijn dan de verplichtingen of risico's, waarvoor ze zijn ingesteld.

De omvang van de voorziening eindafwerking is eind 2016 bepaald op basis van een berekening kosten eindafwerking t.b.v. het afdichtingsplan.

De voorziening eindafwerking is ingesteld op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997 om de eindafwerking in 2008 te kunnen bekostigen. Eindafwerking heeft niet plaatsgevonden in 2009. In de milieuvergunning, die in 2010 is verstrekt, is uitstel verleend. De eindafwerking dient in 2017 te zijn afgerond.

Aan de voorziening is in 2016 een bedrag van € 114.120,00 toegevoegd. Deze toevoeging is gebaseerd op een nieuwe berekening kosten eindafwerking. Onttrokken is een bedrag van € 9.947,00 i.v.m. afrekening BTW over de jaren 2012 tot en met 2016. Dit is een gevolg van de afspraak met de belastingdienst met betrekking tot het verrekenpercentage BTW op de kosten eindafwerking.

De omvang van de voorziening is gebaseerd op een berekening eind 2016 door een extern bureau. De aanbesteding van de eindafwerking vindt in 2017 plaats. Daarna zal ook duidelijk worden of de benodigde omvang van de voorziening toereikend is.

Verloop voorziening eindafwerking:

Saldo 31-12-2015	€ 4.794.000
Storting ten laste van de exploitatie 2016	€ 114.120
Onttrekking i.v.m. kosten 2016	€ 9.947
Saldo 31-12-2016	€ 4.898.173

	Balans 2016	Balans 2015
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer		
- onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0

In verband met de invoering van het schatkistbankieren is besloten om beide leningen per 16 december 2013 vervroegd af te lossen.

	Balans 2016	Balans 2015
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar		
- schulden aan openbare lichamen	24.249	0
- overige schulden	554	32.050

De post schulden aan openbare lichamen betreft de nog af te dragen omzetbelasting 4e kwartaal 2016 € 13.815,00 en de BTW-suppletie eindafwerking 2012 - 2016 € 10.434,00.

De post overige schulden bestaat uit een paar kleine nog te betalen posten per 31-12-2016. Betaling heeft in 2017 plaatsgevonden.

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende passiva	125.402	98.276

Deze balanspost bestaat uit:

- afrekening zuiveringsbeheer 2015	€ 10.817
- advieswerkzaamheden eindafwerking	€ 9.375
- administratieve ondersteuning december	€ 1.539
- Deloitte, accountantscontrole 2016	€ 14.145
- Afrekening transportkostenregeling 2016	€ 511
- bijdrage aan Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de Milieustraat	€ 89.015
Totaal	€ 125.402

Verstrekte Borgstellingen

Betreft de borgstelling aan Twence Holding BV. Zie de toelichting op bladzijde 41.

Langlopende financiële verplichtingen

Er is sprake van een zestal langlopende financiële verplichtingen binnen het Vuilverwerkingsbedrijf.

Leveringsplicht Twence

Met Twence loopt een leveringsplicht (na vaststelling van de overeenkomst van 26 juli 2012) van ongeveer 7.000 ton huishoudelijk afval per jaar. Dit contract loopt tot en met 2022.

GFT-contract Sanog

Met het Samenwerkingsverband Noord Oost Groningen is in 2008 een contract afgesloten voor de verwerking van 3.500 ton GFT uit het SANOG-gebied door het Vuilverwerkingsbedrijf. Dit contract loopt vanaf 1-1-2009 tot en met 2017.

De nakoming van beide contracten (leveringsplicht Twence en contract met Sanog) vindt plaats door Afvalbeheer Noord Groningen BV. Dit is geregeld in de vastgestelde "Overname- en samenwerkingsovereenkomst" tussen beide partijen.

Bijdrage Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de nieuwe milieustraat

Door Afvalbeheer Noord Groningen (ANG) wordt een nieuwe milieustraat aangelegd. De financiering hiervan loopt via het Vuilverwerkingsbedrijf. Gaat om een bedrag van maximaal € 1 miljoen met een looptijd van 15 jaar. De lening is opeisbaar als ANG niet voldoet aan de eis van betaling van rente en aflossing. Daarnaast geldt dat de lening opeisbaar is bij liquidatie van ANG waarbij op grond van de huurovereenkomst met ANG de milieustraat overgaat naar het Vuilverwerkingsbedrijf. Vastgelegd is dat de kapitaallast van deze investering door Afvalbeheer wordt gedekt door een jaarlijkse bijdrage van het Vuilverwerkingsbedrijf.

De jaarlijkse bijdrage is gelijk aan de rente en aflossing die door ANG wordt betaald. De jaarlijkse bijdrage daalt jaarlijks. In de begroting 2017 is de bijdrage geraamd op € 87.340,00.

Huurovereenkomst en opstalrecht met Afvalbeheer Noord Groningen BV

In 2009 is met Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) is een huurovereenkomst en opstalrecht afgesloten voor de huur van de gronden en opstallen door ANG op het terrein van het Vuilverwerkingsbedrijf. Het contract heeft een geldigheidsduur voor onbepaalde tijd.

Borgstelling leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

Jaar	NWB 6,97%			Aandeel VVWNG ultimo van het jaar
	Stand begin bj	Aflossing bj	Stand einde bj	
2016	12.043.672	2.090.463	9.953.209	362.999
2017	9.953.209	2.238.707	7.714.502	281.352
2018	7.714.502	2.397.464	5.317.039	193.916
2019	5.317.039	2.567.478	2.749.560	100.278
2020	2.749.560	2.749.560	-	0

De verstrekte borgstelling loopt af in 2020.

Opstellen nazorgplan

Besloten is om aan Stainkoeln BV opdracht te verstrekken voor het opstellen van een nazorgplan voor het stortlichaam. Dit plan wordt opgesteld na afronding van de eindafwerking.

Het plan is onderdeel van de overdracht van het onderhoud van de stort aan de provincie.

De opdracht heeft een waarde van € 35.000,00.

JAARREKENING 2016: overzicht van baten en lasten

Hieronder is de jaarrekening 2016 opgenomen.

Op de volgende bladzijden wordt de jaarrekening meer gedetailleerd weergegeven conform de opzet in de begroting 2016.

Na de cijfers wordt op hoofdlijnen een toelichting op de cijfers gegeven.

Een onderbouwing van de cijfers ligt ter inzage op de administratie.

Programma	Primitieve begroting			Raming begrotingsjaar			Realisatie begrotingsjaar		
				na wijziging					
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Stort	82.000	82.000	0	137.000	70.200	-66.800	133.827	70.000	-63.827
Vuilverwerkingsbedrijf	309.494	258.854	-50.640	257.994	258.854	860	310.970	281.082	-29.888
Saldo kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma's	391.494	340.854	-50.640	394.994	329.054	-65.940	444.797	351.082	-93.715
Algemene dekkingsmiddelen:									
- dividend	0	402.000	402.000	0	456.300	456.300	0	456.313	456.313
- rente eigen financieringsmiddelen	0	27.127	27.127	0	27.127	27.127	0	27.780	27.780
- overige inkomsten	0	0	0	0	27.700	27.700	0	27.746	27.746
Onvoorzien	2.000	0	-2.000	68.700	0	-68.700	0	0	0
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	393.494	769.981	376.487	463.694	840.181	376.487	444.797	862.921	418.124
Toev./onttr. aan reserves	376.807	320	-376.487	376.807	320	-376.487	376.807	0	-376.807
Gerealiseerd resultaat	770.301	770.301	0	840.501	840.501	0	821.604	862.921	41.317

Lasten

Omschrijving	Geraamde lasten	Ramingen na	Ramingen na	Realisatie
	2016	voorjaars nota 2016	najaars nota 2016	rekening 2016
<u>Stort</u>				
Kosten onderhoud	70.000,00	85.000,00	73.000,00	71.304,07
Eindafwerking	12.000,00	30.000,00	64.000,00	62.523,21
Totaal lasten stortlichaam	82.000,00	115.000,00	137.000,00	133.827,28
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Onderhoud groensingel	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.776,18
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Kosten voeren administratie	20.000,00	20.000,00	23.000,00	22.485,00
Accountantkosten	9.000,00	13.000,00	13.000,00	21.540,00
Diverse kosten	0,00	12.000,00	17.000,00	19.129,66
Gebruik voorzieningen en secretariele ondersteuning BV	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.412,00
Toevoeging aan voorziening eindafwerking	171.367,00	95.867,00	95.867,00	114.120,00
Kapitaallasten	5.697,00	5.697,00	5.697,00	28.279,85
Bijdrage ANG voor nieuwe milieustraat	87.930,00	87.930,00	87.930,00	89.015,45
Totaal	309.494,00	249.994,00	257.994,00	310.970,80
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Onvoorzien	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Toevoeging rente aan de reserve Twence	26.807,00	26.807,00	26.807,00	26.806,79
Toevoeging aan de reserve Twence	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
Toevoeging aan de reserve Twence (aanvulling)	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Totaal mutaties in de reserves	376.807,00	376.807,00	376.807,00	376.806,79
<u>Saldo exploitatie 2016 lasten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	821.604,87

Baten

Omschrijving	Geraamde baten 2016	Ramingen na voorjaarsnota 2016	Ramingen na najaarsnota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Bijdragen deelnemende gemeenten	70.200,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
Bijdrage voorziening eindafwerking	11.800,00	0,00	0,00	0,00
Totaal storten	82.000,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV	0,00	0,00	0,00	22.015,45
Bijdragen deelnemende gemeenten obv tonnen brandbaar	176.744,00	176.744,00	176.744,00	176.744,00
Bijdragen deelnemende gemeenten obv percentage storten	76.110,00	76.110,00	76.110,00	76.110,00
Totaal Vuilverwerkingsbedrijf	258.854,00	258.854,00	258.854,00	281.082,11
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Dividend Twence: regulier	100.000,00	104.500,00	104.500,00	104.513,00
Dividend Twence: superdividend	250.000,00	302.800,00	302.800,00	302.800,00
Dividend BV	52.000,00	49.000,00	49.000,00	49.000,00
Overige opbrengsten	0,00	0,00	27.700,00	27.745,88
Rente eigen financieringsmiddelen	27.127,00	27.127,00	27.127,00	27.780,38
	429.127,00	483.427,00	511.127,00	511.839,26
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Beschikking over de rente reserve samenwerking en alg.res	320,00	320,00	320,00	0,00
Totaal mutaties in de reserves	320,00	320,00	320,00	0,00
<u>Saldo exploitatie 2016 baten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	862.921,37

TOELICHTING OP DE BATEN EN LASTEN

Algemene toelichting

De exploitatie 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

In de najaarsnota 2016 (behandeld in het algemeen bestuur van 15 december 2016) werd de verwachting uitgesproken dat er over 2016 een batig saldo zou ontstaan van € 68.700,00. Het feitelijk saldo 2016 bedraagt € 41.317,00. Een verschil van € 27.383,00.

Dit saldo is o.a. ontstaan door de volgende posten.

Toevoeging aan voorziening eindafwerking

Aan de voorziening eindafwerking is een bedrag van € 18.253,00 meer toegevoegd dan is geraamd. Voor het opstellen van het afdichtingsplan eind 2016 is een nieuwe berekening gemaakt en zijn bijkomende kosten in beeld gebracht. Uitkomst hiervan was dat er een extra storting van € 18.253,00 nodig is om de voorziening op peil te brengen. Verwachting is dat aanbesteding van het werk snel zal plaatsvinden, waarna getoetst kan worden of de voorziening werkelijk voldoende van omvang zal zijn.

Accountantskosten

In de jaarrekening is een bedrag van € 21.540,00 opgenomen voor accountantskosten.

Dit bedrag bestaat uit de afrekening controle 2015 ad € 4.395,00 en de controlekosten 2016 (inclusief afrekening meerwerk) € 17.145,00. Het meerwerk bestaat voornamelijk uit de extra tijd die de accountant heeft moeten besteden voor de beoordeling van de omvang voorziening eindafwerking en de problematiek met betrekking aftrekbaarheid BTW eindafwerking en het vraagstuk van de vennootschapsbelasting.

Door bovenstaande ontstaat er een overschrijding van € 8.540,00 op de accountantskosten.

Rechtmatigheid overschrijdingen

De geconstateerde overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid c.q. zijn conform besluitvorming. De overschrijdingen wijken wel af maar zijn daarmee niet als onrechtmatig aan te merken.

Kapitaallasten en rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV

Op begrotingsbasis is de te ontvangen rente van Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) meegenomen in de zogenaamde renteomslag. Dit is niet juist. De te ontvangen rente moet apart inzichtelijk worden gemaakt in de exploitatie. Dit hebben we aanpast in de jaarrekening. De kapitaallasten stijgen en aan de batenkant staat daar tegen over de rente ontvangst van ANG.

Toelichting op de posten vereveningsregeling

Via de regeling verrekenen gemeenten over 2016 een bedrag van € 6.212,66 met elkaar.

Zie specificatie op blz. 55 en 56.

Incidentele baten en lasten

In de primitieve begroting 2016 zijn geen incidentele baten en lasten geraamd.

In de jaarrekening 2016 is een incidentele bate van € 27.746,00 opgenomen. Het gaat hier om een teruggave van Twence Holding BV vanwege te veel in rekening gebrachte afvalstoffenbelasting 2015.

WNT

In het kader van de WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector) moet van elke topfunctionaris en van elke andere functionaris, die in het betreffende jaar een totale bezoldiging heeft ontvangen hoger dan de maximale bezoldigingsnorm een toelichting in de programmarekening worden opgenomen.

Aangezien de bestuurders van het Vuilverwerkingsbedrijf onbezoldigd zijn behoeft geen informatie te worden verstrekt.

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkgever betaalde SV-premies	Belastbare kosten-vergoeding en	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging	Motivering
K.P. Berghuis	Lid DB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H.G.A. Sienot	Lid DB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B. Schollema	Lid DB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H. Blok	Lid DB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J.P. van der Vis	Lid AB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
L. Westerhuis	Lid AB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B.J. Huizing	Lid AB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
N.R. Werkman	Lid AB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

BIJLAGEN

Op de volgende bladzijden zijn de bijlagen met bijbehorende toelichting opgenomen.

Het gaat om de volgende bijlagen:

1. Investeringsstaat
2. Staat van reserves en voorzieningen
3. Bijdragen deelnemende gemeenten
4. Normenkader 2016

BIJLAGE 1 : INVESTERINGSSTAAT

Toelichting

1. In deze staat wordt verstaan onder:
  - a. alle onroerende en roerende bezittingen (inclusief voorraden), waarvan op de boekwaarde wordt of zal worden afgeschreven of waarvan de boekwaarde op een andere wijze wordt of zal worden gedekt;
  - b. alle deelnemingen; hiertoe wordt gerekend het bezit aan aandelen en schuldbrieven en verstrekt kapitaal aan de takken van dienst en de bedrijven;
  - c. alle verstrekte langlopende geldleningen (nominale waarde);
2. De geactiveerde kapitaaluitgaven zijn gerangschikt in de volgorde van de programma's zoals ze zijn opgenomen in de begroting/rekening.
3. Afschrijving vindt lineair plaats.
4. Het renteomslag percentage bedraagt 0,188%. Dit percentage is berekend op basis van de werkelijke rentekosten 2016. Op de lening afvalbeheer wordt een vast percentage van 2,5% berekend conform de overeenkomst die met Afvalbeheer Noord-Groningen BV is afgesloten.

INVESTERINGSSTAAT 2016														
Omschrijving	*	**	Aanschaffings- waarde per 1-1-2016	Investering 2016	Aanschaffings- waarde per 31-12-2016	Afgeschreven t/m 2015	Rente- perc.	Bedrag van de rente 2016	Afschrijving in 2016	Des-investering 2016	Kapitaallast 2016	Boekw aarde 01.01.2016	Boekw aarde 31.12.2016	Resterende afschrijvings- termijnen
4721.0000 Storten														
Meetput afvalwater 2005	M	M	17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72	0,000%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0 jaar
<i>Totaal 4721.0000</i>			17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
4721.0000 Vuilverwerkingsbedrijf														
Aandelen Twence	F		31.000,00	0,00	31.000,00	0,00	0,188%	58,38	0,00	0,00	58,38	31.000,00	31.000,00	
Deelneming in Twence	F		3.095.360,56	0,00	3.095.360,56	0,00	0,188%	5.829,35	0,00	0,00	5.829,35	3.095.360,56	3.095.360,56	
Deelneming in Afvalbeheer Noord-Groningen	F		200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	0,188%	376,66	0,00	0,00	376,66	200.000,00	200.000,00	
Lening aan Afvalbeheer Noord-Groningen	F		992.618,02	0,00	992.618,02	112.000,00	2,500%	22.015,45	67.000,00	0,00	22.015,45	880.618,02	813.618,02	
<i>Totaal 4721.0000</i>			4.318.978,58	0,00	4.318.978,58	112.000,00		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	
Totaal-generaal			4.336.847,30	0,00	4.336.847,30	129.868,72		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	

BIJLAGE 2 : RESERVES EN VOORZIENINGEN

Toelichting

1. In deze staat worden gespecificeerd opgenomen:
  - a. de algemene reserve;
  - b. de bestemmingsreserves;
  - c. de voorzieningen.
2. In de toelichting op de balans wordt aangegeven wat onder reserves en voorzieningen wordt verstaan.
3. Voor een toelichting op de reserves wordt verwezen naar de volgende bladzijde.
De voorzieningen zijn toegelicht in de toelichting op de balans.

STAAT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN 2016					
1	5	6	7	8	9
Naam reserve/voorziening	Saldo op	Rente 2016	Vermeerderingen	Verminderings	Saldo op
	01.01.2016	(2%)	2016	2016	31.12.2016
Nog te bestemmen resultaat 2015	172.650,00	0,00	0,00	172.650,00	0,00
Nog te bestemmen resultaat 2016	0,00	0,00	41.317,00	0,00	41.317,00
Reserves					
1. Algemene reserve	48.679,16	973,58	2.650,31	973,58	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	26.806,79	350.000,00		1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	170.000,00	0,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	27.780,37	522.650,31	973,58	1.938.475,70
Voorzieningen					
4. Voorziening dubieuze debiteuren	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Voorziening eindafwerking	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal voorzieningen	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal algemeen	6.183.018,60	27.780,37	636.770,31	10.920,58	6.836.648,70

Toelichting op de toevoegingen / onttrekkingen aan de reserves

1. Algemene Reserve

Door het algemeen bestuur is op 24 juni 2009 besloten om:

- het plafond van de algemene reserve bedraagt € 200.000,00
- voeding van de algemene reserve vindt plaats uit rekeningoverschotten
- tekorten op de jaarrekening worden in eerste instantie afgedekt uit de algemene reserve
- het bodembedrag van de algemene reserve bedraagt € 50.000,00

2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV (Twence).

Door het algemeen bestuur is besloten om deze reserve in te stellen. Tot en met 2011 werd jaarlijks maximaal € 100.000,00 uit de dividenduitkering gestort in deze reserve. Rente wordt tevens toegevoegd.

Door het Algemeen Bestuur is op 19-12-2012 besloten om met ingang van de dividend uitkering Twence jaarlijks tot en met 2018 € 250.000,00 dividend toe te voegen aan de reserve. Hiermee wordt het risico waarde aandelen Twence nagenoeg volledig afgedekt.

In 2013 is besloten om twee leningen van de BNG vervroegd af te lossen en de boeterente te dekken uit de reserve Twence en de algemene reserve. Verwerking via het rekeningsaldo 2013.

3. Reserve eindafwerking

Door het algemeen bestuur is op 16 juni 2016 besloten om van het rekeningresultaat 2015 een bedrag van € 170.000,00 te bestemmen als reserve eindafwerking.

4. Voorziening dubieuze debiteuren

De omvang en inhoud van de vorderingen per 31-12-2016 zijn hard en goed invorderbaar. Daarom is het niet nodig om een voorziening dubieuze debiteuren aan te houden.

5. Voorziening eindafwerking

Deze voorziening is noodzakelijk op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997.

Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten

De deelnemende gemeenten dienen nog onderling de transportkorting te verrekenen. Op begrotingsbasis heeft in 2016 een eerste verrekening plaatsgevonden.

Transportkorting

In artikel 40 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de kosten van transport die gemeenten hebben worden verevend. Deze "fictieve" kosten worden toegevoegd aan de werkelijke kosten die gemaakt zijn voor de programma's en daarna wordt het totaal op basis van aangeleverde tonnages verrekend naar de deelnemende gemeenten onder aftrek van de transportkorting. Het algemeen bestuur is belast met het opstellen van een regeling hiervoor.

In november 1991 heeft het algemeen bestuur de vereveningsregeling voor de transportkosten vastgesteld. Deze regeling geldt nog steeds.

Op grond van een door het bureau DHV opgestelde rapportage is een vergoeding vastgesteld van f. 0,47 per ton/kilometer. Deze vergoeding is berekend aan de hand van gegevens zoals:

- kosten per rij-uur, inclusief chauffeur en beladers
- kosten per gereden kilometer
- gemiddelde rijsnelheid
- gemiddelde vracht per rit

Door de invoering van de euro is het bedrag van f. 0,47 ingaande 2002 vastgesteld op € 0,22.

Het aantal kilometers voor uitvoering van de regeling is bepaald op:

- Gemeente Winsum	27
- Gemeente De Marne	44
- Gemeente Loppersum	36
- Gemeente Eemsmond	19

Hierna treft u de berekening van de transportkorting 2016 aan. Vanaf medio 2014 geldt de transportkorting alleen nog maar voor het onderdeel overig groen.

Transportkorting 2016						
Onderdeel: Overig groen						
Gemeenten	Tonnen 2015	Tonnen 2016	Procentueel aandeel	Bruto bijdrage	Transport korting	Betalen/ ontvangen
De Marne	1.595,000	1.531,000	21,86%	9.647,96	14.820,08	5.172,12
Eemsmond	1.892,000	2.537,000	36,22%	15.987,50	10.604,66	-5.382,84
Loppersum	728,000	643,000	9,18%	4.052,02	5.092,56	1.040,54
Winsum	2.170,000	2.294,000	32,75%	14.456,18	13.626,36	-829,82
Totaal	6.385,000	7.005,000	100,00%	44.143,66	44.143,66	0,00
		Overig groen	Totaal	Begroting	Verschil	
De Marne		5.172,12	5.172,12	5.300,00	-127,88	
Eemsmond		-5.382,84	-5.382,84	-5.000,00	-382,84	
Loppersum		1.040,54	1.040,54	700,00	340,54	
Winsum		-829,82	-829,82	-1.000,00	170,18	
Totaal		0,00	0,00	0,00	0,00	
Wijze van berekening van de transportkorting.						
De tonnen geven de werkelijk tonnen aan die geleverd zijn.						
Vervolgens bepaal je het procentueel aandeel per gemeente in de geleverde aantallen tonnen.						
In de kolom transportkorting komt de berekening te staan waarop de gemeente recht heeft conform afspraak 1991.						
Het totaal van de transportkorting geeft een last in de begroting.						
Deze last verdeel je weer op basis van de geleverde tonnen waardoor je de bruto bijdrage krijgt.						
Het verschil tussen de bruto bijdrage en de transportkorting geeft aan wat er verrekend moet worden.						
De Marne	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			127,88		
Eemsmond	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			382,84		
Loppersum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			340,54		
Winsum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			170,18		

BIJLAGE 4 : NORMENKADER 2016

Onderstaand is het normenkader 2016 opgenomen. Dit normenkader is voor onze accountant handvat om de controle op de rechtmatigheid uit te kunnen voeren.

Interne regelgeving (besluiten AB)	Externe regelgeving
Gemeenschappelijke regeling	Grondwet
Vereveningsregeling transportkosten	Burgerlijk Wetboek
Financiële verordening	Gemeentewet
Controleverordening	Besluit Begroting en Verantwoording
Organisatieverordening	Wet gemeenschappelijke regelingen
Treasurystatuut	Algemene Wet Bestuursrecht
	Fiscale wetgeving
	Ambtenarenwet
	Sociale verzekeringswetten
	Wet financiering decentrale overheden
	EU-aanbestedingsregels
	WNT (Wet Normering Topfunctionarissen)
	Wet Milieubeheer

Datum opmaak jaarrekening 2016: 8 februari 2017

Het dagelijks bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Overige gegevens

Bestemming resultaat

De jaarrekening 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

Op grond van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling kan een batig resultaat verrekend worden met de deelnemende gemeenten als het algemeen bestuur daar toe besluit.

Voorstel is om het batig saldo 2016 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum die hier genoemd zouden moeten worden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen te Usquert gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken (op pagina 27 tot en met 48) opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader welke is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 8.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgescreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Bijlagen 1 tot en met 4.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 2013 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016, waaronder de WNT.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader dat is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 3 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. H. Kuperus RA

Vaststellingsbesluit

Het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen;

Gelet op artikel 46 van de gemeenschappelijke regeling;

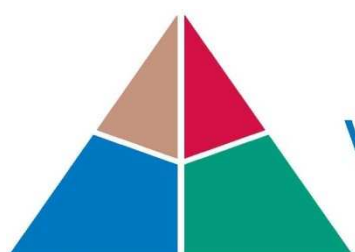
b e s l u i t :

- het jaarverslag en de jaarrekening over het dienstjaar 2016 vast te stellen;
- het batig saldo 2016 ad € 41.317,00 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen, gehouden op 15 juni 2017.

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen

Jaarstukken
2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Jaarverslag	
Bestuur	9
Juridische grondslagen en doelen	10
Programmaverantwoording	
Programma Storten	12
Programma Vuilverwerkingsbedrijf	15
Algemene dekkingsmiddelen	17
Onvoorzien	18
Paragrafen	
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	19
Onderhoud kapitaalgoederen	23
Financiering	24
Bedrijfsvoering	25
Verbonden partijen	26
JAARREKENING MET BIJLAGEN	
2. Jaarrekening	
Inleiding en kerngegevens	29
Balans per 31 december 2016	31
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
Toelichting op de balans	36
Langlopende financiële verplichtingen	41
Jaarrekening 2016: overzicht van baten en lasten	43
Toelichting op de baten en lasten	46
Incidentele baten en lasten	47
WNT	48
3. Bijlagen	
Bijlage 1: Investeringsstaat	50
Bijlage 2: Reserves en voorzieningen	52
Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten	55
Bijlage 4: Normenkader 2016	57

OVERIGE GEGEVENS

4. Overige gegevens

Bestemming resultaat	62
Gebeurtenissen na balansdatum	62
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	63
Vaststellingsbesluit	67

Voorwoord

Aan het Algemeen Bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen.

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening (gezamenlijk “Jaarstukken”) 2016 aan.

Het jaar 2016 heeft vooral in het teken gestaan van de voorbereiding van de eindafwerking (dient in 2017 te zijn afgerond) van het stortlichaam.

De gunning van de werkzaamheden staat gepland in het voorjaar van 2017. Oplevering van de werkzaamheden dient eind 2017 plaats te vinden.

Wij hebben in 2016 onderzoek laten doen naar de mogelijkheden van het plaatsen van zonnepanelen op het stortlichaam en op de vrijgekomen (door afgraving) 3ha grond achter op het terrein. De uitkomst van het onderzoek was positief. Wij zijn inmiddels met één partij in gesprek om te komen tot realisatie van een zonnepark. Wij zijn voornemens om met deze partij een intentieovereenkomst af te sluiten.

Er is een textielsorteercentrum gerealiseerd bij het werkvoorzieningsschap Abillity te Uithuizen. Dit is tot stand gekomen door inspanning van Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

De jaarrekening 2016 heeft een positief saldo van €41.317,00.

Voorgesteld wordt (blz. 62) om dit bedrag uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Met de deelnemende gemeenten dient nog een afrekening plaats te vinden met betrekking tot de transportkorting. Zie bladzijde 56 bijlage 3.

Wij leggen deze jaarstukken 2016 ter bespreking en vaststelling aan u voor.

Usquert, 23 maart 2017

Het Dagelijks Bestuur van het
Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Jaarverslag

Bestuur

Het algemeen bestuur (AB) van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat vanaf 2016 uit 8 leden. Uit iedere gemeente 1 raadslid en 1 lid van het college van burgemeester en wethouder. Het dagelijks bestuur (DB) wordt gevormd uit de in het algemeen bestuur zittende leden vanuit de colleges van burgemeester en wethouders.

De samenstelling van beide besturen ziet er als volgt uit:

Leden per gemeente

Functie

De Marne

K.P. Berghuis
J.P. van der Vis

Voorzitter, lid DB
Lid AB

Eemsmond

H.G.A. Sienot
L. Westerhuis

Plv. voorzitter, lid DB
Lid AB

Loppersum

B. Schollema
B.J. Huizing

Secretaris, lid DB
Lid AB

Winsum

H. Blok
N.R. Werkman

Lid DB
Lid AB

Juridische grondslagen en doelen

Het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten De Marne, Eemsum, Loppersum en Winsum. Deze samenwerking is vastgelegd door een gemeenschappelijke regeling.

De gemeenschappelijke regeling is voor het laatst gewijzigd in 2015 (inwerkingtreding 2016).

De visie van het Vuilverwerkingsbedrijf is vastgelegd in artikel 4 van de gemeenschappelijke regeling. De visie luidt:

Het samenwerkingsverband behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

In artikel 5 is de missie van het Vuilverwerkingsbedrijf vastgelegd. Artikel 5 luidt:

De behartiging van de in artikel 4 bedoelde (gemeenschappelijke) belangen omvat in ieder geval de volgende bevoegdheden en taken:

- het stichten en exploiteren van een afvalstoffenverwerkingsbedrijf,
- het streven naar samenwerking bij de inzameling en het transport van afvalstoffen,
- het verrichten van overige taken waartoe de deelnemende gemeenten krachtens de Wet milieubeheer en op grond hiervan vastgestelde verordeningen, bepalingen, richtlijnen e.d. zijn gehouden.
- het voeren van overleg met en het bepleiten van de belangen van de deelnemende gemeenten bij andere overheden en andere instellingen,
- het vervullen van een coördinerende en initiërende rol op het gebied van het afvalstoffenbeleid,
- het adviseren aan de deelnemende gemeenten inzake inzameling, transport en verwijdering van afvalstoffen.

In de vergadering van het algemeen bestuur van 26 november 2008 is besloten om een groot deel van bovengenoemde activiteiten onder te brengen in een nieuwe BV (Afvalbeheer Noord-Groningen BV). Op 1 januari 2010 is deze BV van start gegaan en zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen. De behartiging van de belangen als bedoeld in artikel 5 wordt gewaarborgd doordat het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder is in de BV en in die zin invloed heeft met betrekking tot bovengenoemde aandachtspunten.

Het stortlichaam en de gereserveerde gelden voor de eindafwerking zijn niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Dit geldt ook voor het aandeelhouderschap van Twence Holding BV.

Programmaverantwoording

Inleiding

Door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen is het aantal programma's teruggelopen van zeven naar twee.

De programma-indeling 2016 ziet er als volgt uit:

- Programma Storten
- Programma Vuilverwerkingsbedrijf

In het jaarverslag wordt per programma verantwoording afgelegd

Na de programma's is een hoofdstuk "Dekkingsmiddelen" opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de aanwezige dekkingsmiddelen en de onderbouwing daarvan.

Verder is toegevoegd een hoofdstuk Onvoorzien en de Paragrafen Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering en Verbonden partijen.

Programma: Storten

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

Een regionaal punt om afval te storten op aanwijzing van het Rijk, waarvoor gemeenten verplicht werden samen te werken in de jaren 1970. Sinds 1998 is de stort gesloten op basis van de Leemtewet en Stortverbod. Om toekomstige nadelige effecten te voorkomen moet de stort worden afgedekt.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

In 1997 is een raamovereenkomst afgesloten tussen o.a. de provincie en het Vuilverwerkingsbedrijf waarin is vastgelegd dat eindafwerking van de stort in 2009 afgerond dient te zijn.

In de nieuwe milieuvergunning van 2010 is vastgelegd dat de eindafwerking in 2017 dient te zijn afgerond. Daarna neemt de provincie de eeuwigdurende nazorg op zich. Het Vuilverwerkingsbedrijf blijft eigenaar van de ondergrond.

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Eindafwerking stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In 2015 beginnen de voorbereidende werkzaamheden voor de eindafwerking. De bestaande toestand van het stort wordt in beeld gebracht. Nadat de provincie heeft ingestemd met dit rapport kan worden begonnen met het opstellen van een calculatie voor de eindafwerking, waarbij keuzes moeten worden gemaakt over de wijze van eindafwerking en uitvoering er van. De eindafwerking dient in 2017 gereed te zijn waarna overdracht van het stort aan de provincie kan plaatsvinden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

De rapportage bestaande toestand is eind 2015 opgesteld. De provincie heeft ingestemd met de rapportage. De raming kosten eindafwerking is in het kader van de opstelling van de jaarrekening 2016 opnieuw beoordeeld en geactualiseerd. Begin juli 2016 hebben wij opdracht gegeven aan Tauw BV Deventer voor het opstellen van een afdichtingsplan met bestek. Tauw heeft na een tweetal besprekingen op het provinciehuis het afdichtingsplan met bestek opgeleverd. Beide stukken zijn voor goedkeuring toegestuurd aan de provincie. Verwachting is dat de provincie binnenkort het plan goedkeurt waarna de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd. Planning is dat het werk in het voorjaar van 2017 kan worden aanbesteed.

Met de belastingdienst heeft overleg plaats gevonden over de vraag of de omzetbelasting op de eindafwerking 100% kan worden verrekend. De belastingdienst heeft als standpunt ingenomen dat 100% verrekening niet kan omdat de opbouw van de voorziening eindafwerking niet voor 100% heeft plaatsgevonden uit gemeentelijke bijdragen waarover omzetbelasting is afgedragen (periode 1997 – 2002). Het overleg heeft er toe geleid dat 4,5% van de verrekenbare BTW niet kan worden verrekend.

Bovenstaande betekent dat het bedrag dat niet kan worden verrekend kostenverhogend door werkt in de kosten eindafwerking. Gaat om een bedrag van ongeveer € 58.000,00.

Nazorgfonds

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Na gereedkomen van de eindafwerking wordt het stort overgedragen aan de provincie. De kosten van onderhoud en toekomstige vervangingen komen dan voor rekening van de provincie. Voor dekking van de kosten is een nazorgfonds ingesteld bij de provincie. Op grond van de Overeenkomst Nazorgfonds uit 2000 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een bijdrage van € 1,2 miljoen in het provinciale fonds gestort. Dit was gebaseerd op een berekening van voor 2000 voor de dubbele eindafwerking van 8 ha. en enkele eindafwerking van 3 ha.

Omdat in 2008 duidelijk werd dat alles in de dubbele eindafwerking moest worden meegenomen zijn gesprekken opgestart met de provincie om duidelijkheid te krijgen wat de effecten van deze uitbreiding met 3 ha op de omvang van het fonds zijn en een eventuele bijdrage die het Vuilverwerkingsbedrijf daarin nog dient te doen. Het overleg hierover is begin 2011 met de provincie opgestart. Uit het overleg is naar voren gekomen dat verwacht mag worden dat de uitbreiding met 3 ha geen extra storting in het nazorgfonds zal vragen. Dit omdat de provincie rekent met langere afschrijvingstermijnen dan de berekening uit 2000.

De uiteindelijke herschikking van het afval – 3 hectare - zal ook gevolgen hebben voor de benodigde omvang van het nazorgfonds.

De uiteindelijke en exacte omvang van de bijdrage in het fonds wordt bepaald na afloop van de eindafwerking aan de hand van de werkelijk gemaakte kosten eindafwerking. Dan wordt duidelijk of er nog verrekend moet worden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Wij gaan na afloop van de eindafwerking in overleg met de provincie om te kijken of een deel van het ingebrachte vermogen ad € 1,2 miljoen kan terugvloeien naar het Vuilverwerkingsbedrijf.

Kosten onderhoud stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In de raamovereenkomst van 1997 is afgesproken dat wij de kosten onderhoud van het stortlichaam tot uiterlijk 2009 kunnen declareren bij Stainkoeln BV. Er werd in de overeenkomst van uit gegaan dat de eindafwerking in 2008 zou zijn afgerond en dat het stort daarna zou worden overgedragen aan de provincie inclusief het onderhoud van het stortlichaam t.l.v. het provinciaal nazorgfonds.

Nu de eindafwerking is opgeschort komt naar verwachting het onderhoud pas in 2018 in het nazorgfonds en dient het Vuilverwerkingsbedrijf tot en met 2017 het onderhoud zelf te bekostigen.

Deze kostenpost is/wordt onderdeel van de discussie met de provincie over mogelijke verdeling overschot binnen het nazorgfonds.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Zie de stand van zaken m.b.t. het nazorgfonds.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)		Realisatie 2016	
Lasten	€ 137.000	Lasten	€ 133.827
Baten	€ 70.200	Baten	€ 70.000
	-----		-----
Nadelig saldo	€ 66.800	Nadelig saldo	€ 63.827

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Programma: Vuilverwerkingsbedrijf

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

Per 1 januari 2010 is aan de doelstelling invulling gegeven door activiteiten onder te brengen in Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het Vuilverwerkingsbedrijf is voor 50% aandeelhouder. De andere 50% is in handen van Omrin (Afvalsturing Friesland).

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Leveringsplicht Twence Holding BV (Twence)

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Het Vuilverwerkingsbedrijf is contractueel verplicht om jaarlijks brandbaar afval te leveren aan Twence. Het contract loopt tot 2022. Dit contract is niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Afvalbeheer Noord-Groningen BV heeft zich wel verplicht om de verplichting voor het Vuilverwerkingsbedrijf jaarlijks uit te voeren.

In 2012 is met Twence overeenstemming bereikt over verlaging van de hoeveelheid contractueel te leveren tonnen van 13.000 ton naar gemiddeld 6.000 ton per jaar.

Stand van zaken rekening 2016:

Twence heeft in overleg met aandeelhouders een voorstel gedaan voor het tarieven en dividendbeleid vanaf 2018 – 2022, dat wordt voorgelegd ter besluitvorming in de AvA van december 2016. Het voorstel gaat uit van een lager verwerkingstarief voor aandeelhouders bij minder dividend en beëindiging van het superdividend. De Regio Twente is separaat gestart met een onderzoek naar de meerwaarde van het aandeelhouderschap, waarvan de resultaten worden ingebracht tijdens de AvA in april 2017. Voor de leveringsverplichtingen geldt de “deal” die is vastgelegd in een overeenkomst uit 2006.

Toekomstperspectief

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Afgewogen moet nog worden of er in Usquert in de toekomst GFT verwerking plaats kan gaan vinden. Het verwerken in Usquert vraagt behoorlijke investeringen waardoor de kostprijs per ton fors zal stijgen.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Op basis van extern onderzoek is besloten om geen GFT-afval te gaan verwerken in Usquert vanwege de kosten hiervan en de be- en verwerking van overig groen te hervatten bij voldoende ruimte op de locatie na realisatie van de eindafwerking.

Wij hebben besloten om een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de mogelijkheden van opwekken zonne-energie d.m.v. zonnepanelen. Het onderzoek is afgerond. Conclusie is dat er mogelijkheden zijn om een sluitende businesscase op te stellen voor het exploiteren van een zonnepark. Wij zijn na gesprekken met meerdere partijen in gesprek met één partij om de mogelijkheden verder in beeld te brengen.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)		Realisatie 2016	
Lasten	€ 257.994	Lasten	€ 310.970
Baten	€ 258.854	Baten	€ 281.082
	-----		-----
Batig saldo	€ 860	Nadelig saldo	€ 29.888

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de middelen die in 2016 zijn gebruikt om de lasten te kunnen dekken. Het gaat hierbij om:

- rente en dividend;
- bijdragen gemeenten.

Rente en dividend

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een financieringsoverschot.

Door de invoering van het schatkistbankieren moet dit financieringsoverschot worden belegd bij de Staat. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf is een maximum berekend van € 250.000,00. Dit bedrag mag binnen het bedrijf belegd worden. De rentebaten van de beleggingen bij de Staat zijn € 0,00.

In 2013 is besloten om het Afvalbeheer Noord-Groningen BV een lening van maximaal € 1 miljoen te verstrekken voor de financiering van de nieuwe milieustraat. Deze lening is weggezet tegen een rentepercentage van 2,5%. In 2016 is een rente ontvangen van afgerond € 22.000,00. De uiteindelijke omvang van de lening bedraagt € 992.618,00 af te lossen in 15 jaar. Laatste aflossing is in 2029.

In de primitieve begroting 2016 is een bedrag van € 350.000,00 opgenomen aan te ontvangen dividend Twence Holding BV (Twence). Hiervan wordt € 250.000,00 doorgestort naar de reserve risico Twence. De exploitatie wordt daardoor op begrotingsbasis met € 100.000,00 gunstig beïnvloed. In de voor- najaarsnota is de raming verhoogd van € 350.000,00 naar € 407.300,00 in verband met de uitkering superdividend Twence 2015.

Het samenwerkingsvoorstel tussen het Vuilverwerkingsbedrijf en Omrin gaat uit van een jaarlijkse winstuitkering uit Afvalbeheer Noord Groningen BV van € 104.000,00. In onze begroting 2016 hebben we daarom rekening gehouden met een winstuitkering van € 52.000,00.

In juni 2016 is door de aandeelhouders van Afvalbeheer Noord Groningen BV de jaarrekening 2015 vastgesteld. De jaarrekening 2015 van Afvalbeheer sluit met een batig saldo van € 98.000,00. Besloten is om vanuit de winst een bedrag van € 98.000,00 uit te keren aan de aandeelhouders. In de voorjaarsnota 2016 hebben wij daarom de raming van € 52.000,00 verlaagd naar € 49.000,00. Dit bedrag is in 2016 ontvangen.

De rente over de reserves ad € 27.780,00 is toegevoegd aan de exploitatie. De rente ad € 26.807,00 over de reserve risico deelneming in Twence Holding BV is vervolgens weer toegevoegd aan deze reserve.

Bijdragen gemeenten

Het uiteindelijk tekort wordt gedragen door de deelnemende gemeenten.

De totale bijdrage van gemeenten voor 2016 is geraamd op € 323.054,00. Bij de gemeenten is een bedrag van € 322.854,00 in rekening gebracht en is door de gemeenten betaald in 2016. Daarnaast geldt er een zogenaamde vereveningsregeling voor de vervoerskosten. Op grond van de aangeleverde hoeveelheden 2016 vindt verrekening tussen gemeenten plaats. Zie bijlage 3.

Onvoorzien

In de begroting 2016 is een post onvoorzien opgenomen met een omvang van € 2.000,00.
Deze post onvoorzien van € 2.000,00 is in de voor- en najaarsnota niet ingezet en valt vrij in de jaarrekening 2016.

Paragrafen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft in artikel 26 een aantal verplichte paragrafen voor.

In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die in het verleden versnipperd in de begroting staan nu worden gebundeld. Hierdoor krijgt het bestuur een beter totaalinzicht.

De volgende paragrafen dienen verplicht te worden opgenomen in de begroting tenzij een bepaald onderwerp bij de organisatie niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Het onderwerp “Grondbeleid” speelt niet bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Een paragraaf grondbeleid is dan ook niet opgenomen.

Verder is door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV het niet meer nodig om een paragraaf Lokale heffingen op te nemen.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de capaciteit aan om niet begrote kosten te dekken. Daarbij moet ook gekeken worden naar de risico's die er zijn in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat uit:

- jaarlijkse post onvoorzien op de begroting van € 2.000,00;
- een algemene reserve met een maximale omvang van € 200.000,00 (stand 31-12-2016 € 51.329,00);
- een reserve risico's deelneming in Twence met een omvang van € 1.717.146,00 per 31-12-2016;
- een reserve eindafwerking met een omvang van € 170.000,00 per 31-12-2016.

De reserves zijn in 2016 toegenomen.

Dit komt door o.a.:

- Bestemming positief resultaat 2015 naar: algemene reserve € 2.650,00 en reserve eindafwerking € 170.000,00.;
- toevoeging € 350.000,00 aan de reserve Twence;
- rentetoevoeging € 26.807,00 aan de reserve Twence;

Het beleid ten aanzien van bovenstaande is vastgelegd in de nota "Weerstandsvermogen en Risicomanagement". Deze nota is besproken en vastgesteld in het algemeen bestuur van 24 juni 2009.

De reserve Twence is ingesteld om de risico's die er zijn ten aanzien van de waarde aandelen Twence te dekken. Zie hierna.

Risico's

Hoe groter het aantal risico's hoe meer financiële mogelijkheden er moeten zijn om deze risico's in te dekken. Wij willen op deze plaats de volgende drie risico's benoemen.

Participatie Twence Holding B.V.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 31.000 aandelen Twence Holding BV (Twence) van € 1,00 per stuk. Totale waarde op onze balans € 31.000,00. Naast het formele aandelenbezit heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een agioreserve bij Twence met een boekwaarde op onze balans van € 3.095.360,56. Deze agioreserve is de veronderstelde meerwaarde van de aandelen boven de nominale waarde van € 1,00 per stuk. De agioreserve is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV. Hierbij wordt opgemerkt dat het superdividend ten laste van de agioreserve bij Twence wordt uitgekeerd.

De totale balanswaarde voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt € 3.126.360,56.

Het risico zit in de vraag wat de werkelijke waarde van de aandelen is bij verkoop van de aandelen voor zover ze verhandelbaar zijn. De statutenwijziging Twence in 2011 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf in een verslechterde positie gebracht. Een procedure hiertegen is gevoerd met als resultaat lagere verwerkingskosten. Over de waarde van de aandelen is geen overeenstemming bereikt. Besloten is om van het superdividend jaarlijks voor een bedrag van € 250.000,00 toe te voegen aan de reserve risico deelneming in Twence. Het risico is hiermee grotendeels afgedekt. Uitgangspunt daarbij is dat Twence tot en met 2018 besluit om overeenkomstig afspraken het superdividend uit te keren.

Door de onttrekking van een bedrag van € 849.698,00 (jaarrekening 2013) aan de reserve risico deelneming Twence werd het risico groter. Dit risico is afgedekt door het besluit om van het rentevoordeel i.v.m. vervroegde aflossing leningen (afgelost in december 2013) jaarlijks € 100.000,00 toe te voegen aan deze reserve. Berekend is dat door het jaarlijks toevoegen van het superdividend (t/m 2018), jaarlijks toevoegen van € 100.000,00 per jaar uit het rentevoordeel en het jaarlijks toevoegen van de rente er in 2022 (einde leveringsverplichting) er voldoende is gespaard om het risico volledig af te dekken.

Borgstelling Leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

De borgstelling bedraagt per 31-12-2016 € 362.999,00.

De borgstelling loopt tot 31-12-2019. De omvang van de borgstelling daalt jaarlijks.

Geldleningen

In de begroting 2014 zijn de leningen nog als risico opgenomen. Door de vervroegde aflossing van beide leningen in december 2013 is dit risico komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel (€ 160.000,00 minus € 100.000,00 storting in de reserve Twence is € 60.000,00 jaarlijks) dat met ingang van 2014 is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen. In de begroting 2017 (blz. 36) is rekening gehouden met het opnemen van een lening € 1,8 miljoen tegen 1% rente.

Nazorgfonds en eindafwerking

Op grond van de Leemtewet is het provinciaal Stortplan vastgesteld. Doel van dit plan is het aantal stortplaatsen in de provincie terug te brengen tot één (Stainkoeln). Onze stortplaats is gesloten in 1998.

In het Stortplan is ook vastgelegd, dat de provincie zorg draagt voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaatsen. Voor de financiering hiervan is een nazorgfonds opgericht. De overeenkomst hiervoor is getekend op 24 maart 2000.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft zijn deel in de kosten voor de eeuwigdurende nazorg ad. € 1.220.645,00 in april 2000 gestort in het nazorgfonds van de provincie Groningen. De provincie Groningen heeft ons bij brief van 27 maart 2007 bericht dat de omvang van het nazorgfonds voldoende is om de eeuwigdurende nazorg te kunnen betalen. Ook het eerder door ons geschetste risico van eventueel niet te verrekenen BTW speelt volgens de provincie geen rol meer omdat de provincie de BTW met de komst van het BTW-compensatiefonds kan verrekenen.

Overleg is gevoerd met de provincie over de vraag of de extra oppervlakte in de eindafwerking gevolgen heeft voor de omvang van het nazorgfonds. Dit is niet het geval.

Verder dient te worden opgemerkt dat stortplaatsbeheerders te allen tijde door de provincie kunnen worden aangesproken ingeval van onvoldoende middelen voor de nazorg. Een situatie die kan ontstaan bij tegenvallende rendementen uit beleggingen.

In 1997 is begonnen met het storten van bedragen in een eigen voorziening eindafwerking van de stortplaats in 2008. Jaarlijks is deze voorziening gevoed door middel van een storting ten laste van de exploitatie. In onze milieuvergunning is opgenomen dat de eindafwerking in 2017 gereed moet zijn.

Op grond van een door Tauw Deventer opgesteld bestek ten behoeve van het afdichtingsplan dat is opgesteld plus een berekening van bijkomende kosten komt de omvang van de voorziening per 31-12-2016 uit op € 4.898.173,00. De berekening heeft als uitgangspunt een eindafwerking door middel van Trisoplast met een levensduur van 75 jaar en een af te werken oppervlakte van ruim 8,6 hectare.

Er zijn een paar risico's te benoemen. In het kader van de overdracht van het stort aan de provincie zal het nodig zijn dat het Vuilverwerkingsbedrijf externe deskundigheid moet gaan inhuren. Hoe hoog de kosten hiervoor zijn is moeilijk te bepalen. Wij gaan voorlopig uit van een bedrag van € 50.000,00. Daarnaast is de kans aanwezig dat er in het kader van de veiligheid van de toegangsweg bepaalde voorzieningen moeten worden getroffen. De wegbeheerder heeft hier een verantwoordelijkheid, maar kan kosten in rekening gaan brengen bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Door de instelling van een reserve eindafwerking worden de risico's voldoende afgedekt.

De werkzaamheden zullen in de loop van 2017 worden aanbesteed. Dan pas wordt duidelijk wat de feitelijke kosten zullen zijn.

Als de overdracht van het stort aan de provincie wat langer gaat duren dan worden de kosten pre-nazorg wat hoger. In onze meerjarenraming houden wij er rekening mee dat de overdracht medio 2019 rond zal zijn.

Gelet op de risico's is bij het bestemmingsvoorstel resultaat 2015 voorgesteld om € 170.000,00 te reserveren om tegenvallers in het eindafwerkingstraject op te kunnen vangen. Dit bedrag is nog beschikbaar per 31-12-2017.

Dividend Afvalbeheer Noord-Groningen BV

Conform de samenwerkingsovereenkomst wordt in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 52.000,00 aan te ontvangen dividend van Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het halen van dit resultaat is afhankelijk van diverse factoren en is daardoor niet altijd zeker.

Verwacht wordt dat over 2016 Afvalbeheer onvoldoende resultaat zal halen om een bedrag van € 52.000,00 aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen keren in 2017.

De winstprognose voor 2016 bedraagt ongeveer € 70.000,00. Bij volledige uitkering in 2017 zal een dividend van € 35.000,00 worden ontvangen. Dit betekent een tekort in de exploitatie 2017 van € 17.000,00. Een dekkingsvoorstel wordt opgenomen in de voorjaarsnota 2017.

Financiële kengetallen

Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat met ingang van de jaarstukken 2015 in deze paragraaf vijf financiële kengetallen opgenomen dienen te worden. Deze kengetallen geven op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van het Vuilverwerkingsbedrijf.

Deze kengetallen hebben geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies.

Definities kengetallen

Hieronder wordt aangegeven welke vijf financiële kengetallen opgenomen moeten worden en wat de kengetallen inhouden.

Netto schuldquote

Het kengetal "netto schuldquote", ook wel bekend als de netto schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente/GR. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente/GR investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. In de berekening wordt niet meegenomen waarvoor de schulden zijn aangegaan.

Voor de berekening van de netto schuldquote wordt de netto schuld gedeeld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente/GR.

Voor de berekening van de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente/GR in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van structurele lasten en baten en het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves te delen door de totale baten.

Grondexploitatie en belastingcapaciteit

Zijn niet van toepassing voor het Vuilverwerkingsbedrijf.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf zien de financiële kengetallen er als volgt uit:

Kengetallen	Rekening	Rekening
	2015	2016
Netto schuldquote	-224	-317
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-316	-412
Solvabiliteitsrisico	24	28
Structurele exploitatieruimte	76	66
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.

Conclusie weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf is na verwerking van de rekeningcijfers 2016 toegenomen. De risico's die hiervoor zijn benoemd zijn goed afgedekt.

Conclusie kan worden getrokken dat de weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf goed is.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen dient te worden aangegeven hoe het beleid is ten aanzien van het onderhoud van de eigen kapitaalgoederen en de uit dit beleid voortvloeiende financiële gevolgen.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf gaat het om de kapitaalgoederen op de stortplaats te Usquert: gebouwen, terreinen en machines.

De gebouwen en infrastructuur zijn per 1 januari 2010 overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf blijft over het onderhoud van het stortlichaam, de groensingel, de sloten, het stortgasonttrekkingsstelsel, pompputten en de persleiding tot aan de aansluiting in Usquert.

Voor dit onderhoud is budget in de begroting opgenomen.

Door de aanleg van de nieuwe milieustraat, het stoppen met de verwerking van GFT en het rechtstreeks leveren van grijs afval aan de verwerker (geen overslag station meer in Usquert) is het contract met Afvalbeheer aangepast. De opstallen (m.u.v. het kantoorgebouw) zijn weer terug geleverd aan het Vuilverwerkingsbedrijf. Deze terug geleverde opstallen zijn in het voorjaar van 2015 gesloopt. Dit was nodig in het kader van de eindafwerking c.q. het afgraven van 3 ha afval.

Financiering

Door de invoering van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is het verplicht om een treasuryparagraaf (nu financieringsparagraaf) op te nemen.

De wet Fido geeft verder aan dat het verplicht is om een zogenaamd treasurystatuut vast te stellen. Het algemeen bestuur heeft op 26 juni 2002 het treasurystatuut voor het Vuilverwerkingsbedrijf vastgesteld. Dit statuut is in werking getreden op 26 juni 2002. Herziening van het statuut is noodzakelijk omdat de inhoud niet meer geheel aansluit bij de nieuwe organisatie per 1-1-2010. Aanpassing dient nog plaats te vinden.

De financieringsparagraaf is bedoeld om eventuele risico's op het gebied van de treasury te kunnen benoemen en kwantificeren.

Omdat niet alle genoemde onderdelen van toepassing zijn op een relatief kleine organisatie als het Vuilverwerkingsbedrijf zullen de relevante items kort worden toegelicht.

Financieringsmiddelen

De financieringsmiddelen van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaan uit:

- reserves en voorzieningen	:	omvang 31-12-2016	€ 6.836.649,00
- financieringsoverschotten	:	omvang 31-12-2016	€ 2.737.986,00
- langlopende leningen	:	omvang 31-12-2016	€ 0,00

Renterisico van de vaste schuld

De twee leningen zijn in december 2013 vervroegd afgelost. Hiermee is het renterisico van de vaste schuld komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel dat is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen.

Renterisico van de vlottende schuld (kasgeldlimiet)

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarvoor de gemeente c.q. de gemeenschappelijke regeling middelen mag aantrekken op de geldmarkt. De kortlopende middelen worden aangetrokken in de vorm van kasgeldleningen en door gebruikmaking van de rekening courant. De grootte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van de totale lasten van de begroting resp. rekening van het dienstjaar. Voor 2016 geldt voor de kasgeldlimiet een percentage van 8,5. De onderstaande tabel geeft de kasgeldlimiet weer ultimo het jaar 2016. De toegestane kasgeldlimiet voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt 8,2% van het begrotingssaldo 2016 ad € 770.301,00 is € 63.165,00.

	x € 1.000,--			
	kw1	kw2	kw3	kw4
Omvang begroting 2016 € 770.301,00	770	770	770	770
toegestane kasgeldlimiet				
- procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2

- in bedrag	63	63	63	63

	2015	2016
1. Toegestane kasgeldlimiet	63	63
2. Omvang vlottende korte schuld:		
- opgenomen gelden < 1 jaar	0	0
- schuld in rekening courant	0	0
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0
- overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0
3. Vlottende middelen:		
- contante gelden in kas	0	0
- tegoeden in rekening courant	231	326
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	2046	2.561
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-2.277	-2.887
Ruimte	2.340	2.950

In 2016 is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om rood te staan bij de bank. Kasgeldleningen zijn niet aangetrokken. Het gehele jaar 2016 zijn wij onder de berekende kasgeldlimiet gebleven.

Kredietrisico van uitgezette gelden

Het financieringsoverschot is met ingang van medio december 2013 belegd bij het Rijk.

De ruimte die vrij beschikbaar mag zijn (maximaal € 250.000,00) staat op de rekening courant bij de BNG.

De BNG voldoet ruimschoots aan de eisen van kredietwaardigheid.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt voor de bouw van de een nieuwe milieustraat. Het risico is afgedekt door het onderpand van de nieuwe milieustraat.

Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering dient inzicht te worden gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Door de inbreng van een groot deel van de bedrijfsactiviteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV blijft uitsluitend het beheer van het stortlichaam als activiteit binnen de GR.

Met Afvalbeheer Noord-Groningen-BV zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het beheer van het stortlichaam. De GR blijft verantwoordelijk voor de naleving van de vergunningen. De BV heeft het dagelijks toezicht en verzorgt het beheer. De kosten worden in rekening gebracht bij de GR.

Het Algemeen Bestuur vergadert minimaal 2x per jaar.

De financiële administratie wordt verzorgd door een extern bureau.

Vanuit Afvalbeheer Noord-Groningen BV wordt secretariële ondersteuning verleend aan de GR evenals ondersteuning met betrekking tot de eindafwerking.
Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen eigen medewerkers meer in dienst.

Verbonden partijen

Van een verbonden partij is sprake indien er een bestuurlijk en financieel belang is bij de partij.

Twence Holding BV (te Hengelo)

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf voldoet Twence Holding BV (verder Twence genoemd) aan bovenstaande beschrijving. Onder de paragraaf "Weerstandsvermogen" is ingegaan op de relatie met Twence.

Over Twence zijn de volgende getallen te geven over het jaar 2015
(bron: Jaarverslag 2015 Twence):

	2014	2015
Eigen vermogen	123 mln	123 mln
Rentabiliteit totale vermogen	5,2%	5,4%
Bedrijfsresultaat	9,1 mln	9,6 mln

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een belang van 31.000 aandelen van € 1 in Twence. Dit is 3,1% in het totaal. Doordat de aandelen Attero door Twence zijn ingekocht is dit belang gestegen naar 3,65%.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV (te Usquert)

Verder is het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder in Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 1 stem in de algemene vergadering van aandeelhouders. De andere stem is in handen van Afvalsturing Friesland (Omrin) te Leeuwarden, eigenaar van de overige 50% van de aandelen.

Het aandelenkapitaal van het Vuilverwerkingsbedrijf in Afvalbeheer Noord-Groningen BV bedraagt € 200.000,00.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV verzorgt de ontvangst en het (laten) verwerken van de diverse afvalstromen die binnen de 4 deelnemende gemeenten in het Vuilverwerkingsbedrijf vrijkomen.

Kengetallen 2015 van Afvalbeheer Noord-Groningen BV

	31-12-2014	31-12-2015
Geplaatst kapitaal	400.000,00	400.000,00
Algemene reserve	14.000,00	15.000,00
Resultaat	121.000,00	99.000,00
Voorziening onderhoud	0,00	0,00

De activiteiten van Afvalbeheer Noord-Groningen BV zijn op 1 januari 2010 gestart.

Jaarrekening

ALGEMEEN

Inleiding

Het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten” geeft aan dat de jaarrekening dient te bestaan uit de volgende onderdelen:

- de balans en de toelichting;
- de programmarekening en de toelichting.

Deze jaarrekening voldoet aan deze voorschriften.

Daarnaast worden een aantal kerngegevens gepresenteerd en zijn diverse bijlagen toegevoegd.

Kerngegevens

Deelnemende gemeenten

Omschrijving	Naar toestand 31.12.2015	Naar toestand 31.12.2016
Aantal inwoners:		
- gemeente De Marne	10.100	10.082
- gemeente Eemsum	15.815	15.656
- gemeente Loppersum	10.042	9.919
- gemeente Winsum	13.638	13.602
Totaal	49.595	49.259

Financiële structuur

	31-12-2015		31-12-2016	
	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner
Uitgaven	875.502	17,65	821.604	16,68
Bijdragen gemeenten	265.682	5,36	322.854	6,55
Vaste schuld	0	0	0	0
Boekwaarde geactiveerde investeringen	4.206.979	84,83	4.139.979	84,05
Eigen financieringsmiddelen	6.183.019	124,67	6.836.649	138,79

BALANS

Op de navolgende bladzijden wordt de balans per 31 december 2016 weergegeven.

Balans per 31 december 2016

ACTIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
- Investerings met economisch nut	0	0	0	0
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361		3.326.361	
- Verstrekte leningen	813.618		880.618	
	4.139.979	4.139.979	4.206.979	4.206.979
VLOTTENDE ACTIVA				
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137		4.285	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.502.135		1.952.135	
- Overige vorderingen	1.836		89.910	
	2.561.108	2.561.108	2.046.330	2.046.330
Liquide middelen				
- Banksaldi	325.843	325.843	231.446	231.446
Overlopende activa				
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240	1.240	1.240
Totaal activa		7.028.170		6.485.995

PASSIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	51.329		48.679	
- Bestemmingsreserve	1.887.146		1.340.340	
- Gerealiseerd resultaat	41.317		172.650	
	1.979.792	1.979.792	1.561.669	1.561.669
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	4.898.173	4.898.173	4.794.000	4.794.000
Vaste schulden met looptijd van één jaar of langer				
- Onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0	0	0
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar				
- Schulden aan openbare lichamen	24.249		0	
- Overige schulden	554		32.050	
	24.803	24.803	32.050	32.050
Overlopende passiva	125.402	125.402	98.276	98.276
<i>Totaal passiva</i>		7.028.170		6.485.995
Verstrekte borgstellingen		362.999		439.240

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Met ingang van 2003 wordt conform het besluit van het algemeen bestuur uitsluitend nog lineair afgeschreven.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa vindt plaats tegen nominale waarde van het geplaatste en gestorte kapitaal, dan wel de lagere marktwaarde. Verder wordt bij de waardering rekening gehouden met de agioreserve die is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV.

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

De vorderingen, liquide middelen en overlopende activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Algemene waarderingsgrondslag passiva

De passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld

Voorzieningen

Het hebben van een voorziening eindafwerking is gebaseerd op de “Raamovereenkomst aanbieding en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen” van 3 maart 1997. De benodigde omvang van de voorziening is o.a. gebaseerd op het opgestelde bestek eind 2016 voor de werkzaamheden eindafwerking.

.

Toelichting op de balans

In deze toelichting zijn alleen de belangrijkste wijzigingen op de balans opgenomen. In de bijlagen behorende bij deze jaarrekening zijn specificaties opgenomen. In deze specificaties staan de vermeerderingen, verminderingen, renteverrekening en afschrijvingen per post vermeld. Deze mutaties hebben plaatsgevonden conform de oorspronkelijke Algemeen Bestuursbesluiten.

Daar waar in onderstaand overzicht staat "Balans 2015" bedoelen we de stand van zaken per 31 december 2015. Met "Balans 2016" wordt bedoeld het saldo per 31 december 2016.

ACTIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Materiële vaste activa		
Investerings met economisch nut	0	0

Materiële vaste activa zijn uitgaven die een meerjarig nut hebben en in meerdere jaren worden afgeschreven. Op grond van de voorschriften moeten de materiële vaste activa worden uitgesplitst in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut. Onze materiële vaste activa vallen allemaal onder het begrip "Investerings met economisch nut". In 2014 zijn de activa volledig afgeschreven.

	Balans 2016	Balans 2015
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361	3.326.361
Verstrekte leningen	813.618	880.618

Financiële vaste activa zijn leningen en deelnemingen die de uitoefening van de werkzaamheden van de organisatie duurzaam dienen.

De kapitaalverstrekking betreft de aandelen Twence ad € 31.000,00, de agioreserve Twence ad € 3.095.361,00 en de deelneming in Afvalbeheer Noord Groningen BV voor € 200.000,00.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt t.b.v. de bouw van een nieuwe milieustraat. De hoofdsom bedraagt € 992.618,00. Afgelost is € 179.000,00. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tot en met 2029.

	Balans 2016	Balans 2015
Vorderingen		
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137	4.285
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een (1)	2.502.135	1.952.135
- Overige vorderingen	1.836	89.910

(1): rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen openbare lichamen per 31-12-2015 bestaat uit de afrekening omzetbelasting 4e kwartaal 2015. Per 31-12-2016 bestaat de vordering uit nog terug te ontvangen dividendbelasting op het dividend Twence Holding BV en Afvalbeheer Noord Groningen BV. Het bedrag is inmiddels ontvangen.

Bij het Rijk staat per 31-12-2016 een bedrag van ruim € 2,5 miljoen verplicht geparkeerd op grond van de regeling schatkistbankieren. Het Vuilverwerkingsbedrijf mag maximaal € 250.000,00 liquide hebben bij banken (BNG). Alles boven dit bedrag moet afgeroomd worden naar een rekening bij het Rijk.

De post overige vorderingen betreft een bijdrage van Afvalbeheer Noord Groningen BV in de aanslag zuiveringsheffing 2016 en een vordering op de gemeenten De Marne en Eemmond i.v.m. de vereveningsregeling transportkosten.

	Balans 2016	Balans 2015
Liquide middelen	325.843	231.446

Onder de liquide middelen worden de banksaldi opgenomen.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen contante middelen beschikbaar.

De specificatie per 31 december 2016 ziet er als volgt uit.

BNG rekening courant 325.843

Het saldo overschrijdt hiermee de grens (voor het Vuilverwerkingsbedrijf € 250.000,00) voor schatkistbankieren.

Eind 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd. Gemeenten dienen overtollige middelen te storten op een rekening bij de staat. Voor de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een drempel bedrag berekend van € 250.000,00. Het gemiddelde saldo per kwartaal mag niet boven dit drempelbedrag uitkomen.

In onderstaand overzicht zijn de gemiddelde bedragen opgenomen.

In het overzicht zien we dat het 2e kwartaal een behoorlijke overschrijding van de norm laat zien. In het 2e kwartaal is het dividend Twence Holding BV ontvangen en niet tijdig afgeroomd naar de rekening bij de staat. In het 4e kwartaal is de gemiddelde overschrijding meer verspreid over het kwartaal. Om gemiddeld op de norm te komen had er meer overgeheveld moeten worden (ruimer onder de norm).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2016					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	76	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	2	46	-	21
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	841			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	841			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	22.972	26.903	16.022	24.949
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende activa		
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240

Op deze post worden de betalingen verantwoord die in het rekeningjaar gedaan zijn en die betrekking hebben op het volgende jaar.

Het bedrag van € 1.240 heeft betrekking op vooruitbetaalde verzekeringspremie Centraal Beheer.

PASSIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Eigen vermogen		
- algemene reserve	51.329	48.679
- bestemmingsreserve	1.887.146	1.340.340
- gerealiseerd resultaat	41.317	172.650

De algemene reserve is door toevoeging van een deel van het resultaat 2015 weer gegroeid tot boven het bodembedrag van € 50.000,00.

De bestemmingsreserve bestaat uit de reserve risico's Twence ad € 1.717.146,00 en de reserve eindafwerking ad € 170.000,00. De reserve Twence is in 2016 gegroeid met een bedrag van € 376.807,00. Dit is de geraamde toevoeging van € 350.000,00 conform begroting. Daarnaast wordt jaarlijks ook de rente toegevoegd. De reserve eindafwerking is ontstaan uit het rekening resultaat 2015. Deze reserve is ingesteld om eventuele extra kosten die een indirect gevolg zijn van de eindafwerking te kunnen dekken. Bijvoorbeeld de kosten van overdracht (na eindafwerking) van het stort aan de provincie.

Het verloop in 2016 wordt in onderstaande overzicht per reserve weergegeven.

	Boekwaarde 01.01.2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig dienstjaar	Boekwaarde 31.12.2016
Reserves:					
1. Algemene reserve	48.679,16	0,00	0,00	2.650,31	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	376.806,79	0,00	0,00	1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	0,00	170.000,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	376.806,79	0,00	172.650,31	1.938.475,70

Het gerealiseerd resultaat betreft het rekeningsaldo na verrekening van de reserves.

Het algemeen bestuur neemt een besluit over bestemming van het batig saldo 2016.

	Balans 2016	Balans 2015
Voorzieningen	4.898.173	4.794.000

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs valt in te schatten

- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs valt in te schatten
- kosten die in een volgend dienstjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren

Voorzieningen moeten de benodigde omvang hebben van de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet kleiner of groter zijn dan de verplichtingen of risico's, waarvoor ze zijn ingesteld.

De omvang van de voorziening eindafwerking is eind 2016 bepaald op basis van een berekening kosten eindafwerking t.b.v. het afdichtingsplan.

De voorziening eindafwerking is ingesteld op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997 om de eindafwerking in 2008 te kunnen bekostigen. Eindafwerking heeft niet plaatsgevonden in 2009. In de milieuvergunning, die in 2010 is verstrekt, is uitstel verleend. De eindafwerking dient in 2017 te zijn afgerond.

Aan de voorziening is in 2016 een bedrag van € 114.120,00 toegevoegd. Deze toevoeging is gebaseerd op een nieuwe berekening kosten eindafwerking. Onttrokken is een bedrag van € 9.947,00 i.v.m. afrekening BTW over de jaren 2012 tot en met 2016. Dit is een gevolg van de afspraak met de belastingdienst met betrekking tot het verrekenpercentage BTW op de kosten eindafwerking.

De omvang van de voorziening is gebaseerd op een berekening eind 2016 door een extern bureau. De aanbesteding van de eindafwerking vindt in 2017 plaats. Daarna zal ook duidelijk worden of de benodigde omvang van de voorziening toereikend is.

Verloop voorziening eindafwerking:

Saldo 31-12-2015	€ 4.794.000
Storting ten laste van de exploitatie 2016	€ 114.120
Onttrekking i.v.m. kosten 2016	€ 9.947
Saldo 31-12-2016	€ 4.898.173

	Balans 2016	Balans 2015
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer		
- onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0

In verband met de invoering van het schatkistbankieren is besloten om beide leningen per 16 december 2013 vervroegd af te lossen.

	Balans 2016	Balans 2015
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar		
- schulden aan openbare lichamen	24.249	0
- overige schulden	554	32.050

De post schulden aan openbare lichamen betreft de nog af te dragen omzetbelasting 4e kwartaal 2016 € 13.815,00 en de BTW-suppletie eindafwerking 2012 - 2016 € 10.434,00.

De post overige schulden bestaat uit een paar kleine nog te betalen posten per 31-12-2016. Betaling heeft in 2017 plaatsgevonden.

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende passiva	125.402	98.276
Deze balanspost bestaat uit:		
- afrekening zuiveringsbeheer 2015	€ 10.817	
- advieswerkzaamheden eindafwerking	€ 9.375	
- administratieve ondersteuning december	€ 1.539	
- Deloitte, accountantscontrole 2016	€ 14.145	
- Afrekening transportkostenregeling 2016	€ 511	
- bijdrage aan Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de Milieustraat	€ 89.015	
Totaal	€ 125.402	

Verstrekte Borgstellingen

Betreft de borgstelling aan Twence Holding BV. Zie de toelichting op bladzijde 41.

Langlopende financiële verplichtingen

Er is sprake van een zestal langlopende financiële verplichtingen binnen het Vuilverwerkingsbedrijf.

Leveringsplicht Twence

Met Twence loopt een leveringsplicht (na vaststelling van de overeenkomst van 26 juli 2012) van ongeveer 7.000 ton huishoudelijk afval per jaar. Dit contract loopt tot en met 2022.

GFT-contract Sanog

Met het Samenwerkingsverband Noord Oost Groningen is in 2008 een contract afgesloten voor de verwerking van 3.500 ton GFT uit het SANOG-gebied door het Vuilverwerkingsbedrijf. Dit contract loopt vanaf 1-1-2009 tot en met 2017.

De nakoming van beide contracten (leveringsplicht Twence en contract met Sanog) vindt plaats door Afvalbeheer Noord Groningen BV. Dit is geregeld in de vastgestelde "Overname- en samenwerkingsovereenkomst" tussen beide partijen.

Bijdrage Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de nieuwe milieustraat

Door Afvalbeheer Noord Groningen (ANG) wordt een nieuwe milieustraat aangelegd. De financiering hiervan loopt via het Vuilverwerkingsbedrijf. Gaat om een bedrag van maximaal € 1 miljoen met een looptijd van 15 jaar. De lening is opeisbaar als ANG niet voldoet aan de eis van betaling van rente en aflossing. Daarnaast geldt dat de lening opeisbaar is bij liquidatie van ANG waarbij op grond van de huurovereenkomst met ANG de milieustraat overgaat naar het Vuilverwerkingsbedrijf. Vastgelegd is dat de kapitaallast van deze investering door Afvalbeheer wordt gedekt door een jaarlijkse bijdrage van het Vuilverwerkingsbedrijf.

De jaarlijkse bijdrage is gelijk aan de rente en aflossing die door ANG wordt betaald. De jaarlijkse bijdrage daalt jaarlijks. In de begroting 2017 is de bijdrage geraamd op € 87.340,00.

Huurovereenkomst en opstalrecht met Afvalbeheer Noord Groningen BV

In 2009 is met Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) is een huurovereenkomst en opstalrecht afgesloten voor de huur van de gronden en opstallen door ANG op het terrein van het Vuilverwerkingsbedrijf. Het contract heeft een geldigheidsduur voor onbepaalde tijd.

Borgstelling leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

Jaar	NWB 6,97%			Aandeel VVWNG ultimo van het jaar
	Stand begin bj	Aflossing bj	Stand einde bj	
2016	12.043.672	2.090.463	9.953.209	362.999
2017	9.953.209	2.238.707	7.714.502	281.352
2018	7.714.502	2.397.464	5.317.039	193.916
2019	5.317.039	2.567.478	2.749.560	100.278
2020	2.749.560	2.749.560	-	0

De verstrekte borgstelling loopt af in 2020.

Opstellen nazorgplan

Besloten is om aan Stainkoeln BV opdracht te verstrekken voor het opstellen van een nazorgplan voor het stortlichaam. Dit plan wordt opgesteld na afronding van de eindafwerking.

Het plan is onderdeel van de overdracht van het onderhoud van de stort aan de provincie.

De opdracht heeft een waarde van € 35.000,00.

JAARREKENING 2016: overzicht van baten en lasten

Hieronder is de jaarrekening 2016 opgenomen.

Op de volgende bladzijden wordt de jaarrekening meer gedetailleerd weergegeven conform de opzet in de begroting 2016.

Na de cijfers wordt op hoofdlijnen een toelichting op de cijfers gegeven.

Een onderbouwing van de cijfers ligt ter inzage op de administratie.

Programma	Primitieve begroting			Raming begrotingsjaar			Realisatie begrotingsjaar		
				na wijziging					
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Stort	82.000	82.000	0	137.000	70.200	-66.800	133.827	70.000	-63.827
Vuilverwerkingsbedrijf	309.494	258.854	-50.640	257.994	258.854	860	310.970	281.082	-29.888
Saldo kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma's	391.494	340.854	-50.640	394.994	329.054	-65.940	444.797	351.082	-93.715
Algemene dekkingsmiddelen:									
- dividend	0	402.000	402.000	0	456.300	456.300	0	456.313	456.313
- rente eigen financieringsmiddelen	0	27.127	27.127	0	27.127	27.127	0	27.780	27.780
- overige inkomsten	0	0	0	0	27.700	27.700	0	27.746	27.746
Onvoorzien	2.000	0	-2.000	68.700	0	-68.700	0	0	0
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	393.494	769.981	376.487	463.694	840.181	376.487	444.797	862.921	418.124
Toev./onttr. aan reserves	376.807	320	-376.487	376.807	320	-376.487	376.807	0	-376.807
Gerealiseerd resultaat	770.301	770.301	0	840.501	840.501	0	821.604	862.921	41.317

Lasten

Omschrijving	Geraamde lasten 2016	Ramingen na voorjaars nota 2016	Ramingen na najaars nota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Kosten onderhoud	70.000,00	85.000,00	73.000,00	71.304,07
Eindafwerking	12.000,00	30.000,00	64.000,00	62.523,21
Totaal lasten stortlichaam	82.000,00	115.000,00	137.000,00	133.827,28
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Onderhoud groensingel	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.776,18
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Kosten voeren administratie	20.000,00	20.000,00	23.000,00	22.485,00
Accountantkosten	9.000,00	13.000,00	13.000,00	21.540,00
Diverse kosten	0,00	12.000,00	17.000,00	19.129,66
Gebruik voorzieningen en secretariele ondersteuning BV	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.412,00
Toevoeging aan voorziening eindafwerking	171.367,00	95.867,00	95.867,00	114.120,00
Kapitaallasten	5.697,00	5.697,00	5.697,00	28.279,85
Bijdrage ANG voor nieuwe milieustraat	87.930,00	87.930,00	87.930,00	89.015,45
Totaal	309.494,00	249.994,00	257.994,00	310.970,80
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Onvoorzien	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Toevoeging rente aan de reserve Twence	26.807,00	26.807,00	26.807,00	26.806,79
Toevoeging aan de reserve Twence	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
Toevoeging aan de reserve Twence (aanvulling)	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Totaal mutaties in de reserves	376.807,00	376.807,00	376.807,00	376.806,79
<u>Saldo exploitatie 2016 lasten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	821.604,87

Baten

Omschrijving	Geraamde baten 2016	Ramingen na voorjaarsnota 2016	Ramingen na najaarsnota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Bijdragen deelnemende gemeenten	70.200,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
Bijdrage voorziening eindafwerking	11.800,00	0,00	0,00	0,00
Totaal storten	82.000,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV	0,00	0,00	0,00	22.015,45
Bijdragen deelnemende gemeenten obv tonnen brandbaar	176.744,00	176.744,00	176.744,00	176.744,00
Bijdragen deelnemende gemeenten obv percentage storten	76.110,00	76.110,00	76.110,00	76.110,00
Totaal Vuilverwerkingsbedrijf	258.854,00	258.854,00	258.854,00	281.082,11
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Dividend Twence: regulier	100.000,00	104.500,00	104.500,00	104.513,00
Dividend Twence: superdividend	250.000,00	302.800,00	302.800,00	302.800,00
Dividend BV	52.000,00	49.000,00	49.000,00	49.000,00
Overige opbrengsten	0,00	0,00	27.700,00	27.745,88
Rente eigen financieringsmiddelen	27.127,00	27.127,00	27.127,00	27.780,38
	429.127,00	483.427,00	511.127,00	511.839,26
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Beschikking over de rente reserve samenwerking en alg.res	320,00	320,00	320,00	0,00
Totaal mutaties in de reserves	320,00	320,00	320,00	0,00
<u>Saldo exploitatie 2016 baten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	862.921,37

TOELICHTING OP DE BATEN EN LASTEN

Algemene toelichting

De exploitatie 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

In de najaarsnota 2016 (behandeld in het algemeen bestuur van 15 december 2016) werd de verwachting uitgesproken dat er over 2016 een batig saldo zou ontstaan van € 68.700,00. Het feitelijk saldo 2016 bedraagt € 41.317,00. Een verschil van € 27.383,00.

Dit saldo is o.a. ontstaan door de volgende posten.

Toevoeging aan voorziening eindafwerking

Aan de voorziening eindafwerking is een bedrag van € 18.253,00 meer toegevoegd dan is geraamd. Voor het opstellen van het afdichtingsplan eind 2016 is een nieuwe berekening gemaakt en zijn bijkomende kosten in beeld gebracht. Uitkomst hiervan was dat er een extra storting van € 18.253,00 nodig is om de voorziening op peil te brengen. Verwachting is dat aanbesteding van het werk snel zal plaatsvinden, waarna getoetst kan worden of de voorziening werkelijk voldoende van omvang zal zijn.

Accountantskosten

In de jaarrekening is een bedrag van € 21.540,00 opgenomen voor accountantskosten.

Dit bedrag bestaat uit de afrekening controle 2015 ad € 4.395,00 en de controlekosten 2016 (inclusief afrekening meerwerk) € 17.145,00. Het meerwerk bestaat voornamelijk uit de extra tijd die de accountant heeft moeten besteden voor de beoordeling van de omvang voorziening eindafwerking en de problematiek met betrekking aftrekbaarheid BTW eindafwerking en het vraagstuk van de vennootschapsbelasting.

Door bovenstaande ontstaat er een overschrijding van € 8.540,00 op de accountantskosten.

Rechtmatigheid overschrijdingen

De geconstateerde overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid c.q. zijn conform besluitvorming. De overschrijdingen wijken wel af maar zijn daarmee niet als onrechtmatig aan te merken.

Kapitaallasten en rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV

Op begrotingsbasis is de te ontvangen rente van Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) meegenomen in de zogenaamde renteomslag. Dit is niet juist. De te ontvangen rente moet apart inzichtelijk worden gemaakt in de exploitatie. Dit hebben we aanpast in de jaarrekening. De kapitaallasten stijgen en aan de batenkant staat daar tegen over de rente ontvangst van ANG.

Toelichting op de posten vereveningsregeling

Via de regeling verrekenen gemeenten over 2016 een bedrag van € 6.212,66 met elkaar.

Zie specificatie op blz. 55 en 56.

Incidentele baten en lasten

In de primitieve begroting 2016 zijn geen incidentele baten en lasten geraamd.

In de jaarrekening 2016 is een incidentele bate van € 27.746,00 opgenomen. Het gaat hier om een teruggave van Twence Holding BV vanwege te veel in rekening gebrachte afvalstoffenbelasting 2015.

WNT

In het kader van de WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector) moet van elke topfunctionaris en van elke andere functionaris, die in het betreffende jaar een totale bezoldiging heeft ontvangen hoger dan de maximale bezoldigingsnorm een toelichting in de programmarekening worden opgenomen.

Aangezien de bestuurders van het Vuilverwerkingsbedrijf onbezoldigd zijn behoeft geen informatie te worden verstrekt.

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkgever betaalde SV-premies	Belastbare kosten-vergoeding en	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging	Motivering
K.P. Berghuis	Lid DB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H.G.A. Sienot	Lid DB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B. Schollema	Lid DB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H. Blok	Lid DB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J.P. van der Vis	Lid AB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
L. Westerhuis	Lid AB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B.J. Huizing	Lid AB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
N.R. Werkman	Lid AB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

BIJLAGEN

Op de volgende bladzijden zijn de bijlagen met bijbehorende toelichting opgenomen.

Het gaat om de volgende bijlagen:

1. Investeringsstaat
2. Staat van reserves en voorzieningen
3. Bijdragen deelnemende gemeenten
4. Normenkader 2016

BIJLAGE 1 : INVESTERINGSSTAAT

Toelichting

1. In deze staat wordt verstaan onder:
  - a. alle onroerende en roerende bezittingen (inclusief voorraden), waarvan op de boekwaarde wordt of zal worden afgeschreven of waarvan de boekwaarde op een andere wijze wordt of zal worden gedekt;
  - b. alle deelnemingen; hiertoe wordt gerekend het bezit aan aandelen en schuldbrieven en verstrekt kapitaal aan de takken van dienst en de bedrijven;
  - c. alle verstrekte langlopende geldleningen (nominale waarde);
2. De geactiveerde kapitaaluitgaven zijn gerangschikt in de volgorde van de programma's zoals ze zijn opgenomen in de begroting/rekening.
3. Afschrijving vindt lineair plaats.
4. Het renteomslag percentage bedraagt 0,188%. Dit percentage is berekend op basis van de werkelijke rentekosten 2016. Op de lening afvalbeheer wordt een vast percentage van 2,5% berekend conform de overeenkomst die met Afvalbeheer Noord-Groningen BV is afgesloten.

INVESTERINGSSTAAT 2016														
Omschrijving	*	**	Aanschaffings- waarde per 1-1-2016	Investering 2016	Aanschaffings- waarde per 31-12-2016	Afgeschreven t/m 2015	Rente- perc.	Bedrag van de rente 2016	Afschrijving in 2016	Des-investering 2016	Kapitaallast 2016	Boekw aarde 01.01.2016	Boekw aarde 31.12.2016	Resterende afschrijvings- termijnen
4721.0000 Storten														
Meetput afvalw ater 2005	M	M	17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72	0,000%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0 jaar
<i>Totaal 4721.0000</i>			17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
4721.0000 Vuilverwerkingsbedrijf														
Aandelen Tw ence	F		31.000,00	0,00	31.000,00	0,00	0,188%	58,38	0,00	0,00	58,38	31.000,00	31.000,00	
Deelneming in Tw ence	F		3.095.360,56	0,00	3.095.360,56	0,00	0,188%	5.829,35	0,00	0,00	5.829,35	3.095.360,56	3.095.360,56	
Deelname in Afvalbeheer Noord-Groninge	F		200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	0,188%	376,66	0,00	0,00	376,66	200.000,00	200.000,00	
Lening aan Afvalbeheer Noord-Groningen	F		992.618,02	0,00	992.618,02	112.000,00	2,500%	22.015,45	67.000,00	0,00	22.015,45	880.618,02	813.618,02	
<i>Totaal 4721.0000</i>			4.318.978,58	0,00	4.318.978,58	112.000,00		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	
Totaal-generaal			4.336.847,30	0,00	4.336.847,30	129.868,72		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	

BIJLAGE 2 : RESERVES EN VOORZIENINGEN

Toelichting

1. In deze staat worden gespecificeerd opgenomen:
  - a. de algemene reserve;
  - b. de bestemmingsreserves;
  - c. de voorzieningen.
2. In de toelichting op de balans wordt aangegeven wat onder reserves en voorzieningen wordt verstaan.
3. Voor een toelichting op de reserves wordt verwezen naar de volgende bladzijde.
De voorzieningen zijn toegelicht in de toelichting op de balans.

STAAT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN 2016					
1	5	6	7	8	9
Naam reserve/voorziening	Saldo op	Rente 2016	Vermeerderingen	Verminderings	Saldo op
	01.01.2016	(2%)	2016	2016	31.12.2016
Nog te bestemmen resultaat 2015	172.650,00	0,00	0,00	172.650,00	0,00
Nog te bestemmen resultaat 2016	0,00	0,00	41.317,00	0,00	41.317,00
Reserves					
1. Algemene reserve	48.679,16	973,58	2.650,31	973,58	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	26.806,79	350.000,00		1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	170.000,00	0,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	27.780,37	522.650,31	973,58	1.938.475,70
Voorzieningen					
4. Voorziening dubieuze debiteuren	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Voorziening eindafwerking	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal voorzieningen	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal algemeen	6.183.018,60	27.780,37	636.770,31	10.920,58	6.836.648,70

Toelichting op de toevoegingen / onttrekkingen aan de reserves

1. Algemene Reserve

Door het algemeen bestuur is op 24 juni 2009 besloten om:

- het plafond van de algemene reserve bedraagt € 200.000,00
- voeding van de algemene reserve vindt plaats uit rekeningoverschotten
- tekorten op de jaarrekening worden in eerste instantie afgedekt uit de algemene reserve
- het bodembedrag van de algemene reserve bedraagt € 50.000,00

2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV (Twence).

Door het algemeen bestuur is besloten om deze reserve in te stellen. Tot en met 2011 werd jaarlijks maximaal € 100.000,00 uit de dividenduitkering gestort in deze reserve. Rente wordt tevens toegevoegd.

Door het Algemeen Bestuur is op 19-12-2012 besloten om met ingang van de dividend uitkering Twence jaarlijks tot en met 2018 € 250.000,00 dividend toe te voegen aan de reserve. Hiermee wordt het risico waarde aandelen Twence nagenoeg volledig afgedekt.

In 2013 is besloten om twee leningen van de BNG vervroegd af te lossen en de boeterente te dekken uit de reserve Twence en de algemene reserve. Verwerking via het rekeningsaldo 2013.

3. Reserve eindafwerking

Door het algemeen bestuur is op 16 juni 2016 besloten om van het rekeningresultaat 2015 een bedrag van € 170.000,00 te bestemmen als reserve eindafwerking.

4. Voorziening dubieuze debiteuren

De omvang en inhoud van de vorderingen per 31-12-2016 zijn hard en goed invorderbaar. Daarom is het niet nodig om een voorziening dubieuze debiteuren aan te houden.

5. Voorziening eindafwerking

Deze voorziening is noodzakelijk op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997.

Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten

De deelnemende gemeenten dienen nog onderling de transportkorting te verrekenen. Op begrotingsbasis heeft in 2016 een eerste verrekening plaatsgevonden.

Transportkorting

In artikel 40 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de kosten van transport die gemeenten hebben worden verevend. Deze "fictieve" kosten worden toegevoegd aan de werkelijke kosten die gemaakt zijn voor de programma's en daarna wordt het totaal op basis van aangeleverde tonnages verrekend naar de deelnemende gemeenten onder aftrek van de transportkorting. Het algemeen bestuur is belast met het opstellen van een regeling hiervoor.

In november 1991 heeft het algemeen bestuur de vereveningsregeling voor de transportkosten vastgesteld. Deze regeling geldt nog steeds.

Op grond van een door het bureau DHV opgestelde rapportage is een vergoeding vastgesteld van f. 0,47 per ton/kilometer. Deze vergoeding is berekend aan de hand van gegevens zoals:

- kosten per rij-uur, inclusief chauffeur en beladers
- kosten per gereden kilometer
- gemiddelde rijsnelheid
- gemiddelde vracht per rit

Door de invoering van de euro is het bedrag van f. 0,47 ingaande 2002 vastgesteld op € 0,22.

Het aantal kilometers voor uitvoering van de regeling is bepaald op:

- Gemeente Winsum	27
- Gemeente De Marne	44
- Gemeente Loppersum	36
- Gemeente Eemsmond	19

Hierna treft u de berekening van de transportkorting 2016 aan. Vanaf medio 2014 geldt de transportkorting alleen nog maar voor het onderdeel overig groen.

Transportkorting 2016						
Onderdeel: Overig groen						
Gemeenten	Tonnen 2015	Tonnen 2016	Procentueel aandeel	Bruto bijdrage	Transport korting	Betalen/ ontvangen
De Marne	1.595,000	1.531,000	21,86%	9.647,96	14.820,08	5.172,12
Eemsumond	1.892,000	2.537,000	36,22%	15.987,50	10.604,66	-5.382,84
Loppersum	728,000	643,000	9,18%	4.052,02	5.092,56	1.040,54
Winsum	2.170,000	2.294,000	32,75%	14.456,18	13.626,36	-829,82
Totaal	6.385,000	7.005,000	100,00%	44.143,66	44.143,66	0,00
		Overig groen	Totaal	Begroting	Verschil	
De Marne		5.172,12	5.172,12	5.300,00	-127,88	
Eemsumond		-5.382,84	-5.382,84	-5.000,00	-382,84	
Loppersum		1.040,54	1.040,54	700,00	340,54	
Winsum		-829,82	-829,82	-1.000,00	170,18	
Totaal		0,00	0,00	0,00	0,00	
Wijze van berekening van de transportkorting.						
De tonnen geven de werkelijk tonnen aan die geleverd zijn.						
Vervolgens bepaal je het procentueel aandeel per gemeente in de geleverde aantallen tonnen.						
In de kolom transportkorting komt de berekening te staan waarop de gemeente recht heeft conform afspraak 1991.						
Het totaal van de transportkorting geeft een last in de begroting.						
Deze last verdeel je weer op basis van de geleverde tonnen waardoor je de bruto bijdrage krijgt.						
Het verschil tussen de bruto bijdrage en de transportkorting geeft aan wat er verrekend moet worden.						
De Marne	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			127,88		
Eemsumond	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			382,84		
Loppersum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			340,54		
Winsum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			170,18		

BIJLAGE 4 : NORMENKADER 2016

Onderstaand is het normenkader 2016 opgenomen. Dit normenkader is voor onze accountant handvat om de controle op de rechtmatigheid uit te kunnen voeren.

Interne regelgeving (besluiten AB)	Externe regelgeving
Gemeenschappelijke regeling	Grondwet
Vereveningsregeling transportkosten	Burgerlijk Wetboek
Financiële verordening	Gemeentewet
Controleverordening	Besluit Begroting en Verantwoording
Organisatieverordening	Wet gemeenschappelijke regelingen
Treasurystatuut	Algemene Wet Bestuursrecht
	Fiscale wetgeving
	Ambtenarenwet
	Sociale verzekeringswetten
	Wet financiering decentrale overheden
	EU-aanbestedingsregels
	WNT (Wet Normering Topfunctionarissen)
	Wet Milieubeheer

Datum opmaak jaarrekening 2016: 8 februari 2017

Het dagelijks bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Overige gegevens

Bestemming resultaat

De jaarrekening 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

Op grond van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling kan een batig resultaat verrekend worden met de deelnemende gemeenten als het algemeen bestuur daar toe besluit.

Voorstel is om het batig saldo 2016 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum die hier genoemd zouden moeten worden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen te Usquert gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken (op pagina 27 tot en met 48) opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader welke is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 8.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgescreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Bijlagen 1 tot en met 4.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 2013 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016, waaronder de WNT.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader dat is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 3 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. H. Kuperus RA

Vaststellingsbesluit

Het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen;

Gelet op artikel 46 van de gemeenschappelijke regeling;

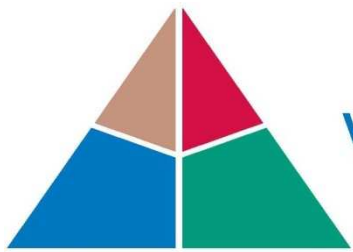
b e s l u i t :

- het jaarverslag en de jaarrekening over het dienstjaar 2016 vast te stellen;
- het batig saldo 2016 ad € 41.317,00 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen, gehouden op 15 juni 2017.

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen

Jaarstukken
2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Jaarverslag	
Bestuur	9
Juridische grondslagen en doelen	10
Programmaverantwoording	
Programma Storten	12
Programma Vuilverwerkingsbedrijf	15
Algemene dekkingsmiddelen	17
Onvoorzien	18
Paragrafen	
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	19
Onderhoud kapitaalgoederen	23
Financiering	24
Bedrijfsvoering	25
Verbonden partijen	26
JAARREKENING MET BIJLAGEN	
2. Jaarrekening	
Inleiding en kerngegevens	29
Balans per 31 december 2016	31
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
Toelichting op de balans	36
Langlopende financiële verplichtingen	41
Jaarrekening 2016: overzicht van baten en lasten	43
Toelichting op de baten en lasten	46
Incidentele baten en lasten	47
WNT	48
3. Bijlagen	
Bijlage 1: Investeringsstaat	50
Bijlage 2: Reserves en voorzieningen	52
Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten	55
Bijlage 4: Normenkader 2016	57

OVERIGE GEGEVENS

4. Overige gegevens

Bestemming resultaat	62
Gebeurtenissen na balansdatum	62
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	63
Vaststellingsbesluit	67

Voorwoord

Aan het Algemeen Bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen.

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening (gezamenlijk “Jaarstukken”) 2016 aan.

Het jaar 2016 heeft vooral in het teken gestaan van de voorbereiding van de eindafwerking (dient in 2017 te zijn afgerond) van het stortlichaam.

De gunning van de werkzaamheden staat gepland in het voorjaar van 2017. Oplevering van de werkzaamheden dient eind 2017 plaats te vinden.

Wij hebben in 2016 onderzoek laten doen naar de mogelijkheden van het plaatsen van zonnepanelen op het stortlichaam en op de vrijgekomen (door afgraving) 3ha grond achter op het terrein. De uitkomst van het onderzoek was positief. Wij zijn inmiddels met één partij in gesprek om te komen tot realisatie van een zonnepark. Wij zijn voornemens om met deze partij een intentieovereenkomst af te sluiten.

Er is een textielsorteercentrum gerealiseerd bij het werkvoorzieningsschap Abillity te Uithuizen. Dit is tot stand gekomen door inspanning van Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

De jaarrekening 2016 heeft een positief saldo van €41.317,00.

Voorgesteld wordt (blz. 62) om dit bedrag uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Met de deelnemende gemeenten dient nog een afrekening plaats te vinden met betrekking tot de transportkorting. Zie bladzijde 56 bijlage 3.

Wij leggen deze jaarstukken 2016 ter bespreking en vaststelling aan u voor.

Usquert, 23 maart 2017

Het Dagelijks Bestuur van het
Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Jaarverslag

Bestuur

Het algemeen bestuur (AB) van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat vanaf 2016 uit 8 leden. Uit iedere gemeente 1 raadslid en 1 lid van het college van burgemeester en wethouder. Het dagelijks bestuur (DB) wordt gevormd uit de in het algemeen bestuur zittende leden vanuit de colleges van burgemeester en wethouders.

De samenstelling van beide besturen ziet er als volgt uit:

Leden per gemeente

Functie

De Marne

K.P. Berghuis
J.P. van der Vis

Voorzitter, lid DB
Lid AB

Eemsmond

H.G.A. Sienot
L. Westerhuis

Plv. voorzitter, lid DB
Lid AB

Loppersum

B. Schollema
B.J. Huizing

Secretaris, lid DB
Lid AB

Winsum

H. Blok
N.R. Werkman

Lid DB
Lid AB

Juridische grondslagen en doelen

Het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten De Marne, Eemsum, Loppersum en Winsum. Deze samenwerking is vastgelegd door een gemeenschappelijke regeling.

De gemeenschappelijke regeling is voor het laatst gewijzigd in 2015 (inwerkingtreding 2016).

De visie van het Vuilverwerkingsbedrijf is vastgelegd in artikel 4 van de gemeenschappelijke regeling. De visie luidt:

Het samenwerkingsverband behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

In artikel 5 is de missie van het Vuilverwerkingsbedrijf vastgelegd. Artikel 5 luidt:

De behartiging van de in artikel 4 bedoelde (gemeenschappelijke) belangen omvat in ieder geval de volgende bevoegdheden en taken:

- het stichten en exploiteren van een afvalstoffenverwerkingsbedrijf,
- het streven naar samenwerking bij de inzameling en het transport van afvalstoffen,
- het verrichten van overige taken waartoe de deelnemende gemeenten krachtens de Wet milieubeheer en op grond hiervan vastgestelde verordeningen, bepalingen, richtlijnen e.d. zijn gehouden.
- het voeren van overleg met en het bepleiten van de belangen van de deelnemende gemeenten bij andere overheden en andere instellingen,
- het vervullen van een coördinerende en initiërende rol op het gebied van het afvalstoffenbeleid,
- het adviseren aan de deelnemende gemeenten inzake inzameling, transport en verwijdering van afvalstoffen.

In de vergadering van het algemeen bestuur van 26 november 2008 is besloten om een groot deel van bovengenoemde activiteiten onder te brengen in een nieuwe BV (Afvalbeheer Noord-Groningen BV). Op 1 januari 2010 is deze BV van start gegaan en zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen. De behartiging van de belangen als bedoeld in artikel 5 wordt gewaarborgd doordat het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder is in de BV en in die zin invloed heeft met betrekking tot bovengenoemde aandachtspunten.

Het stortlichaam en de gereserveerde gelden voor de eindafwerking zijn niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Dit geldt ook voor het aandeelhouderschap van Twence Holding BV.

Programmaverantwoording

Inleiding

Door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen is het aantal programma's teruggelopen van zeven naar twee.

De programma-indeling 2016 ziet er als volgt uit:

- Programma Storten
- Programma Vuilverwerkingsbedrijf

In het jaarverslag wordt per programma verantwoording afgelegd

Na de programma's is een hoofdstuk "Dekkingsmiddelen" opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de aanwezige dekkingsmiddelen en de onderbouwing daarvan.

Verder is toegevoegd een hoofdstuk Onvoorzien en de Paragrafen Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering en Verbonden partijen.

Programma: Storten

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

Een regionaal punt om afval te storten op aanwijzing van het Rijk, waarvoor gemeenten verplicht werden samen te werken in de jaren 1970. Sinds 1998 is de stort gesloten op basis van de Leemtewet en Stortverbod. Om toekomstige nadelige effecten te voorkomen moet de stort worden afgedekt.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

In 1997 is een raamovereenkomst afgesloten tussen o.a. de provincie en het Vuilverwerkingsbedrijf waarin is vastgelegd dat eindafwerking van de stort in 2009 afgerond dient te zijn.

In de nieuwe milieuvergunning van 2010 is vastgelegd dat de eindafwerking in 2017 dient te zijn afgerond. Daarna neemt de provincie de eeuwigdurende nazorg op zich. Het Vuilverwerkingsbedrijf blijft eigenaar van de ondergrond.

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Eindafwerking stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In 2015 beginnen de voorbereidende werkzaamheden voor de eindafwerking. De bestaande toestand van het stort wordt in beeld gebracht. Nadat de provincie heeft ingestemd met dit rapport kan worden begonnen met het opstellen van een calculatie voor de eindafwerking, waarbij keuzes moeten worden gemaakt over de wijze van eindafwerking en uitvoering er van. De eindafwerking dient in 2017 gereed te zijn waarna overdracht van het stort aan de provincie kan plaatsvinden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

De rapportage bestaande toestand is eind 2015 opgesteld. De provincie heeft ingestemd met de rapportage. De raming kosten eindafwerking is in het kader van de opstelling van de jaarrekening 2016 opnieuw beoordeeld en geactualiseerd. Begin juli 2016 hebben wij opdracht gegeven aan Tauw BV Deventer voor het opstellen van een afdichtingsplan met bestek. Tauw heeft na een tweetal besprekingen op het provinciehuis het afdichtingsplan met bestek opgeleverd. Beide stukken zijn voor goedkeuring toegestuurd aan de provincie. Verwachting is dat de provincie binnenkort het plan goedkeurt waarna de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd. Planning is dat het werk in het voorjaar van 2017 kan worden aanbesteed.

Met de belastingdienst heeft overleg plaats gevonden over de vraag of de omzetbelasting op de eindafwerking 100% kan worden verrekend. De belastingdienst heeft als standpunt ingenomen dat 100% verrekening niet kan omdat de opbouw van de voorziening eindafwerking niet voor 100% heeft plaatsgevonden uit gemeentelijke bijdragen waarover omzetbelasting is afgedragen (periode 1997 – 2002). Het overleg heeft er toe geleid dat 4,5% van de verrekenbare BTW niet kan worden verrekend.

Bovenstaande betekent dat het bedrag dat niet kan worden verrekend kostenverhogend door werkt in de kosten eindafwerking. Gaat om een bedrag van ongeveer € 58.000,00.

Nazorgfonds

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Na gereedkomen van de eindafwerking wordt het stort overgedragen aan de provincie. De kosten van onderhoud en toekomstige vervangingen komen dan voor rekening van de provincie. Voor dekking van de kosten is een nazorgfonds ingesteld bij de provincie. Op grond van de Overeenkomst Nazorgfonds uit 2000 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een bijdrage van € 1,2 miljoen in het provinciale fonds gestort. Dit was gebaseerd op een berekening van voor 2000 voor de dubbele eindafwerking van 8 ha. en enkele eindafwerking van 3 ha.

Omdat in 2008 duidelijk werd dat alles in de dubbele eindafwerking moest worden meegenomen zijn gesprekken opgestart met de provincie om duidelijkheid te krijgen wat de effecten van deze uitbreiding met 3 ha op de omvang van het fonds zijn en een eventuele bijdrage die het Vuilverwerkingsbedrijf daarin nog dient te doen. Het overleg hierover is begin 2011 met de provincie opgestart. Uit het overleg is naar voren gekomen dat verwacht mag worden dat de uitbreiding met 3 ha geen extra storting in het nazorgfonds zal vragen. Dit omdat de provincie rekent met langere afschrijvingstermijnen dan de berekening uit 2000.

De uiteindelijke herschikking van het afval – 3 hectare - zal ook gevolgen hebben voor de benodigde omvang van het nazorgfonds.

De uiteindelijke en exacte omvang van de bijdrage in het fonds wordt bepaald na afloop van de eindafwerking aan de hand van de werkelijk gemaakte kosten eindafwerking. Dan wordt duidelijk of er nog verrekend moet worden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Wij gaan na afloop van de eindafwerking in overleg met de provincie om te kijken of een deel van het ingebrachte vermogen ad € 1,2 miljoen kan terugvloeien naar het Vuilverwerkingsbedrijf.

Kosten onderhoud stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In de raamovereenkomst van 1997 is afgesproken dat wij de kosten onderhoud van het stortlichaam tot uiterlijk 2009 kunnen declareren bij Stainkoeln BV. Er werd in de overeenkomst van uit gegaan dat de eindafwerking in 2008 zou zijn afgerond en dat het stort daarna zou worden overgedragen aan de provincie inclusief het onderhoud van het stortlichaam t.l.v. het provinciaal nazorgfonds.

Nu de eindafwerking is opgeschort komt naar verwachting het onderhoud pas in 2018 in het nazorgfonds en dient het Vuilverwerkingsbedrijf tot en met 2017 het onderhoud zelf te bekostigen.

Deze kostenpost is/wordt onderdeel van de discussie met de provincie over mogelijke verdeling overschot binnen het nazorgfonds.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Zie de stand van zaken m.b.t. het nazorgfonds.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)		Realisatie 2016	
Lasten	€ 137.000	Lasten	€ 133.827
Baten	€ 70.200	Baten	€ 70.000
	-----		-----
Nadelig saldo	€ 66.800	Nadelig saldo	€ 63.827

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Programma: Vuilverwerkingsbedrijf

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

Per 1 januari 2010 is aan de doelstelling invulling gegeven door activiteiten onder te brengen in Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het Vuilverwerkingsbedrijf is voor 50% aandeelhouder. De andere 50% is in handen van Omrin (Afvalsturing Friesland).

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Leveringsplicht Twence Holding BV (Twence)

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Het Vuilverwerkingsbedrijf is contractueel verplicht om jaarlijks brandbaar afval te leveren aan Twence. Het contract loopt tot 2022. Dit contract is niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Afvalbeheer Noord-Groningen BV heeft zich wel verplicht om de verplichting voor het Vuilverwerkingsbedrijf jaarlijks uit te voeren.

In 2012 is met Twence overeenstemming bereikt over verlaging van de hoeveelheid contractueel te leveren tonnen van 13.000 ton naar gemiddeld 6.000 ton per jaar.

Stand van zaken rekening 2016:

Twence heeft in overleg met aandeelhouders een voorstel gedaan voor het tarieven en dividendbeleid vanaf 2018 – 2022, dat wordt voorgelegd ter besluitvorming in de AvA van december 2016. Het voorstel gaat uit van een lager verwerkingstarief voor aandeelhouders bij minder dividend en beëindiging van het superdividend. De Regio Twente is separaat gestart met een onderzoek naar de meerwaarde van het aandeelhouderschap, waarvan de resultaten worden ingebracht tijdens de AvA in april 2017. Voor de leveringsverplichtingen geldt de “deal” die is vastgelegd in een overeenkomst uit 2006.

Toekomstperspectief

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Afgewogen moet nog worden of er in Usquert in de toekomst GFT verwerking plaats kan gaan vinden. Het verwerken in Usquert vraagt behoorlijke investeringen waardoor de kostprijs per ton fors zal stijgen.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Op basis van extern onderzoek is besloten om geen GFT-afval te gaan verwerken in Usquert vanwege de kosten hiervan en de be- en verwerking van overig groen te hervatten bij voldoende ruimte op de locatie na realisatie van de eindafwerking.

Wij hebben besloten om een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de mogelijkheden van opwekken zonne-energie d.m.v. zonnepanelen. Het onderzoek is afgerond. Conclusie is dat er mogelijkheden zijn om een sluitende businesscase op te stellen voor het exploiteren van een zonnepark. Wij zijn na gesprekken met meerdere partijen in gesprek met één partij om de mogelijkheden verder in beeld te brengen.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)		Realisatie 2016	
Lasten	€ 257.994	Lasten	€ 310.970
Baten	€ 258.854	Baten	€ 281.082
	-----		-----
Batig saldo	€ 860	Nadelig saldo	€ 29.888

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de middelen die in 2016 zijn gebruikt om de lasten te kunnen dekken. Het gaat hierbij om:

- rente en dividend;
- bijdragen gemeenten.

Rente en dividend

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een financieringsoverschot.

Door de invoering van het schatkistbankieren moet dit financieringsoverschot worden belegd bij de Staat. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf is een maximum berekend van € 250.000,00. Dit bedrag mag binnen het bedrijf belegd worden. De rentebaten van de beleggingen bij de Staat zijn € 0,00.

In 2013 is besloten om het Afvalbeheer Noord-Groningen BV een lening van maximaal € 1 miljoen te verstrekken voor de financiering van de nieuwe milieustraat. Deze lening is weggezet tegen een rentepercentage van 2,5%. In 2016 is een rente ontvangen van afgerond € 22.000,00. De uiteindelijke omvang van de lening bedraagt € 992.618,00 af te lossen in 15 jaar. Laatste aflossing is in 2029.

In de primitieve begroting 2016 is een bedrag van € 350.000,00 opgenomen aan te ontvangen dividend Twence Holding BV (Twence). Hiervan wordt € 250.000,00 doorgestort naar de reserve risico Twence. De exploitatie wordt daardoor op begrotingsbasis met € 100.000,00 gunstig beïnvloed. In de voor- najaarsnota is de raming verhoogd van € 350.000,00 naar € 407.300,00 in verband met de uitkering superdividend Twence 2015.

Het samenwerkingsvoorstel tussen het Vuilverwerkingsbedrijf en Omrin gaat uit van een jaarlijkse winstuitkering uit Afvalbeheer Noord Groningen BV van € 104.000,00. In onze begroting 2016 hebben we daarom rekening gehouden met een winstuitkering van € 52.000,00.

In juni 2016 is door de aandeelhouders van Afvalbeheer Noord Groningen BV de jaarrekening 2015 vastgesteld. De jaarrekening 2015 van Afvalbeheer sluit met een batig saldo van € 98.000,00. Besloten is om vanuit de winst een bedrag van € 98.000,00 uit te keren aan de aandeelhouders. In de voorjaarsnota 2016 hebben wij daarom de raming van € 52.000,00 verlaagd naar € 49.000,00. Dit bedrag is in 2016 ontvangen.

De rente over de reserves ad € 27.780,00 is toegevoegd aan de exploitatie. De rente ad € 26.807,00 over de reserve risico deelneming in Twence Holding BV is vervolgens weer toegevoegd aan deze reserve.

Bijdragen gemeenten

Het uiteindelijk tekort wordt gedragen door de deelnemende gemeenten.

De totale bijdrage van gemeenten voor 2016 is geraamd op € 323.054,00. Bij de gemeenten is een bedrag van € 322.854,00 in rekening gebracht en is door de gemeenten betaald in 2016. Daarnaast geldt er een zogenaamde vereveningsregeling voor de vervoerskosten. Op grond van de aangeleverde hoeveelheden 2016 vindt verrekening tussen gemeenten plaats. Zie bijlage 3.

Onvoorzien

In de begroting 2016 is een post onvoorzien opgenomen met een omvang van € 2.000,00.
Deze post onvoorzien van € 2.000,00 is in de voor- en najaarsnota niet ingezet en valt vrij in de jaarrekening 2016.

Paragrafen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft in artikel 26 een aantal verplichte paragrafen voor.

In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die in het verleden versnipperd in de begroting staan nu worden gebundeld. Hierdoor krijgt het bestuur een beter totaalinzicht.

De volgende paragrafen dienen verplicht te worden opgenomen in de begroting tenzij een bepaald onderwerp bij de organisatie niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Het onderwerp “Grondbeleid” speelt niet bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Een paragraaf grondbeleid is dan ook niet opgenomen.

Verder is door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV het niet meer nodig om een paragraaf Lokale heffingen op te nemen.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de capaciteit aan om niet begrote kosten te dekken. Daarbij moet ook gekeken worden naar de risico's die er zijn in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat uit:

- jaarlijkse post onvoorzien op de begroting van € 2.000,00;
- een algemene reserve met een maximale omvang van € 200.000,00 (stand 31-12-2016 € 51.329,00);
- een reserve risico's deelneming in Twence met een omvang van € 1.717.146,00 per 31-12-2016;
- een reserve eindafwerking met een omvang van € 170.000,00 per 31-12-2016.

De reserves zijn in 2016 toegenomen.

Dit komt door o.a.:

- Bestemming positief resultaat 2015 naar: algemene reserve € 2.650,00 en reserve eindafwerking € 170.000,00.;
- toevoeging € 350.000,00 aan de reserve Twence;
- rentetoevoeging € 26.807,00 aan de reserve Twence;

Het beleid ten aanzien van bovenstaande is vastgelegd in de nota "Weerstandsvermogen en Risicomanagement". Deze nota is besproken en vastgesteld in het algemeen bestuur van 24 juni 2009.

De reserve Twence is ingesteld om de risico's die er zijn ten aanzien van de waarde aandelen Twence te dekken. Zie hierna.

Risico's

Hoe groter het aantal risico's hoe meer financiële mogelijkheden er moeten zijn om deze risico's in te dekken. Wij willen op deze plaats de volgende drie risico's benoemen.

Participatie Twence Holding B.V.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 31.000 aandelen Twence Holding BV (Twence) van € 1,00 per stuk. Totale waarde op onze balans € 31.000,00. Naast het formele aandelenbezit heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een agioreserve bij Twence met een boekwaarde op onze balans van € 3.095.360,56. Deze agioreserve is de veronderstelde meerwaarde van de aandelen boven de nominale waarde van € 1,00 per stuk. De agioreserve is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV. Hierbij wordt opgemerkt dat het superdividend ten laste van de agioreserve bij Twence wordt uitgekeerd.

De totale balanswaarde voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt € 3.126.360,56.

Het risico zit in de vraag wat de werkelijke waarde van de aandelen is bij verkoop van de aandelen voor zover ze verhandelbaar zijn. De statutenwijziging Twence in 2011 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf in een verslechterde positie gebracht. Een procedure hiertegen is gevoerd met als resultaat lagere verwerkingskosten. Over de waarde van de aandelen is geen overeenstemming bereikt. Besloten is om van het superdividend jaarlijks voor een bedrag van € 250.000,00 toe te voegen aan de reserve risico deelneming in Twence. Het risico is hiermee grotendeels afgedekt. Uitgangspunt daarbij is dat Twence tot en met 2018 besluit om overeenkomstig afspraken het superdividend uit te keren.

Door de onttrekking van een bedrag van € 849.698,00 (jaarrekening 2013) aan de reserve risico deelneming Twence werd het risico groter. Dit risico is afgedekt door het besluit om van het rentevoordeel i.v.m. vervroegde aflossing leningen (afgelost in december 2013) jaarlijks € 100.000,00 toe te voegen aan deze reserve. Berekend is dat door het jaarlijks toevoegen van het superdividend (t/m 2018), jaarlijks toevoegen van € 100.000,00 per jaar uit het rentevoordeel en het jaarlijks toevoegen van de rente er in 2022 (einde leveringsverplichting) er voldoende is gespaard om het risico volledig af te dekken.

Borgstelling Leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

De borgstelling bedraagt per 31-12-2016 € 362.999,00.

De borgstelling loopt tot 31-12-2019. De omvang van de borgstelling daalt jaarlijks.

Geldleningen

In de begroting 2014 zijn de leningen nog als risico opgenomen. Door de vervroegde aflossing van beide leningen in december 2013 is dit risico komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel (€ 160.000,00 minus € 100.000,00 storting in de reserve Twence is € 60.000,00 jaarlijks) dat met ingang van 2014 is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen. In de begroting 2017 (blz. 36) is rekening gehouden met het opnemen van een lening € 1,8 miljoen tegen 1% rente.

Nazorgfonds en eindafwerking

Op grond van de Leemtewet is het provinciaal Stortplan vastgesteld. Doel van dit plan is het aantal stortplaatsen in de provincie terug te brengen tot één (Stainkoeln). Onze stortplaats is gesloten in 1998.

In het Stortplan is ook vastgelegd, dat de provincie zorg draagt voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaatsen. Voor de financiering hiervan is een nazorgfonds opgericht. De overeenkomst hiervoor is getekend op 24 maart 2000.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft zijn deel in de kosten voor de eeuwigdurende nazorg ad. € 1.220.645,00 in april 2000 gestort in het nazorgfonds van de provincie Groningen. De provincie Groningen heeft ons bij brief van 27 maart 2007 bericht dat de omvang van het nazorgfonds voldoende is om de eeuwigdurende nazorg te kunnen betalen. Ook het eerder door ons geschetste risico van eventueel niet te verrekenen BTW speelt volgens de provincie geen rol meer omdat de provincie de BTW met de komst van het BTW-compensatiefonds kan verrekenen.

Overleg is gevoerd met de provincie over de vraag of de extra oppervlakte in de eindafwerking gevolgen heeft voor de omvang van het nazorgfonds. Dit is niet het geval.

Verder dient te worden opgemerkt dat stortplaatsbeheerders te allen tijde door de provincie kunnen worden aangesproken ingeval van onvoldoende middelen voor de nazorg. Een situatie die kan ontstaan bij tegenvallende rendementen uit beleggingen.

In 1997 is begonnen met het storten van bedragen in een eigen voorziening eindafwerking van de stortplaats in 2008. Jaarlijks is deze voorziening gevoed door middel van een storting ten laste van de exploitatie. In onze milieuvergunning is opgenomen dat de eindafwerking in 2017 gereed moet zijn.

Op grond van een door Tauw Deventer opgesteld bestek ten behoeve van het afdichtingsplan dat is opgesteld plus een berekening van bijkomende kosten komt de omvang van de voorziening per 31-12-2016 uit op € 4.898.173,00. De berekening heeft als uitgangspunt een eindafwerking door middel van Trisoplast met een levensduur van 75 jaar en een af te werken oppervlakte van ruim 8,6 hectare.

Er zijn een paar risico's te benoemen. In het kader van de overdracht van het stort aan de provincie zal het nodig zijn dat het Vuilverwerkingsbedrijf externe deskundigheid moet gaan inhuren. Hoe hoog de kosten hiervoor zijn is moeilijk te bepalen. Wij gaan voorlopig uit van een bedrag van € 50.000,00. Daarnaast is de kans aanwezig dat er in het kader van de veiligheid van de toegangsweg bepaalde voorzieningen moeten worden getroffen. De wegbeheerder heeft hier een verantwoordelijkheid, maar kan kosten in rekening gaan brengen bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Door de instelling van een reserve eindafwerking worden de risico's voldoende afgedekt.

De werkzaamheden zullen in de loop van 2017 worden aanbesteed. Dan pas wordt duidelijk wat de feitelijke kosten zullen zijn.

Als de overdracht van het stort aan de provincie wat langer gaat duren dan worden de kosten pre-nazorg wat hoger. In onze meerjarenraming houden wij er rekening mee dat de overdracht medio 2019 rond zal zijn.

Gelet op de risico's is bij het bestemmingsvoorstel resultaat 2015 voorgesteld om € 170.000,00 te reserveren om tegenvallers in het eindafwerkingstraject op te kunnen vangen. Dit bedrag is nog beschikbaar per 31-12-2017.

Dividend Afvalbeheer Noord-Groningen BV

Conform de samenwerkingsovereenkomst wordt in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 52.000,00 aan te ontvangen dividend van Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het halen van dit resultaat is afhankelijk van diverse factoren en is daardoor niet altijd zeker.

Verwacht wordt dat over 2016 Afvalbeheer onvoldoende resultaat zal halen om een bedrag van € 52.000,00 aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen keren in 2017.

De winstprognose voor 2016 bedraagt ongeveer € 70.000,00. Bij volledige uitkering in 2017 zal een dividend van € 35.000,00 worden ontvangen. Dit betekent een tekort in de exploitatie 2017 van € 17.000,00. Een dekkingsvoorstel wordt opgenomen in de voorjaarsnota 2017.

Financiële kengetallen

Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat met ingang van de jaarstukken 2015 in deze paragraaf vijf financiële kengetallen opgenomen dienen te worden. Deze kengetallen geven op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van het Vuilverwerkingsbedrijf.

Deze kengetallen hebben geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies.

Definities kengetallen

Hieronder wordt aangegeven welke vijf financiële kengetallen opgenomen moeten worden en wat de kengetallen inhouden.

Netto schuldquote

Het kengetal "netto schuldquote", ook wel bekend als de netto schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente/GR. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente/GR investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. In de berekening wordt niet meegenomen waarvoor de schulden zijn aangegaan.

Voor de berekening van de netto schuldquote wordt de netto schuld gedeeld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente/GR.

Voor de berekening van de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente/GR in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van structurele lasten en baten en het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves te delen door de totale baten.

Grondexploitatie en belastingcapaciteit

Zijn niet van toepassing voor het Vuilverwerkingsbedrijf.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf zien de financiële kengetallen er als volgt uit:

Kengetallen	Rekening	Rekening
	2015	2016
Netto schuldquote	-224	-317
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-316	-412
Solvabiliteitsrisico	24	28
Structurele exploitatieruimte	76	66
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.

Conclusie weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf is na verwerking van de rekeningcijfers 2016 toegenomen. De risico's die hiervoor zijn benoemd zijn goed afgedekt.

Conclusie kan worden getrokken dat de weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf goed is.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen dient te worden aangegeven hoe het beleid is ten aanzien van het onderhoud van de eigen kapitaalgoederen en de uit dit beleid voortvloeiende financiële gevolgen.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf gaat het om de kapitaalgoederen op de stortplaats te Usquert: gebouwen, terreinen en machines.

De gebouwen en infrastructuur zijn per 1 januari 2010 overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf blijft over het onderhoud van het stortlichaam, de groensingel, de sloten, het stortgasonttrekkingsstelsel, pompputten en de persleiding tot aan de aansluiting in Usquert.

Voor dit onderhoud is budget in de begroting opgenomen.

Door de aanleg van de nieuwe milieustraat, het stoppen met de verwerking van GFT en het rechtstreeks leveren van grijs afval aan de verwerker (geen overslag station meer in Usquert) is het contract met Afvalbeheer aangepast. De opstallen (m.u.v. het kantoorgebouw) zijn weer terug geleverd aan het Vuilverwerkingsbedrijf. Deze terug geleverde opstallen zijn in het voorjaar van 2015 gesloopt. Dit was nodig in het kader van de eindafwerking c.q. het afgraven van 3 ha afval.

Financiering

Door de invoering van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is het verplicht om een treasuryparagraaf (nu financieringsparagraaf) op te nemen.

De wet Fido geeft verder aan dat het verplicht is om een zogenaamd treasurystatuut vast te stellen. Het algemeen bestuur heeft op 26 juni 2002 het treasurystatuut voor het Vuilverwerkingsbedrijf vastgesteld. Dit statuut is in werking getreden op 26 juni 2002. Herziening van het statuut is noodzakelijk omdat de inhoud niet meer geheel aansluit bij de nieuwe organisatie per 1-1-2010. Aanpassing dient nog plaats te vinden.

De financieringsparagraaf is bedoeld om eventuele risico's op het gebied van de treasury te kunnen benoemen en kwantificeren.

Omdat niet alle genoemde onderdelen van toepassing zijn op een relatief kleine organisatie als het Vuilverwerkingsbedrijf zullen de relevante items kort worden toegelicht.

Financieringsmiddelen

De financieringsmiddelen van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaan uit:

- reserves en voorzieningen	:	omvang 31-12-2016	€ 6.836.649,00
- financieringsoverschotten	:	omvang 31-12-2016	€ 2.737.986,00
- langlopende leningen	:	omvang 31-12-2016	€ 0,00

Renterisico van de vaste schuld

De twee leningen zijn in december 2013 vervroegd afgelost. Hiermee is het renterisico van de vaste schuld komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel dat is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen.

Renterisico van de vlottende schuld (kasgeldlimiet)

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarvoor de gemeente c.q. de gemeenschappelijke regeling middelen mag aantrekken op de geldmarkt. De kortlopende middelen worden aangetrokken in de vorm van kasgeldleningen en door gebruikmaking van de rekening courant. De grootte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van de totale lasten van de begroting resp. rekening van het dienstjaar. Voor 2016 geldt voor de kasgeldlimiet een percentage van 8,5. De onderstaande tabel geeft de kasgeldlimiet weer ultimo het jaar 2016. De toegestane kasgeldlimiet voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt 8,2% van het begrotingssaldo 2016 ad € 770.301,00 is € 63.165,00.

	x € 1.000,--			
	kw1	kw2	kw3	kw4
Omvang begroting 2016 € 770.301,00	770	770	770	770
toegestane kasgeldlimiet				
- procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2

- in bedrag	63	63	63	63

	2015	2016
1. Toegestane kasgeldlimiet	63	63
2. Omvang vlottende korte schuld:		
- opgenomen gelden < 1 jaar	0	0
- schuld in rekening courant	0	0
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0
- overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0
3. Vlottende middelen:		
- contante gelden in kas	0	0
- tegoeden in rekening courant	231	326
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	2046	2.561
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-2.277	-2.887
Ruimte	2.340	2.950

In 2016 is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om rood te staan bij de bank. Kasgeldleningen zijn niet aangetrokken. Het gehele jaar 2016 zijn wij onder de berekende kasgeldlimiet gebleven.

Kredietrisico van uitgezette gelden

Het financieringsoverschot is met ingang van medio december 2013 belegd bij het Rijk.

De ruimte die vrij beschikbaar mag zijn (maximaal € 250.000,00) staat op de rekening courant bij de BNG.

De BNG voldoet ruimschoots aan de eisen van kredietwaardigheid.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt voor de bouw van de een nieuwe milieustraat. Het risico is afgedekt door het onderpand van de nieuwe milieustraat.

Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering dient inzicht te worden gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Door de inbreng van een groot deel van de bedrijfsactiviteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV blijft uitsluitend het beheer van het stortlichaam als activiteit binnen de GR.

Met Afvalbeheer Noord-Groningen-BV zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het beheer van het stortlichaam. De GR blijft verantwoordelijk voor de naleving van de vergunningen. De BV heeft het dagelijks toezicht en verzorgt het beheer. De kosten worden in rekening gebracht bij de GR.

Het Algemeen Bestuur vergadert minimaal 2x per jaar.

De financiële administratie wordt verzorgd door een extern bureau.

Vanuit Afvalbeheer Noord-Groningen BV wordt secretariële ondersteuning verleend aan de GR evenals ondersteuning met betrekking tot de eindafwerking.
Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen eigen medewerkers meer in dienst.

Verbonden partijen

Van een verbonden partij is sprake indien er een bestuurlijk en financieel belang is bij de partij.

Twence Holding BV (te Hengelo)

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf voldoet Twence Holding BV (verder Twence genoemd) aan bovenstaande beschrijving. Onder de paragraaf "Weerstandsvermogen" is ingegaan op de relatie met Twence.

Over Twence zijn de volgende getallen te geven over het jaar 2015
(bron: Jaarverslag 2015 Twence):

	2014	2015
Eigen vermogen	123 mln	123 mln
Rentabiliteit totale vermogen	5,2%	5,4%
Bedrijfsresultaat	9,1 mln	9,6 mln

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een belang van 31.000 aandelen van € 1 in Twence. Dit is 3,1% in het totaal. Doordat de aandelen Attero door Twence zijn ingekocht is dit belang gestegen naar 3,65%.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV (te Usquert)

Verder is het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder in Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 1 stem in de algemene vergadering van aandeelhouders. De andere stem is in handen van Afvalsturing Friesland (Omrin) te Leeuwarden, eigenaar van de overige 50% van de aandelen.

Het aandelenkapitaal van het Vuilverwerkingsbedrijf in Afvalbeheer Noord-Groningen BV bedraagt € 200.000,00.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV verzorgt de ontvangst en het (laten) verwerken van de diverse afvalstromen die binnen de 4 deelnemende gemeenten in het Vuilverwerkingsbedrijf vrijkomen.

Kengetallen 2015 van Afvalbeheer Noord-Groningen BV

	31-12-2014	31-12-2015
Geplaatst kapitaal	400.000,00	400.000,00
Algemene reserve	14.000,00	15.000,00
Resultaat	121.000,00	99.000,00
Voorziening onderhoud	0,00	0,00

De activiteiten van Afvalbeheer Noord-Groningen BV zijn op 1 januari 2010 gestart.

Jaarrekening

ALGEMEEN

Inleiding

Het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten” geeft aan dat de jaarrekening dient te bestaan uit de volgende onderdelen:

- de balans en de toelichting;
- de programmarekening en de toelichting.

Deze jaarrekening voldoet aan deze voorschriften.

Daarnaast worden een aantal kerngegevens gepresenteerd en zijn diverse bijlagen toegevoegd.

Kerngegevens

Deelnemende gemeenten

Omschrijving	Naar toestand 31.12.2015	Naar toestand 31.12.2016
Aantal inwoners:		
- gemeente De Marne	10.100	10.082
- gemeente Eemsum	15.815	15.656
- gemeente Loppersum	10.042	9.919
- gemeente Winsum	13.638	13.602
Totaal	49.595	49.259

Financiële structuur

	31-12-2015		31-12-2016	
	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner
Uitgaven	875.502	17,65	821.604	16,68
Bijdragen gemeenten	265.682	5,36	322.854	6,55
Vaste schuld	0	0	0	0
Boekwaarde geactiveerde investeringen	4.206.979	84,83	4.139.979	84,05
Eigen financieringsmiddelen	6.183.019	124,67	6.836.649	138,79

BALANS

Op de navolgende bladzijden wordt de balans per 31 december 2016 weergegeven.

Balans per 31 december 2016

ACTIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
- Investerings met economisch nut	0	0	0	0
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361		3.326.361	
- Verstrekte leningen	813.618		880.618	
	4.139.979	4.139.979	4.206.979	4.206.979
VLOTTENDE ACTIVA				
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137		4.285	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.502.135		1.952.135	
- Overige vorderingen	1.836		89.910	
	2.561.108	2.561.108	2.046.330	2.046.330
Liquide middelen				
- Banksaldi	325.843	325.843	231.446	231.446
Overlopende activa				
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240	1.240	1.240
Totaal activa		7.028.170		6.485.995

PASSIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	51.329		48.679	
- Bestemmingsreserve	1.887.146		1.340.340	
- Gerealiseerd resultaat	41.317		172.650	
	1.979.792	1.979.792	1.561.669	1.561.669
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	4.898.173	4.898.173	4.794.000	4.794.000
Vaste schulden met looptijd van één jaar of langer				
- Onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0	0	0
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar				
- Schulden aan openbare lichamen	24.249		0	
- Overige schulden	554		32.050	
	24.803	24.803	32.050	32.050
Overlopende passiva	125.402	125.402	98.276	98.276
<i>Totaal passiva</i>		7.028.170		6.485.995
Verstrekte borgstellingen		362.999		439.240

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Met ingang van 2003 wordt conform het besluit van het algemeen bestuur uitsluitend nog lineair afgeschreven.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa vindt plaats tegen nominale waarde van het geplaatste en gestorte kapitaal, dan wel de lagere marktwaarde. Verder wordt bij de waardering rekening gehouden met de agioreserve die is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV.

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

De vorderingen, liquide middelen en overlopende activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Algemene waarderingsgrondslag passiva

De passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld

Voorzieningen

Het hebben van een voorziening eindafwerking is gebaseerd op de “Raamovereenkomst aanbieding en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen” van 3 maart 1997. De benodigde omvang van de voorziening is o.a. gebaseerd op het opgestelde bestek eind 2016 voor de werkzaamheden eindafwerking.

.

Toelichting op de balans

In deze toelichting zijn alleen de belangrijkste wijzigingen op de balans opgenomen. In de bijlagen behorende bij deze jaarrekening zijn specificaties opgenomen. In deze specificaties staan de vermeerderingen, verminderingen, renteverrekening en afschrijvingen per post vermeld. Deze mutaties hebben plaatsgevonden conform de oorspronkelijke Algemeen Bestuursbesluiten.

Daar waar in onderstaand overzicht staat "Balans 2015" bedoelen we de stand van zaken per 31 december 2015. Met "Balans 2016" wordt bedoeld het saldo per 31 december 2016.

ACTIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Materiële vaste activa		
Investerings met economisch nut	0	0

Materiële vaste activa zijn uitgaven die een meerjarig nut hebben en in meerdere jaren worden afgeschreven. Op grond van de voorschriften moeten de materiële vaste activa worden uitgesplitst in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut. Onze materiële vaste activa vallen allemaal onder het begrip "Investerings met economisch nut". In 2014 zijn de activa volledig afgeschreven.

	Balans 2016	Balans 2015
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361	3.326.361
Verstrekte leningen	813.618	880.618

Financiële vaste activa zijn leningen en deelnemingen die de uitoefening van de werkzaamheden van de organisatie duurzaam dienen.

De kapitaalverstrekking betreft de aandelen Twence ad € 31.000,00, de agioreserve Twence ad € 3.095.361,00 en de deelneming in Afvalbeheer Noord Groningen BV voor € 200.000,00.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt t.b.v. de bouw van een nieuwe milieustraat. De hoofdsom bedraagt € 992.618,00. Afgelost is € 179.000,00. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tot en met 2029.

	Balans 2016	Balans 2015
Vorderingen		
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137	4.285
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een (1)	2.502.135	1.952.135
- Overige vorderingen	1.836	89.910

(1): rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen openbare lichamen per 31-12-2015 bestaat uit de afrekening omzetbelasting 4e kwartaal 2015. Per 31-12-2016 bestaat de vordering uit nog terug te ontvangen dividendbelasting op het dividend Twence Holding BV en Afvalbeheer Noord Groningen BV. Het bedrag is inmiddels ontvangen.

Bij het Rijk staat per 31-12-2016 een bedrag van ruim € 2,5 miljoen verplicht geparkeerd op grond van de regeling schatkistbankieren. Het Vuilverwerkingsbedrijf mag maximaal € 250.000,00 liquide hebben bij banken (BNG). Alles boven dit bedrag moet afgeroomd worden naar een rekening bij het Rijk.

De post overige vorderingen betreft een bijdrage van Afvalbeheer Noord Groningen BV in de aanslag zuiveringsheffing 2016 en een vordering op de gemeenten De Marne en Eemmond i.v.m. de vereveningsregeling transportkosten.

	Balans 2016	Balans 2015
Liquide middelen	325.843	231.446

Onder de liquide middelen worden de banksaldi opgenomen.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen contante middelen beschikbaar.

De specificatie per 31 december 2016 ziet er als volgt uit.

BNG rekening courant 325.843

Het saldo overschrijdt hiermee de grens (voor het Vuilverwerkingsbedrijf € 250.000,00) voor schatkistbankieren.

Eind 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd. Gemeenten dienen overtollige middelen te storten op een rekening bij de staat. Voor de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een drempel bedrag berekend van € 250.000,00. Het gemiddelde saldo per kwartaal mag niet boven dit drempelbedrag uitkomen.

In onderstaand overzicht zijn de gemiddelde bedragen opgenomen.

In het overzicht zien we dat het 2e kwartaal een behoorlijke overschrijding van de norm laat zien. In het 2e kwartaal is het dividend Twence Holding BV ontvangen en niet tijdig afgeroomd naar de rekening bij de staat. In het 4e kwartaal is de gemiddelde overschrijding meer verspreid over het kwartaal. Om gemiddeld op de norm te komen had er meer overgeheveld moeten worden (ruimer onder de norm).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2016					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	76	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	2	46	-	21
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	841			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	841			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	22.972	26.903	16.022	24.949
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende activa		
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240

Op deze post worden de betalingen verantwoord die in het rekeningjaar gedaan zijn en die betrekking hebben op het volgende jaar.

Het bedrag van € 1.240 heeft betrekking op vooruitbetaalde verzekeringspremie Centraal Beheer.

PASSIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Eigen vermogen		
- algemene reserve	51.329	48.679
- bestemmingsreserve	1.887.146	1.340.340
- gerealiseerd resultaat	41.317	172.650

De algemene reserve is door toevoeging van een deel van het resultaat 2015 weer gegroeid tot boven het bodembedrag van € 50.000,00.

De bestemmingsreserve bestaat uit de reserve risico's Twence ad € 1.717.146,00 en de reserve eindafwerking ad € 170.000,00. De reserve Twence is in 2016 gegroeid met een bedrag van € 376.807,00. Dit is de geraamde toevoeging van € 350.000,00 conform begroting. Daarnaast wordt jaarlijks ook de rente toegevoegd. De reserve eindafwerking is ontstaan uit het rekening resultaat 2015. Deze reserve is ingesteld om eventuele extra kosten die een indirect gevolg zijn van de eindafwerking te kunnen dekken. Bijvoorbeeld de kosten van overdracht (na eindafwerking) van het stort aan de provincie.

Het verloop in 2016 wordt in onderstaande overzicht per reserve weergegeven.

	Boekwaarde 01.01.2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig dienstjaar	Boekwaarde 31.12.2016
Reserves:					
1. Algemene reserve	48.679,16	0,00	0,00	2.650,31	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	376.806,79	0,00	0,00	1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	0,00	170.000,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	376.806,79	0,00	172.650,31	1.938.475,70

Het gerealiseerd resultaat betreft het rekeningsaldo na verrekening van de reserves.

Het algemeen bestuur neemt een besluit over bestemming van het batig saldo 2016.

	Balans 2016	Balans 2015
Voorzieningen	4.898.173	4.794.000

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs valt in te schatten

- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs valt in te schatten
- kosten die in een volgend dienstjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren

Voorzieningen moeten de benodigde omvang hebben van de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet kleiner of groter zijn dan de verplichtingen of risico's, waarvoor ze zijn ingesteld.

De omvang van de voorziening eindafwerking is eind 2016 bepaald op basis van een berekening kosten eindafwerking t.b.v. het afdichtingsplan.

De voorziening eindafwerking is ingesteld op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997 om de eindafwerking in 2008 te kunnen bekostigen. Eindafwerking heeft niet plaatsgevonden in 2009. In de milieuvergunning, die in 2010 is verstrekt, is uitstel verleend. De eindafwerking dient in 2017 te zijn afgerond.

Aan de voorziening is in 2016 een bedrag van € 114.120,00 toegevoegd. Deze toevoeging is gebaseerd op een nieuwe berekening kosten eindafwerking. Onttrokken is een bedrag van € 9.947,00 i.v.m. afrekening BTW over de jaren 2012 tot en met 2016. Dit is een gevolg van de afspraak met de belastingdienst met betrekking tot het verrekenpercentage BTW op de kosten eindafwerking.

De omvang van de voorziening is gebaseerd op een berekening eind 2016 door een extern bureau. De aanbesteding van de eindafwerking vindt in 2017 plaats. Daarna zal ook duidelijk worden of de benodigde omvang van de voorziening toereikend is.

Verloop voorziening eindafwerking:

Saldo 31-12-2015	€ 4.794.000
Storting ten laste van de exploitatie 2016	€ 114.120
Onttrekking i.v.m. kosten 2016	€ 9.947
Saldo 31-12-2016	€ 4.898.173

	Balans 2016	Balans 2015
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer		
- onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0

In verband met de invoering van het schatkistbankieren is besloten om beide leningen per 16 december 2013 vervroegd af te lossen.

	Balans 2016	Balans 2015
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar		
- schulden aan openbare lichamen	24.249	0
- overige schulden	554	32.050

De post schulden aan openbare lichamen betreft de nog af te dragen omzetbelasting 4e kwartaal 2016 € 13.815,00 en de BTW-suppletie eindafwerking 2012 - 2016 € 10.434,00.

De post overige schulden bestaat uit een paar kleine nog te betalen posten per 31-12-2016. Betaling heeft in 2017 plaatsgevonden.

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende passiva	125.402	98.276
Deze balanspost bestaat uit:		
- afrekening zuiveringsbeheer 2015	€ 10.817	
- advieswerkzaamheden eindafwerking	€ 9.375	
- administratieve ondersteuning december	€ 1.539	
- Deloitte, accountantscontrole 2016	€ 14.145	
- Afrekening transportkostenregeling 2016	€ 511	
- bijdrage aan Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de Milieustraat	€ 89.015	
Totaal	€ 125.402	

Verstrekte Borgstellingen

Betreft de borgstelling aan Twence Holding BV. Zie de toelichting op bladzijde 41.

Langlopende financiële verplichtingen

Er is sprake van een zestal langlopende financiële verplichtingen binnen het Vuilverwerkingsbedrijf.

Leveringsplicht Twence

Met Twence loopt een leveringsplicht (na vaststelling van de overeenkomst van 26 juli 2012) van ongeveer 7.000 ton huishoudelijk afval per jaar. Dit contract loopt tot en met 2022.

GFT-contract Sanog

Met het Samenwerkingsverband Noord Oost Groningen is in 2008 een contract afgesloten voor de verwerking van 3.500 ton GFT uit het SANOG-gebied door het Vuilverwerkingsbedrijf. Dit contract loopt vanaf 1-1-2009 tot en met 2017.

De nakoming van beide contracten (leveringsplicht Twence en contract met Sanog) vindt plaats door Afvalbeheer Noord Groningen BV. Dit is geregeld in de vastgestelde "Overname- en samenwerkingsovereenkomst" tussen beide partijen.

Bijdrage Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de nieuwe milieustraat

Door Afvalbeheer Noord Groningen (ANG) wordt een nieuwe milieustraat aangelegd. De financiering hiervan loopt via het Vuilverwerkingsbedrijf. Gaat om een bedrag van maximaal € 1 miljoen met een looptijd van 15 jaar. De lening is opeisbaar als ANG niet voldoet aan de eis van betaling van rente en aflossing. Daarnaast geldt dat de lening opeisbaar is bij liquidatie van ANG waarbij op grond van de huurovereenkomst met ANG de milieustraat overgaat naar het Vuilverwerkingsbedrijf. Vastgelegd is dat de kapitaallast van deze investering door Afvalbeheer wordt gedekt door een jaarlijkse bijdrage van het Vuilverwerkingsbedrijf.

De jaarlijkse bijdrage is gelijk aan de rente en aflossing die door ANG wordt betaald. De jaarlijkse bijdrage daalt jaarlijks. In de begroting 2017 is de bijdrage geraamd op € 87.340,00.

Huurovereenkomst en opstalrecht met Afvalbeheer Noord Groningen BV

In 2009 is met Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) is een huurovereenkomst en opstalrecht afgesloten voor de huur van de gronden en opstallen door ANG op het terrein van het Vuilverwerkingsbedrijf. Het contract heeft een geldigheidsduur voor onbepaalde tijd.

Borgstelling leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

Jaar	NWB 6,97%			Aandeel VVWNG ultimo van het jaar
	Stand begin bj	Aflossing bj	Stand einde bj	
2016	12.043.672	2.090.463	9.953.209	362.999
2017	9.953.209	2.238.707	7.714.502	281.352
2018	7.714.502	2.397.464	5.317.039	193.916
2019	5.317.039	2.567.478	2.749.560	100.278
2020	2.749.560	2.749.560	-	0

De verstrekte borgstelling loopt af in 2020.

Opstellen nazorgplan

Besloten is om aan Stainkoeln BV opdracht te verstrekken voor het opstellen van een nazorgplan voor het stortlichaam. Dit plan wordt opgesteld na afronding van de eindafwerking.

Het plan is onderdeel van de overdracht van het onderhoud van de stort aan de provincie.

De opdracht heeft een waarde van € 35.000,00.

JAARREKENING 2016: overzicht van baten en lasten

Hieronder is de jaarrekening 2016 opgenomen.

Op de volgende bladzijden wordt de jaarrekening meer gedetailleerd weergegeven conform de opzet in de begroting 2016.

Na de cijfers wordt op hoofdlijnen een toelichting op de cijfers gegeven.

Een onderbouwing van de cijfers ligt ter inzage op de administratie.

Programma	Primitieve begroting			Raming begrotingsjaar			Realisatie begrotingsjaar		
				na wijziging					
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Stort	82.000	82.000	0	137.000	70.200	-66.800	133.827	70.000	-63.827
Vuilverwerkingsbedrijf	309.494	258.854	-50.640	257.994	258.854	860	310.970	281.082	-29.888
Saldo kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma's	391.494	340.854	-50.640	394.994	329.054	-65.940	444.797	351.082	-93.715
Algemene dekkingsmiddelen:									
- dividend	0	402.000	402.000	0	456.300	456.300	0	456.313	456.313
- rente eigen financieringsmiddelen	0	27.127	27.127	0	27.127	27.127	0	27.780	27.780
- overige inkomsten	0	0	0	0	27.700	27.700	0	27.746	27.746
Onvoorzien	2.000	0	-2.000	68.700	0	-68.700	0	0	0
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	393.494	769.981	376.487	463.694	840.181	376.487	444.797	862.921	418.124
Toev./onttr. aan reserves	376.807	320	-376.487	376.807	320	-376.487	376.807	0	-376.807
Gerealiseerd resultaat	770.301	770.301	0	840.501	840.501	0	821.604	862.921	41.317

Lasten

Omschrijving	Geraamde lasten 2016	Ramingen na voorjaars nota 2016	Ramingen na najaars nota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Kosten onderhoud	70.000,00	85.000,00	73.000,00	71.304,07
Eindafwerking	12.000,00	30.000,00	64.000,00	62.523,21
Totaal lasten stortlichaam	82.000,00	115.000,00	137.000,00	133.827,28
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Onderhoud groensingel	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.776,18
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Kosten voeren administratie	20.000,00	20.000,00	23.000,00	22.485,00
Accountantkosten	9.000,00	13.000,00	13.000,00	21.540,00
Diverse kosten	0,00	12.000,00	17.000,00	19.129,66
Gebruik voorzieningen en secretariele ondersteuning BV	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.412,00
Toevoeging aan voorziening eindafwerking	171.367,00	95.867,00	95.867,00	114.120,00
Kapitaallasten	5.697,00	5.697,00	5.697,00	28.279,85
Bijdrage ANG voor nieuwe milieustraat	87.930,00	87.930,00	87.930,00	89.015,45
Totaal	309.494,00	249.994,00	257.994,00	310.970,80
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Onvoorzien	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Toevoeging rente aan de reserve Twence	26.807,00	26.807,00	26.807,00	26.806,79
Toevoeging aan de reserve Twence	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
Toevoeging aan de reserve Twence (aanvulling)	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Totaal mutaties in de reserves	376.807,00	376.807,00	376.807,00	376.806,79
<u>Saldo exploitatie 2016 lasten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	821.604,87

Baten

Omschrijving	Geraamde baten 2016	Ramingen na voorjaarsnota 2016	Ramingen na najaarsnota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Bijdragen deelnemende gemeenten	70.200,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
Bijdrage voorziening eindafwerking	11.800,00	0,00	0,00	0,00
Totaal storten	82.000,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV	0,00	0,00	0,00	22.015,45
Bijdragen deelnemende gemeenten obv tonnen brandbaar	176.744,00	176.744,00	176.744,00	176.744,00
Bijdragen deelnemende gemeenten obv percentage storten	76.110,00	76.110,00	76.110,00	76.110,00
Totaal Vuilverwerkingsbedrijf	258.854,00	258.854,00	258.854,00	281.082,11
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Dividend Twence: regulier	100.000,00	104.500,00	104.500,00	104.513,00
Dividend Twence: superdividend	250.000,00	302.800,00	302.800,00	302.800,00
Dividend BV	52.000,00	49.000,00	49.000,00	49.000,00
Overige opbrengsten	0,00	0,00	27.700,00	27.745,88
Rente eigen financieringsmiddelen	27.127,00	27.127,00	27.127,00	27.780,38
	429.127,00	483.427,00	511.127,00	511.839,26
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Beschikking over de rente reserve samenwerking en alg.res	320,00	320,00	320,00	0,00
Totaal mutaties in de reserves	320,00	320,00	320,00	0,00
<u>Saldo exploitatie 2016 baten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	862.921,37

TOELICHTING OP DE BATEN EN LASTEN

Algemene toelichting

De exploitatie 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

In de najaarsnota 2016 (behandeld in het algemeen bestuur van 15 december 2016) werd de verwachting uitgesproken dat er over 2016 een batig saldo zou ontstaan van € 68.700,00. Het feitelijk saldo 2016 bedraagt € 41.317,00. Een verschil van € 27.383,00.

Dit saldo is o.a. ontstaan door de volgende posten.

Toevoeging aan voorziening eindafwerking

Aan de voorziening eindafwerking is een bedrag van € 18.253,00 meer toegevoegd dan is geraamd. Voor het opstellen van het afdichtingsplan eind 2016 is een nieuwe berekening gemaakt en zijn bijkomende kosten in beeld gebracht. Uitkomst hiervan was dat er een extra storting van € 18.253,00 nodig is om de voorziening op peil te brengen. Verwachting is dat aanbesteding van het werk snel zal plaatsvinden, waarna getoetst kan worden of de voorziening werkelijk voldoende van omvang zal zijn.

Accountantskosten

In de jaarrekening is een bedrag van € 21.540,00 opgenomen voor accountantskosten.

Dit bedrag bestaat uit de afrekening controle 2015 ad € 4.395,00 en de controlekosten 2016 (inclusief afrekening meerwerk) € 17.145,00. Het meerwerk bestaat voornamelijk uit de extra tijd die de accountant heeft moeten besteden voor de beoordeling van de omvang voorziening eindafwerking en de problematiek met betrekking aftrekbaarheid BTW eindafwerking en het vraagstuk van de vennootschapsbelasting.

Door bovenstaande ontstaat er een overschrijding van € 8.540,00 op de accountantskosten.

Rechtmatigheid overschrijdingen

De geconstateerde overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid c.q. zijn conform besluitvorming. De overschrijdingen wijken wel af maar zijn daarmee niet als onrechtmatig aan te merken.

Kapitaallasten en rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV

Op begrotingsbasis is de te ontvangen rente van Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) meegenomen in de zogenaamde renteomslag. Dit is niet juist. De te ontvangen rente moet apart inzichtelijk worden gemaakt in de exploitatie. Dit hebben we aanpast in de jaarrekening. De kapitaallasten stijgen en aan de batenkant staat daar tegen over de rente ontvangst van ANG.

Toelichting op de posten vereveningsregeling

Via de regeling verrekenen gemeenten over 2016 een bedrag van € 6.212,66 met elkaar. Zie specificatie op blz. 55 en 56.

Incidentele baten en lasten

In de primitieve begroting 2016 zijn geen incidentele baten en lasten geraamd.

In de jaarrekening 2016 is een incidentele bate van € 27.746,00 opgenomen. Het gaat hier om een teruggave van Twence Holding BV vanwege te veel in rekening gebrachte afvalstoffenbelasting 2015.

WNT

In het kader van de WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector) moet van elke topfunctionaris en van elke andere functionaris, die in het betreffende jaar een totale bezoldiging heeft ontvangen hoger dan de maximale bezoldigingsnorm een toelichting in de programmarekening worden opgenomen.

Aangezien de bestuurders van het Vuilverwerkingsbedrijf onbezoldigd zijn behoeft geen informatie te worden verstrekt.

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkgever betaalde SV-premies	Belastbare kosten-vergoeding en	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging	Motivering
K.P. Berghuis	Lid DB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H.G.A. Sienot	Lid DB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B. Schollema	Lid DB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H. Blok	Lid DB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J.P. van der Vis	Lid AB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
L. Westerhuis	Lid AB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B.J. Huizing	Lid AB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
N.R. Werkman	Lid AB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

BIJLAGEN

Op de volgende bladzijden zijn de bijlagen met bijbehorende toelichting opgenomen.

Het gaat om de volgende bijlagen:

1. Investeringsstaat
2. Staat van reserves en voorzieningen
3. Bijdragen deelnemende gemeenten
4. Normenkader 2016

BIJLAGE 1 : INVESTERINGSSTAAT

Toelichting

1. In deze staat wordt verstaan onder:
  - a. alle onroerende en roerende bezittingen (inclusief voorraden), waarvan op de boekwaarde wordt of zal worden afgeschreven of waarvan de boekwaarde op een andere wijze wordt of zal worden gedekt;
  - b. alle deelnemingen; hiertoe wordt gerekend het bezit aan aandelen en schuldbrieven en verstrekt kapitaal aan de takken van dienst en de bedrijven;
  - c. alle verstrekte langlopende geldleningen (nominale waarde);
2. De geactiveerde kapitaaluitgaven zijn gerangschikt in de volgorde van de programma's zoals ze zijn opgenomen in de begroting/rekening.
3. Afschrijving vindt lineair plaats.
4. Het renteomslag percentage bedraagt 0,188%. Dit percentage is berekend op basis van de werkelijke rentekosten 2016. Op de lening afvalbeheer wordt een vast percentage van 2,5% berekend conform de overeenkomst die met Afvalbeheer Noord-Groningen BV is afgesloten.

INVESTERINGSSTAAT 2016														
Omschrijving	*	**	Aanschaffings- waarde per 1-1-2016	Investering 2016	Aanschaffings- waarde per 31-12-2016	Afgeschreven t/m 2015	Rente- perc.	Bedrag van de rente 2016	Afschrijving in 2016	Des-investering 2016	Kapitaallast 2016	Boekw aarde 01.01.2016	Boekw aarde 31.12.2016	Resterende afschrijvings- termijnen
4721.0000 Storten														
Meetput afvalw ater 2005	M	M	17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72	0,000%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0 jaar
<i>Totaal 4721.0000</i>			17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
4721.0000 Vuilverwerkingsbedrijf														
Aandelen Tw ence	F		31.000,00	0,00	31.000,00	0,00	0,188%	58,38	0,00	0,00	58,38	31.000,00	31.000,00	
Deelneming in Tw ence	F		3.095.360,56	0,00	3.095.360,56	0,00	0,188%	5.829,35	0,00	0,00	5.829,35	3.095.360,56	3.095.360,56	
Deelname in Afvalbeheer Noord-Groninge	F		200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	0,188%	376,66	0,00	0,00	376,66	200.000,00	200.000,00	
Lening aan Afvalbeheer Noord-Groningen	F		992.618,02	0,00	992.618,02	112.000,00	2,500%	22.015,45	67.000,00	0,00	22.015,45	880.618,02	813.618,02	
<i>Totaal 4721.0000</i>			4.318.978,58	0,00	4.318.978,58	112.000,00		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	
Totaal-generaal			4.336.847,30	0,00	4.336.847,30	129.868,72		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	

BIJLAGE 2 : RESERVES EN VOORZIENINGEN

Toelichting

1. In deze staat worden gespecificeerd opgenomen:
  - a. de algemene reserve;
  - b. de bestemmingsreserves;
  - c. de voorzieningen.
2. In de toelichting op de balans wordt aangegeven wat onder reserves en voorzieningen wordt verstaan.
3. Voor een toelichting op de reserves wordt verwezen naar de volgende bladzijde.
De voorzieningen zijn toegelicht in de toelichting op de balans.

STAAT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN 2016					
1	5	6	7	8	9
Naam reserve/voorziening	Saldo op	Rente 2016	Vermeerderingen	Verminderings	Saldo op
	01.01.2016	(2%)	2016	2016	31.12.2016
Nog te bestemmen resultaat 2015	172.650,00	0,00	0,00	172.650,00	0,00
Nog te bestemmen resultaat 2016	0,00	0,00	41.317,00	0,00	41.317,00
Reserves					
1. Algemene reserve	48.679,16	973,58	2.650,31	973,58	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	26.806,79	350.000,00		1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	170.000,00	0,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	27.780,37	522.650,31	973,58	1.938.475,70
Voorzieningen					
4. Voorziening dubieuze debiteuren	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Voorziening eindafwerking	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal voorzieningen	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal generaal	6.183.018,60	27.780,37	636.770,31	10.920,58	6.836.648,70

Toelichting op de toevoegingen / onttrekkingen aan de reserves

1. Algemene Reserve

Door het algemeen bestuur is op 24 juni 2009 besloten om:

- het plafond van de algemene reserve bedraagt € 200.000,00
- voeding van de algemene reserve vindt plaats uit rekeningoverschotten
- tekorten op de jaarrekening worden in eerste instantie afgedekt uit de algemene reserve
- het bodembedrag van de algemene reserve bedraagt € 50.000,00

2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV (Twence).

Door het algemeen bestuur is besloten om deze reserve in te stellen. Tot en met 2011 werd jaarlijks maximaal € 100.000,00 uit de dividenduitkering gestort in deze reserve. Rente wordt tevens toegevoegd.

Door het Algemeen Bestuur is op 19-12-2012 besloten om met ingang van de dividend uitkering Twence jaarlijks tot en met 2018 € 250.000,00 dividend toe te voegen aan de reserve. Hiermee wordt het risico waarde aandelen Twence nagenoeg volledig afgedekt.

In 2013 is besloten om twee leningen van de BNG vervroegd af te lossen en de boeterente te dekken uit de reserve Twence en de algemene reserve. Verwerking via het rekeningsaldo 2013.

3. Reserve eindafwerking

Door het algemeen bestuur is op 16 juni 2016 besloten om van het rekeningresultaat 2015 een bedrag van € 170.000,00 te bestemmen als reserve eindafwerking.

4. Voorziening dubieuze debiteuren

De omvang en inhoud van de vorderingen per 31-12-2016 zijn hard en goed invorderbaar. Daarom is het niet nodig om een voorziening dubieuze debiteuren aan te houden.

5. Voorziening eindafwerking

Deze voorziening is noodzakelijk op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997.

Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten

De deelnemende gemeenten dienen nog onderling de transportkorting te verrekenen. Op begrotingsbasis heeft in 2016 een eerste verrekening plaatsgevonden.

Transportkorting

In artikel 40 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de kosten van transport die gemeenten hebben worden verevend. Deze "fictieve" kosten worden toegevoegd aan de werkelijke kosten die gemaakt zijn voor de programma's en daarna wordt het totaal op basis van aangeleverde tonnages verrekend naar de deelnemende gemeenten onder aftrek van de transportkorting. Het algemeen bestuur is belast met het opstellen van een regeling hiervoor.

In november 1991 heeft het algemeen bestuur de vereveningsregeling voor de transportkosten vastgesteld. Deze regeling geldt nog steeds.

Op grond van een door het bureau DHV opgestelde rapportage is een vergoeding vastgesteld van f. 0,47 per ton/kilometer. Deze vergoeding is berekend aan de hand van gegevens zoals:

- kosten per rij-uur, inclusief chauffeur en beladers
- kosten per gereden kilometer
- gemiddelde rijsnelheid
- gemiddelde vracht per rit

Door de invoering van de euro is het bedrag van f. 0,47 ingaande 2002 vastgesteld op € 0,22.

Het aantal kilometers voor uitvoering van de regeling is bepaald op:

- Gemeente Winsum	27
- Gemeente De Marne	44
- Gemeente Loppersum	36
- Gemeente Eemsmond	19

Hierna treft u de berekening van de transportkorting 2016 aan. Vanaf medio 2014 geldt de transportkorting alleen nog maar voor het onderdeel overig groen.

Transportkorting 2016						
Onderdeel: Overig groen						
Gemeenten	Tonnen 2015	Tonnen 2016	Procentueel aandeel	Bruto bijdrage	Transport korting	Betalen/ ontvangen
De Marne	1.595,000	1.531,000	21,86%	9.647,96	14.820,08	5.172,12
Eemsumond	1.892,000	2.537,000	36,22%	15.987,50	10.604,66	-5.382,84
Loppersum	728,000	643,000	9,18%	4.052,02	5.092,56	1.040,54
Winsum	2.170,000	2.294,000	32,75%	14.456,18	13.626,36	-829,82
Totaal	6.385,000	7.005,000	100,00%	44.143,66	44.143,66	0,00
		Overig groen	Totaal	Begroting	Verschil	
De Marne		5.172,12	5.172,12	5.300,00	-127,88	
Eemsumond		-5.382,84	-5.382,84	-5.000,00	-382,84	
Loppersum		1.040,54	1.040,54	700,00	340,54	
Winsum		-829,82	-829,82	-1.000,00	170,18	
Totaal		0,00	0,00	0,00	0,00	
Wijze van berekening van de transportkorting.						
De tonnen geven de werkelijk tonnen aan die geleverd zijn.						
Vervolgens bepaal je het procentueel aandeel per gemeente in de geleverde aantallen tonnen.						
In de kolom transportkorting komt de berekening te staan waarop de gemeente recht heeft conform afspraak 1991.						
Het totaal van de transportkorting geeft een last in de begroting.						
Deze last verdeel je weer op basis van de geleverde tonnen waardoor je de bruto bijdrage krijgt.						
Het verschil tussen de bruto bijdrage en de transportkorting geeft aan wat er verrekend moet worden.						
De Marne	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			127,88		
Eemsumond	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			382,84		
Loppersum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			340,54		
Winsum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			170,18		

BIJLAGE 4 : NORMENKADER 2016

Onderstaand is het normenkader 2016 opgenomen. Dit normenkader is voor onze accountant handvat om de controle op de rechtmatigheid uit te kunnen voeren.

Interne regelgeving (besluiten AB)	Externe regelgeving
Gemeenschappelijke regeling	Grondwet
Vereveningsregeling transportkosten	Burgerlijk Wetboek
Financiële verordening	Gemeentewet
Controleverordening	Besluit Begroting en Verantwoording
Organisatieverordening	Wet gemeenschappelijke regelingen
Treasurystatuut	Algemene Wet Bestuursrecht
	Fiscale wetgeving
	Ambtenarenwet
	Sociale verzekeringswetten
	Wet financiering decentrale overheden
	EU-aanbestedingsregels
	WNT (Wet Normering Topfunctionarissen)
	Wet Milieubeheer

Datum opmaak jaarrekening 2016: 8 februari 2017

Het dagelijks bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Overige gegevens

Bestemming resultaat

De jaarrekening 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

Op grond van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling kan een batig resultaat verrekend worden met de deelnemende gemeenten als het algemeen bestuur daar toe besluit.

Voorstel is om het batig saldo 2016 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum die hier genoemd zouden moeten worden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen te Usquert gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken (op pagina 27 tot en met 48) opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader welke is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 8.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgescreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Bijlagen 1 tot en met 4.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 2013 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016, waaronder de WNT.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader dat is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 3 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. H. Kuperus RA

Vaststellingsbesluit

Het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen;

Gelet op artikel 46 van de gemeenschappelijke regeling;

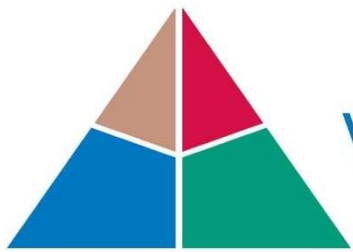
b e s l u i t :

- het jaarverslag en de jaarrekening over het dienstjaar 2016 vast te stellen;
- het batig saldo 2016 ad € 41.317,00 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen, gehouden op 15 juni 2017.

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen

Jaarstukken
2016

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Jaarverslag	
Bestuur	9
Juridische grondslagen en doelen	10
Programmaverantwoording	
Programma Storten	12
Programma Vuilverwerkingsbedrijf	15
Algemene dekkingsmiddelen	17
Onvoorzien	18
Paragrafen	
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	19
Onderhoud kapitaalgoederen	23
Financiering	24
Bedrijfsvoering	25
Verbonden partijen	26
JAARREKENING MET BIJLAGEN	
2. Jaarrekening	
Inleiding en kerngegevens	29
Balans per 31 december 2016	31
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
Toelichting op de balans	36
Langlopende financiële verplichtingen	41
Jaarrekening 2016: overzicht van baten en lasten	43
Toelichting op de baten en lasten	46
Incidentele baten en lasten	47
WNT	48
3. Bijlagen	
Bijlage 1: Investeringsstaat	50
Bijlage 2: Reserves en voorzieningen	52
Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten	55
Bijlage 4: Normenkader 2016	57

OVERIGE GEGEVENS

4. Overige gegevens

Bestemming resultaat	62
Gebeurtenissen na balansdatum	62
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	63
Vaststellingsbesluit	67

Voorwoord

Aan het Algemeen Bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen.

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening (gezamenlijk “Jaarstukken”) 2016 aan.

Het jaar 2016 heeft vooral in het teken gestaan van de voorbereiding van de eindafwerking (dient in 2017 te zijn afgerond) van het stortlichaam.

De gunning van de werkzaamheden staat gepland in het voorjaar van 2017. Oplevering van de werkzaamheden dient eind 2017 plaats te vinden.

Wij hebben in 2016 onderzoek laten doen naar de mogelijkheden van het plaatsen van zonnepanelen op het stortlichaam en op de vrijgekomen (door afgraving) 3ha grond achter op het terrein. De uitkomst van het onderzoek was positief. Wij zijn inmiddels met één partij in gesprek om te komen tot realisatie van een zonnepark. Wij zijn voornemens om met deze partij een intentieovereenkomst af te sluiten.

Er is een textielsorteercentrum gerealiseerd bij het werkvoorzieningsschap Abillity te Uithuizen. Dit is tot stand gekomen door inspanning van Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

De jaarrekening 2016 heeft een positief saldo van €41.317,00.

Voorgesteld wordt (blz. 62) om dit bedrag uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Met de deelnemende gemeenten dient nog een afrekening plaats te vinden met betrekking tot de transportkorting. Zie bladzijde 56 bijlage 3.

Wij leggen deze jaarstukken 2016 ter bespreking en vaststelling aan u voor.

Usquert, 23 maart 2017

Het Dagelijks Bestuur van het
Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Jaarverslag

Bestuur

Het algemeen bestuur (AB) van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat vanaf 2016 uit 8 leden. Uit iedere gemeente 1 raadslid en 1 lid van het college van burgemeester en wethouder. Het dagelijks bestuur (DB) wordt gevormd uit de in het algemeen bestuur zittende leden vanuit de colleges van burgemeester en wethouders.

De samenstelling van beide besturen ziet er als volgt uit:

Leden per gemeente

Functie

De Marne

K.P. Berghuis
J.P. van der Vis

Voorzitter, lid DB
Lid AB

Eemsmond

H.G.A. Sienot
L. Westerhuis

Plv. voorzitter, lid DB
Lid AB

Loppersum

B. Schollema
B.J. Huizing

Secretaris, lid DB
Lid AB

Winsum

H. Blok
N.R. Werkman

Lid DB
Lid AB

Juridische grondslagen en doelen

Het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten De Marne, Eemsmond, Loppersum en Winsum. Deze samenwerking is vastgelegd door een gemeenschappelijke regeling.

De gemeenschappelijke regeling is voor het laatst gewijzigd in 2015 (inwerkingtreding 2016).

De visie van het Vuilverwerkingsbedrijf is vastgelegd in artikel 4 van de gemeenschappelijke regeling. De visie luidt:

Het samenwerkingsverband behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

In artikel 5 is de missie van het Vuilverwerkingsbedrijf vastgelegd. Artikel 5 luidt:

De behartiging van de in artikel 4 bedoelde (gemeenschappelijke) belangen omvat in ieder geval de volgende bevoegdheden en taken:

- het stichten en exploiteren van een afvalstoffenverwerkingsbedrijf,
- het streven naar samenwerking bij de inzameling en het transport van afvalstoffen,
- het verrichten van overige taken waartoe de deelnemende gemeenten krachtens de Wet milieubeheer en op grond hiervan vastgestelde verordeningen, bepalingen, richtlijnen e.d. zijn gehouden.
- het voeren van overleg met en het bepleiten van de belangen van de deelnemende gemeenten bij andere overheden en andere instellingen,
- het vervullen van een coördinerende en initiërende rol op het gebied van het afvalstoffenbeleid,
- het adviseren aan de deelnemende gemeenten inzake inzameling, transport en verwijdering van afvalstoffen.

In de vergadering van het algemeen bestuur van 26 november 2008 is besloten om een groot deel van bovengenoemde activiteiten onder te brengen in een nieuwe BV (Afvalbeheer Noord-Groningen BV). Op 1 januari 2010 is deze BV van start gegaan en zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen. De behartiging van de belangen als bedoeld in artikel 5 wordt gewaarborgd doordat het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder is in de BV en in die zin invloed heeft met betrekking tot bovengenoemde aandachtspunten.

Het stortlichaam en de gereserveerde gelden voor de eindafwerking zijn niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Dit geldt ook voor het aandeelhouderschap van Twence Holding BV.

Programmaverantwoording

Inleiding

Door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen is het aantal programma's teruggelopen van zeven naar twee.

De programma-indeling 2016 ziet er als volgt uit:

- Programma Storten
- Programma Vuilverwerkingsbedrijf

In het jaarverslag wordt per programma verantwoording afgelegd

Na de programma's is een hoofdstuk "Dekkingsmiddelen" opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de aanwezige dekkingsmiddelen en de onderbouwing daarvan.

Verder is toegevoegd een hoofdstuk Onvoorzien en de Paragrafen Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering en Verbonden partijen.

Programma: Storten

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

Een regionaal punt om afval te storten op aanwijzing van het Rijk, waarvoor gemeenten verplicht werden samen te werken in de jaren 1970. Sinds 1998 is de stort gesloten op basis van de Leemtewet en Stortverbod. Om toekomstige nadelige effecten te voorkomen moet de stort worden afgedekt.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

In 1997 is een raamovereenkomst afgesloten tussen o.a. de provincie en het Vuilverwerkingsbedrijf waarin is vastgelegd dat eindafwerking van de stort in 2009 afgerond dient te zijn.

In de nieuwe milieuvergunning van 2010 is vastgelegd dat de eindafwerking in 2017 dient te zijn afgerond. Daarna neemt de provincie de eeuwigdurende nazorg op zich. Het Vuilverwerkingsbedrijf blijft eigenaar van de ondergrond.

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Eindafwerking stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In 2015 beginnen de voorbereidende werkzaamheden voor de eindafwerking. De bestaande toestand van het stort wordt in beeld gebracht. Nadat de provincie heeft ingestemd met dit rapport kan worden begonnen met het opstellen van een calculatie voor de eindafwerking, waarbij keuzes moeten worden gemaakt over de wijze van eindafwerking en uitvoering er van. De eindafwerking dient in 2017 gereed te zijn waarna overdracht van het stort aan de provincie kan plaatsvinden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

De rapportage bestaande toestand is eind 2015 opgesteld. De provincie heeft ingestemd met de rapportage. De raming kosten eindafwerking is in het kader van de opstelling van de jaarrekening 2016 opnieuw beoordeeld en geactualiseerd. Begin juli 2016 hebben wij opdracht gegeven aan Tauw BV Deventer voor het opstellen van een afdichtingsplan met bestek. Tauw heeft na een tweetal besprekingen op het provinciehuis het afdichtingsplan met bestek opgeleverd. Beide stukken zijn voor goedkeuring toegestuurd aan de provincie. Verwachting is dat de provincie binnenkort het plan goedkeurt waarna de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd. Planning is dat het werk in het voorjaar van 2017 kan worden aanbesteed.

Met de belastingdienst heeft overleg plaats gevonden over de vraag of de omzetbelasting op de eindafwerking 100% kan worden verrekend. De belastingdienst heeft als standpunt ingenomen dat 100% verrekening niet kan omdat de opbouw van de voorziening eindafwerking niet voor 100% heeft plaatsgevonden uit gemeentelijke bijdragen waarover omzetbelasting is afgedragen (periode 1997 – 2002). Het overleg heeft er toe geleid dat 4,5% van de verrekenbare BTW niet kan worden verrekend.

Bovenstaande betekent dat het bedrag dat niet kan worden verrekend kostenverhogend door werkt in de kosten eindafwerking. Gaat om een bedrag van ongeveer € 58.000,00.

Nazorgfonds

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Na gereedkomen van de eindafwerking wordt het stort overgedragen aan de provincie. De kosten van onderhoud en toekomstige vervangingen komen dan voor rekening van de provincie. Voor dekking van de kosten is een nazorgfonds ingesteld bij de provincie. Op grond van de Overeenkomst Nazorgfonds uit 2000 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een bijdrage van € 1,2 miljoen in het provinciale fonds gestort. Dit was gebaseerd op een berekening van voor 2000 voor de dubbele eindafwerking van 8 ha. en enkele eindafwerking van 3 ha.

Omdat in 2008 duidelijk werd dat alles in de dubbele eindafwerking moest worden meegenomen zijn gesprekken opgestart met de provincie om duidelijkheid te krijgen wat de effecten van deze uitbreiding met 3 ha op de omvang van het fonds zijn en een eventuele bijdrage die het Vuilverwerkingsbedrijf daarin nog dient te doen. Het overleg hierover is begin 2011 met de provincie opgestart. Uit het overleg is naar voren gekomen dat verwacht mag worden dat de uitbreiding met 3 ha geen extra storting in het nazorgfonds zal vragen. Dit omdat de provincie rekent met langere afschrijvingstermijnen dan de berekening uit 2000.

De uiteindelijke herschikking van het afval – 3 hectare - zal ook gevolgen hebben voor de benodigde omvang van het nazorgfonds.

De uiteindelijke en exacte omvang van de bijdrage in het fonds wordt bepaald na afloop van de eindafwerking aan de hand van de werkelijk gemaakte kosten eindafwerking. Dan wordt duidelijk of er nog verrekend moet worden.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Wij gaan na afloop van de eindafwerking in overleg met de provincie om te kijken of een deel van het ingebrachte vermogen ad € 1,2 miljoen kan terugvloeien naar het Vuilverwerkingsbedrijf.

Kosten onderhoud stortlichaam

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

In de raamovereenkomst van 1997 is afgesproken dat wij de kosten onderhoud van het stortlichaam tot uiterlijk 2009 kunnen declareren bij Stainkoeln BV. Er werd in de overeenkomst van uit gegaan dat de eindafwerking in 2008 zou zijn afgerond en dat het stort daarna zou worden overgedragen aan de provincie inclusief het onderhoud van het stortlichaam t.l.v. het provinciaal nazorgfonds.

Nu de eindafwerking is opgeschort komt naar verwachting het onderhoud pas in 2018 in het nazorgfonds en dient het Vuilverwerkingsbedrijf tot en met 2017 het onderhoud zelf te bekostigen.

Deze kostenpost is/wordt onderdeel van de discussie met de provincie over mogelijke verdeling overschot binnen het nazorgfonds.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Zie de stand van zaken m.b.t. het nazorgfonds.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)			Realisatie 2016		
Lasten	€	137.000	Lasten	€	133.827
Baten	€	70.200	Baten	€	70.000
		-----			-----
Nadelig saldo	€	66.800	Nadelig saldo	€	63.827

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Programma: Vuilverwerkingsbedrijf

Doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten:

De behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van het op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde wijze verwijderen van afvalstoffen.

Wijze waarop effecten bereikt worden:

Per 1 januari 2010 is aan de doelstelling invulling gegeven door activiteiten onder te brengen in Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het Vuilverwerkingsbedrijf is voor 50% aandeelhouder. De andere 50% is in handen van Omrin (Afvalsturing Friesland).

Opgenomen ontwikkelingen in de begroting 2016 en stand van zaken in jaarrekening 2016

Leveringsplicht Twence Holding BV (Twence)

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Het Vuilverwerkingsbedrijf is contractueel verplicht om jaarlijks brandbaar afval te leveren aan Twence. Het contract loopt tot 2022. Dit contract is niet overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Afvalbeheer Noord-Groningen BV heeft zich wel verplicht om de verplichting voor het Vuilverwerkingsbedrijf jaarlijks uit te voeren.

In 2012 is met Twence overeenstemming bereikt over verlaging van de hoeveelheid contractueel te leveren tonnen van 13.000 ton naar gemiddeld 6.000 ton per jaar.

Stand van zaken rekening 2016:

Twence heeft in overleg met aandeelhouders een voorstel gedaan voor het tarieven en dividendbeleid vanaf 2018 – 2022, dat wordt voorgelegd ter besluitvorming in de AvA van december 2016. Het voorstel gaat uit van een lager verwerkingstarief voor aandeelhouders bij minder dividend en beëindiging van het superdividend. De Regio Twente is separaat gestart met een onderzoek naar de meerwaarde van het aandeelhouderschap, waarvan de resultaten worden ingebracht tijdens de AvA in april 2017. Voor de leveringsverplichtingen geldt de “deal” die is vastgelegd in een overeenkomst uit 2006.

Toekomstperspectief

Samenvatting tekst in de begroting 2016:

Afgewogen moet nog worden of er in Usquert in de toekomst GFT verwerking plaats kan gaan vinden. Het verwerken in Usquert vraagt behoorlijke investeringen waardoor de kostprijs per ton fors zal stijgen.

Stand van zaken jaarrekening 2016:

Op basis van extern onderzoek is besloten om geen GFT-afval te gaan verwerken in Usquert vanwege de kosten hiervan en de be- en verwerking van overig groen te hervatten bij voldoende ruimte op de locatie na realisatie van de eindafwerking.

Wij hebben besloten om een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de mogelijkheden van opwekken zonne-energie d.m.v. zonnepanelen. Het onderzoek is afgerond. Conclusie is dat er mogelijkheden zijn om een sluitende businesscase op te stellen voor het exploiteren van een zonnepark. Wij zijn na gesprekken met meerdere partijen in gesprek met één partij om de mogelijkheden verder in beeld te brengen.

Baten en lasten:

Opgenomen in begroting 2016 (na wijziging)		Realisatie 2016	
Lasten	€ 257.994	Lasten	€ 310.970
Baten	€ 258.854	Baten	€ 281.082
	-----		-----
Batig saldo	€ 860	Nadelig saldo	€ 29.888

De afwijkingen worden toegelicht op blz. 46.

Algemene dekkingsmiddelen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de middelen die in 2016 zijn gebruikt om de lasten te kunnen dekken. Het gaat hierbij om:

- rente en dividend;
- bijdragen gemeenten.

Rente en dividend

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een financieringsoverschot.

Door de invoering van het schatkistbankieren moet dit financieringsoverschot worden belegd bij de Staat. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf is een maximum berekend van € 250.000,00. Dit bedrag mag binnen het bedrijf belegd worden. De rentebaten van de beleggingen bij de Staat zijn € 0,00.

In 2013 is besloten om het Afvalbeheer Noord-Groningen BV een lening van maximaal € 1 miljoen te verstrekken voor de financiering van de nieuwe milieustraat. Deze lening is weggezet tegen een rentepercentage van 2,5%. In 2016 is een rente ontvangen van afgerond € 22.000,00. De uiteindelijke omvang van de lening bedraagt € 992.618,00 af te lossen in 15 jaar. Laatste aflossing is in 2029.

In de primitieve begroting 2016 is een bedrag van € 350.000,00 opgenomen aan te ontvangen dividend Twence Holding BV (Twence). Hiervan wordt € 250.000,00 doorgestort naar de reserve risico Twence. De exploitatie wordt daardoor op begrotingsbasis met € 100.000,00 gunstig beïnvloed. In de voor- najaarsnota is de raming verhoogd van € 350.000,00 naar € 407.300,00 in verband met de uitkering superdividend Twence 2015.

Het samenwerkingsvoorstel tussen het Vuilverwerkingsbedrijf en Omrin gaat uit van een jaarlijkse winstuitkering uit Afvalbeheer Noord Groningen BV van € 104.000,00. In onze begroting 2016 hebben we daarom rekening gehouden met een winstuitkering van € 52.000,00.

In juni 2016 is door de aandeelhouders van Afvalbeheer Noord Groningen BV de jaarrekening 2015 vastgesteld. De jaarrekening 2015 van Afvalbeheer sluit met een batig saldo van € 98.000,00. Besloten is om vanuit de winst een bedrag van € 98.000,00 uit te keren aan de aandeelhouders. In de voorjaarsnota 2016 hebben wij daarom de raming van € 52.000,00 verlaagd naar € 49.000,00. Dit bedrag is in 2016 ontvangen.

De rente over de reserves ad € 27.780,00 is toegevoegd aan de exploitatie. De rente ad € 26.807,00 over de reserve risico deelneming in Twence Holding BV is vervolgens weer toegevoegd aan deze reserve.

Bijdragen gemeenten

Het uiteindelijk tekort wordt gedragen door de deelnemende gemeenten.

De totale bijdrage van gemeenten voor 2016 is geraamd op € 323.054,00. Bij de gemeenten is een bedrag van € 322.854,00 in rekening gebracht en is door de gemeenten betaald in 2016. Daarnaast geldt er een zogenaamde vereveningsregeling voor de vervoerskosten. Op grond van de aangeleverde hoeveelheden 2016 vindt verrekening tussen gemeenten plaats. Zie bijlage 3.

Onvoorzien

In de begroting 2016 is een post onvoorzien opgenomen met een omvang van € 2.000,00.
Deze post onvoorzien van € 2.000,00 is in de voor- en najaarsnota niet ingezet en valt vrij in de jaarrekening 2016.

Paragrafen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft in artikel 26 een aantal verplichte paragrafen voor.

In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die in het verleden versnipperd in de begroting staan nu worden gebundeld. Hierdoor krijgt het bestuur een beter totaalinzicht.

De volgende paragrafen dienen verplicht te worden opgenomen in de begroting tenzij een bepaald onderwerp bij de organisatie niet aan de orde is:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Het onderwerp “Grondbeleid” speelt niet bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Een paragraaf grondbeleid is dan ook niet opgenomen.

Verder is door het onderbrengen van activiteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV het niet meer nodig om een paragraaf Lokale heffingen op te nemen.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de capaciteit aan om niet begrote kosten te dekken. Daarbij moet ook gekeken worden naar de risico's die er zijn in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaat uit:

- jaarlijkse post onvoorzien op de begroting van € 2.000,00;
- een algemene reserve met een maximale omvang van € 200.000,00 (stand 31-12-2016 € 51.329,00);
- een reserve risico's deelneming in Twence met een omvang van € 1.717.146,00 per 31-12-2016;
- een reserve eindafwerking met een omvang van € 170.000,00 per 31-12-2016.

De reserves zijn in 2016 toegenomen.

Dit komt door o.a.:

- Bestemming positief resultaat 2015 naar: algemene reserve € 2.650,00 en reserve eindafwerking € 170.000,00.;
- toevoeging € 350.000,00 aan de reserve Twence;
- rentetoevoeging € 26.807,00 aan de reserve Twence;

Het beleid ten aanzien van bovenstaande is vastgelegd in de nota "Weerstandsvermogen en Risicomanagement". Deze nota is besproken en vastgesteld in het algemeen bestuur van 24 juni 2009.

De reserve Twence is ingesteld om de risico's die er zijn ten aanzien van de waarde aandelen Twence te dekken. Zie hierna.

Risico's

Hoe groter het aantal risico's hoe meer financiële mogelijkheden er moeten zijn om deze risico's in te dekken. Wij willen op deze plaats de volgende drie risico's benoemen.

Participatie Twence Holding B.V.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 31.000 aandelen Twence Holding BV (Twence) van € 1,00 per stuk. Totale waarde op onze balans € 31.000,00. Naast het formele aandelenbezit heeft het Vuilverwerkingsbedrijf een agioreserve bij Twence met een boekwaarde op onze balans van € 3.095.360,56. Deze agioreserve is de veronderstelde meerwaarde van de aandelen boven de nominale waarde van € 1,00 per stuk. De agioreserve is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV. Hierbij wordt opgemerkt dat het superdividend ten laste van de agioreserve bij Twence wordt uitgekeerd.

De totale balanswaarde voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt € 3.126.360,56.

Het risico zit in de vraag wat de werkelijke waarde van de aandelen is bij verkoop van de aandelen voor zover ze verhandelbaar zijn. De statutenwijziging Twence in 2011 heeft het Vuilverwerkingsbedrijf in een verslechterde positie gebracht. Een procedure hiertegen is gevoerd met als resultaat lagere verwerkingskosten. Over de waarde van de aandelen is geen overeenstemming bereikt. Besloten is om van het superdividend jaarlijks voor een bedrag van € 250.000,00 toe te voegen aan de reserve risico deelneming in Twence. Het risico is hiermee grotendeels afgedekt. Uitgangspunt daarbij is dat Twence tot en met 2018 besluit om overeenkomstig afspraken het superdividend uit te keren.

Door de onttrekking van een bedrag van € 849.698,00 (jaarrekening 2013) aan de reserve risico deelneming Twence werd het risico groter. Dit risico is afgedekt door het besluit om van het rentevoordeel i.v.m. vervroegde aflossing leningen (afgelost in december 2013) jaarlijks € 100.000,00 toe te voegen aan deze reserve. Berekend is dat door het jaarlijks toevoegen van het superdividend (t/m 2018), jaarlijks toevoegen van € 100.000,00 per jaar uit het rentevoordeel en het jaarlijks toevoegen van de rente er in 2022 (einde leveringsverplichting) er voldoende is gespaard om het risico volledig af te dekken.

Borgstelling Leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

De borgstelling bedraagt per 31-12-2016 € 362.999,00.

De borgstelling loopt tot 31-12-2019. De omvang van de borgstelling daalt jaarlijks.

Geldleningen

In de begroting 2014 zijn de leningen nog als risico opgenomen. Door de vervroegde aflossing van beide leningen in december 2013 is dit risico komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel (€ 160.000,00 minus € 100.000,00 storting in de reserve Twence is € 60.000,00 jaarlijks) dat met ingang van 2014 is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen. In de begroting 2017 (blz. 36) is rekening gehouden met het opnemen van een lening € 1,8 miljoen tegen 1% rente.

Nazorgfonds en eindafwerking

Op grond van de Leemtewet is het provinciaal Stortplan vastgesteld. Doel van dit plan is het aantal stortplaatsen in de provincie terug te brengen tot één (Stainkoeln). Onze stortplaats is gesloten in 1998.

In het Stortplan is ook vastgelegd, dat de provincie zorg draagt voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaatsen. Voor de financiering hiervan is een nazorgfonds opgericht. De overeenkomst hiervoor is getekend op 24 maart 2000.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft zijn deel in de kosten voor de eeuwigdurende nazorg ad. € 1.220.645,00 in april 2000 gestort in het nazorgfonds van de provincie Groningen. De provincie Groningen heeft ons bij brief van 27 maart 2007 bericht dat de omvang van het nazorgfonds voldoende is om de eeuwigdurende nazorg te kunnen betalen. Ook het eerder door ons geschetste risico van eventueel niet te verrekenen BTW speelt volgens de provincie geen rol meer omdat de provincie de BTW met de komst van het BTW-compensatiefonds kan verrekenen.

Overleg is gevoerd met de provincie over de vraag of de extra oppervlakte in de eindafwerking gevolgen heeft voor de omvang van het nazorgfonds. Dit is niet het geval.

Verder dient te worden opgemerkt dat stortplaatsbeheerders te allen tijde door de provincie kunnen worden aangesproken ingeval van onvoldoende middelen voor de nazorg. Een situatie die kan ontstaan bij tegenvallende rendementen uit beleggingen.

In 1997 is begonnen met het storten van bedragen in een eigen voorziening eindafwerking van de stortplaats in 2008. Jaarlijks is deze voorziening gevoed door middel van een storting ten laste van de exploitatie. In onze milieuvergunning is opgenomen dat de eindafwerking in 2017 gereed moet zijn.

Op grond van een door Tauw Deventer opgesteld bestek ten behoeve van het afdichtingsplan dat is opgesteld plus een berekening van bijkomende kosten komt de omvang van de voorziening per 31-12-2016 uit op € 4.898.173,00. De berekening heeft als uitgangspunt een eindafwerking door middel van Trisoplast met een levensduur van 75 jaar en een af te werken oppervlakte van ruim 8,6 hectare.

Er zijn een paar risico's te benoemen. In het kader van de overdracht van het stort aan de provincie zal het nodig zijn dat het Vuilverwerkingsbedrijf externe deskundigheid moet gaan inhuren. Hoe hoog de kosten hiervoor zijn is moeilijk te bepalen. Wij gaan voorlopig uit van een bedrag van € 50.000,00. Daarnaast is de kans aanwezig dat er in het kader van de veiligheid van de toegangsweg bepaalde voorzieningen moeten worden getroffen. De wegbeheerder heeft hier een verantwoordelijkheid, maar kan kosten in rekening gaan brengen bij het Vuilverwerkingsbedrijf. Door de instelling van een reserve eindafwerking worden de risico's voldoende afgedekt.

De werkzaamheden zullen in de loop van 2017 worden aanbesteed. Dan pas wordt duidelijk wat de feitelijke kosten zullen zijn.

Als de overdracht van het stort aan de provincie wat langer gaat duren dan worden de kosten pre-nazorg wat hoger. In onze meerjarenraming houden wij er rekening mee dat de overdracht medio 2019 rond zal zijn.

Gelet op de risico's is bij het bestemmingsvoorstel resultaat 2015 voorgesteld om € 170.000,00 te reserveren om tegenvallers in het eindafwerkingstraject op te kunnen vangen. Dit bedrag is nog beschikbaar per 31-12-2017.

Dividend Afvalbeheer Noord-Groningen BV

Conform de samenwerkingsovereenkomst wordt in de begroting rekening gehouden met een bedrag van € 52.000,00 aan te ontvangen dividend van Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Het halen van dit resultaat is afhankelijk van diverse factoren en is daardoor niet altijd zeker.

Verwacht wordt dat over 2016 Afvalbeheer onvoldoende resultaat zal halen om een bedrag van € 52.000,00 aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen keren in 2017.

De winstprognose voor 2016 bedraagt ongeveer € 70.000,00. Bij volledige uitkering in 2017 zal een dividend van € 35.000,00 worden ontvangen. Dit betekent een tekort in de exploitatie 2017 van € 17.000,00. Een dekkingsvoorstel wordt opgenomen in de voorjaarsnota 2017.

Financiële kengetallen

Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat met ingang van de jaarstukken 2015 in deze paragraaf vijf financiële kengetallen opgenomen dienen te worden. Deze kengetallen geven op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van het Vuilverwerkingsbedrijf.

Deze kengetallen hebben geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies.

Definities kengetallen

Hieronder wordt aangegeven welke vijf financiële kengetallen opgenomen moeten worden en wat de kengetallen inhouden.

Netto schuldquote

Het kengetal "netto schuldquote", ook wel bekend als de netto schuld als aandeel van de inkomsten, zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente/GR. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente/GR investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. De netto schuldquote geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. In de berekening wordt niet meegenomen waarvoor de schulden zijn aangegaan.

Voor de berekening van de netto schuldquote wordt de netto schuld gedeeld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

De "solvabiliteitsratio" geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder de gemeente/GR.

Voor de berekening van de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente/GR in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van structurele lasten en baten en het saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves te delen door de totale baten.

Grondexploitatie en belastingcapaciteit

Zijn niet van toepassing voor het Vuilverwerkingsbedrijf.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf zien de financiële kengetallen er als volgt uit:

Kengetallen	Rekening	Rekening
	2015	2016
Netto schuldquote	-224	-317
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-316	-412
Solvabiliteitsrisico	24	28
Structurele exploitatieruimte	76	66
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.

Conclusie weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf is na verwerking van de rekeningcijfers 2016 toegenomen. De risico's die hiervoor zijn benoemd zijn goed afgedekt.

Conclusie kan worden getrokken dat de weerstandscapaciteit van het Vuilverwerkingsbedrijf goed is.

Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen dient te worden aangegeven hoe het beleid is ten aanzien van het onderhoud van de eigen kapitaalgoederen en de uit dit beleid voortvloeiende financiële gevolgen.

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf gaat het om de kapitaalgoederen op de stortplaats te Usquert: gebouwen, terreinen en machines.

De gebouwen en infrastructuur zijn per 1 januari 2010 overgedragen aan Afvalbeheer Noord-Groningen BV. Voor het Vuilverwerkingsbedrijf blijft over het onderhoud van het stortlichaam, de groensingel, de sloten, het stortgasonttrekkingsstelsel, pompputten en de persleiding tot aan de aansluiting in Usquert.

Voor dit onderhoud is budget in de begroting opgenomen.

Door de aanleg van de nieuwe milieustraat, het stoppen met de verwerking van GFT en het rechtstreeks leveren van grijs afval aan de verwerker (geen overslag station meer in Usquert) is het contract met Afvalbeheer aangepast. De opstallen (m.u.v. het kantoorgebouw) zijn weer terug geleverd aan het Vuilverwerkingsbedrijf. Deze terug geleverde opstallen zijn in het voorjaar van 2015 gesloopt. Dit was nodig in het kader van de eindafwerking c.q. het afgraven van 3 ha afval.

Financiering

Door de invoering van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is het verplicht om een treasuryparagraaf (nu financieringsparagraaf) op te nemen.

De wet Fido geeft verder aan dat het verplicht is om een zogenaamd treasurystatuut vast te stellen. Het algemeen bestuur heeft op 26 juni 2002 het treasurystatuut voor het Vuilverwerkingsbedrijf vastgesteld. Dit statuut is in werking getreden op 26 juni 2002. Herziening van het statuut is noodzakelijk omdat de inhoud niet meer geheel aansluit bij de nieuwe organisatie per 1-1-2010. Aanpassing dient nog plaats te vinden.

De financieringsparagraaf is bedoeld om eventuele risico's op het gebied van de treasury te kunnen benoemen en kwantificeren.

Omdat niet alle genoemde onderdelen van toepassing zijn op een relatief kleine organisatie als het Vuilverwerkingsbedrijf zullen de relevante items kort worden toegelicht.

Financieringsmiddelen

De financieringsmiddelen van het Vuilverwerkingsbedrijf bestaan uit:

- reserves en voorzieningen	:	omvang 31-12-2016	€ 6.836.649,00
- financieringsoverschotten	:	omvang 31-12-2016	€ 2.737.986,00
- langlopende leningen	:	omvang 31-12-2016	€ 0,00

Renterisico van de vaste schuld

De twee leningen zijn in december 2013 vervroegd afgelost. Hiermee is het renterisico van de vaste schuld komen te vervallen.

Door de vervroegde aflossing van de leningen is een nieuw risico ontstaan. Er dienen de komende jaren voldoende liquiditeiten beschikbaar te zijn om de investeringen die moeten worden gedaan te kunnen betalen. Zolang de marktrente laag blijft kan dit risico worden opgevangen binnen het voordeel dat is ontstaan door de vervroegde aflossing van de geldleningen.

Renterisico van de vlottende schuld (kasgeldlimiet)

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag waarvoor de gemeente c.q. de gemeenschappelijke regeling middelen mag aantrekken op de geldmarkt. De kortlopende middelen worden aangetrokken in de vorm van kasgeldleningen en door gebruikmaking van de rekening courant. De grootte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van de totale lasten van de begroting resp. rekening van het dienstjaar. Voor 2016 geldt voor de kasgeldlimiet een percentage van 8,5. De onderstaande tabel geeft de kasgeldlimiet weer ultimo het jaar 2016. De toegestane kasgeldlimiet voor het Vuilverwerkingsbedrijf bedraagt 8,2% van het begrotingssaldo 2016 ad € 770.301,00 is € 63.165,00.

	x € 1.000,--			
	kw1	kw2	kw3	kw4
Omvang begroting 2016 € 770.301,00	770	770	770	770
toegestane kasgeldlimiet				
- procenten van de grondslag	8,2	8,2	8,2	8,2

- in bedrag	63	63	63	63

	2015	2016
1. Toegestane kasgeldlimiet	63	63
2. Omvang vlottende korte schuld:		
- opgenomen gelden < 1 jaar	0	0
- schuld in rekening courant	0	0
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0
- overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	0	0
3. Vlottende middelen:		
- contante gelden in kas	0	0
- tegoeden in rekening courant	231	326
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	2046	2.561
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-2.277	-2.887
Ruimte	2.340	2.950

In 2016 is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om rood te staan bij de bank. Kasgeldleningen zijn niet aangetrokken. Het gehele jaar 2016 zijn wij onder de berekende kasgeldlimiet gebleven.

Kredietrisico van uitgezette gelden

Het financieringsoverschot is met ingang van medio december 2013 belegd bij het Rijk.

De ruimte die vrij beschikbaar mag zijn (maximaal € 250.000,00) staat op de rekening courant bij de BNG.

De BNG voldoet ruimschoots aan de eisen van kredietwaardigheid.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt voor de bouw van de een nieuwe milieustraat. Het risico is afgedekt door het onderpand van de nieuwe milieustraat.

Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering dient inzicht te worden gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Door de inbreng van een groot deel van de bedrijfsactiviteiten in Afvalbeheer Noord-Groningen BV blijft uitsluitend het beheer van het stortlichaam als activiteit binnen de GR.

Met Afvalbeheer Noord-Groningen-BV zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het beheer van het stortlichaam. De GR blijft verantwoordelijk voor de naleving van de vergunningen. De BV heeft het dagelijks toezicht en verzorgt het beheer. De kosten worden in rekening gebracht bij de GR.

Het Algemeen Bestuur vergadert minimaal 2x per jaar.

De financiële administratie wordt verzorgd door een extern bureau.

Vanuit Afvalbeheer Noord-Groningen BV wordt secretariële ondersteuning verleend aan de GR evenals ondersteuning met betrekking tot de eindafwerking.
Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen eigen medewerkers meer in dienst.

Verbonden partijen

Van een verbonden partij is sprake indien er een bestuurlijk en financieel belang is bij de partij.

Twence Holding BV (te Hengelo)

Voor het Vuilverwerkingsbedrijf voldoet Twence Holding BV (verder Twence genoemd) aan bovenstaande beschrijving. Onder de paragraaf "Weerstandsvermogen" is ingegaan op de relatie met Twence.

Over Twence zijn de volgende getallen te geven over het jaar 2015
(bron: Jaarverslag 2015 Twence):

	2014	2015
Eigen vermogen	123 mln	123 mln
Rentabiliteit totale vermogen	5,2%	5,4%
Bedrijfsresultaat	9,1 mln	9,6 mln

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft een belang van 31.000 aandelen van € 1 in Twence. Dit is 3,1% in het totaal. Doordat de aandelen Attero door Twence zijn ingekocht is dit belang gestegen naar 3,65%.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV (te Usquert)

Verder is het Vuilverwerkingsbedrijf voor 50% aandeelhouder in Afvalbeheer Noord-Groningen BV.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft 1 stem in de algemene vergadering van aandeelhouders. De andere stem is in handen van Afvalsturing Friesland (Omrin) te Leeuwarden, eigenaar van de overige 50% van de aandelen.

Het aandelenkapitaal van het Vuilverwerkingsbedrijf in Afvalbeheer Noord-Groningen BV bedraagt € 200.000,00.

Afvalbeheer Noord-Groningen BV verzorgt de ontvangst en het (laten) verwerken van de diverse afvalstromen die binnen de 4 deelnemende gemeenten in het Vuilverwerkingsbedrijf vrijkomen.

Kengetallen 2015 van Afvalbeheer Noord-Groningen BV

	31-12-2014	31-12-2015
Geplaatst kapitaal	400.000,00	400.000,00
Algemene reserve	14.000,00	15.000,00
Resultaat	121.000,00	99.000,00
Voorziening onderhoud	0,00	0,00

De activiteiten van Afvalbeheer Noord-Groningen BV zijn op 1 januari 2010 gestart.

Jaarrekening

ALGEMEEN

Inleiding

Het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten” geeft aan dat de jaarrekening dient te bestaan uit de volgende onderdelen:

- de balans en de toelichting;
- de programmarekening en de toelichting.

Deze jaarrekening voldoet aan deze voorschriften.

Daarnaast worden een aantal kerngegevens gepresenteerd en zijn diverse bijlagen toegevoegd.

Kerngegevens

Deelnemende gemeenten

Omschrijving	Naar toestand 31.12.2015	Naar toestand 31.12.2016
Aantal inwoners:		
- gemeente De Marne	10.100	10.082
- gemeente Eemsum	15.815	15.656
- gemeente Loppersum	10.042	9.919
- gemeente Winsum	13.638	13.602
Totaal	49.595	49.259

Financiële structuur

	31-12-2015		31-12-2016	
	Totaal	Per inwoner	Totaal	Per inwoner
Uitgaven	875.502	17,65	821.604	16,68
Bijdragen gemeenten	265.682	5,36	322.854	6,55
Vaste schuld	0	0	0	0
Boekwaarde geactiveerde investeringen	4.206.979	84,83	4.139.979	84,05
Eigen financieringsmiddelen	6.183.019	124,67	6.836.649	138,79

BALANS

Op de navolgende bladzijden wordt de balans per 31 december 2016 weergegeven.

Balans per 31 december 2016

ACTIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
- Investerings met economisch nut	0	0	0	0
Financiële vaste activa				
- Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361		3.326.361	
- Verstrekte leningen	813.618		880.618	
	4.139.979	4.139.979	4.206.979	4.206.979
VLOTTENDE ACTIVA				
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137		4.285	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.502.135		1.952.135	
- Overige vorderingen	1.836		89.910	
	2.561.108	2.561.108	2.046.330	2.046.330
Liquide middelen				
- Banksaldi	325.843	325.843	231.446	231.446
Overlopende activa				
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240	1.240	1.240
Totaal activa		7.028.170		6.485.995

PASSIVA		31-12-2016		31-12-2015
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen				
- Algemene reserve	51.329		48.679	
- Bestemmingsreserve	1.887.146		1.340.340	
- Gerealiseerd resultaat	41.317		172.650	
	1.979.792	1.979.792	1.561.669	1.561.669
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's	4.898.173	4.898.173	4.794.000	4.794.000
Vaste schulden met looptijd van één jaar of langer				
- Onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0	0	0
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar				
- Schulden aan openbare lichamen	24.249		0	
- Overige schulden	554		32.050	
	24.803	24.803	32.050	32.050
Overlopende passiva	125.402	125.402	98.276	98.276
<i>Totaal passiva</i>		7.028.170		6.485.995
Verstrekte borgstellingen		362.999		439.240

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Met ingang van 2003 wordt conform het besluit van het algemeen bestuur uitsluitend nog lineair afgeschreven.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa vindt plaats tegen nominale waarde van het geplaatste en gestorte kapitaal, dan wel de lagere marktwaarde. Verder wordt bij de waardering rekening gehouden met de agioreserve die is ontstaan per 1 januari 2001 door omzetting van de in 1995 verstrekte achtergestelde lening aan AVI-Twente BV.

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

De vorderingen, liquide middelen en overlopende activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Algemene waarderingsgrondslag passiva

De passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld

Voorzieningen

Het hebben van een voorziening eindafwerking is gebaseerd op de “Raamovereenkomst aanbieding en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen” van 3 maart 1997. De benodigde omvang van de voorziening is o.a. gebaseerd op het opgestelde bestek eind 2016 voor de werkzaamheden eindafwerking.

.

Toelichting op de balans

In deze toelichting zijn alleen de belangrijkste wijzigingen op de balans opgenomen. In de bijlagen behorende bij deze jaarrekening zijn specificaties opgenomen. In deze specificaties staan de vermeerderingen, verminderingen, renteverrekening en afschrijvingen per post vermeld. Deze mutaties hebben plaatsgevonden conform de oorspronkelijke Algemeen Bestuursbesluiten.

Daar waar in onderstaand overzicht staat "Balans 2015" bedoelen we de stand van zaken per 31 december 2015. Met "Balans 2016" wordt bedoeld het saldo per 31 december 2016.

ACTIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Materiële vaste activa		
Investerings met economisch nut	0	0

Materiële vaste activa zijn uitgaven die een meerjarig nut hebben en in meerdere jaren worden afgeschreven. Op grond van de voorschriften moeten de materiële vaste activa worden uitgesplitst in investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut. Onze materiële vaste activa vallen allemaal onder het begrip "Investerings met economisch nut". In 2014 zijn de activa volledig afgeschreven.

	Balans 2016	Balans 2015
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	3.326.361	3.326.361
Verstrekte leningen	813.618	880.618

Financiële vaste activa zijn leningen en deelnemingen die de uitoefening van de werkzaamheden van de organisatie duurzaam dienen.

De kapitaalverstrekking betreft de aandelen Twence ad € 31.000,00, de agioreserve Twence ad € 3.095.361,00 en de deelneming in Afvalbeheer Noord Groningen BV voor € 200.000,00.

Aan Afvalbeheer Noord Groningen BV is een lening verstrekt t.b.v. de bouw van een nieuwe milieustraat. De hoofdsom bedraagt € 992.618,00. Afgelost is € 179.000,00. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tot en met 2029.

	Balans 2016	Balans 2015
Vorderingen		
- Vorderingen op openbare lichamen	57.137	4.285
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een (1)	2.502.135	1.952.135
- Overige vorderingen	1.836	89.910

(1): rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen openbare lichamen per 31-12-2015 bestaat uit de afrekening omzetbelasting 4e kwartaal 2015. Per 31-12-2016 bestaat de vordering uit nog terug te ontvangen dividendbelasting op het dividend Twence Holding BV en Afvalbeheer Noord Groningen BV. Het bedrag is inmiddels ontvangen.

Bij het Rijk staat per 31-12-2016 een bedrag van ruim € 2,5 miljoen verplicht geparkeerd op grond van de regeling schatkistbankieren. Het Vuilverwerkingsbedrijf mag maximaal € 250.000,00 liquide hebben bij banken (BNG). Alles boven dit bedrag moet afgeroomd worden naar een rekening bij het Rijk.

De post overige vorderingen betreft een bijdrage van Afvalbeheer Noord Groningen BV in de aanslag zuiveringsheffing 2016 en een vordering op de gemeenten De Marne en Eemmond i.v.m. de vereveningsregeling transportkosten.

	Balans 2016	Balans 2015
Liquide middelen	325.843	231.446

Onder de liquide middelen worden de banksaldi opgenomen.

Het Vuilverwerkingsbedrijf heeft geen contante middelen beschikbaar.

De specificatie per 31 december 2016 ziet er als volgt uit.

BNG rekening courant 325.843

Het saldo overschrijdt hiermee de grens (voor het Vuilverwerkingsbedrijf € 250.000,00) voor schatkistbankieren.

Eind 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd. Gemeenten dienen overtollige middelen te storten op een rekening bij de staat. Voor de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een drempel bedrag berekend van € 250.000,00. Het gemiddelde saldo per kwartaal mag niet boven dit drempelbedrag uitkomen.

In onderstaand overzicht zijn de gemiddelde bedragen opgenomen.

In het overzicht zien we dat het 2e kwartaal een behoorlijke overschrijding van de norm laat zien. In het 2e kwartaal is het dividend Twence Holding BV ontvangen en niet tijdig afgeroomd naar de rekening bij de staat. In het 4e kwartaal is de gemiddelde overschrijding meer verspreid over het kwartaal. Om gemiddeld op de norm te komen had er meer overgeheveld moeten worden (ruimer onder de norm).

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2016					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	76	-
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	2	46	-	21
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	841			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	841			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	22.972	26.903	16.022	24.949
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	252	296	174	271

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende activa		
- Vooruitbetalingen	1.240	1.240

Op deze post worden de betalingen verantwoord die in het rekeningjaar gedaan zijn en die betrekking hebben op het volgende jaar.

Het bedrag van € 1.240 heeft betrekking op vooruitbetaalde verzekeringspremie Centraal Beheer.

PASSIVA

	Balans 2016	Balans 2015
Eigen vermogen		
- algemene reserve	51.329	48.679
- bestemmingsreserve	1.887.146	1.340.340
- gerealiseerd resultaat	41.317	172.650

De algemene reserve is door toevoeging van een deel van het resultaat 2015 weer gegroeid tot boven het bodembedrag van € 50.000,00.

De bestemmingsreserve bestaat uit de reserve risico's Twence ad € 1.717.146,00 en de reserve eindafwerking ad € 170.000,00. De reserve Twence is in 2016 gegroeid met een bedrag van € 376.807,00. Dit is de geraamde toevoeging van € 350.000,00 conform begroting. Daarnaast wordt jaarlijks ook de rente toegevoegd. De reserve eindafwerking is ontstaan uit het rekening resultaat 2015. Deze reserve is ingesteld om eventuele extra kosten die een indirect gevolg zijn van de eindafwerking te kunnen dekken. Bijvoorbeeld de kosten van overdracht (na eindafwerking) van het stort aan de provincie.

Het verloop in 2016 wordt in onderstaande overzicht per reserve weergegeven.

	Boekwaarde 01.01.2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig dienstjaar	Boekwaarde 31.12.2016
Reserves:					
1. Algemene reserve	48.679,16	0,00	0,00	2.650,31	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	376.806,79	0,00	0,00	1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	0,00	170.000,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	376.806,79	0,00	172.650,31	1.938.475,70

Het gerealiseerd resultaat betreft het rekeningsaldo na verrekening van de reserves.

Het algemeen bestuur neemt een besluit over bestemming van het batig saldo 2016.

	Balans 2016	Balans 2015
Voorzieningen	4.898.173	4.794.000

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs valt in te schatten

- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs valt in te schatten
- kosten die in een volgend dienstjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren

Voorzieningen moeten de benodigde omvang hebben van de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet kleiner of groter zijn dan de verplichtingen of risico's, waarvoor ze zijn ingesteld.

De omvang van de voorziening eindafwerking is eind 2016 bepaald op basis van een berekening kosten eindafwerking t.b.v. het afdichtingsplan.

De voorziening eindafwerking is ingesteld op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997 om de eindafwerking in 2008 te kunnen bekostigen. Eindafwerking heeft niet plaatsgevonden in 2009. In de milieuvergunning, die in 2010 is verstrekt, is uitstel verleend. De eindafwerking dient in 2017 te zijn afgerond.

Aan de voorziening is in 2016 een bedrag van € 114.120,00 toegevoegd. Deze toevoeging is gebaseerd op een nieuwe berekening kosten eindafwerking. Onttrokken is een bedrag van € 9.947,00 i.v.m. afrekening BTW over de jaren 2012 tot en met 2016. Dit is een gevolg van de afspraak met de belastingdienst met betrekking tot het verrekenpercentage BTW op de kosten eindafwerking.

De omvang van de voorziening is gebaseerd op een berekening eind 2016 door een extern bureau. De aanbesteding van de eindafwerking vindt in 2017 plaats. Daarna zal ook duidelijk worden of de benodigde omvang van de voorziening toereikend is.

Verloop voorziening eindafwerking:

Saldo 31-12-2015	€ 4.794.000
Storting ten laste van de exploitatie 2016	€ 114.120
Onttrekking i.v.m. kosten 2016	€ 9.947
Saldo 31-12-2016	€ 4.898.173

	Balans 2016	Balans 2015
Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer		
- onderhandse leningen met binnenlandse banken	0	0

In verband met de invoering van het schatkistbankieren is besloten om beide leningen per 16 december 2013 vervroegd af te lossen.

	Balans 2016	Balans 2015
Netto vlottende schuld met looptijd korter dan één jaar		
- schulden aan openbare lichamen	24.249	0
- overige schulden	554	32.050

De post schulden aan openbare lichamen betreft de nog af te dragen omzetbelasting 4e kwartaal 2016 € 13.815,00 en de BTW-suppletie eindafwerking 2012 - 2016 € 10.434,00.

De post overige schulden bestaat uit een paar kleine nog te betalen posten per 31-12-2016. Betaling heeft in 2017 plaatsgevonden.

	Balans 2016	Balans 2015
Overlopende passiva	125.402	98.276

Deze balanspost bestaat uit:

- afrekening zuiveringsbeheer 2015	€ 10.817
- advieswerkzaamheden eindafwerking	€ 9.375
- administratieve ondersteuning december	€ 1.539
- Deloitte, accountantscontrole 2016	€ 14.145
- Afrekening transportkostenregeling 2016	€ 511
- bijdrage aan Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de Milieustraat	€ 89.015
Totaal	€ 125.402

Verstrekte Borgstellingen

Betreft de borgstelling aan Twence Holding BV. Zie de toelichting op bladzijde 41.

Langlopende financiële verplichtingen

Er is sprake van een zestal langlopende financiële verplichtingen binnen het Vuilverwerkingsbedrijf.

Leveringsplicht Twence

Met Twence loopt een leveringsplicht (na vaststelling van de overeenkomst van 26 juli 2012) van ongeveer 7.000 ton huishoudelijk afval per jaar. Dit contract loopt tot en met 2022.

GFT-contract Sanog

Met het Samenwerkingsverband Noord Oost Groningen is in 2008 een contract afgesloten voor de verwerking van 3.500 ton GFT uit het SANOG-gebied door het Vuilverwerkingsbedrijf. Dit contract loopt vanaf 1-1-2009 tot en met 2017.

De nakoming van beide contracten (leveringsplicht Twence en contract met Sanog) vindt plaats door Afvalbeheer Noord Groningen BV. Dit is geregeld in de vastgestelde "Overname- en samenwerkingsovereenkomst" tussen beide partijen.

Bijdrage Afvalbeheer Noord Groningen BV voor de nieuwe milieustraat

Door Afvalbeheer Noord Groningen (ANG) wordt een nieuwe milieustraat aangelegd. De financiering hiervan loopt via het Vuilverwerkingsbedrijf. Gaat om een bedrag van maximaal € 1 miljoen met een looptijd van 15 jaar. De lening is opeisbaar als ANG niet voldoet aan de eis van betaling van rente en aflossing. Daarnaast geldt dat de lening opeisbaar is bij liquidatie van ANG waarbij op grond van de huurovereenkomst met ANG de milieustraat overgaat naar het Vuilverwerkingsbedrijf. Vastgelegd is dat de kapitaallast van deze investering door Afvalbeheer wordt gedekt door een jaarlijkse bijdrage van het Vuilverwerkingsbedrijf.

De jaarlijkse bijdrage is gelijk aan de rente en aflossing die door ANG wordt betaald. De jaarlijkse bijdrage daalt jaarlijks. In de begroting 2017 is de bijdrage geraamd op € 87.340,00.

Huurovereenkomst en opstalrecht met Afvalbeheer Noord Groningen BV

In 2009 is met Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) is een huurovereenkomst en opstalrecht afgesloten voor de huur van de gronden en opstallen door ANG op het terrein van het Vuilverwerkingsbedrijf. Het contract heeft een geldigheidsduur voor onbepaalde tijd.

Borgstelling leningen Twence Holding BV

In 1995 is besloten om borg te staan voor door Twence Holding BV (toen nog AVI Twente BV) aangetrokken leningen. De omvang van de borgstelling bedroeg toen € 2,4 miljoen. Verzuimd is toen om formeel hiervoor de benodigde stukken te tekenen. Besloten is om in 2013 alsnog de stukken te tekenen. De noodzaak hiervoor was onder meer de (fiscale) titel die er moet zijn om de jaarlijkse borgstellingsprovisie aan het Vuilverwerkingsbedrijf uit te kunnen betalen.

Jaar	NWB 6,97%			Aandeel VVWNG ultimo van het jaar
	Stand begin bj	Aflossing bj	Stand einde bj	
2016	12.043.672	2.090.463	9.953.209	362.999
2017	9.953.209	2.238.707	7.714.502	281.352
2018	7.714.502	2.397.464	5.317.039	193.916
2019	5.317.039	2.567.478	2.749.560	100.278
2020	2.749.560	2.749.560	-	0

De verstrekte borgstelling loopt af in 2020.

Opstellen nazorgplan

Besloten is om aan Stainkoeln BV opdracht te verstrekken voor het opstellen van een nazorgplan voor het stortlichaam. Dit plan wordt opgesteld na afronding van de eindafwerking.

Het plan is onderdeel van de overdracht van het onderhoud van de stort aan de provincie.

De opdracht heeft een waarde van € 35.000,00.

JAARREKENING 2016: overzicht van baten en lasten

Hieronder is de jaarrekening 2016 opgenomen.

Op de volgende bladzijden wordt de jaarrekening meer gedetailleerd weergegeven conform de opzet in de begroting 2016.

Na de cijfers wordt op hoofdlijnen een toelichting op de cijfers gegeven.

Een onderbouwing van de cijfers ligt ter inzage op de administratie.

Programma	Primitieve begroting			Raming begrotingsjaar			Realisatie begrotingsjaar		
				na wijziging					
Omschrijving programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Stort	82.000	82.000	0	137.000	70.200	-66.800	133.827	70.000	-63.827
Vuilverwerkingsbedrijf	309.494	258.854	-50.640	257.994	258.854	860	310.970	281.082	-29.888
Saldo kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma's	391.494	340.854	-50.640	394.994	329.054	-65.940	444.797	351.082	-93.715
Algemene dekkingsmiddelen:									
- dividend	0	402.000	402.000	0	456.300	456.300	0	456.313	456.313
- rente eigen financieringsmiddelen	0	27.127	27.127	0	27.127	27.127	0	27.780	27.780
- overige inkomsten	0	0	0	0	27.700	27.700	0	27.746	27.746
Onvoorzien	2.000	0	-2.000	68.700	0	-68.700	0	0	0
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	393.494	769.981	376.487	463.694	840.181	376.487	444.797	862.921	418.124
Toev./onttr. aan reserves	376.807	320	-376.487	376.807	320	-376.487	376.807	0	-376.807
Gerealiseerd resultaat	770.301	770.301	0	840.501	840.501	0	821.604	862.921	41.317

Lasten

Omschrijving	Geraamde lasten	Ramingen na	Ramingen na	Realisatie
	2016	voorjaars nota 2016	najaars nota 2016	rekening 2016
<u>Stort</u>				
Kosten onderhoud	70.000,00	85.000,00	73.000,00	71.304,07
Eindafwerking	12.000,00	30.000,00	64.000,00	62.523,21
Totaal lasten stortlichaam	82.000,00	115.000,00	137.000,00	133.827,28
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Onderhoud groensingel	4.000,00	4.000,00	4.000,00	4.776,18
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Kosten voeren administratie	20.000,00	20.000,00	23.000,00	22.485,00
Accountantkosten	9.000,00	13.000,00	13.000,00	21.540,00
Diverse kosten	0,00	12.000,00	17.000,00	19.129,66
Gebruik voorzieningen en secretariele ondersteuning BV	5.500,00	5.500,00	5.500,00	5.412,00
Toevoeging aan voorziening eindafwerking	171.367,00	95.867,00	95.867,00	114.120,00
Kapitaallasten	5.697,00	5.697,00	5.697,00	28.279,85
Bijdrage ANG voor nieuwe milieustraat	87.930,00	87.930,00	87.930,00	89.015,45
Totaal	309.494,00	249.994,00	257.994,00	310.970,80
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Onvoorzien	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.000,00	71.000,00	68.700,00	0,00
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Toevoeging rente aan de reserve Twence	26.807,00	26.807,00	26.807,00	26.806,79
Toevoeging aan de reserve Twence	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
Toevoeging aan de reserve Twence (aanvulling)	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
Totaal mutaties in de reserves	376.807,00	376.807,00	376.807,00	376.806,79
<u>Saldo exploitatie 2016 lasten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	821.604,87

Baten

Omschrijving	Geraamde baten 2016	Ramingen na voorjaarsnota 2016	Ramingen na najaarsnota 2016	Realisatie rekening 2016
<u>Stort</u>				
Bijdragen deelnemende gemeenten	70.200,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
Bijdrage voorziening eindafwerking	11.800,00	0,00	0,00	0,00
Totaal storten	82.000,00	70.200,00	70.200,00	70.000,00
<u>Vuilverwerkingsbedrijf</u>				
Vereveningsregeling	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.212,66
Rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV	0,00	0,00	0,00	22.015,45
Bijdragen deelnemende gemeenten obv tonnen brandbaar	176.744,00	176.744,00	176.744,00	176.744,00
Bijdragen deelnemende gemeenten obv percentage storten	76.110,00	76.110,00	76.110,00	76.110,00
Totaal Vuilverwerkingsbedrijf	258.854,00	258.854,00	258.854,00	281.082,11
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>				
Dividend Twence: regulier	100.000,00	104.500,00	104.500,00	104.513,00
Dividend Twence: superdividend	250.000,00	302.800,00	302.800,00	302.800,00
Dividend BV	52.000,00	49.000,00	49.000,00	49.000,00
Overige opbrengsten	0,00	0,00	27.700,00	27.745,88
Rente eigen financieringsmiddelen	27.127,00	27.127,00	27.127,00	27.780,38
	429.127,00	483.427,00	511.127,00	511.839,26
<u>Mutaties in de reserves</u>				
Beschikking over de rente reserve samenwerking en alg.res	320,00	320,00	320,00	0,00
Totaal mutaties in de reserves	320,00	320,00	320,00	0,00
<u>Saldo exploitatie 2016 baten</u>	770.301,00	812.801,00	840.501,00	862.921,37

TOELICHTING OP DE BATEN EN LASTEN

Algemene toelichting

De exploitatie 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

In de najaarsnota 2016 (behandeld in het algemeen bestuur van 15 december 2016) werd de verwachting uitgesproken dat er over 2016 een batig saldo zou ontstaan van € 68.700,00. Het feitelijk saldo 2016 bedraagt € 41.317,00. Een verschil van € 27.383,00.

Dit saldo is o.a. ontstaan door de volgende posten.

Toevoeging aan voorziening eindafwerking

Aan de voorziening eindafwerking is een bedrag van € 18.253,00 meer toegevoegd dan is geraamd. Voor het opstellen van het afdichtingsplan eind 2016 is een nieuwe berekening gemaakt en zijn bijkomende kosten in beeld gebracht. Uitkomst hiervan was dat er een extra storting van € 18.253,00 nodig is om de voorziening op peil te brengen. Verwachting is dat aanbesteding van het werk snel zal plaatsvinden, waarna getoetst kan worden of de voorziening werkelijk voldoende van omvang zal zijn.

Accountantskosten

In de jaarrekening is een bedrag van € 21.540,00 opgenomen voor accountantskosten.

Dit bedrag bestaat uit de afrekening controle 2015 ad € 4.395,00 en de controlekosten 2016 (inclusief afrekening meerwerk) € 17.145,00. Het meerwerk bestaat voornamelijk uit de extra tijd die de accountant heeft moeten besteden voor de beoordeling van de omvang voorziening eindafwerking en de problematiek met betrekking aftrekbaarheid BTW eindafwerking en het vraagstuk van de vennootschapsbelasting.

Door bovenstaande ontstaat er een overschrijding van € 8.540,00 op de accountantskosten.

Rechtmatigheid overschrijdingen

De geconstateerde overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid c.q. zijn conform besluitvorming. De overschrijdingen wijken wel af maar zijn daarmee niet als onrechtmatig aan te merken.

Kapitaallasten en rente lening Afvalbeheer Noord Groningen BV

Op begrotingsbasis is de te ontvangen rente van Afvalbeheer Noord Groningen BV (ANG) meegenomen in de zogenaamde renteomslag. Dit is niet juist. De te ontvangen rente moet apart inzichtelijk worden gemaakt in de exploitatie. Dit hebben we aanpast in de jaarrekening. De kapitaallasten stijgen en aan de batenkant staat daar tegen over de rente ontvangst van ANG.

Toelichting op de posten vereveningsregeling

Via de regeling verrekenen gemeenten over 2016 een bedrag van € 6.212,66 met elkaar. Zie specificatie op blz. 55 en 56.

Incidentele baten en lasten

In de primitieve begroting 2016 zijn geen incidentele baten en lasten geraamd.

In de jaarrekening 2016 is een incidentele bate van € 27.746,00 opgenomen. Het gaat hier om een teruggave van Twence Holding BV vanwege te veel in rekening gebrachte afvalstoffenbelasting 2015.

WNT

In het kader van de WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector) moet van elke topfunctionaris en van elke andere functionaris, die in het betreffende jaar een totale bezoldiging heeft ontvangen hoger dan de maximale bezoldigingsnorm een toelichting in de programmarekening worden opgenomen.

Aangezien de bestuurders van het Vuilverwerkingsbedrijf onbezoldigd zijn behoeft geen informatie te worden verstrekt.

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkgever betaalde SV-premies	Belastbare kosten-vergoeding en	Voorzieningen betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging	Motivering
K.P. Berghuis	Lid DB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H.G.A. Sienot	Lid DB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B. Schollema	Lid DB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H. Blok	Lid DB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J.P. van der Vis	Lid AB De Marne	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
L. Westerhuis	Lid AB Eemsmond	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
B.J. Huizing	Lid AB Loppersum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
N.R. Werkman	Lid AB Winsum	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

BIJLAGEN

Op de volgende bladzijden zijn de bijlagen met bijbehorende toelichting opgenomen.

Het gaat om de volgende bijlagen:

1. Investeringsstaat
2. Staat van reserves en voorzieningen
3. Bijdragen deelnemende gemeenten
4. Normenkader 2016

BIJLAGE 1 : INVESTERINGSSTAAT

Toelichting

1. In deze staat wordt verstaan onder:
  - a. alle onroerende en roerende bezittingen (inclusief voorraden), waarvan op de boekwaarde wordt of zal worden afgeschreven of waarvan de boekwaarde op een andere wijze wordt of zal worden gedekt;
  - b. alle deelnemingen; hiertoe wordt gerekend het bezit aan aandelen en schuldbrieven en verstrekt kapitaal aan de takken van dienst en de bedrijven;
  - c. alle verstrekte langlopende geldleningen (nominale waarde);
2. De geactiveerde kapitaaluitgaven zijn gerangschikt in de volgorde van de programma's zoals ze zijn opgenomen in de begroting/rekening.
3. Afschrijving vindt lineair plaats.
4. Het renteomslag percentage bedraagt 0,188%. Dit percentage is berekend op basis van de werkelijke rentekosten 2016. Op de lening afvalbeheer wordt een vast percentage van 2,5% berekend conform de overeenkomst die met Afvalbeheer Noord-Groningen BV is afgesloten.

INVESTERINGSSTAAT 2016														
Omschrijving	*	**	Aanschaffings- waarde per 1-1-2016	Investering 2016	Aanschaffings- waarde per 31-12-2016	Afgeschreven t/m 2015	Rente- perc.	Bedrag van de rente 2016	Afschrijving in 2016	Des-investering 2016	Kapitaallast 2016	Boekw aarde 01.01.2016	Boekw aarde 31.12.2016	Resterende afschrijvings- termijnen
4721.0000 Storten														
Meetput afvalw ater 2005	M	M	17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72	0,000%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0 jaar
<i>Totaal 4721.0000</i>			17.868,72	0,00	17.868,72	17.868,72		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
4721.0000 Vuilverwerkingsbedrijf														
Aandelen Tw ence	F		31.000,00	0,00	31.000,00	0,00	0,188%	58,38	0,00	0,00	58,38	31.000,00	31.000,00	
Deelneming in Tw ence	F		3.095.360,56	0,00	3.095.360,56	0,00	0,188%	5.829,35	0,00	0,00	5.829,35	3.095.360,56	3.095.360,56	
Deelname in Afvalbeheer Noord-Groninge	F		200.000,00	0,00	200.000,00	0,00	0,188%	376,66	0,00	0,00	376,66	200.000,00	200.000,00	
Lening aan Afvalbeheer Noord-Groningen	F		992.618,02	0,00	992.618,02	112.000,00	2,500%	22.015,45	67.000,00	0,00	22.015,45	880.618,02	813.618,02	
<i>Totaal 4721.0000</i>			4.318.978,58	0,00	4.318.978,58	112.000,00		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	
Totaal-generaal			4.336.847,30	0,00	4.336.847,30	129.868,72		28.279,85	67.000,00	0,00	28.279,85	4.206.978,58	4.139.978,58	

BIJLAGE 2 : RESERVES EN VOORZIENINGEN

Toelichting

1. In deze staat worden gespecificeerd opgenomen:
  - a. de algemene reserve;
  - b. de bestemmingsreserves;
  - c. de voorzieningen.
2. In de toelichting op de balans wordt aangegeven wat onder reserves en voorzieningen wordt verstaan.
3. Voor een toelichting op de reserves wordt verwezen naar de volgende bladzijde.
De voorzieningen zijn toegelicht in de toelichting op de balans.

STAAT VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN 2016					
1	5	6	7	8	9
Naam reserve/voorziening	Saldo op	Rente 2016	Vermeerderingen	Verminderings	Saldo op
	01.01.2016	(2%)	2016	2016	31.12.2016
Nog te bestemmen resultaat 2015	172.650,00	0,00	0,00	172.650,00	0,00
Nog te bestemmen resultaat 2016	0,00	0,00	41.317,00	0,00	41.317,00
Reserves					
1. Algemene reserve	48.679,16	973,58	2.650,31	973,58	51.329,47
2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV	1.340.339,44	26.806,79	350.000,00		1.717.146,23
3. Reserve eindafwerking	0,00	0,00	170.000,00	0,00	170.000,00
Totaal reserves	1.389.018,60	27.780,37	522.650,31	973,58	1.938.475,70
Voorzieningen					
4. Voorziening dubieuze debiteuren	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Voorziening eindafwerking	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal voorzieningen	4.794.000,00	0,00	114.120,00	9.947,00	4.898.173,00
Totaal generaal	6.183.018,60	27.780,37	636.770,31	10.920,58	6.836.648,70

Toelichting op de toevoegingen / onttrekkingen aan de reserves

1. Algemene Reserve

Door het algemeen bestuur is op 24 juni 2009 besloten om:

- het plafond van de algemene reserve bedraagt € 200.000,00
- voeding van de algemene reserve vindt plaats uit rekeningoverschotten
- tekorten op de jaarrekening worden in eerste instantie afgedekt uit de algemene reserve
- het bodembedrag van de algemene reserve bedraagt € 50.000,00

2. Reserve risico deelneming in Twence Holding BV (Twence).

Door het algemeen bestuur is besloten om deze reserve in te stellen. Tot en met 2011 werd jaarlijks maximaal € 100.000,00 uit de dividenduitkering gestort in deze reserve. Rente wordt tevens toegevoegd.

Door het Algemeen Bestuur is op 19-12-2012 besloten om met ingang van de dividend uitkering Twence jaarlijks tot en met 2018 € 250.000,00 dividend toe te voegen aan de reserve. Hiermee wordt het risico waarde aandelen Twence nagenoeg volledig afgedekt.

In 2013 is besloten om twee leningen van de BNG vervroegd af te lossen en de boeterente te dekken uit de reserve Twence en de algemene reserve. Verwerking via het rekeningsaldo 2013.

3. Reserve eindafwerking

Door het algemeen bestuur is op 16 juni 2016 besloten om van het rekeningresultaat 2015 een bedrag van € 170.000,00 te bestemmen als reserve eindafwerking.

4. Voorziening dubieuze debiteuren

De omvang en inhoud van de vorderingen per 31-12-2016 zijn hard en goed invorderbaar. Daarom is het niet nodig om een voorziening dubieuze debiteuren aan te houden.

5. Voorziening eindafwerking

Deze voorziening is noodzakelijk op grond van de raamovereenkomst "Aanbieden en storten van afvalstoffen in de provincie Groningen" van 3 maart 1997.

Bijlage 3: Bijdragen deelnemende gemeenten

De deelnemende gemeenten dienen nog onderling de transportkorting te verrekenen. Op begrotingsbasis heeft in 2016 een eerste verrekening plaatsgevonden.

Transportkorting

In artikel 40 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de kosten van transport die gemeenten hebben worden verevend. Deze "fictieve" kosten worden toegevoegd aan de werkelijke kosten die gemaakt zijn voor de programma's en daarna wordt het totaal op basis van aangeleverde tonnages verrekend naar de deelnemende gemeenten onder aftrek van de transportkorting. Het algemeen bestuur is belast met het opstellen van een regeling hiervoor.

In november 1991 heeft het algemeen bestuur de vereveningsregeling voor de transportkosten vastgesteld. Deze regeling geldt nog steeds.

Op grond van een door het bureau DHV opgestelde rapportage is een vergoeding vastgesteld van f. 0,47 per ton/kilometer. Deze vergoeding is berekend aan de hand van gegevens zoals:

- kosten per rij-uur, inclusief chauffeur en beladers
- kosten per gereden kilometer
- gemiddelde rijsnelheid
- gemiddelde vracht per rit

Door de invoering van de euro is het bedrag van f. 0,47 ingaande 2002 vastgesteld op € 0,22.

Het aantal kilometers voor uitvoering van de regeling is bepaald op:

- Gemeente Winsum	27
- Gemeente De Marne	44
- Gemeente Loppersum	36
- Gemeente Eemsmond	19

Hierna treft u de berekening van de transportkorting 2016 aan. Vanaf medio 2014 geldt de transportkorting alleen nog maar voor het onderdeel overig groen.

Transportkorting 2016						
Onderdeel: Overig groen						
Gemeenten	Tonnen 2015	Tonnen 2016	Procentueel aandeel	Bruto bijdrage	Transport korting	Betalen/ ontvangen
De Marne	1.595,000	1.531,000	21,86%	9.647,96	14.820,08	5.172,12
Eemsmond	1.892,000	2.537,000	36,22%	15.987,50	10.604,66	-5.382,84
Loppersum	728,000	643,000	9,18%	4.052,02	5.092,56	1.040,54
Winsum	2.170,000	2.294,000	32,75%	14.456,18	13.626,36	-829,82
Totaal	6.385,000	7.005,000	100,00%	44.143,66	44.143,66	0,00
		Overig groen	Totaal	Begroting	Verschil	
De Marne		5.172,12	5.172,12	5.300,00	-127,88	
Eemsmond		-5.382,84	-5.382,84	-5.000,00	-382,84	
Loppersum		1.040,54	1.040,54	700,00	340,54	
Winsum		-829,82	-829,82	-1.000,00	170,18	
Totaal		0,00	0,00	0,00	0,00	
Wijze van berekening van de transportkorting.						
De tonnen geven de werkelijk tonnen aan die geleverd zijn.						
Vervolgens bepaal je het procentueel aandeel per gemeente in de geleverde aantallen tonnen.						
In de kolom transportkorting komt de berekening te staan waarop de gemeente recht heeft conform afspraak 1991.						
Het totaal van de transportkorting geeft een last in de begroting.						
Deze last verdeel je weer op basis van de geleverde tonnen waardoor je de bruto bijdrage krijgt.						
Het verschil tussen de bruto bijdrage en de transportkorting geeft aan wat er verrekend moet worden.						
De Marne	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			127,88		
Eemsmond	te betalen aan het Vuilverwerkingsbedrijf			382,84		
Loppersum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			340,54		
Winsum	te ontvangen van het Vuilverwerkingsbedrijf			170,18		

BIJLAGE 4 : NORMENKADER 2016

Onderstaand is het normenkader 2016 opgenomen. Dit normenkader is voor onze accountant handvat om de controle op de rechtmatigheid uit te kunnen voeren.

Interne regelgeving (besluiten AB)	Externe regelgeving
Gemeenschappelijke regeling	Grondwet
Vereveningsregeling transportkosten	Burgerlijk Wetboek
Financiële verordening	Gemeentewet
Controleverordening	Besluit Begroting en Verantwoording
Organisatieverordening	Wet gemeenschappelijke regelingen
Treasurystatuut	Algemene Wet Bestuursrecht
	Fiscale wetgeving
	Ambtenarenwet
	Sociale verzekeringswetten
	Wet financiering decentrale overheden
	EU-aanbestedingsregels
	WNT (Wet Normering Topfunctionarissen)
	Wet Milieubeheer

Datum opmaak jaarrekening 2016: 8 februari 2017

Het dagelijks bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf
Noord-Groningen,

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris

Overige gegevens

Bestemming resultaat

De jaarrekening 2016 heeft een batig saldo van € 41.317,00.

Op grond van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling kan een batig resultaat verrekend worden met de deelnemende gemeenten als het algemeen bestuur daar toe besluit.

Voorstel is om het batig saldo 2016 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum die hier genoemd zouden moeten worden.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen te Usquert gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken (op pagina 27 tot en met 48) opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2016.
- Het overzicht van baten en lasten over 2016.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader welke is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 8.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgescreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Bijlagen 1 tot en met 4.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 2013 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016, waaronder de WNT.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader dat is vastgesteld door het dagelijks bestuur op 15 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 3 april 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. H. Kuperus RA

Vaststellingsbesluit

Het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen;

Gelet op artikel 46 van de gemeenschappelijke regeling;

b e s l u i t :

- het jaarverslag en de jaarrekening over het dienstjaar 2016 vast te stellen;
- het batig saldo 2016 ad € 41.317,00 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen, gehouden op 15 juni 2017.

K.P. Berghuis, voorzitter

B. Schollema, secretaris